MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FYRATIONDEFÖRSTA HÄFTET
1914—1915.

MED EN KARTA OCH NITTON FIGURER I TEXTEN.

MIT EINER DEUTSCHEN ÜBERSICHT.

HELSINGFORS 1915.

HELSINGFORS
J. SIMELII ARFVINGARS BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG
1915.

Societas pro Fauna et Flora Fennica

1914—1915.

Ordförande: professor J. A. Palmén.

Vice-ordförande: professor K. M. Levander.

Sekreterare: docent H. Federley.

Skattmästare: doktor V. F. Brotherus.

Bibliotekarie: professor E. Reuter.

Intendenter: för de zoologiska samlingarna: doktor R. B. Poppius, t. f. amanuens K. E. Ehrström; *för de botaniska samlingarna:* doktor Harald Lindberg.

Bestyrelse: professor J. A. Palmén, professor K. M. Levander, professor E. Reuter, docent H. Federley, doktor H. Lindberg, professor Fr. Elfving, doktor V. F. Brotherus. — Suppleanter: professor A. K. Cajander, adjunkt W. M. Linnaniemi.

Mötet den 3 oktober 1914.

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital icke någon behållning, utan hade tvärtom förskotterats Fmk 1,633: 34.

Till publikation anmäldes:
Hjalmar Hjelt, Conspectus Florae Fennicae Vol. V.

Doktor Harald Lindberg förevisade exemplar af den i hela Europa sällsynta mossan *Dichelyma capillaceum* (Dicks.) Hartm., som af honom senaste sommar anträffats vid Saaretjoki i Mohla på Karelska näset. Arten hade i Finland tidigare insamlats i Virmo af professor A. K. Cajander (jämför Medd. Soc. Fauna et Flora Fenn. 24, sid. 19).

Student Irmer Forsius meddelade, att han den 8 juni 1914 fann en ungfågel af koltrasten, *Turdus merula* L., på Torhola gårds ägor i Lojo. Enär den ännu inte var flygfärdig, hade den antagligen nyligen lämnat boet. Försök att uppföda den misslyckades; den dog redan följande dag och sändes till Universitetets samlingar. Fullvuxna exemplar af arten iakttogos flerstädes under sommaren i trakten. Under juli och augusti förekom fågeln dagligen i en liten dalgång i Karislojo socken, belägen en kilometer från det ställe, där omnämnda ungfågel anträffades. Den 17 augusti såg doktor R. Forsius tvenne exemplar i samma socken invid gränsen till Sammatti.

Meddelandet kan hafva sitt intresse, då arten endast några gånger iakttagits häckande i landet, nämligen på Åland,

i Åbotrakten och i Nurmijärvi i Nyland. Nordligast är den funnen häckande i Tammela socken. Äfven i Helsingforstrakten har den häckat, enligt meddelande af konsul Sundman i R. Palmgrens „Helsingforstraktens fågelfauna".

Ylioppilas Yrjö Wuorentaus esitti seuraavaa: „*Mecinus collaris* Germ. Tvärminnessä. — Tämän maallemme uuden kovakuoriaisen aiheuttamia äkämiä huomattiin 21 p:nä heinäkuuta 1913 runsaasti Tvärminnen eläintieteellisen laitoksen rannassa kasvavien *Plantago maritima*'n kukintoperissä. Samoilla paikoin esiintyi se viime kesänäkin runsaasti ja täysinkehittyneitä imagoja löytyi äkämissä heinäkuun 27 p:nä ja vielä elokuun alkupuolella. Toistaiseksi on *Mecinus collaris* ainoa tähän sukuun kuuluva laji, joka tunnetaan luonnontieteelliseltä alueeltamme. Tämän suvun lajit aiheuttavat äkämiä eri *Plantago*-lajeilla, ja H. Ross[1]) mainitsee *M. collaris*'en elävän useammalla isäntäkasvilla. Se on levinnyt laajalti Europassa; tavattu harvinaisena Itämerenmaakunnissa sekä parissa paikassa Ruotsin länsirannikolla."

Student Th. Grönblom lämnade följande meddelande:

Brephos nothum Hübn. och Argynnis paphia L. ab. valesina Esp. funna i Finland.

Under en senaste sommar i entomologiskt syfte företagen resa till östra Finland blef jag i Viborg i tillfälle att genomse flere insektsamlingar, bl. a. tvenne tillhörande herrar V. Teittinen och V. Löfgrén. I hvardera samlingen förekommo flere exemplar af den hos oss icke tidigare anträffade fjärilarten *Brephos nothum* Hübn. Enligt de uppgifter jag erhöll hade nyssnämnda personer under åren 1912 —1914 infångat inalles ca 20 exx. af densamma i Viborg

---

[1]) H. Ross. Die Pflanzengallen (Cecidien) Mittel- und Nordeuropas. Jena 1911 S. 200.

och omnejd, bl. a. vid Tammisuo. Arten förekom tidigt om våren tillsammans med *Br. parthenias* L., hvilken sistnämnda var den allmännare. Särskildt anmärkningsvärdt är fyndet af *Br. nothum* icke, ity att fjärilen i Skandinavien förekommer ställvis från Danmark ända upp till Luleå Lappmark samt dessutom i Estland. — Säkerligen kan arten, som är lätt att förväxla med *Br. parthenias*, hos oss vid nogare iakttagande påvisas äfven på andra orter.

Intressant är äfven fyndet af *Argynnis paphia* L. ab. *valesina* Esp., som ej heller tidigare anträffats i Finland. En ♀ infångades nämligen den 15 augusti detta år i Lojo (Ab) af lyceist Håkan Lindberg. — Denna aberration, som utmärkes genom grönaktigt gråbruna eller svartgröna vingar, förekommer talrikast i mellersta och norra Tyskland, ställvis som dominerande form, och är förut funnen nordligast i Skåne och Petrogradska guvernementet.

Fil. maist. H. Järnefelt ilmoitti painettavaksi:

Beitrag zur Kenntnis des Planktons in einigen Binnenseen Finnlands.

1. Mäyhäjärvi.

Der See liegt im Kirchspiele Lempäälä (Süd-Tavastland) etwa 25 km S von der Stadt Tammerfors und 5 km ESE vom Bahnhofe Lempäälä. Er ist ca. 3 km lang und höchstens 1 km breit. Die Ufer entlang wachsen *Phragmites*, *Potamogeton natans* und *P. perfoliatus*, *Nymphaea* u. a. Wasserpflanzen. Während meiner Exkursion am 31. VIII. 14 fand ich das Wasser lehmig und trüb von aufgewirbelten Bodenpartikelchen. — Mit dem Oberflächennetz wurden folgende mikroskopische Organismen erbeutet. Im Verzeichnis bedeutet ccc massenhaft, cc zahlreich, c häufig, r spärlich, rr selten, rrr sehr selten.

Cyanophyceae: *Anabaena flos aquae* Bréb. ccc, *Clathrocystis aeruginosa* Henfr. ccc.

Palmellaceae: *Pediastrum* sp.

Mastigophora: *Ceratium hirundinella* O. F. M. ccc.

Rhizopoda: *Arcella vulgaris* Ehrbg 1 Ex.

Rotatoria: *Triarthra longiseta* Ehrbg v. *limnetica* Zach. r, *Notommata?* sp. rrr, *Rattulus elongatus* (Gosse) cc, *Anuraea cochlearis* Gosse ccc, *A. cochlearis* Gosse v. *hispida* f. *pustulata* Lauterb. rrr.

Cladocera: *Daphnia longispina* O. F. M. v. *cucullata* G. O. S. f. *incerta* Richard rrr, v. *cristata* G. O. S. ♂ rr, *Ceriodaphnia quadrangula* (O. F. M.) rr, *C. affinis* Lillj. c, *Bosmina* sp. 1 Ex., *B. coregoni gibbera* Schödler rrr, *Alona quadrangularis* (O. F. M.) rr, *Alonella nana* (Baird) r, *Chydorus sphaericus* O. F. M. rrr, *Monospilus dispar* G. O. S. ♂ rrr.

Copepoda: *Cyclops oithonoides* G. O. S. c, *Diaptomus gracilis* G. O. S. rr.

Oligochaeta: *Stylaria lacustris* L. rrr.

2. Kyrösjärvi.

Dieser grosse See ist im Kirchspiele Hämeenkyrö gelegen. Er ergiesst sich in den zum Abflussgebiet des Kokemäki-(Kumo-)Flusses gehörenden See Kulovesi. Das Wasser ist braungefärbt. Das Material wurde ca. 5 km südlich von der Mündung des Kyrösjoki-Flusses am 2. IX. 14 gefischt. Es enthielt folgende Organismen.

Cyanophyceae: *Aphanizomenon flos aquae* (L.) c, *Anabaena flos aquae* Bréb. c, *Clathrocystis aeruginosa* Henfr. c.

Mastigophora: *Ceratium hirundinella* O. F. M. c.

Rotatoria: *Asplanchna* sp. 1 Ex., *Synchaeta* sp. rrr, *Polyarthra platyptera* Ehrbg cc, *Anuraea cochlearis* Gosse ccc, *A. aculeata* v. *valga* Ehrbg rrr, *Notholca longispina* Kellic ccc, *Ploesoma triacanthum* Bergend c, *P. lenticulare* Herrich? cc.

Cladocera: *Sida crystallina* O. F. M. r, *Ceriodaphnia* sp. rrr, *Bosmina coregoni longispina* Leydig c, *B. coregoni Lilljeborgi* G. O. S. c, *Eurycercus lamellatus* (O. F. M.) rrr, *Acro-*

perus harpae Baird c, *Alona guttata* G. O. S. rrr, *Rhynchotalona rostrata* (Koch) rrr, *Alonella nana* (Baird) r, *Peracantha truncata* (O. F. M.) rrr, *Chydorus sphaericus* O. F. M. ♂ rrr.

Copepoda: *Cyclops* sp. c.

3. Saimaa.

Im Jahre 1913 fischte ich am 30. VII in der Nähe der Stadt Willmanstrand Plankton im See Saimaa. Die Untersuchung der Probe ergab die folgenden Arten:

Diatomaceae: *Tabellaria fenestrata* Ktzg c, *T. flocculosa* Ktzg c.

Mastigophora: *Ceratium hirundinella* O. F. M. ccc.

Rotatoria: *Asplanchna priodonta* Gosse rr, *Polyarthra platyptera* Ehrbg cc, *Arthroglena Lütkeni* Bergdl? rrr, *Anuraea cochlearis* Gosse rr, *Notholca longispina* Kellic ccc.

Cladocera: *Diaphanosoma brachyurum* (Liévin) ccc, *Holopedium gibberum* Zaddach ccc, *Daphnia longispina* v. *hyalina* f. *galeata* G. O. S. rr, v. *cristata* G. O. S. cc, *Ceriodaphnia pulchella* G. O. S. rr, *Bosmina coregoni longicornis* Schödler. c, *B. humilis* Lillj. c, *B. reflexa* Geligo 1 Ex., *Alona quadrangularis* (O. F. M.) rr, *Alonella nana* (Baird) rr, *Chydorus sphaericus* O. F. M. rr, *Polyphemus pediculus* (L.) c, *Leptodora Kindtii* (Focke) c.

Copepoda: *Cyclops oithonoides* G. O. S. ccc, *Diaptomus graciloides* cc, *Eurytemora* sp. rrr.

Mötet den 7 november 1914.

Till inhemska medlemmar i Sällskapet invaldes studenter Kaarlo H. I. Metsävainio (föreslagen af professor

K. M. Levander) och F. Einar Nyberg (föreslagen af magister R. Palmgren).

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital en behållning af Fmk 1,551: 10.

Till publikation anmäldes:

Carl Finnilä, Studier öfver fågelfaunan i Salla Lappmark sommaren 1914.

H. Järnefelt, Zur Kenntnis der Biologie der Lynchodaphniden und Chydoriden in einigen Gewässern Nylands.

Framlades 40:de häftet af Sällskapets Meddelanden, redigeradt af amanuens Ernst Häyrén och omfattande verksamhetsåret 1913—1914. Priset fastställdes till 3 mark.

Doktor Harald Lindberg förevisade exemplar af följande tvenne för museets samling af adventivväxter nya arter:

1. *Portulaca oleracea* L. från Laitakari barlastplats invid Kemi stad, där den insamlats den 19 juli 1914 af mag. V. Räsänen. Denna lilla, ettåriga växt har tidigare ej uppgifvits från vårt land. Exemplaren ha omogna frukter.

2. *Amarantus blitum* L. från en villa-trädgård i Gesterby i Kyrkslätt. Det inlämnade exemplaret är taget af trädgårdsmästare Harald Wasastjerna. Arten är tidigare uppgifven från vårt land (se Hjelts Conspectus Florae Fennicae), men något exemplar har ej i samlingen tidigare funnits. Det exemplar, som å museet legat under namn af *A. blitum*, tillhör ej denna art, utan *A. hybridus* L. Detsamma är taget år 1863 i Tavastland af Kerkkonen. Detta är anfördt af Hjelt l. c. under *A. blitum*. Huru det förhåller sig med det exemplar, som därsammanstädes uppgifves vara taget i Vasa år 1894, kan jag i brist på exemplar ej afgöra.

Magister Axel Wegelius förevisade en färgvarietet af gråsparfven, *Passer domesticus* L., som utmärkte sig där-

igenom, att de mörkbruna och svarta teckningarna voro mycket litet framträdande, så att fågeln gjorde ett nästan enfärgadt ljusbrunt intryck. Exemplaret hade jämte ett annat dylikt iakttagits och sedermera skjutits å Pelkola egendom i Hattula socken den 26 juni 1912.

Student Carl Finnilä redogjorde för sin under senaste sommar med understöd af Sällskapet i ornitologiskt syfte företagna resa till Kuolajärvi (Salla) Lappmark och demonstrerade i anslutning härtill en subfossil bäfverkäke, af föredragaren funnen i en kökkenmödding vid Peterinselkä i Kuolajärvi.

Därjämte anmälde herr Finnilä, att doktor Nikolai Sundman i januari 1883 skjutit ett exemplar af tofslärkan, *Galerida cristata* (L.) Boie, i Sodankylä.

Maisteri E. Hellevaara ilmoitti seuraavat kolme kalalöytöä:

1. Teistikalan (*Centronotus gunellus* L.). Saatu kesäkuun 20 päivänä 1913 silakkarysällä Luonnonmaan pohjoispäästä lähellä Turkua. Pituus 23 cm.

2. Makrillin (*Scomber scombrus* L.). Saatu marraskuun keskivaiheilla 1913 silakkaverkolla Kökarissa. Pituus 20 cm.

3. Sammen (*Acipenser sturio* L.). Saatu kesäkuun 22 päivänä aamulla 1914 lohinuotalla Kokemäenjoesta Ulvilan Sunniemen nuotta-apajalta. Naaras; pituus 2.65 m, ympärysmitta 1.30 m, paino 152 kg.

Maisteri K. J. Valle ilmoitti, että *Aeschna maxima* Heikel, josta v. 1860 oli löydetty Nummen pitäjässä useita kappaleita kumpaakin sukupuolta, mitkä sittemmin kuitenkin olivat hävinneet teille tiettymättömille, oli nyt uudelleen tavattu Suomessa. Esittäjä oli nimittäin löytänyt yhden koiraan viime kesänä pyytämiensä *Aeschna juncea* yksilöiden joukosta. Sittemmin oli hän saanut yhden kappaleen, jonka ylioppilas Sillman oli v. 1910 tavannut Kivennavalla, ja kaksi yksilöä, jotka ylioppilas Francis Öblom oli pyytänyt v. 1913 Hangossa. Kaikki koiraita.

Maisteri Veli Räsänen ilmoitti kaksi nokikana-löytöä Pohjois-Suomesta:

„Nokikanan *(Fulica atra* L.) ampui Simossa ylioppilas Uljas Wuorio 9. VIII. 1913. Lintu on poikalintu — ehkä syntynyt Simossa, ja tavattiin se vedessä uimassa. Nahka jätetään Seuralle.

Toisesta Pohjois-Suomessa tavatusta nokikanasta onnistuin saamaan tiedon „Liitto"-lehdestä 15. XII. 1910. Uutinen kokonaisuudessaan on seuraava:

Oudon linnun tappoi kepillä Kolarin Sieppijärven takalistolla t. k. (XII) 7 päivänä talok. Adolf Pääkkölä. Ne, jotka paikkakunnan lintulajeja tuntevat, eivät sano sellaista ennen nähneensä. Lintu on riekon eli metsäkanan kokoinen, höyhen mustan harmaja, pää suuri, musta, nokka valkea, josta vielä nousee valkea aukko silmien tasalle. Jalat ovat höyhenen väriset, pitkät, varpaat pitkät ja syrjissä lappuräpiläät, siivet kuin vesilinnuilla ja myös höyhen samoin. Lintu oli nähtävästi vilun ja nälän ahdistamana uupunut. Taisi olla naparetki kuljettavana tai mikä lie, vaan luultavasti on lintu eteläseutujen asukkaita. Lintu on saajalla tallella."

Professor E. Reuter föredrog:

Stagonomus pusillus H. S., ny för Fennoskandia.

Vid senaste sommar på Lofsdal i Pargas gjorda insamlingar af *Hemiptera-Heteroptera*, i och för anskaffande af material för spermatogenesundersökningar, anträffade jag den 13 augusti vid håfning på lingonris ett exemplar af en liten, vacker pentatomid, hvilken befanns tillhöra ofvannämnda art. Fyndet är rätt anmärkningsvärdt, då *Stagonomus pusillus* H. S. — och öfver hufvud någon representant för släktet *Stagonomus* — tidigare alls icke påträffats inom Fennoskandia. Enligt Oshanin (Verz. d. palaearkt. Hemipt. T. I, 1, 1906, samt Supplement, 1910) har arten följande utbredning inom det palearktiska gebitet:

Tyskland, Frankrike, Italien, Serbien, Moldau, Ungarn, mellersta och södra Ryssland. I Ryssland är den känd blott från Kozlow, Kharkow, Sarepta och Moskva, hvilken sistnämnda ort synes vara dess nordligaste hittills kända fyndort. Anmärkningsvärdt är vidare, att den finska fyndplatsen, Lofsdal i Pargas, under flera decennier i afseende å hemipterfaunan blifvit noggrant utforskad af min broder, prof. O. M. Reuter, hvarför fyndet förefaller så mycket mer öfverraskande.

Professor Th. Sælan lämnade följande meddelande om

En stubbsvansig kattras.

Vid Sällskapets möte den 3 oktober 1896 förevisade numera aflidne lektor A. J. Mela för Sällskapet ett lefvande exemplar af en katt från Pieksämäki socken, som afvek från den vanliga huskatten genom att vara försedd med en ytterst kort, rudimentär svans, och uppgaf han därjämte, att dylika, svanslösa kattor vore tämligen vanliga i trakten af S:t Michel.

I anslutning härtill får jag anmäla, att jag sistlidne sommar hos artisten W. O. Parviainen å hans villa Båtstad vid Hvitträsk i Kyrkslätt var i tillfälle att se en stubbsvansig katt af gårandig färg, med en svansstump af omkring 10 centimeters längd. Herr Parviainen hade år 1908 tillhandlat sig af en bonde i Kyrkslätt en stubbsvansig katthona, och hade från denna i fem generationer framfödts stubbsvansiga kattor. Enligt hörsägen skulle den ursprungliga, stubbsvansiga katten härstammat från Skottland. Märkligt är, att stubbsvansen hos dessa kattor gått i så många generationer i arf, hvilket äfven varit fallet med den af Mela förevisade katten. Äfven den af herr Parviainen köpta katten förmodades, liksom Melas från Pieksämäki, vara en bastard af katt och hare.

Denna vantro, att genom parning af katt och hare kunde uppstå bastard-afkomlingar, tyckes vara ganska utbredd.

Så uppger professor Edv. Westermarck i en uppsats, Om människorasernas blandning, i Geografiska Föreningens tidskrift 1889, s. 68, att aflidne apotekar Axel Ahnger meddelat honom, att på en egendom i mellersta Finland år 1888 framfödts „några bastarder af katt och hare“.

I anledning af meddelandet anförde docent H. Federley, att en stubbsvansig kattras var känd på ön Man i Irländska sjön och att ärftlighetsexperiment, som anställts med denna kattras, gåfvo vid handen, att stubbsvanskaraktären var dominant öfver den normala svansen.

Magister Axel Wegelius omnämnde, att han i Ylöjärvi varit i tillfälle att se en svanslös katt, som härstammade från Österbotten och påstods föda hanliga ungar med svans och honliga utan svans.

Maisteri V. Räsänen ilmoitti Kemissä nähneensä naaraskissan ilman häntää, joka oli synnyttänyt hännättömiä poikia.

Professor K. M. Levander omnämnde, att intendenten för Högholmens djurgård, magister R. Palmgren, inköpt svanslösa kattor och för närvarande satt i gång experiment för utrönande af ärftlighetsförhållandena hos denna ras.

Lääket. kand. Armas Hildén esitti:

Erithacus philomela (Bechst.) pesivänä St-alueella.

Satakielinen kuuluu — kuten tunnettua — maamme itäisten osien lintufaunan tyypillisimpiin edustajiin, mutta on vuosi vuodelta levittänyt asuma-alojaan länteenpäin. Näin ollen on nykyään läntisimmät tunnetut pesälöydöt tehty (Mela-Kivirikon „Suomen Luurankoisten“ ja Kolthoff-Jägerskiöldin „Nordens Fåglar'in“ mukaan) Helsingissä (N), Tammisaaressa (N), Hämeenlinnassa (Ta), Hauholla (Ta), Hattulassa (Ta), Tampereella (Ta), Mustialassa (Ta) ja Jyväskylässä (Tb). Vertailun vuoksi mainittakoon sitäpaitsi, että

laji Ruotsissa on tavattu pesivänä erinäisissä maan eteläosissa; Tanskassa laji on yleinen pesimälintu miltei koko maassa, mutta Norjassa se vielä ei ole varmuudella tavattu. Kesäkuun alussa tänä vuonna (1914) sain kuulla, että satakielinen kaiken todennäköisyyden mukaan pesii Karkun pappilan puistossa. Läksin 8 p:nä s. k. ottamaan lähemmin selkoa asiasta, jolloin olin tilaisuudessa toteamaan, että lintu, joka jo parisen viikkoa laulullaan oli kiinnittänyt pappilan asujanten huomiota, ei voinut olla mikään muu kuin satakielinen. Rovasti E. Bergroth oli muutamia päiviä sitä ennen tavannut linnun pesän, jonka näkeminen varmensi lajimääräyksen oikeaksi. Pesä sijaitsi *Ribes rubrum*-pensaassa n. 30—40 cm maasta, mutta ei siinä vielä silloin ollut munia. Pari viikkoa myöhemmin ilmoitti rovasti Bergroth, että ♂ äkkiä oli lopettanut laulunsa 19 p:nä ja samalla oli hän huomannut, että edellisenä päivänä ♀ oli muninut 5:nnen munansa. Tästä päivästä alkaen oli ♀ ryhtynyt säännöllisesti hautomaan muniansa. Ennen laulunsa lopettamista siltä kesältä oli ♂ laulanut yhtämittaa koko edellisen yön ja koko seuraavan päivän aina kl. 8 asti illalla. — Pariskunta oli saapunut pappilan puistoon noin toukokuun 20 p:n tienoilla. — Tämän pesälöydön kautta lajin läntinen pesimisraja on siirtynyt jonkun verran, ja on Karkkua toistaiseksi pidettävä lajin läntisimpänä esiintymispaikkana maassamme.

Tämän yhteydessä pyydän tehdä pari pientä lisäystä — jommoiseksi yllä olevakin tieto on käsitettävä — viime vuonna yhdessä veljeni kanssa julkaisemaani, Karkun seudun kesälinnustoa koskevaan kirjoitukseen (A. ja K. Hildén: Ornitologisia havaintoja Karkun seudulta, Medd. Fauna et Flora Fenn. H. 40, s. 138—149).

Certhia familiaris L. Laji huomattiin kaksi kertaa kesällä 1914. Edellisinä kesinä se ei ole seudulla nähty.

Passer montanus (L.). On tavattu pesivänä Karkussa (ks. Suomen Luurankoiset siv. 145). Itse en kuitenkaan ole onnistunut lajia huomaamaan.

Amanuens Richard Frey lämnade följande

Coleopterologiska notiser.

1. **Acupalpus meridianus** L. (bestämd av dr H. Lindberg och prof. J. Sahlberg). — Denna carabicid finnes upptagen från Finland (provinsen Oa) redan i J. Sahlbergs Catalogus Coleopterorum Faunae Fennicae, p. 11, men denna uppgift stöder sig endast på i Wasastjernas kollektion befintliga exemplar, vilka, liksom de flesta såsom finska ansedda arter i nämnda samling, med avseende å hemort torde vara synnerligen osäkra och knappast härröra från vårt land.

Arten har emellertid särskilda gånger under senaste maj månad anträffats invid Helsingfors i närheten av stadens växthus i Djurgården av eleverna P. H. Lindberg och R. Elfving. Den förekom här i flera exemplar löpande omkring på marken.

A. meridianus står närmast den hos oss över hela landet utbredda *A. dorsalis* Fabr. och skiljer sig från denna huvudsakligen genom thorax' form och färgteckning (Seidlitz, Fauna baltica, II uppl., p. 59; Reitter, Fauna germanica, I, p. 181). Arten är utbredd över hela mellersta och östra Europa ända upp till Östersjöprovinserna, där den är allmän på fuktig, humusrik mark. I Sverige är den enligt Thomson (Skandinaviens insekter, p. 14) „ej allmän" och utbredd från Skåne till Uppland.

2. **Bagous binodulus** Herbst (nec. *binodulus* Thoms.) (bestämd av prof. J. Sahlberg). — Denna hos oss icke tidigare iakttagna [1]), karaktäristiska curculionid är i ett exemplar funnen den 21 juni 1914 i Mohla socken vid stranden av Yskjärvi sjö av elev Håkan Lindberg. Å platsen

---

[1]) I J. Sahlbergs coleopterkatalog (l. c. p. 98) finnes visserligen upptagen en art *B. binodulus*, men denna är, enligt uppgift av prof. J. Sahlberg, icke synonym med den art, som numera går under detta namn.

växte rikligt *Stratiotes aloides*, och arten förekom sannolikt på denna växt.

B. binodulus är lätt igenkänd genom tvenne starka, tandformiga, bakåtriktade utskott, som finnas baktill på elytra (Seidlitz, p. 615). Arten är för övrigt utbredd över södra och mellersta Europa ända till södra Sverige, men synes hittills vara ostligast känd från Ost-Preussen. Fyndet av denna art å Karelska näset tyder dock på, att den skulle förekomma även i Östersjöprovinserna, ehuru den tills vidare här icke är observerad. Arten uppträder, såsom flertalet *Bagous*-arter, troligen överallt synnerligen sparsamt.

3. **Ceutorrhynchus chrysanthemi** Gyll. (bestämd av prof. J. Sahlberg). — Tre exemplar av denna sällsynta curculionid anträffades senaste sommar (4—7 juli 1914) under håvning på *Chrysanthemum leucanthemum* å en ängsbacke i Kiviniemi i Sakkola socken av student Th. Grönblom. Tidigare är denna art känd inom vårt naturhistoriska område från ryska Karelen (1 ex. funnet i Swjätosero av Günther) och enligt J. Sahlberg (Catalogus Coleopterorum Faunae Fennicae p. 100) även från provinsen Ab, ehuru intet exemplar därifrån förefinnes i finska samlingen.

Arten är utbredd över hela Europa ända till Östersjöprovinserna (Seidlitz, l. c., p. 629), men synes saknas i Sverige.

Professor K. M. Levander lämnade följande meddelande:

Om en myxosporidie-sjukdom hos mujka och sik.

I ett bref af den 24 oktober till Fiskeriföreningen meddelar hr J. E. Lummeranta i Kajana, att innevarande höst sjukdom yppats hos mujkor (siklöjor) i de i Kajana landsförsamling och Sotkamo socken belägna Rehja- och Nuosjärvi-vattendragen; samtidigt insändes 6 st. därstädes fångade mujkor till granskning. De i formol konserverade fiskarna, hvilka tillhörde en liten ras och i längd höllo 7.5—9 cm, öfverlämnades åt mig af föreningens sekreterare,

mag. E. Hellevaara, och fann jag vid verkställd undersökning, att de samtliga voro behäftade med om varhärdar påminnande bulnader i den under huden belägna muskulaturen, samt att bulnaderna utgjordes af större och mindre cystor af en myxosporidie, *Henneguya Zschokkei* Gurley. Denna art plägar vanligen parasitera hos siken, hos hvilken den ofta nog anträffas i olika trakter af vårt land.

Att mujkan, *Coregonus albula*, stundom angripes af nämnda myxosporidie, har tidigare blifvit bekantgjordt af dr A. Luther, som i ett meddelande på Sällskapets möte den 7 november 1908, alltså på dagen för sex år tillbaka, lämnade den första uppgiften härom (Ueber *Triaenophorus robustus* Olsson und *Henneguya Zschokkei* Gurley als Parasiten von *Coregonus albula* aus dem See Sapsojärvi, Medd. F. Fl. Fenn., h. 35, 1909, s. 58—59). Intressant är, att äfven de mujkor, hos hvilka dr Luther till först konstaterade förekomsten af *Heneguya Zschokkei* Gurley, härstammade just från samma vattendrag som de nu insända, i det de voro fångade i Sapsojärvi sjö (i juni 1908) vid Sotkamo kyrkoby. Måhända kan antagas, det parasiten nu börjat uppträda vida allmännare än förut, då hr Lummeranta, som är fiskeriinstruktör vid Kajana landtbrukssällskap, skrifver, att sjukdomen under denna höst yppat sig hos mujkan i ifrågavarande trakter. Åtminstone torde den äfven i praktiskt afseende viktiga slutsatsen vara berättigad, att sedan de parasitiska sporozoerna engång fått rotfäste hos mujkstammen i en naturlig sjö, så fortgår infektionen i åratal eller i decennier, då förhållandena lämnas åt sig själfva, såsom fallet varit i Sotkamo-sjöarna, kulminerande då och då såsom en formlig epidemi.

I mellersta Europa synes man icke ha sig bekant, att *Coregonus albula* i likhet med siken är utsatt för angrepp af *Henneguya Zschokkei* Gurley. Sålunda omnämner Auerbach i sin 1910 utkomna stora monografi [1]) öfver cnidospo-

---

[1]) Auerbach, M. Die Cnidosporidien (Myxosporidien, Actinomyxidien, Microsporidien). Eine monographische Studie. Leipzig 1910.

ridierna *Coregonus lavaretus* såsom det enda värddjur, hos hvilket denna parasit förekommer. Ej heller från södra och mellersta Finland har något hithörande fall ännu påvisats. Jag kan ock i samband härmed anföra, att dr T. H. Järvi, som under en längre tid, såsom bekant, mycket ingående studerat mujkans biologi, enligt muntligt meddelande aldrig påträffat myxosporidiecystor i köttet hos de tusental individer, som han vid sina undersökningar angående denna ekonomiskt viktiga fiskarts tillväxt i olika sjöar granskat. Således är enligt vår nuvarande kännedom förekomsten af *Henneguya Zschokkei* Gurley hos *Coregonus albula* begränsad till mera nordliga eller norr om 64° n. lat. belägna vatten, nämligen Sotkamostråten och Pudasjärvi (Luther, l. c.).

Kanske det då icke är blott en tillfällighet, utan beror på gemensamma betingelser, att i en del nordliga vatten äfven siken synes i särskild grad vara utsatt för ifrågavarande parasit. Åtminstone finnes i ett gammalt arbete, nämligen i A. J. Sjögrens „Anteckningar om församlingarne i Kemi-Lappmark“, Helsingfors 1828, en skildring, som synes tala för att i vissa vatten där uppe sikstammen är utsatt för en kronisk *Henneguya*-epidemi, och som därför förtjänar att här citeras. Det åsyftade stället (sid. 105) lyder: „Det skall nemligen finnas inom Kuusamo, och egenteligen uti ett litet träsk Purnulampi, en art sik, som efter beskrifningen tyckes vara behäftad med ett analogon af spetelska. Den skall på de köttrikare ställen, och isynnerhet närmast intill hela ryggraden, under fjällen, hafva ansenliga gropar i hullet, utur hvilka en seg, hvit materia, lik tjock surmjölk, utflyter. Det är njutningen af denna sik, som många vilja egenteligen tillskrifva uppkomsten af den beklagliga sjukdomen hos så många Kuusamo invånare.“ Skildringen gifver för öfrigt tydligen vid handen, att allmogen redan tidigt iakttagit *Henneguya Zschokkei*-cystor hos sik samt jämväl reflekterat öfver deras möjliga patogena betydelse för människan.

Beträffande de ofvan förmodade särskilda betingelserna för myxosporidie-sjukdomens starka framträdande i landets nordliga sjöar famla vi tills vidare i fullkomligt mörker. Det

är svårt att tro, att det stränga klimatet härvid skulle direkt eller indirekt inverka, enär de inficierade fiskarna tillhöra arter, hvilka till sin härkomst otvifvelaktigt äro nordliga. Hellre vore jag då böjd att här spåra en biologisk orsak, kanske en alltför långvarig inafvel, som småningom nedsatt rasernas motståndskraft emot parasiters angrepp. Måhända kunde man ock antaga, det afsaknaden af roffiskar eller aftagandet af sådana (gös, röding, forell, harr o. a.) spelade en roll sålunda, att normal utgallring af svaga och sjukliga individer (smittbärare) icke äger rum, såsom i sjöar med normal roffiskbesättning. Detta är blott lösa förmodanden, men i fall undersökningar på ort och ställe skulle komma i fråga, torde de två synpunkterna, inafvel och mindre riklig förekomst af roffiskar, vara förtjänta af beaktande.

Enligt Auerbach (l. c., s. 62) står människan vid bekämpandet af en myxosporidie-sjukdom, då denna en gång utbrutit, i de flesta fall maktlös. Det enda hon kan göra, säger denne forskare, är att såvidt det sig göra låter förhindra sjukdomens utbredning eller genom lämpliga försiktighetsåtgärder tillbakahålla dess uppträdande. I förevarande fall torde man kunna rekommendera: 1) att fiskarena vid hvarje fångst icke må kasta med tumörer behäftade sikar och mujkor tillbaka i vattnet eller lämna sådana liggande på stränderna, därifrån smittan kan spridas i vattnet; 2) att man borde systematiskt bortfiska och oskadliggöra en så stor mängd sjuka fiskar som möjligt; 3) upplysningsverksamhet beträffande epidemiska fisksjukdomar.

Mötet den 5 december 1914.

Till inhemska medlemmar af Sällskapet invaldes doktorinnan Thyra Nyberg (föreslagen af doktor C. Nyberg)

samt studenter Thomas H. Clayhills (föreslagen af student Th. Grönblom), Mauno J. Kotilainen (föreslagen af magister I. Välikangas) och Viljo V. Kujala (föreslagen af docent H. Federley).

Anhållan om skriftutbyte hade ingått från The University of Missouri, Columbia, Mo., som tillställt Sällskapet sin Bulletin Science Series, och beslöt Sällskapet bifalla denna anhållan samt i utbyte gifva sina Meddelanden.

Likaså hade Texas Academy of Science, Austin, Texas, till Sällskapet insändt sina Transactions samt föreslagit skriftutbyte. Härtill samtyckte Sällskapet och beslöt i utbyte gifva sina Meddelanden.

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital icke någon behållning, utan hade tvärtom förskotterats Fmk 248: 07.

Painettavaksi ilmoitettiin:

J. S. W. Koponen, Plecopterologische Studien. I. Einige neue oder ungenügend bekannte Plecopterenarten.

Professor J. A. Palmén redogjorde för sina med tillhjälp af ett antal ornitologer under senaste sommar utförda ringmärkningsförsök med fåglar. Ett betydande antal ringar hade såväl från eget som från främmande land jämte uppgifter om tid och ort för fågelns nedläggande insändts till föredragaren. Professor Palmén lofvade framdeles, då antalet notiser ökats, till Sällskapets Meddelanden inlämna en utförlig redogörelse.

Student Wolter Hellén anmälde en för landet ny skalbagge, curculioniden *Phyllobius betulae* Fabr. Arten uppgifves visserligen af Seidlitz i Fauna Baltica såsom af Obert funnen i Finland, men har denna uppgift ej blifvit bestyrkt, hvarför äfven professor Sahlberg i sin

katalog omnämner den bland osäkra finska species. — *Phyllobius betulae* står nära den hos oss synnerligen allmänna *Ph. argentatus*, från hvilken den skiljer sig förnämligast genom sitt framför ögonen hopsnörda rostrum. Abdominalsegmenten jämte en stor del af thorax' undersida sakna de för *argentatus* karaktäristiska gröna fjällen. Det förevisade exemplaret har välvilligt granskats af professor J. Sahlberg. Det blef af föredragaren taget med släphåf den 28 juni 1911 i Pellonkylä by af Karislojo socken å gräsvegetation helt nära Lojo sjö. *Phyllobius betulae* har tidigare anträffats flerstädes i Mellaneuropa, men saknas i Skandinavien.

Student Frans Lönnfors gjorde följande ornitologiska meddelanden:

„Kattugglan *(Syrnium aluco)* har, om ock ytterst sparsamt, blifvit anträffad i olika delar af vårt land. I Karelen har den dock ej förr, enligt Mela-Kivirikko, „Suomen Luurankoiset", blifvit funnen.

Nämnda uggla har under de två senaste åren blifvit skjuten flere gånger i provinsen Ka. Min bror Arthur har sålunda under denna tid konserverat ej mindre än 7 exemplar af densamma. Ledsamt nog kan han lämna närmare upplysningar blott om de 4 senast erhållna.

Det har visat sig, att sagda fågel gärna håller sig till parker. Sålunda har trädgårdsmästare Granö skjutit några exemplar å Monrepos. Af dessa äro blott de två sista, skjutna den 10 och 12 maj detta år, tillvaratagna. Vidare har å Keihäsniemi invid Viborg ett exemplar blifvit skjutet den 22 augusti detta år. Ett fjärde exemplar — eller det som å mötet förevisas — sköts i början af september å Juustila invid Viborg.

Önskvärdt vore, att nämnda uggle-art, som af ofvanstående att döma begynt att utbreda sig i Karelen, blefve fridlyst, ty denna liksom de flesta af våra ugglor gör vida större nytta än skada.

I detta sammanhang ber jag äfven få meddela, att en stork, *Ciconia ciconia*, blef skjuten den 14. V. 14 å Lietsaari i Antrea (Antti Partanen).“

Preparaattoori Aug. Edv. Fri oli Seuralle lähettänyt

Muutamia eläintieteellisiä tiedonantoja.

1. Havainnoita *Nyctea scandiaca*'n vaelluksesta maassamme syksyllä 1913 ja talvella 1914. — Sen johdosta, että *Nyctea scandiaca*'a suurissa määrissä levisi maahamme syksyllä 1913 ja sitä seuraavana talvena, olen lyhyesti muistiin merkinnyt ne eksemplaarit, jotka minulle on joko täytettäväksi tai ostettavaksi tuotu ja lähetetty aikana lokakuun 12 päivästä huhtikuun 30 päivään.

Lokakuun	12 p.	1 ♂,	nuori,	Kuhmoniemeltä.
„	18 „	1 ♀,	vanha,	Nurmeksesta.
„	22 „	1 ♂,	nuori,	„
„	30 „	1 ♀,	„	Joensuusta.
Marraskuun	5 „	1 ♀,	„	„
„	22 „	1 ♂,	„	Lieksasta.
„	24 „	1 ♂,	vanha,	Juuasta.
„	25 „	1 ♀,	„	Tohmajärveltä.
„	29 „	1 ♀,	nuori,	Elisenvaarasta.
„	30 „	1 ♀,	„	Kerimäeltä.
Joulukuun	2 „	1 ♂,	vanha,	„
„	3 „	1 ♂,	nuori,	Säämingistä.
„	8 „	1 ♀,	vanha,	Rantasalmelta.
„	10 „	1 ♂,	nuori,	Joroisista.
„	18 „	1 ♀,	„	Hiitolasta.
„	18 „	1 ♂,	„	Turengista.
„	21 „	1 ♀,	„	Säkkijärveltä.
„	28 „	1 ♀,	vanha,	Turengista.
Tammikuun	23 „	1 ♂,	nuori,	Riihimäeltä.
„	30 „	1 ♀,	„	Hyvinkäältä.
Helmikuun	8 „	1 ♀,	nuori,	Alavuudelta.

Maaliskuun 12 p. 1 ♂, vanha, Sievistä.
„ 18 „ 2 ♂♂, nuoria, Pyhäjoelta.
Huhtikuun 4 „ 1 ♂, „ Oulusta.
„ 30 „ 1 ♂, „ Torniosta.

Näyttää siis siltä kuin vaellus olisi tapahtunut eteläänpäin pitkin itärajaseutuja ja taas takaisin pohjoiseen, mitkä ovat hengissä päässeet, pitkin Pohjanlahden rantaseutuja.

Tätä ennen aina vuodesta 1910 ei minulle ole tullut kuin 4 kppl., nimittäin: 1910 ♂, nuori, Vesannolta; 1911 ♂, nuori, Turengista; 1912 ♀, vanha, Kuhmoniemeltä; ja 1910 ♂, vanha, Lautiosaaresta.

2. Syksyllä 1912 oli myöskin *Archibuteo lagopus*'ta tavallista enemmän liikkeellä näillä seuduilla. Minulle tuotiin silloin seuraavat yksilöt:

Syyskuun 18 p. 1 ♂, nuori, tapettu kivellä Savonlinnan satamasta.
„ 20 „ 1 ♂, vanha, Säämingistä.
„ 28 „ 1 ♂, 1 ♀, nuoria, Säämingistä.
Lokakuun 8 „ 1 ♂, nuori, Joroisista.
Marraskuun 28 „ 1 ♀, „ Kerimäeltä.

Sen jälkeen ei ole kuulunut yhtään ainoata kappaletta.

3. Samana syksynä hiukan myöhemmin näyttää *Syrnium lapponicum* lähteneen matkoille, koskapa sitä sain seuraavista seuduista:

Lokakuun 4 p. 1 ♂, Kaavilta.
„ 15 „ 1 ♂, Nurmeksesta.
Marraskuun 5 „ 2 ♂♂, Säämingistä.
„ 11 „ 1 ♀, Kerimäeltä.
„ 14 „ 1 ♂, Sulkavalta.
„ 18 „ 1 ♀, Vesannolta.
Joulukuun 13 „ 1 ♂, Rantasalmelta.

Tänä syksynä on tullut:

Marraskuun 12 p. 1 ♂, Mikkelistä.
„ 13 „ 1 ♂, Rantasalmelta.

4. *Surnia ulula*'a näyttää olevan tänä syksynä erittäin paljon. Olen saanut jo 34 kppl. ympäri maata. Edellisinä vuosina on tullut vaan muutama.

5. Luettelo harvinaisista linnuista vuodesta 1910 lähtien, mitä minulla on ollut täytettävänä:

Kesäkuun 4 p. 1911 *Turtur turtur* ♂ ammuin Simunasaaresta, lähellä Savonlinnaa. Täytettynä „Lindfors'in kokoelmassa" täällä.

Syyskuun 18 p. 1911 *Turtur turtur* ♂ Nurmeksesta. Täytettynä metsänhoitaja V. Linnoilalla Nurmeksessa.

Lokakuun 20 p. 1911 *Loxia bifasciata* ♀ Pääskylahdesta, lähellä Savonlinnaa. Yksinäinen, söi lepän urpuja.

Maaliskuun 14 p. 1912 *Loxia bifasciata* ♂ Talvisalolta. Suuressa parvessa *L. curvirostra*'n kanssa. Molemmat Lindfors'in kokoelmassa. (Kuusikossa.)

Tammikuun 25 p. 1913 pakkasella *Circus cyaneus* ♀ Turengista. Sama lintu ♀ 3. X. 1914 Joensuusta. Täytettynä t:ri Kososella Joensuussa.

Maaliskuun 6 p. 1913 *Vanellus vanellus* ♂ Valtimon kirkolta Nurmeksen seuduilta. Sama lintu ♂ huhtikuun 12 p. 1913 Värtsilästä. Värtsilän yhteiskoululla.

Maaliskuun 23 p. 1913 *Larus ridibundus* ♂ Savonlinnasta erään talon pihalta.

Syyskuun 4 p. 1913 *Larus marinus* 2 ♂♂, nuoria, Savonlinnan satamasta.

Marraskuun 2 p. 1913 *Parus ater* 1 ♂ Pääskylahdesta. Sama lintu 5. III. 14 ja 18. XI. 12 läheltä Savonlinnaa.

Kesällä 1912 *Lanius minor* ♂ Sulkavalta. Zoologisessa museossa.

Lokakuulla 1914 *Upopa epops* ♂ (kovin laiha) Kangasniemeltä. Mikkelin yhteiskoululla.

Maaliskuun 3 p. 1913 *Larus glaucus* Iisalmelta, nuori ♂. Sama lintu, vanha ♂, 12. IV. 14 Hyvinkäältä.

6. Eräissä saarissa Savonlinnan ympäristöillä on tavattomat määrät *Hypudaeus rufocanus*'sta. Talvella 1912 söi ne useissa paikoissa kuorettomaksi puita ja pensaita lumen alta jopa havupuitakin. Olen joka talvi lähettänyt niitä suuret määrät ulkomaille. Olisi hauska tietää, tavataanko tätä lajia muualla ja missä määrin.

Student Thorwald Grönblom lämnade följande

Entomologiska meddelanden.

1. *Larentia unifasciata* Haw. funnen i Finland. — Af denna fjäril fann jag den 24 juli 1913 en ♂ i Birkkala, St, å Rahola egendom i trädgård. Enligt uppgifter i litteraturen lefver larven i fröhusen af *Euphrasia*-arter. Denna omständighet ger möjligen en förklaring till fjärilens uppträdande å nyssnämnda fyndställe, där ifrågavarande växter förekomma i mängd. — *Lar. unifasciata* påminner i ej ringa grad om *Lar. taeniata* Steph., hvilken den äfven i systematiskt hänseende står nära. Den skiljes dock lätt därigenom, att den är mera gråfärgad och har mellanfältets yttre hvita tvärlinje mindre tandad än *taeniata*, hvars framvingar dessutom städse ha rostbrun inblandning. — Arten är tidigare i norra Europa funnen i Livland och Danmark samt ställvis i sydöstra Sverige ända till Uppland.

2. *Lophocateres pusillus* Klug., en för Finland ny kosmopolitisk skalbagge. — Bland insekter, hvilka denna höst insändts till Entomologiska bytesföreningen i Helsingfors, förekommo 2 exx. af en skalbagge, som väckte alla närvarande coleopterologers uppmärksamhet. Den visade sig vara den till fam. *Peltidae* hörande *Lophocateres pusillus* Klug., hvilken rätt mycket liknar *Grynocharis oblonga* L.; den förstnämnda arten är dock hälften mindre (endast 2.7—3 mm lång), och dessutom är färgen betydligt ljusare, rödbrun.

Arten anträffades i Viborg den 1 augusti senaste höst (1914) af herr Väinö Löfgrén. Enligt senare erhållet skriftligt meddelande hade den förekommit tillsammans med en mängd *Tribolium ferrugineum* Fabr. uti en brädstapel i det s. k. gamla Viborg. — Genom detta intressanta fynd riktas åter vår fauna af importerade insekter och tillika Universitetets samlingar, ty, i förbigående sagdt, fanns ej i samlingarna ett enda exemplar af den ifrågavarande arten.

L. pusillus är en utprägladt kosmopolitisk insekt, som genom skeppsfart och handel utbredt sig öfver en stor del

af jordklotets varmare delar. Sålunda har denna skalbagge vanligtvis anträffats i hamnstäder, t. ex. i Hamburg och Köpenhamn, dessutom ställvis inne i landet (Berlin; bland ris). I Frankrike har arten i synnerhet påträffats bland *Arachis*-frön. —Att skalbaggen hos oss förekom tillsammans med den äfven kosmopolitiska *Tr. ferrugineum* är ej förvånande, men att arten anträffades i en brädstapel är rätt egendomligt.

Fil. kand. J. S. W. Koponen kertoi

Suomen koskikorennoisista.

Koska maamme koskikorennoisista (perlideistä eli plecoptereista) ei ole aikaisemmin julkaistu tarkempaa luetteloa, olen tarkastanut Yliopiston museon sekä kuivat että spriikokoelmat. Lisäksi on minulla ollut määrättävinä prof. J. Sahlberg'in, maist. R. Freyn, K. Wallen, W. Jääskeläisen ynnä yliopp. Th. Grönblomin, V. Hellénin, Y. Helmannin, Y. Vuorentauksen y. m. keräämät pienemmät kokoelmat ja näytteet. Tämän aineiston perusteella on luonnontieteellisellä alueellamme ainakin 34 koskikorennoislajia. Todennäköisesti kohoaa vielä tämä lukumäärä kunhan hyönteistutkijat ja kerääjät kiinnittävät tähän ryhmään enemmän huomiota kuin näihin saakka. Varsinkin Pohjois-Suomesta ja Lapista voisi odottaa löytyvän ainakin useita sellaisia lajeja, jotka tavataan esimerkiksi aivan lähellä rajaa Norjan puolella.

Museon kuivat kokoelmat ovat aikaisemmin olleet määrättävinä Morton'illa ja Klapálek'illa. Näistä noin 23 lajista on huomattavin eräs, keväällä aikaisin esiintyvää yleistä *Nephelopteryx (Taeniopteryx) nebulosa*'a L. muistuttava, prof. Mäklin'in Vantaanjoen varrelta löytämä, yksi ainoa ♂, jolle prof. Klapálek on antanut nimeksi *Rhabdiopteryx acuminata* Klp. [1]) Sen tuntee helposti 2—3 costan ja sub-

[1]) Klapálek, Fr. Příspěvek k. rodu Rhabdiopteryx Klp. Zvláštni otísky z Časopisu České Společnosti Entomologické. Ročnik II, čis 1, 1905.

costan välisestä poikkisuonesta, jotka puuttuvat *N. nebulosa*'lta.

Tutkimukseni kuluessa olen määrännyt luonnontieteelliselle alueellemme seuraavat uudet lajit:

Dictyopterygella parva n. sp. 2 ♂♂. Jokostrov Imandran järven rannalta 30. VI. 1913 (R. Frey ja W. Hellén).

Chloroperla venosa St. ♂♂ ♀♀. Reitkallio (Bredskall) 9. VI. 08 (löytäjä?); ♀ Kirkkonummi 17. V. 1913 (W. Hellén); Siuntio, Passila, 31. V. 1914 (Koponen).

Isopteryx serricornis Pict. Muonio, läheltä jokea, 3. VII. 1911 (R. Frey).

Capnia nigra Pict. 1 ♀ Kusomen 16. VI. 13 (W. Hellén). Tämä kappale on paljon pienempi kuin ♀♀ Transkaspiasta, Kuschra, 26. II. 1909 (Ahnger).

Capnia Sparre-Schneideri Esb. Petersen. ♂ Utsjoki 16. VI. 1894 (J. Sahlberg); ♀♀ Kusomen 16. VI ja 22. VI. 1913 (W. Hellén); ♀♀ Ponoj 14. VII. 1913 (R. Frey ja W. Hellén).

Leuctra hippopus Kpny. 1 ♀ Sortavala, Kissapuron varrelta, 23. VI. 1913 (Koponen); ♂♂ Ponoj 15. VII. 1913 (W. Hellén).

Amphinemura Standfussi Ris. Lappvesi 6. IX. 1899 (A. J. Silfvenius); ♂♂ ♀♀ Sortavala, Kissapuron ja Karhuojan varsilta, 27. VI.—29. VII. 1913 (Koponen).

Amphinemura triangularis Ris. 1 ♂ Lapp. Ross. (J. Sahlberg); lac. Nuorti (Envald).

Nämä molemmat *Amphinemura*-lajit oli Klapálek merkinnyt *N. cinerea* Oliv. nimellä.

Nemura dubitans Mort. 1 ♂ ja 1 ♀ Helsingin pitäjä 16. V. 1911 (W. Hellén); ♂♂ ja ♀♀ Karkku 10—29. VI. 1914 (W. Hellén).

Lisäksi tavataan meillä mahdollisesti *Chloroperla Strandi* Kpny, josta kokoelmissa on vaan 1 ♀, löydetty Reitkalliosta 9. VI. 08. Lajin löytymistä täytyy kuitenkin pitää epävarmana kunnes tavataan ♂.

Kuivana säilytetty, *Nemura meyeri* Pict. nimellä merkitty kirjavasiipinen ♀ on todennäköisesti *Protonemura nimborum* Ris. Sen on ottanut prof. J. A. Palmén Rihpjaurista 8 p.

heinäk. 1887. Aivan samanlaisen ♀ on maist. R. Frey löytänyt Kittilästä 20. VI. 1911.

Protonemura-alasukuun kuuluu myös Sortavalan pitäjän Lohiojan varrelta 27. VII. 1913 löytämäni 1 ♂ ja ♀. Lajin määräämistä vaikeuttaa se, että ♂ genitaalilisäkkeet ovat jossain määrin vahingoittuneet (seuraus kopulationista?).

Edellisistä on *Dictyopterygella parva* tieteelle uusi laji. Lyhytsiipinen ♂ muistuttaa suuresti läheistä *D. recta*'a Kpny sekä Siperiasta löydettyä *D. gracilis*'ta Klp., mutta eroaa kummastakin m. m. päätä kapeamman pronotuminsa kautta. Sitäpaitsi on sillä takaruumiin IX selkäkilven takareunassa pieni, mutta selvä kolo, joka muilta lajeilta puuttuu.

Vielä mainitsen eräästä synonymikysymyksestä. Esben Petersen on Pohj. Norjasta v. 1909 selittänyt tieteelle uuden koskikorennoislajin, jolle hän antoi nimeksi *Nemura arctica* Esb. Petersen.[1]) Vertaillessani museon kuivia ja spriissä säilytettyjä *Nemura*-exemplaareja, kävi kuitenkin varmasti selville, että lajin on jo Morton v. 1896 selittänyt nimellä *Nemura Sahlbergi* Mort.[2]) Lajin on prof. J. Sahlberg löytänyt Utsjoelta kesäkuun lopulla 1894. Ero kuvissa ja selityksissä johtuu vain siitä, että Morton'illa oli käytettävänään kuivia, Esben Petersen'illä spriissä säilytettyjä kappaleita.

Prof. J. Sahlberg'in ulkopuolelta luonnontieteellistä aluettamme keräämästä materiaalista olen tavannut erään tieteelle uuden *Amphinemura*-lajin. Sen eroittaa helposti muista saman alasuvun lajeista takaruumiin IX selkäkilven takareunassa olevista kahdesta piikkireunaisesta hammasmaisesta lisäkkeestä. Muuten ovat genitaalilisäkkeet hyvin samantapaisia kuin alasuvussa *Protonemura*. Kidusjätteet prosternumissa ovat kuitenkin samanlaiset kuin muilla amphinemuroilla. Löytöpaikaksi on merkitty „Verni, i bergstrakten nedanför Tschassikul, d. 31 juli 1896".

[1]) Esben Petersen. Bidrag til en Fortegnelse over arctisk Norges Neuropterfauna. II. Tromso Mus. Aarsh. 31—32. 1908—1909.

[2]) Morton, Kenneth J. New and little-known Palaearctic Perlidae. Trans. Ent. Soc. London. 1896.

Maisteri H. Järnefelt ilmoitti painettavaksi:

Gynandromorphismus bei der Cladocere Alona quadrangularis (O. F. M.).

Das Postabdomen von ♂ und ♀ bei *Alona quadrangularis* zeigt sehr charakteristische Unterschiede. Das Weibchen (Fig. 1) hat eine starke Bewehrung am Dorsalrande des Postabdomens, wozu noch eine sekundäre kommt, jede Gruppe der Letztgenannten besteht aus einem grösseren, distalen Stachel und mehreren kleineren. Die obere, hintere Ecke des Postabdomens ist öfters schwach S-förmig gebogen. Der männliche Hinterkörper (Fig. 2) unterscheidet sich von demjenigen des Weibchens hauptsächlich dadurch, dass die Zahnbewehrung fehlt und nur die sekundäre Bewehrung vorhanden ist. Der Samenkanal ist deutlich und mündet am ventralen Rande des Postabdomens proximal vom Endkrallenansatze. An dieser Stelle bildet der ventrale Rand eine Ecke, die dem Weibchen fehlt.

Fig. 1.

Fig. 2.

Im Tuusula-See habe ich nun einige Exemplare gefunden, deren Postabdomen bemerkenswert waren. Früher habe ich schon einen Hinterkörper zweier *Alona quadrangularis*-♀ beschrieben, von denen das eine Exemplar Subitaneier besass. Es fehlte ihm aber eine Bewehrung am dorsalen Rande, nur die sekundäre war vorhanden. Das Postabdomen ähnelte dadurch demjenigen des Männchens sehr (Fig. 3). Später habe ich mich vergebens bemüht, weitere Exemplare zu erhalten. Dagegen beobachtete ich am 16. IX. 14 ein Exemplar, an dem der ventrale Rand

Fig. 3.

des Postabdomens wie derjenige eines Männchens aussah. Der Samenkanal war jedoch nicht deutlich ausgeprägt. Der dorsale Rand dagegen war wie derjenige des Weibchens bewehrt (Fig. 4). Auch konnte ich keinen Haken am ersten Fuss nachweisen. Die Vorderfühler waren wie bei dem Weibchen gebaut.

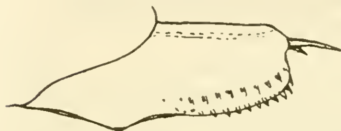

Fig. 4.

Am 23. IX. 14 fand ich ein anderes Exemplar, dessen Postabdomen ganz gleich dem des vorigen war. Hier war jedoch der Samenkanal gut ausgebildet (Fig. 5), wogegen der Haken am ersten Fuss schwach war.

Im ersten Falle lag also ein Weibchen mit männlichen Kennzeichen am Postabdomen vor, im zweiten Falle wahrscheinlich ein Weibchen. Im dritten Falle war das Geschlecht vermutlich männlich, konnte aber nicht sicher festgestellt werden.

Fig. 5.

Maisteri E. Merikallio jätti painettavaksi:

Muutamia lisätietoja Helsingin seudun linnustoon.

Äskettäin Helsingin seudun linnustoa käsittävän, maisteri Rolf Palmgrenin julkaiseman teoksen „Helsingforstraktens fågelfauna“ johdosta tulin tarkastaneeksi niitä havaintoja, joita opiskeluaikanani Helsingissä vuodesta 1907 saakka olin muistiin merkinnyt. Pyydän tässä saada julki tuoda niistä tärkeimmät. Ne ovat etupäässä muuttoaikoja edellä mainitusta teoksesta puuttuvilta vuosilta tai siinä mainittuja aikoja varhaisempia, vähemmässä määrin muita seikkoja selvitteleviä.

Lyhennyksiä: l-a ♂ laulava koiras; l-ia ♂♂ laulavia koiraita; ä-ä ääntäjä, tieto perustuu muuntapaisesta äänestä tehtyyn havaintoon.

Turdus musicus L. — Tulo 1908: 26. IV, useita l-ia ♂♂, Helsinki.

Turdus iliacus L. — Tulo 1908: 23. IV, ensimmäinen l-a ♂, Bot. puutarha. — 1911: 21. IV, ääniä pimeässä, Helsinki.

Turdus pilaris L. — 1907: 17. IV, ens. lenteli Kaisaniemessä; 20. IV, useampia. — 1908: 24. IV, useita, Vanhakaupunki. — 1912: 24. III, näin 2 kertaa rastaan Kaisaniemessä. — 1909: 22. I, 1 söi pihlajanmarjoja, Helsinki.

Turdus merula L. — Katso Luonn. Yst. 1909, s. 84, mustarastaan löytymisestä kev. 1909 Helsingin luona.

Saxicola oenanthe L. — Tulo 1908: 3. V, ensimmäinen, Vanhakaupunki. — 1911: 21. IV, l-a ♂ lensi pimeässä, Helsinki. — 1913: 27. IV, useita, Vanhakaupunki. — Lentopoikia: 1914, 20. VI, Helsinki.

Pratincola rubetra (L.). — Tulo 1913: 6. V, 2 tai 3 l-aa ♂♂, Oulunkylä.

Phylloscopus trochilus L. — Tulo 1913: 4. V, useita, Helsinki. — Myöhästynyt syysmuutto: 31. X. 09 näin Seurasaarella yhden.

Aegithalus caudatus (L.). — 1909: 31. X, näin yhden Seurasaarella.

Parus coeruleus L. — Linnun esiintymisestä olen tehnyt seuraavat muistiinpanot. 1911: syys- ja lokakuun vaihteen seutuvilla näin yhden, Korkeasaari; 29. X, kuulin äänen Eläintarhassa. — 1912: noin 12. I, hyvin likaisia lintuja Säätytalon puistossa; 19. I, 3 kppl. Bot. puutarhassa; 23. I, useita Suomen Pankin puistossa; 24. III, useita, Helsinki; 5. IV, useita Kaisaniemessä.

Alauda arvensis L. — Tulo 1907: 2. IV, yhteensä yli 10 l-aa ♂♂ lensi N Kaisaniemen yli. — 1908: 5. IV, l-ia ♂♂, Huopalahti (L. Tolvanen); 6. IV, l-ia ♂♂, Helsinki. — 1909: 18. IV, l-a ♂ 2 kertaa lensi Alppilassa. — 1910: 20. III, 1 + 3 lensi pohjoiseen. — 1912: 14. IV, yritti 5 kppl. lumisateessa laskeutua kadulle Säätytalon luona. — 1914: 13. IV, 2 l-aa ♂♂.

Motacilla alba L. — Tulo 1907: 21. IV, ens., Helsinki; 28. IV, useita, Helsinki. — 1908: 24. IV, 2 ens., Vanhakaupunki. — 1911: 21. IV, 1 ♂. — 1913: 13. IV, 1 ♂ lumisateessa Töölönlahden rannalla; 20. IV, runs. parvissa (kaikki ♂♂?), Vanhakaupunki. — 1914: 13. IV, Vanhakaupunki.

Budytes flavus (L.). — Tulo 1913: 20. IV, 2 kppl.; 4. V, 2—3 ä-ää lintua.

Anthus pratensis L. — Tulo 1913: 20. IV, 2 kppl., Vanhakaupunki.

Anthus trivialis (L.). — Tulo 1913: 27. IV, yhteensä 4—5 l-aa ♂♂; Vanhakaupunki. — Lentopoikia 1914: 20. VI, Helsinki.

Plectrophanes nivalis (L.). — Tulo 1908: 2. II, 1 lintu, P.-Satama, Helsinki; 16. II, parvi, noin 30 lintua, Helsinki. — 1909: 21. II, 6 kppl., P.-Satama, Helsinki; 8. III, paljon (maist. I. Välikangas). — 1910: 8. II, kuulin äänen; 13. II, näkyi useita (yliopp. Väinö ja Veikko Heikinheimo ja Y. Hellman).

Cynchramus schoeniclus (L.). — Tulo 1913: 20. IV, 1 l-a ♂, Viik; 27. IV, 1 l-a ♂, Viik; 6. V, 2 l-aa ♂♂, Viik.

Pinicola enucleator L. — 1909: 4. II, n. 10 kppl.; 9. II, runsaasti; 17. II, runsaasti, Helsinki.

Passer domesticus (L.). — 1908: 28. XI, näin Yliopiston pihalla linnun, jolla oli niska, etuselkä ja juovia siivillä valkeat. 30. X. näin myös osittain vaalean muunnoksen, kenties saman linnun.

Fringilla coelebs L. — Tulo 1907: 9. IV, joitakin l-ia ♂♂, Bot. puut., Helsinki; 10. IV, hyvin paljon l-ia ♂♂, Bot. puut., Helsinki; 17. IV, myös ♀♀, Bot. puut., Helsinki; 23. IV, sadottain peippoja, Bot. puut., Helsinki. — 1908: 6. IV, pari l-aa ♂♂, Huopalahti (Knut Reinilä); 8. IV, us. l-ia ♂♂, Kaisaniemi. — 1909: 28. III, parikymmentä ♂♂, Eläintarha; 18. IV, varsin. muutto, Helsinki. — 1913: 30. III, näin yhden, joka nähtävästi oli ♀, sitäpaitsi kuulin ääntä; 14. IV, jolloin tuli pieni takatalvi, kerääntyi Töölönlahden jään reunoille satamäärä peippoja. Lukumäärälleen vastasi jotakuinkin neljää koirasta yksi naaras. — Pesiminen 1914: 30. V, lähti kahdesta pe-

sästä pojat lentoon, Alberga (K. Hellman); 20. VI, isoja lentopoikia, Helsinki.

Fringilla montifringilla L. — Tulo 1907: 17. IV, joitakin l-ia ♂♂, Kaisaniemi; 23. IV, päämuutto, Helsinki.

Ligurinus chloris (L.). — Tulo 1912: 24. III, näin useita + us. l-ia ♂♂. — 1913: 30. III, 2—3 krt. ä-iä + us. l-ia ♂♂. — 1914: 13. IV, oli yleinen, Vanhakaupunki.

Carduelis carduelis (L.). — 1912: 21. I, tapasin parven n. 10 lintua Degerössä, jotka söivät *Lappa minor*'in hedelmiä.

Acanthis cannabina (L.). — Tulo 1914: 13. IV, näin ♂:n ja ♀:n, Vanhakaupunki.

Sturnus vulgaris L. — Tulo 1909: 4. IV, 1 kpl.; 8. IV, n. 10 kppl.; 11. IV, pääjoukko, Helsinki. — 1908: 24. IV, runs., Kaisaniemi. — 1912: 24. III, 1 kpl., Kaisaniemi; 31. III, runs., Hermanninkaupunki. — Merkitseminen: 1. VI. 1914 merkittiin Albergassa 14 kottaraista (K. A. Hellman).

Corvus cornix L. — Päämuutto 1907: 29. III, paljon. — 1909: 11. IV, satamäärin. — 1910: 8. II, toista sataa parvessa lensi N.

Corvus frugilegus L. — 1909: 4. IV, 3 kppl., Mustikkamaa.

Nucifraga caryocatactes (L.). — 1913: 7. IX, kulki monen tunnin ajan yhtenään yksinäisiä lintuja tai pieniä joukkoja suuntaan NE Eläintarhan urheilukentän yli; 21. IX, lensi 2 kert. 2 lintua N-suuntaan samassa paikassa. (Ktso Mdd. Bd. 40, s. 4.)

Lanius collurio L. — Syysmuutto 1910: 20. IX, 1 juv. kpl. Bot. puutarhassa.

Hirundo rustica (L.). — Tulo 1907: 5. V, 1 kpl., junassa Helsingistä pohjoiseen. — 1913: 4. V, 3—4 kppl. (1 l-a ♂), Helsinki. — Poismuutto 1908: 6. X, juv., Kaivopuisto, Helsinki.

Ampelis garrulus (L.). — Harvinaisina oleskeluaikoina mainittakoon: 1909, 27. I, us., H:ki; 4. II, n. 40 lintua, Vanhakaupunki; 12. II, us. Kaisaniemessä.

Cypselus apus (L.). — Tulo 1914: 26. V, us., Helsinki. —

Myöhästynyt syysmuutto 1911: noin puolivälissä syyskuuta lenteli 1 kaupungilla.

Archibuteo lagopus (Brünn.). — Tulo 1913: 20. IV lensi haukka, joka kaikesta päättäen oli piekanahaukka, pohjoista kohden; Viik.

Phasianus colchicus L. — Viikin lahden ympärillä näyttää fasaaneja löytyvän jo runsaasti. Tapasin näet 20. IV. 1913 yht. noin 5 l-aa ♂♂ ja näin lisäksi yhden; 6. V tapasin jälleen saman verran ♂♂ Viikin luona sekä yhden l-an ♂:n Vantaanjoen rannalla Oulunkylässä.

Fulica atra L. — „Helsingforstraktens fågelfauna"-teoksessa mainitaan tuloajaksi toukokuun alku. 1913, 20. IV oli lintu kuitenkin jo yleisesti saapunut Viikin lahteen (yht. noin 50 lintua). 27. IV löytyi lintua edelleen yllä mainitussa paikassa.

Vanellus vanellus (L.). — Tulo 1914: 13. IV, 1 (tai 2) lenteli Viikin lahdella.

Charadrius apricarius L. — Syysmuutto 1911: 18. IX, ääniä pimeässä kaupungin yläpuolella; 22. IX, ääniä pimeässä kaupungin yläpuolella.

Totanus fuscus L. — Juhannusyönä 1914 kuulin useita kertoja Viikin lahdella tuon mustalle viklalle ominaisen, helposti tunnettavan „tivi"-äänen. Kun ei tietääkseni millään muulla kotimaisella linnullamme ole samantapaistakaan ääntä, en voi muuta uskoa kuin että kysymyksessä todellakin oli musta vikla. Ei ole näin ollen mahdotonta, että lintu olisi pesinytkin täällä.

Totanus glareola (L.). — Tulo 1913: 3. V, lensi ääntäen 2 parvea kaupungin yli. — Kesän vietto (pesiminen?): 23. VI. 1914, runs. ääniä kuului Viikin lahdella.

Totanus littoreus (L.). — Tulo 1913: 27. IV, 1 ä-ä, Viik; 6. V, yht. n. 8 ä-ää; Viik.

Tringoides hypoleucus (L.). — Tulo 1908: 3. V, pari, Vantaanjoki.

Machetes pugnax (L.). — Vielä 23. VI. 1914 näkyi Viikin lahdella pieniä suokulaisjoukkoja, jotka nähtävästi kaikki, tai ainakin huomattava osa, olivat koiraita.

Numenius arcuatus (L.). — Tulo 1908: 26. IV, us., Helsinki. — 1914: 13. IV, 1 ä-ä, Vanhakaupunki.

Spatula clypeata (L.). — Tulo 1913: 27. IV, yht. noin 4 paria, Viik. — 1914: 13. IV, ♂ ja ♀ Viikin lahdella.

Dafila acuta (L.). — Tulo 1913: 20. IV, pareja ja yksin. ♂♂ yht. n. 8 lintua, Viik; 27. IV, 2—3 yksin. ♂♂, Viik. — Pesiminen? 1914: 23. VI, luulin näkeväni linnun Viikin lahdella.

Mareca penelope (L.). — Tulo 1911: 21. IV, 1 ä-ä ♂ lensi pimeässä, Helsinki. — 1913: 20. IV, luulin äänen kuulevani, Viik; 27. IV, ♂ ja ♀ + us. ääni, Viik.

Anas boschas L. — Tulo 1908: 11. IV, sinisorsia Vanhankaupungin lahdella (Hels. San.). — 1914: 13. IV, noin 6 paria Viikin lahdella.

Anas querquedula L. — Keväällä 1913 tapasin muutamia kertoja linnun. 27. IV näin, mikäli pitkän välimatkan takia voin päättää, kaksi paria Viikin lahdessa. Sittemmin näin 4. V aivan läheltä kaksi paria Hermanninkaupungin rannassa, ja 6. V tapasin kaksi kertaa yksinäisen koiraksen ja mahdollisesti myös yhden parin Viikin lahdella.

Anas crecca L. — Tulo 1911: 21. IV, kuului pimeässä us. ♂:n ääniä, Helsinki. — 1913: 20. IV, parvi, jossa noin 30—40 lintua, Viik.

Fuligula fuligula (L.). — Rolf Palmgren mainitsee linnun saapuvan saaristosta vasta pesimistä varten Viikin lahteen eli noin puolivälissä toukokuuta. Ainakaan keväällä 1913 ei näin ollut laita, sillä jo 20. IV oli Viikin lahden suulla parvi, jossa oli n. 150 lintua. 27. IV oli niitä myös runsaasti; silloin näkyi jo yksityisiä pareja. 6. V laskin lintuja olevan noin 100 paria, jotka pysyttelivät yhtä paria lukuunottamatta yhdessä.

Fuligula ferina (L.). — Teoksessa „Helsingforstraktens fågelfauna“ mainitaan linnun tuloajasta Viikin lahteen: „Omkring medlet af maj eller några dagar tidigare är arten anländ“. 1913 oli lintua jo 20. IV yleensä yllä mainitussa paikassa (pienissä parvissa yht. noin 15 paria ja noin 50

lintua käsittävä parvi). 27. IV näkyi pareja jo runsaammin ja 6. V näkyi, paitsi noin 30 paria, useita yksinäisiä koiraita.

Mergus serrator L. — Tulo 1913: 20. IV, yht. ehkä 5 lintua (kaikki ♂♂?), Viik; 27. IV, parvi, noin 20 lintua (myös yksityisiä?), Viik.

Larus canus L. — Mainittakoon seuraavat talviset havainnot. 1910: 20. II, 1 poikapukuinen lensi Et.-Satamassa. — 1912: 11. I, runs. poikalintuja Et.-Satamassa.

Larus ridibundus L. — 1914: 10. IV, osa, noin parisataa lintua, jo saapunut Viikin lahdelle.

Podiceps cristatus (L.). — Tulo 1913: 20. IV, 2—3 paria, Viikin lahti; 27. IV, 4—5 paria, Viikin lahti; 6. V, n. 20 paria sekä joku yksin., Viikin lahti.

Podiceps auritus (L.). — Tulo 1913: 27. IV, pari, Viikin lahti.

Maisteri E. Merikallio jätti vielä painettavaksi:

Selostus Siikakankaan hoitoalueella kesällä 1914 tavatuista linnuista.

Siikakankaan hoitoalue sijaitsee Juupajoen, Oriveden ja Ruoveden kulmauksessa, käsittäen osan kutakin pitäjää. Alueen pintasuhteet ovat erittäin vaihtelevia. Itäinen puoli on epätasaista murtokivimaata, etup. kuusimetsää kasvavine kumpuineen ja niitä eroittavine soistuneine notkoineen. Länteen päin muuttuvat seudut etupäässä mäntymetsää kasvaviksi hiekkakankaiksi ja niitä rajoittaviksi soiksi. Siellä on myös Siikakangas, monta neliökilometriä laaja, useita vuosia sitten palanut hiekkaperäinen kangas.

Huolimatta verrattain niukoista havainnoista, olen katsonut olevan paikallaan määritellä tuloksena havainnoista linnun yleisyyden. Siinä olen käyttänyt seuraavaa asteikkoa: ylen yleinen, yleinen, jotensakin yleinen (= ei aivan yleinen), harvinainen (= harvalukuinen), hyvin harvinainen ja satunnainen.

Turdus viscivorus L. Harvinainen. Kesäkuun alkupuolella tapasin linnun muutamia kertoja, etupäässä laulavia koiraita, Siikakankaalla (iso paloalue) ja sen lähistöllä.

T. musicus L. Yleinen.

T. iliacus L. Yleinen.

T. pilaris L. Jotensakin yleinen. Asutummilla seuduin, Korkeakosken asemalla y. m. oli lintua runsaammin.

Erithacus rubecula (L.). Yleinen. Etup. korpimailla.

Ruticilla phoenicurus (L.). Yleinen. Etup. mäntykankailla ja asutuilla seuduilla. Erään laulavan koiraan huomasin liittävän vakinaisen laulun jatkoksi tervapääskysen ääniä.

Saxicola oenanthe L. Kivitasku oli vain jotensakin yleinen, riippuen vähäisestä asutuksesta.

Pratincola rubetra (L.). Yleinen. Nevanlaidoilla, rämeillä ja niityillä. 10. VI pesä, 6 munaa, mättään sisällä haassa.

Sylvia salicaria L. Yleinen. Lehtomailla, joita verrattain vähän alueella.

Sylvia curruca (L.). Yleinen.

Phylloscopus trochilus (L.). Ylen yleinen.

Ph. rufus (Bechst.). Yleinen. Havumetsissä sekä korpimailla että kankailla.

Anorthura troglodytes L. Jotensakin yleinen.

Regulus cristatus Koch. Yleinen. Havumetsissä korvissa, kankailla ja rämeentapaisillakin mailla.

Parus major L. Jotensakin yleinen.

P. borealis Selys. Yleinen. Havumetsää kasvavissa korvissa, kankailla, rämeentapaisilla mailla ja sekametsissäkin. 11. VI ensimmäinen lentopoikue. 13. VI tuskin lentoon kykeneviä poikia.

P. cristatus L. Jotensakin yleinen. 4. VI lentopoikue.

Alauda arvensis L. Harvinainen, riippuen viljelysmaiden niukkuudesta.

Motacilla alba L. Yleinen. Ihmisasunnoilla, palokankaalla ja hyvin harvinaisena nevalla.

Budytes flavus (L.). Jotensakin yleinen. Nevoilla.

Anthus pratensis L. Jotensakin yleinen. Nevoilla, myös rämeillä vähin. 8. VI pesä, jossa 5 hyvin haudottua munaa, saramättäässä, keskellä nevaa.

A. trivialis (L.). Yleinen. Rämeentapaisilla mailla ja lehtomailla, myös rämeillä ja korpimailla. 16. VI pesä, 5 munaa, kanervakankaalla nevaa vasten. Pesä kyhätty hienoista saranlehdistä, joukossa joku sammal. 17. VI pesä, jossa 2 poikaa (höyhenet selässä ja siipien peilinhöyhenet puolittain auenneet), kaarnankappaleen alla kanervakankaan ja rämekaistaleen rajalla nevaa vasten. Pesä ulkoa sammalista, sisää kapeista saranlehdistä kyhätty. Merkitty renkailla.

Emberiza citrinella L. Yleinen. Etup. viljelysmailla, myös nuorta havumetsää kasvavalla palokankaalla.

E. hortulana L. Jotensakin yleinen. Viljelysmailla.

Loxia sp. Muutamia kertoja tapasin. Kerran, jolloin olin tilaisuudessa lähempää paria lintua tarkastamaan, näyttivät ne isommalta käpylinnulta.

Pyrrhula rubicilla Pall. Jotensakin yleinen.

Passer domesticus (L.). Yleinen.

Fringilla coelebs L. Ylen yleinen. Lehtomailla, havumetsää kasvavissa korvissa, kankailla ja rämeen tapaisilla mailla.

Fr. montifringilla L. Harvinainen. 4. VI tapasin 2 lintua, joista toista, laulavaa koirasta olin tilaisuudessa likempää tarkastamaan, Siikakankaan reunalla rämeen tapaisella mäntymaalla. 6. VI tapasin jälleen laulavan koiraan toisella puolella Siikakankaan paloa sekametsää kasvavalla kankaalla.

Chrysomitris spinus (L.). Yleinen.

Corvus cornix L. Yleinen.

C. corax L. Vaikkakin korppi alueella oli harvinainen (= harvalukuinen), niin kuului Siikakankaan palon seutuvilla sen tuttu ääni harva se päivä.

Pica pica (L.). Jotensakin yleinen.

Garrulus glandarius (L.). Jotensakin yleinen.

Perisoreus infaustus (L.). Harvinainen. Tapasin 30. VII poikueen, josta ammuin yhden. Myös muulloin tapasin lintua havumetsissä.

Lanius collurio L. Harvinainen. Kuivajärven SO-pään seutuvilla (nevaa, rämettä, pensaikkoa) tapasin muutamia kertoja linnun.

Muscicapa grisola L. Yleinen.

M. atricapilla L. Jotensakin yleinen.

Hirundo rustica (L.). Yleinen asutuilla seuduin. Aina Siikakankaan palolla näkyi lintuja kuitenkin pesimisaikanakin lentelevän. Pesä, 2 melkein lentopoikaa, tallin ylisellä; pojat merkitty renkailla. Pesä, 5 melkein lentopoikaa, tallin ylisellä; 4 merkitty renkailla.

Chelidonaria urbica (L.). Yleinen. Riippuen mahdollisesti pesänrakennukseen sopivan savimaan puutteesta putoavat useimmat Yliopiston Metsänhoitoaseman rakennusten räystään alla ilman tukea olevista pesistä maahan. Tämä tapahtuu tavallisesti, kun poikaset ovat melkein täysikasvuisia, siis painavia ja liikkuvia. Elokuun puolivälissä olleiden kylmien öiden vaikutuksesta kuoli runsaasti Juupajoella melkein lentokykyisiä poikasia, jolloin niitä tapasi pesistään pudonneina pitkin seinustoja.

Caprimulgus europaeus L. Jotensakin yleinen.

Cypselus apus (L.). „Korpipääskynen.“ Jotensakin yleinen. Näkyi etupäässä Siikakankaan luona olevissa vanhoissa mäntymetsissä.

Dryocopus martius L. Jotensakin yleinen.

Dendrocopus major (L.). Jotensakin yleinen.

Picus canus (Gmel.). 16. IX ammuin harmaan tikan vanhasta kuusikorvesta. Lintu on täytettävänä Riihimäen Yhteiskoulun kokoelmiin.

Picoides tridactylus (L.). Harvinainen.

Iynx torquilla L. Harvinainen.

Cuculus canorus L. Jotensakin yleinen. Noin 18. VII kuului viimeisen kerran kukuntaa.

Falco subbuteo L. Lienee harvinainen (= harvalukuinen).

Tinnunculus tinnunculus (L.). Harvinainen.

Accipiter nisus (L.). Harvinainen.

Astur palumbarius (L.). Harvinainen. 18. VII tapasin emän ja 4 tai 3 lentopoikaa, joista 2 ammuin.

Pernis apivorus (L.). Tein joitakin, tosin epävarmoja havaintoja linnun esiintymisestä alueella.

Buteo buteo (L.). Jokseenkin yleinen. Ehdottomasti

yleisin seudun petolinnuista, joita oli runsaammin kuin mitä muualla olen tavannut. Paavolassa pesästä ottamani hiirihaukan poika oli elättinä Metsänhoitoasemalla koko loppukesän, käyden säännöllisesti senkin jälkeen, kun oli lentokykyiseksi tullut, täältä ruokaa pyytämässä. Jäi edelleen sinne poislähdettyäni 19. IX. Merkitty untuvapukuisena poikasena renkaalla 10 p:nä heinäkuuta. Mitään haittaa ei rengas näyttänyt tuottaneen linnulle. Työnjohtaja Janne Mäkisen ilmoituksen mukaan ei lintu yllä mainitun ajan jälkeen enään käynyt Metsänhoitoasemalla, näyttäytyen kuitenkin jonkun kerran. Viime päivinä huhtik. 1915 oli, näht. sama lintu, taas hyvin tutusti esiintynyt Metsänhoitoasemalla.

Aquila chrysaëtus (L.). Hyvin harvinainen. 10. VI leijaili Siikanevalla maakotka yhdessä kanahaukan kanssa. Vanha, luultavasti vieläkin käytännössä oleva pesä pitäisi taiteilija L. Segerstråhle'n y. m. mukaan olla eräässä suuressa hongassa Siikakankaan takana.

Surnia ulula (L.). Harvalukuinen.

Nyctala Tengmalmi (Gm.). Harvalukuinen.

Columba palumbus L. Harvalukuinen.

Bonasa bonasia (L.). Yleinen.

Tetrao urogallus L. Yleinen. Huolimatta verrattain lupaavasta alusta, olivat koppelon poikueet lopulla kesää hyvin pieniä. Kansan miehet selittivät poikasten kuivan kesän takia kuolleen veden puutteeseen (tai sitten vedelle päästyään ylönjuomiseen!?) ja kertoivat nähdyn kuolleita poikasia metsissä. Vaikkakin Metsänhoitoaseman henkilöiden ja paikkakuntalaisten mukaan oli metsälintuja kuluneena kesänä ja syksynä hyvin vähän, löytyi niitä sentään verrattain runsaasti, mikä todistaa seudun suurta linturunsautta edellisinä vuosina. 10. VI pesä, jossa poikaset olivat juuri munasta kuoriutuneet, rämeellä Viheriäisen nevan luona.

Tetrao tetrix L. Yleinen. Ehdottomasti yleisin metsälinnuista, ainakin 2 kertaa runsaslukuisempi kuin edellinen laji. 10. VI pesä, 5 munaa, rämeen laidassa.

Lagopus lagopus (L.). Yleinen. Nevojen laiteilla, rämeillä, rämeen tapaisilla mailla, pensaikoissa ja kankaillakin.

9. VI pesä, 10 munaa, rämeellä. 2. IX tapasin pienen palon keskeltä, jossa hiiltyneitä puita ja pensaita, pesän, josta pojat olivat kuoriutuneet. 8. IX löysin kanervien peitossa olevan pesän pieneltä rämeeltä, jossa oli 10 pilaantunutta munaa.

Perdix perdix (L.). Jokseenkin yleinen. 10. VI pesä, 19 tuoretta munaa, katajapensaan alla harvaa etup. koivupensaikkoa kasvavalla pientareella. Pesään jäi, poikasten kuoriuduttua, 2 kivimunaa.

Grus grus (L.). Harvalukuinen. Siikanevalla asusti säännöllisesti alkukesästä 2 kurkea. Myöhemmin kesällä näkyi vain 1.

Crex crex (L.). Siikakankaan hoitoalueella en tavannut lintua kertaakaan. Muualla ympäristössä sitä kyllä löytyi.

Totanus ochropus (L.). Jotensakin yleinen. Oleskeli poikinensa nevojen laiteilla, rämeillä ja harvoissa korvissa.

Totanus glareola (L.). Yleinen. Nevoilla ja rämeillä. 10. VI sain kiinni 3 aivan pientä untuvapukuista poikaa (1 Riihimäen Yhteiskoulun kokoelmissa).

Totanus littoreus (L.). Jotensakin yleinen. Nevoilla ja rämeillä. 6. VI löytyi pesä, 4 munaa, kaatuneen hongan sivulla aukealla Siikakankaan palolla noin 500 metriä lähimmältä suolta, Siikanevalta.

Tringoides hypoleucus (L.). Jotensakin yleinen. Ojien ja järvien rannoilla.

Numenius arcuatus (L.). Harvalukuinen. Nevoilla.

Gallinago gallinago (L.). Harvalukuinen. Nevoilla ja rämeillä.

Anas boschas L. Yleinen. Heinäisten järvien, lampien ja jokien rannoilla.

Anas crecca L. Yleinen. Oleskelupaikka = ed., mutta pitää enemmän pienemmistä vesistä.

Sterna (hirundo) L. Satunnaisena vieraana oleskeli 5. VI yksi tiira, luultavasti kalatiira, Kuivajärvellä.

Podiceps auritus (L.). Hyvin harvalukuinen. 30. VII ammuin lentoon kykenemättömän poikasen Vuorijärvestä.

Gavia arctica (L.). Hyvin harvalukuinen.

Gavia lumme Gunn. Hyvin harvalukuinen. Kuului ja näkyi, lentäen pitkin Kuivajärveä, ehkä useammin kuin edellinen.

Mötet den 6 februari 1915.

Till inhemska medlemmar af Sällskapet invaldes fil. mag. Sigurd V. Sahlberg (föreslagen af amanuens R. Frey) och student Rolf L. Grönblad (föreslagen af professor F. Elfving).

Finska Forstsamfundet, Helsingfors, hade insändt vol. 1—3 af sina Acta Forestalia Fennica samt anhållit om skriftutbyte, och beslöt Sällskapet bifalla denna anhållan samt i utbyte gifva sina Acta och Meddelanden.

Likaså beslöt Sällskapet med sina Acta och Meddelanden träda i skriftutbyte med The Royal Zoological Society of New South Wales, Sydney, som tillställt Sällskapet vol. 1, part 1, af sin publikation The Australian Zoologist.

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital en behållning af Fmk 1,834: 14.

Till publikation anmäldes:

J. I. Liro, Karjalaisia kasvinnimiä.

J. I. Liro, Åländska växtnamn.

A. Luther, Zuchtversuche an Ackerschnecken.

V. Räsänen, Muurahaisten stridulatioelimet erittäinkin ryhmällä Formicidae.

Ordföranden meddelade, att Sällskapets nyligen aflidne ledamot, professor Carl Lundström, uti sitt testamente förordnat, att hans entomologiska och oologiska samlingar skola tillfalla Universitetets i Helsingfors zoologiska museum, och att alla arbeten af entomologiskt innehåll i hans bibliotek skola öfverlämnas till Societas pro Fauna et Flora Fennica. Till denna gåfva hade den aflidnes syster lagt alla

öfriga zoologiska skrifter. Bibliotekarien redogjorde härpå för den värdefulla tillökning, som sålunda kommit Sällskapets bibliotek till del. Antalet till Sällskapet donerade arbeten uppgick till 731. Sällskapet beslöt till donators syster, presidentskan Constance Montgomery, aflåta en tacksägelseskrifvelse, som skulle undertecknas af ordföranden, sekreteraren och bibliotekarien.

Genom skrifvelse från Kejserliga Senatens Ecklesiastikexpedition hade Sällskapet underrättats om att dess statsunderstöd, som under föregående år varit 8,000 finska mark, under innevarande år komme att utgå med endast 6,000 mark.

Doktor Harald Lindberg demonstrerade de finländska formerna af släktet *Anthyllis*. Vi äga hos oss dels den typiska *A. vulneraria* L., dels *A. *affinis* Britt. Den förstnämnda förekommer på Åland samt är såsom tillfällig tagen på tre lokaler på fastlandet; den trifves bäst på gräsbevuxna backar. *A. *affinis* föredrager åter sandiga marker och är anträffad uteslutande på fastlandet. — I anslutning till sin redogörelse för de båda formernas nuvarande utbredning uttalade föredragaren några förmodanden angående deras utbredningsförhållanden under Ancylus-perioden och anknöt härtill ytterligare några reflexioner om våra växters invandring öfver hufvud under äldre geologiska perioder.

Doktor H. Lindberg förevisade vidare ett antal af bäfver gnagade stycken af trädstammar, hvilka genom förmedling af Historiska museet kommit föredragaren tillhanda och nu öfverlämnades till de zoologiska samlingarna. — Till de zoologiska samlingarna förärade herr Lindberg ett stycke hud och hår af mammut, som af geologen K. Wolossowitsch i Petrograd tillvaratagits i norra Asien.

Student Einar Nyberg anmälde om ett fynd af svarta rödstjärten, *Ruticilla tithys* Naum., samt yttrade följande:

„Den 5 november 1914 öfverkom jag på Högholmen invid Helsingfors en ♀ af svarta rödstjärten, *Ruticilla tithys* Naum. Såvida icke magister Rolf Palmgren bedt mig närmare undersöka den fällda fågeln, hade denna såsom „vanlig rödstjärt“ gått förlorad. Af de två inom vårt naturhistoriska område tidigare anträffade exemplaren fälldes det ena, en ♂, den 1 maj 1902 i Sydvaranger vid Rajakoski i Patsjokidalen. Det andra, en ♀, tillvaratogs redan år 1882 på Maskuvaara i Sodankylä af N. Sundman, men förväxlades länge på zoologiska museet med vanliga rödstjärten. För någon tid sedan rättades misstaget af kustos vid inrättningen, dr B. Poppius (Medd. Soc. Fauna et Flora Fenn. 39, sid. 149—150). Sin egentliga hemvist äger svarta rödstjärten i Mellan- och Syd-Europa samt i Nord-Afrika. I Skandinavien har arten endast tillfälligtvis anträffats i de sydligaste delarna.“

Maisteri K. J. Valle ilmoitti, että *Somatochlora Sahlbergi* Trybom on tavattu Suomen luonnontieteellisellä alueella. Tarkastaessansa Yliopiston sudenkorennoiskokoelmia, löysi hän *Somatochlora alpestris*-yksilöiden joukosta erään, jonka heti huomasi toisista poikkeavaksi ja myöhemmin sitten määräsi *Somatochlora Sahlbergi*'ksi. Tämän sudenkorennoislajin selitti ruotsalainen tutkija F. Trybom v. 1889 niistä kokoelmista, jotka ruotsalainen Jenisei-retkikunta v. 1876 oli tuonut mukanaan. Se ei ole ennen tunnettu Europasta. *Somatochlora Sahlbergi* eroaa *S. alpestris*'esta siinä, että koiraan perälisäkkeet ovat erilaiset ja että naaraan takaruumiin toisen nivelen sivuilla ei ole keltaista täplää. Sitäpaitsi on *S. Sahlbergi*'llä etusiipien siipikolmion tyvipuolella olevassa sarassa vain 1 poikkisuoni, kun niitä *S. alpestris*'sella on 2. Tämä meidän alueeltamme kotoisin oleva ♂-yksilö on R. Envald'in ottama Kuolan niemimaalta Imandra-järven luota Jekostroff-niemeltä Tschyin tunturin puolelta 19. VI. 1883.

Amanuens Richard Frey gjorde följande

Entomologiska meddelanden.

1. Till Universitetets entomologiska museum har af lektor Å. Nordström skänkts tvenne intressanta nykomlingar till den finska guldstekelfaunan, båda af honom själf anträffade i Pärnå. De båda arterna, som för öfrigt äfven blifvit bestämda af lektor Nordström, äro:

Chrysis Zetterstedti Dahlb. — Ett exemplar (1 ♂) anträffades af lektor Nordström på en telefonstolpe i Pärnå (prov. N). Arten synes tidigare vara känd endast från Sverige och Norge.

Chrysis rutilans Ol. — Ett exemplar (1 ♀) likaledes anträffadt på en telefonstolpe i Pärnå af Nordström. Denna art är utbredd öfver hela Europa och förekommer äfven i Algeriet.

2. *Agrion vernale* Hagen (= *lunulatum* Charp.). — Tvenne exemplar af denna inom vårt naturhistoriska område icke tidigare anmärkta trollsända ha på senaste tid anträffats hos oss. Det ena (1 ♂) är funnet af magister E. Lindquist vid Tvärminne i närheten af de s. k. Syndalslagunerna (prov. N) den 10 juni 1913. Det andra exemplaret (1 ♂) anträffades af mig den 3 juli 1913 på Kola-halfön i en liten lappby, Bjäloguba, belägen invid Imandra sjö strax söderom mynningen af den å Chibinä uppspringande fjällbäcken Lutarmajok (prov. Lim). Sländan flög här inom regio sylvatica tillsammans med en annan agrionid, *A. concinnum* Johanss. (= *Johanssoni* Wallengr.).

I Universitetets finska odonatsamling stå visserligen tvenne oetiketterade exemplar under detta namn, men äro dessa, efter hvad mag. K. Valle vänligen meddelat mig, honor af vår vanligaste *Agrion*-art, *A. hastulatum* Charp. — *Agrion vernale* är en nordostlig art, utbredd ända till Kamtschatka och Amurområdet i öster. I Europa är den känd från Sverige och Mellan-Europa och synes i allmänhet uppträda rätt sällsynt.

Vidare lämnade amanuens Richard Frey följande meddelande:

Fasciation hos Chrysanthemum leucanthemum L. och Taraxacum officinale Vill.

Universitetets botaniska museum har nyligen af mag. H. Kranck emottagit ett exemplar af den vanliga prästkragen, *Chrysanthemum leucanthemum* L., som visar en tydligt utpräglad fasciation af stjälken. Såsom framgår af den sammanställning, som af mig i en uppsats, „Om i Finland iakttagna fasciationer hos fanerogamer“ (Medd. Soc. F. Fl. Fenn., 38, sid. 100—107, 1912), lämnats om hos oss hittills funna likartade växtmissbildningar, har något dylikt fall hos prästkragen tidigare icke iakttagits i vårt land.

Det ifrågavarande exemplaret har blifvit funnet i Ekenäs på de s. k. Seminariiängarna den 4 juli 1913 af seminariieleven Gunnar Svensson. Det växte här tillsammans med normala exemplar af prästkragen. Stjälken är utplattadt bandformig, ungefär 11—12 mm bred, men knappast 1 mm tjock, och bär enstaka, glest strödda, små blad. I toppen finnes en enda, stor, i samma riktning som stjälken starkt ensidigt utdragen blomkorg, sannolikt uppkommen genom sammansmältning af flera, bredvid hvarandra belägna anlag.

Enligt Penzig (Pflanzenteratologie, bd. II, sid. 76—77, 1894) och Masters (Vegetable Teratology, sid. 70, 1869) hör denna fasciation till en af de vanligaste växtmonstrositeterna.

Vidare har en synnerligen vacker fasciation af blomskaftet hos maskrosen *(Taraxacum officinale* Vill.) anträffats senaste sommar i Helsingfors Botaniska trädgård af magister E. Lindquist. Det cirka en half meter höga blomskaftet är ihåligt, uppsvälldt utplattadt, upptill cirka 2 cm, nedtill 4—5 cm bredt och bär i toppen omkring 7—8, med hvarandra icke sammansmälta blomkorgar. Denna iögonenfallande, mycket ofta i litteraturen omnämnda monstrositet (Penzig, bd. II, sid. 97—98) är äfven tidigare känd från Finland (E. Reuter, Medd. Soc. F. Fl. Fenn., 33, sid. 43, 1907).

Enligt uppgift af dr H. Lindberg har denne flerfaldiga gånger under olika år iakttagit liknande missbildningar, ofta med 5—10 blomkorgar på samma skaft, uti *Taraxacum*-rabatten i Botaniska trädgården.

Med. kand. Armas Hildén föredrog om

Temperaturförhållanden hos fåglar.

Föredragaren hade jämte med. kand. K. S. Stenbäck anställt temperaturmätningar på fåglar å Universitetets fysiologiska institut i och för utrönande af dygnsvariationerna vid vanlig och omvänd dagordning. Efter att enligt den förhandenvarande litteraturen i korta drag ha redogjort för temperaturförhållandena i allmänhet hos homoioterma djur, erkannerligen för de knappa uppgifter, som finnas rörande fåglar, öfvergick föredragaren till sina egna undersökningar. Resultaten åskådliggjordes medels ett större antal kurvor.

Som försöksobjekt hade under kortare eller längre tider användts inalles 11 individer, representerande 9 species och 6 ordningar: tupp, höna, dufva ♂, dufva ♀ (könet bestämdes postmortalt), anka, fasan ♀, rapphöna, sillmås, grönsiska, dufhök och kattuggla. I allmänhet inföll vid normal dagordning temperaturmaximum hos de undersökta arterna kl. 12 middag, eller också vid mätningen närmast före eller efter detta klockslag, d. v. s. kl. 9 f. m. eller kl. 3 e. m. Mätningarna företogos nämligen hvar tredje timme dygnet om. Tiden för minimitemperaturen varierade i högre grad. De flesta försöksdjuren visade dock ett minimum kl. 12 midnatt eller oftare något senare. Tuppen utgjorde ett undantag, i det dess minimum konstant inträffade kl. 6 e. m., medan dess max., liksom hos de andra, inföll kl. 12 middag. — Dessa resultat äro öfverensstämmande (med undantag för tuppen) med tidigare undersökningar. Medeltemperaturen hos de flesta undersökta dagfåglarna var i rundt

tal 40°.5—42° C, utom hos dufhanen, där den under en försöksperiod i medeltal steg konstant öfver 43° C (högsta temperaturen var 43°.9 C). Kattugglans medeltemperatur var 40°.1, alltså i öfverensstämmelse med tidigare undersökningar lägre än dagfåglarnas. I allmänhet var differensen mellan max. och min. omvändt proportionell till storleken af fågeln, hvarvid dock dufhöken utgjorde ett egendomligt undantag, i det denna fågel, ehuru en af de största som undersöktes, visade den största differensen, d. v. s. 2°.15 C. I motsats till hvad på en del håll påståtts, visade sig temperaturen hos ♂ icke vara lägre än hos ♀ i de tvenne fall som undersöktes; tvärtom var den konstant högre hos ♂ än hos ♀.

Försöken med omvänd dagordning anställdes med fem individer: tupp, höna, dufva ♂, dufva ♀ och anka. Dessa äro de första försök, som i denna riktning utförts med fåglar. Den mörka perioden af dygnet varade från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m., den ljusa de öfriga tolf timmarna. Vid dessa försök konstaterades, att tuppen och hönan redan på 8:de dygnet inställde sig i omvänd dagordning, d. v. s. med diametralt motsatta temperaturmaxima och -minima, dufvorna först efter 14 dygn. Ankan, som var den enda fågel, hos hvilken icke kunde under vanlig dagordning konstateras någon regelbunden periodicitet i temperaturen, reagerade icke heller på något sätt mot den artificiella dagordningen. — Då lefnadssättet åter omkastades till det normala, inställde sig de normala temperaturförhållandena inom ett par dagar.

Undersökningen med tyåtföljande mätningsprotokoll, tabellariska sammanställningar, litteraturförteckning, kurvor m. m. torde i sin helhet komma att offentliggöras i Skandinavisches Archiv für Physiologie.

Rektor M. Brenner föredrog:

En hvitblommig Taraxacum-art från Ryska Lappmarken.

Under en geologisk forskningsfärd till Kola-halfön i Arkangelska guvernementet gjorde min son Thord förliden

sommar ett anmärkningsvärdt växtfynd, hvilket jag tager mig friheten här förevisa.

Som synes utgöres det af en hvitblommig *Taraxacum,* till utseendet närmast lik den hos oss på Åland förekommande *T. palustre* (Ehrh.), men skild, utom genom sin rent hvita blomfärg, utan den ringaste skiftning af maskrosornas gula, genom sin dunkla bladfärg och afvikande holkfjäll.

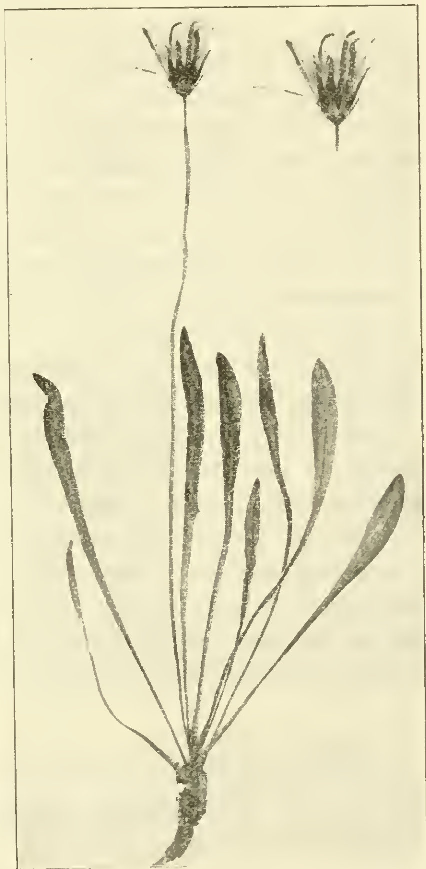

Fig. 1. *Taraxacum leucoglossum* Brenn. n. sp. Habitusbild, något förminskad, och blomkorg i naturlig storlek. — Foto Harald Lindberg.

Bland de hittills kända hvitblommiga *Taraxacum*-formerna synes den enligt beskrifning stå närmast *T. leucanthum* Led. i Flora Altaica och Fl. Rossica (*T. bicolor* DC Prodr.) från Sibiria Altaica och Baicalensis samt Dahuria, men skiljer sig från denna genom kortare, okantade, trubbiga ytterholkfjäll och genom att de inre fjällen sakna utvidgad spets.

Då den sålunda ej med någon förut känd form kan identifieras, torde den böra uppställas som en skild art, för hvilken namnet *T. leucoglossum* föreslås.

Taraxacum leucoglossum n. sp. Planta glaberrima, uniceps; folia 6—7.5 cm longa, 4—5 mm lata (exteriora breviora latioraque), lineari- vel lanceolato-lingulata, subacuta vel obtusa, integerrima, longe et anguste petiolata,

carnosula, sordide virescentia, sicca olivacea, subtus pallidiora nervo distincto, petiolis basi purpureis — atropurpureis, erecta; pedunculus 11 cm altus, erectus, tenuissimus, medio vix crassior, vinose coloratus, basi rufescens; involucrum angustum, 1 cm altum, pallide virescens, partim rufescens, squamis exterioribus 7, adpressis, 3.5—4 mm longis, immarginatis, subcordatis — ovatis — ovato-lanceolatis, acumine angusto, obtuso, rufo-castaneo, interioribus 10, ecorniculatis, sat latis, lineari-subulatis, obtusis, apice non dilatatis; corollae albissimae, latae, tubo longo lutescente, exteriores 8, vitta lata fusca notatae, involucro 4 mm longiores; styli fusci; pappus albidus; pollen et achenia non visa.

Fig. 2. Ytterholkfjäll af *Taraxacum leucoglossum* Brenn. n. sp. 4 ggr. förstorade.

Ifrågavarande fynd gjordes den 16 juli 1914 på en fuktig, starkt sluttande, med lågväxt starr tätt bevuxen lerstrand af floden Umbas östra mynningsarm, en knapp km nedanför byn Umba på fastlandssidan, 2 à 3 m från flodvattenståndet och ungefär 1 m ofvanom vattenytan.

Tyvärr kunde ej flere än ett enda exemplar upptäckas, hvarför artens frukt tills vidare är okänd. Antagligt är, att dess hemort befinner sig någonstädes vid floden högre inåt landet, därifrån frukter med vindens, flodens och tidvattnets tillhjälp spridts nedåt hafvet.

Student Irmer Forsius lämnade följande meddelande:

Om den lapska ekorren.

Det torde vara föga känt inom vetenskapliga kretsar, att ekorren i våra lapska skogar förekommer i tvenne former, vilka av befolkningen benämnas Kuusiorava och Mäntyorava (Korpiorava och Kangasorava). Formerna skiljas från varandra på följande sätt.

Kuusiorava. Sommarskinnet: ryggen svartbrun, örontofsar och svans helsvarta, en smal strimma närmast den

vita buken roströd. Vinterskinnet: mörkgrått och yvigt, örontofsar och svans helsvarta.

Mäntyorava. Sommarskinnet: rygg, örontofsar och svans enfärgat roströda, buken vit. Vinterskinnet: betydligt ljusare grått än hos den förra, örontofsar och svans enfärgat roströda.

Sommaren 1913 vistades jag jämte forstmästare Sohlman i nordostliga Sodankylä vid Nuorti älv och gjorde då, på doktor B. Poppius' inrådan, observationer om ekorren. Denna sommar förekom ekorren icke allmänt inom området, men jag var dock i tillfälle att erhålla några skinn av de båda slagen.

Kuusiorava, den mörkare, synes vara mindre allmän, och jag lyckades erhålla endast tvenne typiska exemplar av densamma. Det ena skinnet fann jag i ett skogspörte hos en av Kemi stockbolags män. Han använde skinnet i fråga såsom fodral för sin rakkniv, men avstod det gärna åt mig. Enligt hans uppgifter var exemplaret skjutet i augusti 1912. Det andra exemplaret sköt jag den 18 augusti 1913 vid Nuorti. Det var en hona, som nyligen haft ungar. Vidare har till Universitetets zoologiska samlingar inköpts tvenne vinterskinn, som hänföra sig till denna form; det ena exemplaret är skjutet i Enare den 29 september 1912, det andra i Kuolajärvi den 13 januari 1913. Därtill kommer ett af A. Blomqvist inlämnat exemplar från Övertorneå, december 1874.

Mäntyorava synes förekomma allmännare. Jag sköt sommaren 1913 flere mer eller mindre typiska exemplar av densamma. Till Universitetets samlingar har inköpts ett exemplar, som är synnerligen typiskt, skjutet i Rovaniemi den 19 mars 1913. Ett lika typiskt vinterskinn har erhållits från Korpilaks år 1878 av stud. K. Dahlström. Slutligen finnes ett exemplar från Overtorneå, skänkt av A. Blomqvist.

Till storleken varierar den lapska ekorren mellan 41 och 47 cm, enligt vad man kan sluta av det knapphändiga material, som finnes att tillgå.

Tidigare ha mig veterligen endast tvenne forskare uttalat sig rörande de lapska ekorrformerna. Jacob Fellman, som yttrar sig härom i sina „Bidrag till Lappmarkens fauna“, anser de båda formerna representera tvenne olika åldersklasser; de ljusare exemplaren vore äldre, de mörkare yngre. Denna åsikt synes dock icke hålla streck, att döma av de, visserligen tillfälliga, iakttagelser jag gjorde sommaren 1913. Det ljusaste skinnet jag erhöll tillhörde nämligen en ännu icke vuxen ekorre, då däremot ett av de mörka som nämnt tillhörde en hona som varit dräktig.

Ett annat förmodande uttalar A. Blomqvist i sin uppsats „Några iakttagelser rörande fröbildningens periodicitet hos tallen och granen samt rörande ekorrens förekommande i Finland“, Meddel. af Soc. pro Fauna et Flora Fenn. 1876. Han framhåller, att de olika formerna av ekorren kunde bero av periodiskt växlande granfröår och tallfröår, i det ekorren skulle vistas företrädesvis i det slags skogar, som för tiden erbjöde riklig tillgång på näring, varigenom även färgen skulle påverkas. Även denna teori förefaller dock osannolik, ity att de båda formerna förekomma samtidigt.

För närmare utredning av sakförhållandet ber jag att få uppmana naturvetenskapsmän, som äro i tillfälle att besöka Lappmarken, att anskaffa rikligare material av ekorrskinn för Universitetets samlingar.

Ylioppilas Vilho Pesola näytti *Alsine verna*'n (L.) Bartl. sekä jätti painettavaksi maisteri K. Linkolan ja esittäjän kirjoittaman kirjoituksen:

Alsine verna (L.) Bartl. Impilahdella.

Arvoisan Seuramme pöytäkirjassa jouluk. 2. pv:ltä v. 1882 on prof. Th. Sælan'in tekemä ilmoitus [1]) siitä, että

[1]) Meddel. af Soc. pro Fauna et Flora Fennica förhandlingar, h. 9, p. 156—157; vrt. myös Meddel., h. 9, p. 172.

hän tarkastaessaan Seuran kokoelmien suomalaisia *Sagina*-lajeja oli siellä *S. nodosa*'in (L.) Fenzl. joukossa huomannut *Alsine verna*'n (L.) Bartl., jonka ottaja oli lyseolainen (sittemmin fil. toht. ja dosentti) Hj. Neiglick ja ottopaikka Kl, Impilahti, „på ett kalt berg", v. 1877. Lajista, joka oli uusi koko Fennoskandian alueelle, teki Sælan samalla jättämässään pienessä kirjoituksessa [1]) lähemmin selkoa. Kun lajia, jonka lähimmät löytöpaikat olivat niin kaukana kuin Skotlannissa, Harzilla, Sudeteilla ja Altailla, sittemmin turhaan etsittiin Impilahdelta, alkoi ilmoituksen tekijä epäillä, että laji erehdyksestä, nimilippujen vaihtumisen kautta, oli tullut ilmoitetuksi impilahtelaisena kasvina [2]). Olettamusta tuki varsinkin se seikka, että sama keräilijä oli matkustanut myös Sveitsissä. Hjeltin Conspectus-teoksesta on laji näillä perusteilla jätetty pois kasvistostamme: „Arten bör därföre tills vidare utgå ur vår flora" [3]). Hjelt huomauttaa kuitenkin, että toht. H. Lindberg on varsinkin Impilahtea lähellä olevalla paikalla tehdyn *Potentilla sericea* L.-löydön perusteella sitä mieltä, ettei *Alsine verna*'n kasvaminen Impilahdella tarvitse olla epätodenmukaista [4]).

Viime kesänä retkeillessämme Sortavalan ja Impilahden pitäjissä pidimme, *Alsine verna*-löydön vaiheet tuntien, silmällä *Sagina nodosa*'a, joka on st fq — p Laatokan pohjoisessa saaristossa, varsinkin ulommilla saarilla ja kasvaa myös mannerrannikolla, vaikka jo harvinaisempana, ja jonka kasvupaikkoja ovat rantakallioiden raot ja kivikkorannat mutta myös hiekkarannat ja satunnaisesti savirannatkin (Tulolansaaressa). Yliopiston kokoelmiin äsken jättämistämme

---

[1]) Th. Sælan: Om en för vår flora ny fröväxt *Alsine verna* (L.) Bartl. Meddel., h. 11, p. 41—44.

[2]) Hj. Hjelt: Conspectus floræ fennicæ. Vol. III. Acta Soc. pro Fauna et Flora Fennica 30, 1906, p. 62.

[3]) Hj. Hjelt: l. c.

[4]) Vrt. myös K. H. Hällström: Laatokan Karjalan „harvinaisista" kasveista. Karjala, Karjalaisen Osakunnan julkaisu. Helsinki, 1910, s. 92.

kasveista on nyt toht. H. Lindberg määrännyt *Alsine verna*'ksi (L.) Bartl. erään Impilahden Raukkiivuorten rantakalliolta $^{29}/_{7}$ 1914 outona *Sagina nodosa*'na ottamamme ja sen nimisenä kokoelmiin jättämämme, unohduksesta vaille erikoisempaa huomiota jääneen kasvin.

Löydön kautta on siis vanha Neiglick'in näytteeseen perustuva tieto mainitun *Alsine*-lajin kasvamisesta Impilahdella saanut vahvistuksen. Laatokan Karjalan harvinaisuuksiin voi näin ollen varmana liittää yhden lisää.

Kun lajin kasvaminen Fennoskandiassa epäilemättä ansaitsee melkoista mielenkiintoa, olisi tietysti tarkka selostus löytöpaikan laadusta ja kasvillisuudesta tärkeä ja toivottava. Ikävä kyllä on muistiinpanoissamme paikalta, josta kasvin otimme, sattumalta vain pikamuistiinpanona tehty kasviluettelo paikan lyhyen kuvauksen ohella. Toivomme, että luettelo sellaisenaan valaisee jossain määrin kasvin biologista luonnetta meillä. Muistiinpano on seuraava:

„19 $^{29}/_{7}$ 14. Impilahti, Sumeriankylä, Sumerianjoen suulahden E-rannalla aivan S:joen suun lähellä korkeiden Raukkiivuorten W-rinteen juurella. Rantakallioita, jotka ovat n. 2 $^{1}/_{2}$—6 m vedenpinnasta, osaksi terassimaisia, paikotellen kuoppaisia, pääasiassa paljaita, pienirakoisia, muutamin paikoin liuskekivikon tai ohuen multaisen liuskesoran peitossa. Kallio on puutonta ja aivan avointa, W-suuntaan loivanlaisesti, etupäässä terasseina tai luisuina alenevaa. Vuorilaji tummaa, geologisen kartan[1]) mukaan kalsiuminpitoista sarvivälkeliusketta. Seuraava luettelo sisältää kasvit, joita kasvoi n. 15 $\times$ 30 m^2:n suuruisella, ei aivan homogenisella alalla etupäässä kallionraoissa, vähemmässä määrin kivikolla tai soralla:

Heiniä:

Calamagr. arundinacea	*Festuca ovina*
Melica nutans	*Carex pallescens* pc
Poa nemoralis	*C. digitata* pcc

[1]) Kopioitu keväällä 1914 Geologisen komissionin kartoista.

Ruohoja:

Polypodium vulgare
Woodsia ilvensis
Asplenium septentrionale
Alsine verna cp
Sedum telephium
S. acre
Saxifraga nivalis
Fragaria vesca
Potentilla argentea
Hypericum perforatum
Viola rupestris pcc
Epilobium angustifolium
E. collinum
Thymus serpyllum
Calamintha acinos
Dracocephalus Ruyschiana
Euphrasia sp.
Linaria vulgaris cp
Galium mollugo
Campanula rotundifolia
Solidago virgaurea
*Erigeron *Droebachiensis*
Gnaphalium dioicum
Achillea millefolium st cp
Crepis tectorum
Hieracium umbellatum

Pensaita: *Rubus idaeus* (pieniä) pc

Sammalista ja jäkälistä ovat kallioilla cp—cpp:

Hypnum rugosum
Gyrophora hirsuta
Parmelia conspersa
Lecanora saxicola,

useita muitakin lajeja, vaikka vähemmälti.

Jonkun verran ylempänä kallionrinteillä kasvoi m. m. . . . *Polygonatum officinale, Cerastium *alpestre, C. alpinum* v. *lanatum.* . . . *Sagina* ei näytä nousevan kovin ylös vuoren rinteille, *Saxifraga nivalis* kyllä."

Kasvoiko *Sagina* paikalla, emme nyt voi sanoa. — Epätietoiseksi jää luonnollisesti edelleen, miltä paikalta Neiglick aikoinaan lajin Impilahdella löysi. Mahdollista on, että löytöpaikkamme ovat samat.

Alsine verna (L.) Bartl. on epäilemättä niitä reliktikasveja, joista Laatokan Karjala jo ennestään on tunnettu. Kasvupaikan laatu on pääasiassa samanlaista kuin useimmilla niistä, joilla reliktikasvit viihtyvät. Erikoisesti huomattava näitten reliktikasvien kasvupaikkojen maa- ja vuoriperässä on kalkinpitoisuus. Esim. sarvivälkeliuske, jota vuoriperä *Alsine verna*'n (L.) Bartl. kasvupaikalla oli, sisäl-

tää eri lähteiden mukaan kalkkia aina 13 % asti. Tämä seikka kuten myös lukuisat pitkin kesää kalkinpitoisilta kasvupaikoilta tekemämme floristiset havainnot tuntuvat viittaavan siihen, että kalkki tavalla tai toisella olisi täällä tärkeä tekijä *Alsine verna*'n (L.) Bartl., kuten varmasti useimpien muidenkin tähän ryhmään kuuluvien kasvien esiintymisessä.

Lähempää tutkimista kaipaisi m. m. se seikka, onko kasvi Impilahdella aina tuollainen rannalla tahi rantaa lähellä olevilla kallioilla kasvava, jollaisia monet Laatokan seudun reliktit pyrkivät olemaan, ja riippuuko tuo seikka muistakin kuin ravintosuhteista.

Luultavaa on, että kasvia kasvaa muuallakin Laatokan pohjoisosissa. Suljemme sen kasvintutkijain huomioon. Lajin eroina *Sagina nodosa*'an nähden mainittakoon: lehtihangoissa ei ole silmuja, varsilehdet ovat tylpät, verholehdet ovat suipot ja korkosuoniset, luotteja on kolme. Mätäs on pehmeämpi- ja tiheämpitekoinen.

Student C a r l F i n n i l ä lämnade

Några ornitologiska meddelanden från Vasa-trakten.

Till de områden, från vilka endast några få ornitologiska uppgifter föreligga, hör bl. a. Vasa-trakten. Då under de senaste åren en hel del rätt anmärkningsvärda och sällsynta fågelarter blivit iakttagna därstädes, och icke mindre än 6 av dessa hittills varit okända inom den naturhistoriska provinsen Oa, torde nedanstående sammanställning äga sitt intresse.

Turdus merula L. Under början av 1900-talet har arten ett par tre gånger anträffats i Vasa stads omnejd, bl. a. på Brändö, enl. meddel. av dr K. B o u c h t. Fågeln är ny för provinsen Oa.

Luscinia philomela (Bechst.). Tvenne somrar (omkr. 1910) har arten hörts uti Iso-Kyrö socken c. 40 km E om Vasa enl. meddel. av agronom A. B j ö r k e n h e i m. Iso-

Kyrö är sålunda den nordligaste inom Fennoskandia och den västligaste inom Finland belägna ort, varest fågeln blivit anträffad [1]. Ny för prov. Oa. Se „Nordens Fåglar", uppl. II, sid. 9.

Phylloscopus sibilatrix (Bechst.). Uti Mustasaari socken nära Korsholm station har jag ett par gånger vårarna 1909 och 1910 hört arten. Enl. meddel. av G. Hermansson har denne ävenledes iakttagit fågeln därstädes. Förmodligen häckar arten sällsynt i trakten.

Acrocephalus schoenobaenus (L.). Denna nätta sångare förekom ännu i början av 1900-talet jämförelsevis allmänt vid de vassbevuxna, långgrunda vikarna norr och nordost om Vasa stad, t. ex. vid den s. k. Roparnäs-vassen. Numera synes fågeln icke förefinnas därstädes. Orsaken härtill står att söka däri, att den nyssnämnda sumpmarken delvis blivit utdikad och torrlagd.

Parus coeruleus L. Ett ex. av denna art sågs 15. XII. 1913 på ett fågelbräde i Vasa stad. Enl. prof. J. A. Palmén (Nordens Fåglar, andra uppl., sid. 39) har arten möjligen en gång anträffats häckande i Vasa-trakten.

Loxia bifasciata (Brehm). Under det stora korsnäbbsåret 1913—1914 anträffades arten jultiden 1913 rätt talrikt i Vasa stads omnejd (t. ex. Vasklot och Gerby). — Jämf. Luonnon Ystävä 1914, sid. 32.

Oriolus oriolus (L.). Enl. meddel. av dr K. Boucht har arten av honom iakttagits på Strömsö villa nära Vasa stad somrarna 1911 (?) och 1913. Vasa är således den västligaste ort, varest arten blivit funnen i vårt land. Uti Oa har sommargyllingen enl. Tegengren (Meddel. Soc. F. et Fl. fenn. 32, sid. 71) anträffats mellan Seinäjoki och Sydänmaa stationer c. 80 km E om Vasa.

---

[1] På Sällskapets möte 7. XI. 1914 anmälde med. kand. A. Hildén ett bofynd av näktergalen i Karkku (prov. St), vilken ort då var den västligaste, varest arten iakttagits i landet (se Meddel. 41, sid. 11). Genom fyndet från Iso-Kyrö, om vilket jag först senare fått kännedom, kommer västgränsen att i någon mån förskjutas.

Sturnus vulgaris L. Som känt hör staren till de fåglar, vilka under det sista århundradet i större antal invandrat till mellersta och norra Finland. Först uppträdde fågeln i kusttrakterna och spred sig sedan inåt landet. Uti tidningen „Ilmarinen" för den 20 maj 1848 ingår om denna fågelart en notis, vilken har sitt intresse. Den lyder: „Allmänna staren har för något mera än två decennier tillbaka icke funnits i Österbotten. År 1825 upptäcktes tvenne par, vilka hade sina nästen uti ihåliga trän i närheten av ett i Närpes sockens skärgård beläget hemman, som är omgivet av sumpiga tillandningar, varifrån staren förnämligast hämtar sin föda. Dessa flyttfåglar återkommo därefter varje vår, och hava de sedermera fortplantat och spritt sig så, att de numera finnas nästan på alla bebodda ställen längs kustlandet norrut intill Gamla Karleby." — Uti A. Mobergs „Naturhistoriska daganteckningar gjorda i Finland åren 1750—1845" (Notis. Sällsk. pro F. et Fl. fenn., 3, 1857) upptages starens ankomstdatum till Vasa-trakten för första gången år 1843.

Coloeus monedula (L.). Om denna arts uppträdande i Vasa-trakten har jag tidigare (Meddel. Soc. F. et Fl. fenn., 40, sid. 243—245) lämnat mera ingående uppgifter. Vare här blott sagt, att de första kajorna visade sig i Vasa våren 1907.

Nucifraga caryocatactes (L.). Under artens stora massinvasion till Finland år 1913 anträffades nötkråkan i synnerhet om hösten, men även på sensommaren, flerstädes i Vasa stads omnejd. — I sammanhang härmed vill jag omnämna, att jag redan 19. III. 1913 i Gamla Vasa (Mustasaari socken) såg tvenne exx. av arten; den iakttogs sålunda i dessa nejder flere månader tidigare än invasionen hade börjat.

Ampelis garrulus L. Torde någon gång häcka i Vasatrakten. Så t. ex. iakttog jag 30. V. 1910 2 exx. av arten i en tät granskog vid Gerby i Mustasaari socken. Fåglarna voro mycket oroliga, varför jag antager, att de hade bo i närheten. Jag lyckades dock icke finna detsamma. Jämf.

Finsk Jakttidning 1913, sid. 278. I medlet av maj år 1905 eller 1906 såg jag en flock sidensvansar (7—8 individer) uti ett granskogsbestånd helt nära Vasa stads östra tullport. Platsen erbjöd dock icke någon lämplig häckningslokal; möjligt är, att arten dock detta år häckade någonstädes i stadens närhet. — Uti sin uppsats „Iakttagelser angående sidensvansen" (Finsk Jakttidning 1913, sid. 201—203) omnämner E. G. R. Wasastjerna (sid. 201), att han 30. IX. 1880 iakttagit en flock sidensvansar i Vasa stad, och han framkastar den förmodan, att dessa fåglar voro hemfödda på orten.

Otocorys alpestris (Gmel.). Under vårflyttningen har jag ett par gånger iakttagit berglärkan (t. ex. i medlet av maj 1908 på Vasklot holme utanför Vasa).

Dendrocopus leuconotus (L.). Av den vitryggiga hackspetten sköt jag 23. V. 1911 tvenne exx. (♂ och ♀). Honan hade ett fullgånget ägg i ovidukten, varav man kan sluta, att fågeln häckat i trakten. Enl. „Suomen Luurankoiset" (uppl. 1909) har arten icke tidigare anträffats i prov. Oa.

Asio accipitrinus (Pall.). Anträffas rätt sällsynt häckande på videbevuxna kärrmarker, t. ex. i Gamla Vasa. Sedd bl. a. 20. V. 1908, 16. V. 1909 och 29. V. 1911.

Circus cyaneus (L.). Av denna uti vårt land rätt sällsynta art anträffade järnvägsbokhållare O. Hellström i slutet av maj 1912 ett bo med 3 st. friska ägg på en mosse i Gamla Vasa (Mustasaari socken). — Uti framlidne medicinalrådet Florins äggsamling finnas ett par kullar, tagna uti Närpes och Ylistaro socknar (Oa).

Falco peregrinus Tunst. Uti Florins äggsamling finnas ägg av arten, tagna uti Iso-Kyrö, Pörtom, Ylistaro och Härmä socknar (Oa). Själv har jag icke funnit fågeln i Vasatrakten, men hört omtalas, att den någon gång iakttagits i Gamla Vasa.

Haliaëtus albicilla (L.). På Långskär holme i skärgården utanför Vasa finnas tvenne havsörnsnästen, vilka enl. allmogens uppgift turvis användas. Ur dessa bon hava ungar flere gånger blivit tagna. Nästena, vilka jag varit i

tillfälle att undersöka, äro belägna i toppen av grova tallar, vilka äro c. 15 m höga. — Enl. uppgift skall fågeln häcka flerstädes i skärgården, t. ex. på Bergö och Vallgrund.

Vanellus vanellus (L.). Av mig observerades tvenne tofsvipor vid den s. k. kanalen i Gamla Vasa 19. V. 1910, och den 5 maj 1915 sköt jag ett ex. i Gamla Vasa (Mustasaari socken). Arten har icke tidigare anträffats uti prov. Oa. Enl. Krank (Acta Soc. F. et Fl. fenn., XV, N:o 4, sid. 46) är fågeln ett flertal gånger iakttagen i Gamla Karlebytrakten.

Fuligula marila (L.). Under vårflyttningarna anträffas berganden rätt talrikt i skärgården utanför Vasa. Upptages icke uti „Suomen Luurankoiset" (uppl. 1909, tab. X) i kolumnen för Oa.

Podiceps cristatus (L.). Häckar rätt allmänt vid den s. k. kanalmynningen i Gamla Vasa, varest jag funnit flere bon av arten.

Podiceps auritus (L.). Förekommer rätt talrikt uti det s. k. Molnträsket i Gamla Vasa, varest man i slutet av maj eller början av juni finner fulltaliga äggkullar. Enl. Tegengren (Meddel. Soc. F. et Fl. fenn., 32, sid. 73) har ett ex. på 1890-talet skjutits i skärgården utanför Vasa.

Som ett tillägg till dessa meddelanden vill jag nämna, att under blida vintrar stundom en del flyttfågelarter ännu i december eller januari anträffats i Vasa-trakten. Så t. ex. har *Motacilla alba* L. iakttagits 2. XII. 1895 och 7. XII. 1913. Dessa fynd äro rätt märkliga. Någon enda gång övervintrar nämligen sädesärlan i södra Sverige och Norge (jämf. Nordens fåglar, andra uppl., sid. 55), men i vårt land torde arten icke någonsin förut hava blivit anträffad så sent som i december. Man kan dock med säkerhet påstå, att en fågel, som uteslutande lever av insekter, vilka vistas på marken eller alldeles invid vattenytan, under snörika vintrar icke kan existera, och svårt torde arten hava att i sin tunna fjäderdräkt motstå en strängare köld. Därför är det även mycket sannolikt, att de ifrågavarande exem-

plaren dukat under. — Tvenne andra fåglar, som stundom anträffas i Vasa ännu i december och januari samt möjligen även längre fram på vintern, äro *Turdus pilaris* L. och *Fringilla coelebs* L. Den förstnämnda har av mig bl. a. iakttagits i slutet av januari 1915, den senare jultiden 1913.

Mötet den 6 mars 1915.

Till inhemska medlemmar af Sällskapet invaldes student E. A. Kärki (föreslagen af professor K. M. Levander) och mag. V. A. Seppälä (föreslagen af doktor J. I. Liro).

Utgifvaren af The Journal of Parasitology, professor H. B. Ward vid universitetet i Urbana, Illinois, hade till Sällskapet sändt nämnda publikation och anhållit att få träda i skriftutbyte, och beslöt Sällskapet bifalla denna anhållan samt i utbyte gifva sina Acta och Meddelanden.

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital en behållning af Fmk 2,074: 82.

Seuran edustajaksi yleiseen kotiseutututkimuskokoukseen, joka pidettiin Helsingissä maaliskuun 6—7 p:nä 1915, valittiin professori K. M. Levander.

Amanuens R. Frey anmälde, att Helsingfors entomologiska bytesförening utgifvit sin katalog för år 1915, af hvilken jämväl ett exemplar förärades till Sällskapet.

Maisteri U. Saalas jätti Seuralle kertomuksen retkeilyistä eri osissa maatamme havupuissa, etenkin kuusissa elävien kovakuoriaisten ja niiden biologian tutkimista varten sekä esitti kokoelman spriissä säilytettyjä toukkia, koteloita ja imagoja ynnä lisäksi puun- ja kaarnankappa-

leita, joissa oli näitten hyönteisten syömäkuvioita. Kokoelmat oli esittäjä lahjoittanut Yliopiston eläintieteelliselle museolle.

Tohtori K. E. Kivirikko näytti kaksi yksilöä Suomen luonnonhistorialliselle alueelle uutta lintulajia, *Picus minor pipra* Pallas eli *P. minor kamtschatkensis*. Tämä laji oli viime syksynä esiintynyt verrattain yleisesti Helsingin ympäristössä, jossa se etupäässä oli hakenut *Scolytes Ratzeburgi*'n hävittämiä koivuja. Tämä kovakuoriainen on viime aikoina ollut Helsingin seuduilla aika tavallinen ja tehnyt paljon vahinkoa.

Ylioppilas Yrjö Wuorentaus teki selkoa Pohjanmaan kovakuoriaiseläimistöä koskevista tutkimuksistaan valaisten esitystään kartoilla. Esittäjä oli erikoisesti tutkinut hiekkarannikkojen kovakuoriaiselämää ja huomannut, että hyönteiseläimistö Pohjois-Pohjanmaan rannikkoseuduilla on jokseenkin yhtäläinen kuin Etelä-Lapissa, luultavasti riippuen siitä, että ilmastolliset olosuhteetkin ovat jotenkin samanlaisia Pohjois-Pohjanmaan rannikolla ja sisämaassa Lapissa.

Tohtori T. H. Järvi teki selkoa muikkukannan kokoumusta koskevista tutkimuksistaan eräissä järvissämme, etupäässä Keiteleessä, joista tutkimuksista kävi ilmi, että kannan uusiutumisessa tapahtuu silloin tällöin, kuten vuosien 1910 ja 1912 kudusta polveutuviin ikäluokkiin nähden, täydellisiä katoja (vrt. „Suomen Kalatalous", nide 3, s. 33; „Finlands Fiskerier", band 3, sid. 33).

Magister H. Rancken förevisade exemplar af en för landet ny lefvermossa, *Odontoschisma Macounii* (Aust.) Underw., funnen af honom år 1906 på fjället Kistuskaidde vid Tana älf i Utsjoki, Lapponia inarensis, samt redogjorde i korthet för artens kännetecken och utbredning. Vid revision af Botaniska museets *Odontoschisma*-material hade föredragaren äfven anträffat några exemplar af ifrågavarande arktiskt-alpina art, tagna i Regio kuusamoënsis, Lapponia

imandrensis och Lapponia ponojensis och tidigare hänförda till *Od. denudatum* (N. v. Es.) Dum.

Doktor Harald Lindberg anmälde, att professor J. J. Sederholm till samlingarna inlämnat ett exemplar i blom af *Hedysarum Sibiricum* Poir., af gifvaren funnet å Turjahalfön vid Kantalaks-viken i Lapponia Imandrae den 20 juli 1914. Tidigare är denna art i Botaniska museets samlingar representerad från vårt floraområde af blott ett fruktbärande exemplar, insamladt i Tshapoma i Lapponia Varsugae (jämför Meddelanden 35, sid. 216).

Ylioppilas Vilho Pesola näytti seuraavat harvinaiset ruostesienet:

1. *Puccinia thulensis* Lagerheim I, Kol, Salmi, Leppälä, *Trollius europaeus* L.-lajin lehdillä lehdossa Kalaojan N-puolella. — Lajia ei ole ennen Suomessa tavattu. Lähin löytöpaikka on Onega-joen länsipuolella Kenoseron luona (J. I. Liro, Uredineae Fennicae, p. 140).
2. *Puccinia minussensis* Thümen I, Kl, Impilahti, Viipula, *Mulgedium sibiricum* (L.) Less.-lajilla ojanvarsilepikössä. — Aecidio-asteisena ei sientä ole ennen Euroopassa tavattu. Siperiasta sen on löytänyt A. K. Cajander (J. I. Liro, Ur. F., p. 344).
3. *Puccinia Actaeae-Agropyri* E. Fischer I, Kol, Salmi, Leppälä, *Actaea spicata* L.-lajin lehdillä lehdossa. — Tavattu ennen maakunnissa Kl, Kol, Ob (J. I. Liro, Ur. F., p. 138).

Lajit on toht. J. I. Liro hyväntahtoisesti määrännyt.

Maisteri K. Linkola esitti

Kaksi maassamme harvinaista Alectoria-lajia.

Alectoria Fremontii Tuckerm. Laji on meillä ennen tunnettu seuraavista paikoista: Kb, Lieksa, ad ramulos pini in pineto, 1900, G. Lång (H. M. F.; Meddel. af Soc. F. et Fl.

F. 33, p. 52); Lkem, Kittilä, supra truncos pini, 1877, F. Silén (Norrlin-Nylander, Herb. Lich. Fenniae n:o 251 a); Li, supra truncos pini ad flumen Kaamasjoki, 1877, F. Silén (ibid. n:o 251 b). Esittäjä oli tavannut lajin viime kesänä Salmin pitäjän (Kol) pohjoisosassa Leppälän metsänvartijatorpan luona Pallivaaralla suurehkon männyn kyljessä melko aukeassa metsässä pcc u. c. *Parmelia furfuracea, Alectoria prolixa* etc. — Laji muistuttaa erehdyttävästi *A. prolixa*'a (Ach.), mutta erotetaan siitä helposti keltaisista sorediostaan.

A. bicolor (Ehrh.) Nyl. Varemmin on laji luonnontieteellisellä alueellaamme tavattu seuraavilla löytöpaikoilla: Ab, Turku, Hirvensalo, kallioseinällä, 1909, K. L. (Meddel. 37, p. 112) ja Parainen, Bodnäs, jyrkällä kallioseinällä, 1910, K. L. (ibid.); Kon, in insula quadam prope Suunu ad latus praeruptum rupis inter muscos, 1870, J. P. Norrlin (H. M. F.; Flora Karel. Oneg. II, p. 15); Ks, Kuusamo, in saxis lichenosis et muscosis montis Mäntytunturi (reg. subalp.), 1877, E. Wainio (H. M. F.; Adjum. Lich. Lapp. I, p. 116). Lisäksi näihin tulevat esittäjän löydöt kesällä v. 1911 Tvärminnessä (N), jossa lajia kasvoi Storängsberget-vuorella, Gloet'iin päin olevalla jyrkällä jäkäläisellä kallioseinällä lähellä rantaa st pc ja Elgö-saaren SW-osassa hyvin suuren, kalliosta lohenneen kivipaaden kyljessä pcc. Molemmissa paikoissa herätti jäkälän seuralaisista huomiota varsinkin *Peltigera scabrosa* Th. Fr. — *A. bicolor* muistuttaa melkoisesti *A. nidulifera*'a Norrl. Se eroaa siitä kuitenkin selvästi m. m. soredioiden puutteen kautta ja värinsä puolesta, joka sekovarren paksummissa osissa on aivan musta ja ohuemmissa latvahaaroissa harmahtavan ruskea. *A. nidulifera* kasvaa sitäpaitsi melkein aina puulla, *A. bicolor*'ia ei meillä ole tavattu muulta kuin kivialustalta.

Kumpaakin lajia kehoittaisin arv. kasvitieteilijöitä pitämään silmällä. Päättäen näiden jäkälien esiintymisestä muissakin maissa on edellinen tavattavissa etupäässä Lapissa ja Pohjois-Suomessa ja etelämpänä suurissa metsäseuduissa, jälkimäistä voinee kenties löytää kautta alueemme.

Föredrogs följande af rektor M. Brenner insända uppsats:

Två för Finland nya Chenopodium album-former.

Vår vanliga svinmålla, hos oss oftast kallad Lergräs (*Chenopodium album* L.), uppträder som kändt i en stor mängd former, ännu föga kända och genom sin stora föränderlighet svåra att skilja från hvarandra. Inom de redan af Linné som arter uppställda formgrupperna *Ch. album* L. (*α spicatum* Koch) och *Ch. viride* L. (*β cymigerum* Koch) hafva sedermera mindre grupper särskilts, men dels öfvergå dessa i flere hänseenden i hvarandra, dels förekomma former, som i ett hänseende öfverensstämma med den ena, i ett annat hänseende åter med den andra af dessa Linnés arter, t. ex. den mycket allmänna *Ch. paganum* Rchnb., så att någon bestämd gräns emellan dessa i sina ytterligheter nog så olika former ej synes kunna uppdragas.

För att likväl vinna någon klarhet i saken har man urskilt särskilda specialformer och med dem anställt odlingsförsök, med det resultat att en utredning och öfversikt af en del former kunnat åstadkommas. En härpå grundad, om ock tills vidare endast schematisk uppställning af de skilda formerna finna vi i de år 1913 utkomna 79 och 80 häftena af Ascherson & Graebners Synopsis der Mitteleuropäischen Flora, hvarigenom det äfven blifvit mig möjligt att bland i vårt land, huvudsakligast Nyland, insamlade exemplar igenkänna ett par för Finland nya former, hvilka jag tager mig friheten här anmäla.

Chenopodium album var. *praeacutum* (Murr.) f. *oblongum* (Neilr.), skild från var. *paganum* (Rchnb.), till hvilken den på grund af sina på båda sidor gröna blad och mindre täta blomsamlingar tidigare af mig hänförts, hufvudsakligast genom öfver hufvud taget smalare, fåtandade blad, de öfre lancettlika, spetsiga och helbräddade. Redan Reichenbach torde, enligt E. Issler och P. Graebner i Ascherson und Graebners Synopsis, Lief. 79 und 80, pag. 53,

hafva fört denna form åtminstone delvis till sin *Ch. paganum*. Känd från mellersta Europa, uppgifves den mot Norden vara sällsyntare. Af mig har den anträffats i Ulrikasborgs brunnspark och på Skatudden härstädes, på Strömsby i Kyrkslätt, Svartbäck i Ingå och redan 1862 i Pargas.

En annan, hos oss sällsynt *Chenopodium*-form är den i Tyskland upprepade gånger och äfven hos oss med *Atriplex littoralis* förväxlade *Ch. album* var. *lanceolatum* (Mühlenb.), utmärkt genom sina likformigt små, smala och helbräddade blad, år 1904 af mig tagen på afstjälpningsplats på Skatudden härstädes. Äfven i Central-Europa har denna form som ruderat- eller adventiv-växt anträffats.

Båda dessa former föras i ofvannämnda Synopsis till formgruppen *spicatum*.

I sammanhang härmed tillåter jag mig påpeka ett icke på mig beroende tryckfel i det tyska referatet i Botanisches Centralblatt, Bd 61, pag. 25, af ett af mig vid Societas' pro Fauna et Flora Fennica sammanträde den 12 april 1890 angående i Finland förekommande *Chenopodium album*-former gjordt meddelande. Det heter nämligen på anfördt ställe, rad 8 och 9, angående var. *glomerulosum* Rchnb.: „Blätter graugrünlich-gesägt, buchtig-gezähnt" i stället för „Blätter graugrünlich, gesägt — buchtig-gezähnt". I Sällskapets Medd. häft 18, sid. 211, är anförandet, om ock ej fullkomligt riktigt, dock bättre återgifvet.

Ylioppilas V. V. Kujala jätti

Kaksi tiedonantoa siasta.

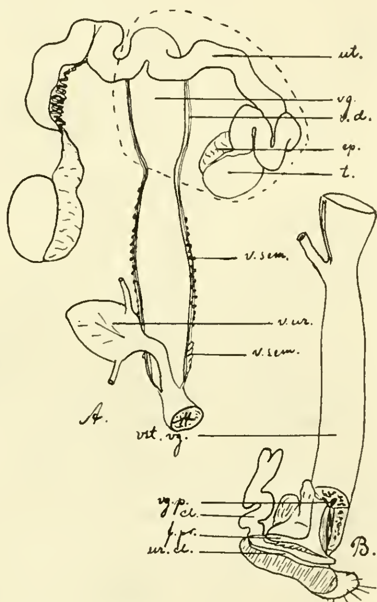
1. Eräs hermafroditismitapaus sialla *(Sus domestica)*. — Toukokuussa v. 1913 satuin Sippolan pitäjässä Ruotilan kylässä Eerik Kujalan talossa näkemään pari päivää vanhan porsaan, joka ulkopuolisesti nähden oli hermafrodiitti. Normaalisten naaraspuolisten sukuelinten ohessa esiintyi sillä kaksi selvää scrotumia. Ikävä kyllä tuo sika kuiten-

kin myytiin jonnekin, joten en saanut tilaisuutta sitä lähemmin tutkia.

Kesäkuussa porsi kuitenkin toinen sika, jonka kahdestatoista porsaasta taasen yksi oli ulkopuolisesti hermafrodiitti — tosin vain toinen scrotum esiintyi. Kummankin emäsian siitokseen oli käytetty samaa karjua, sitävastoin eivät ne itse olleet tiettävästi sukulaisia.

Pidin varani ja sain seurata hermafrodiitin kehitystä. Se tapahtui normaalisesti. Fysiologisina havaintoina ansainnee mainita, että sian sukuaukosta virtasi sangen usein ja runsaasti limamaista valkeata nestettä, ja että eläin osoitti selviä kiiman oireita joutuessaan yhteen toisten sikain kanssa.

Joulukuussa 1913 teurastettiin sika, jolloin otin sen sukuelimet talteen, ja tutkittuani niitä sain selville seuraavaa (kuva 1).

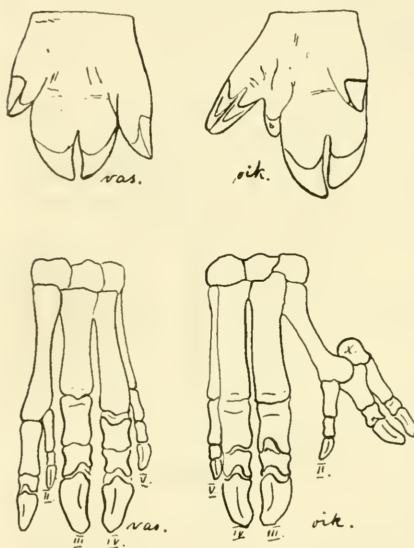

Kuva 1. Eräs hermafroditismitapaus sialla. A ventraalipuolelta katsottu; B vasemmalta sivulta, jonkunverran suuremmassa mittakaavassa. — ut. uterus, vg. vagina, v. d. vas deferens, t. testis, v. sem. vesicula seminalis, ep. epididymis, v. ur. vesica urinaria, vst. vg. vestibulum vaginae, vg. p. vestibulaaripoimu, cl. clitoris, f. pr. fossa praeputialis, ur. cl. urethran clitoris-osa.

Testikset, kuten histologinen tutkimus osoitti, olivat normaalisesti kehittyneet kaikkine tiehyeineen. Siementiehyet (vas deferens) olivat alussa sangen paksuseinäiset, eivätkä muodostaneet mitään ampulleja. Loppuosassaan ne muuttuivat kuitenkin ohutseinäisiksi, ja muodostivat sarjan osaksi erillisiä, osaksi yhtenäiseksi joukkioksi yhtyneitä rauhasmaisia rakkuloita, jotka vastannevat normaalisella uroksella erinomaisen voimakkaasti kehittyneitä siemenrakkuloita (vesicula seminalis). Prostata-

rauhasista en sitävastoin tavannut jälkiäkään. Siementiehyet aukenivat erillisinä hieman oraalisesti urethran aukosta vaginan suuhun.

Ovarioista en monen epäonnistuneen yrityksen perästä ole lopultakaan tavannut jälkiäkään.

Kuva 2. Eräs polydactyliatapaus sialla.

Uterus oli muodoltaan tyypillinen, ehkä koolleen hieman surkastunut — samoin vagina. Vaginan keskikohdalla esiintyi kurouma, joka aiheutui siitä, että paitsi vasemmanpuoleista testistä, myös vasemmanpuoleinen uteruksen sarvi ja osa vaginaa oli vetäytynyt scrotumiin (kuvassa ovat mainitut osat pisteviivalla ympäröidyt). Sitävastoin oli oikeanpuoleinen testis ja oikeanpuoleinen uteruksen sarvi primäärisellä paikallaan ruumiin ontelossa, eikä siksi ulkopuoleisestikaan oik. puol. scrotum ollut näkyvissä.

Vestibulum vaginae oli sangen pitkä, paljoa pitempi kuin normaalisialla; sen sisäseinä muodosti vahvoja poimuja, ja itse seinämät olivat hyvin paksut, rauhasmaiset.

Ulkopuoliset sukuelimet olivat samanlaiset kuin tavallisilla naarailla, clitoris ehkä jonkunverran voimakkaammin kehittynyt.

Sekundäärisistä sukupuolituntemerkeistä — omituista kyllä — eivät koiraspuoliset olleet kehittyneet lainkaan. Kulmahampaat olivat hyvin heikosti kehittyneet, nahka ohutta ja liha täysin käyttökelpoista.

2. Eräs polydactyliatapaus sialla (kuva 2). — Kesällä 1914 tapasin Sippolan pitäjässä Ruotilan kylässä Antton Punttilan talossa sian, jolla molempien eturaajojen sisäsyrjässä

esiintyi voimakkaasti kehittynyt lisävarvas. Oikeanpuoleisessa oleva kynsi oli lisäksi kaksoismuodostuma kahdesta kynnestä. Ranko-osissa esiintyi vasemmanpuolinen lisävarvas yhtenäisenä, sitävastoin oikeanpuoleisessa oli havaittavissa rinnan kahden varpaan luut, joista ulompi varvas niveltyi tyvessään kokonaan, sisempi osaksi pyöreään lisäluuhun (x), jollaista ei vasemmanpuoleisessa raajassa esiintynyt ollenkaan.

Student Wolter Hellén anmälde till publikation:

Zur Kenntnis der Evaniiden Finlands.

Wie alle Schlupfwespen sind auch die Evaniiden in Finland sehr wenig studiert worden, und meines Wissens hat nur Semenov[1]) über unsere Arten geschrieben. Wir haben jedoch in der Kollektion der hiesigen Universität eine nicht unbedeutende Sammlung, und ich habe darum eine Bearbeitung dieses Materials vorgenommen. Auch habe ich die Lokalangaben einiger Privatkollektionen nebst den von Herrn Semenov zitierten in dieser Übersicht berücksichtigt.

Die Artenzahl der Evaniiden reduziert sich stark nach dem Norden zu. Bis jetzt sind von Finland 9 Arten bekannt, von denen eine etwas fraglich ist.

Evania Fabr.

E. (Brachygaster) minuta Oliv. ♂♀. Semenov l. c. — *Ab:* Uskela (Mäklin); Eriksberg (Palmén); Pargas (Reuter); Karislojo (Hellén). *N:* (Palmén, Hellén). *Ik:* Terijoki (Moravitz). *St:* Birkkala (Frey); Karkku (Hellén). *Ta:* Hattula (L. v. Essen). *Kon:* Jalguba (Günther). — Sammeldaten: $^{21}/_{6}$—$^{7}/_{9}$.

---

[1]) Semenov: Revisio Hymenopterorum Mus. Zool. Acad. Scient. Petropol. Fam. III. Evaniidae. Bull. de l'Acad. Imp. des Sciences de S:t Pétersbourg. 1893. Serie III.

Gasteruption Latr.

1. *G. affectator* L. ♂♀. Semenov l. c. — *Ab:* Uskela (E. J. Bonsdorff); Pargas (Reuter); Nagu (Frey); Bjärnå (Hellén); Karislojo (Forsius, Frey, Hellén); Sammatti (Forsius). *N:* Tvärminne (L. v. Essen); Ekenäs (Moravitz); Esbo (Westerlund, Hellén); Hogland (Sievers). *Ka:* Jääski (Walle). *Ik:* Terijoki (Moravitz); Isthm. kar. (Appelberg). *St:* Birkkala (Woldstedt, Grönblom); Karkku (Hellén). *Ta:* Tavastia (Kekoni); Hattula (L. v. Essen); Kangasala (Frey); Kuhmalahti (Kari). *Tb:* Laukkas (Woldstedt); Jyväskylä (Kari). *Sa:* Rantasalmi (Westerlund); Taipalsaari (Mäklin). *Sb:* Kuopio (Westerlund). *Kl:* Ilomants (Woldstedt, Grönvik); Kexholm (J. Sahlberg, Tengström); Impilaks (L. v. Essen); Salmis (Westerlund). *Om:* Haapavesi (Helenius). *Ob:* Oulu (Wuorentaus). *Ks:* Kuusamo (Aro). — Sammeldaten: $^{10}/_{6}$—$^{26}/_{7}$.

2. *G. tibiale* Schlett. ♀. — In einem Exemplare von J. Sahlberg in Rautus *(Ik)* $^{16}/_{8}$ gefunden.

3. *G. erythrostomum* Dahlb. ♂♀. — *Ab:* Uskela (E. J. Bonsdorff). *Ta:* Tammerfors (Lundahl); Kangasala (Frey). *Sa:* Nyslott (Carlenius). *Tb:* Keuru (Elmgren). *Kl:* Salmis (Westerlund); Walamo (Woldstedt). *Kol:* Petrosawodsk (Günther). *Om:* Haapavesi (Helenius). — Sammeldaten: $^{12}/_{6}$—$^{18}/_{8}$.

4. *G. pedemontanum* Tourn. Semenov l. c. — Ist nach Semenov von Moravitz 19. VII. 1859 in Ekenäs *(N)* gefunden worden. In der Sammlung der Universität ist die Art nicht vertreten.

5. *G. terrestre* Tourn. ♀. — Ein Exemplar, bezeichnet Bothn. or. (coll. Wasastjerna), war in der Sammlung vorhanden. Die Art muss als finländische als etwas fraglich betrachtet werden.

6. *G. Thomsoni* Schlett (? *jaculator* L.). ♂♀. Semenov l. c. — *Ab:* Uskela (E. J. Bonsdorff); Pargas (Reuter). *N:* Degerö (Reuter). *Ik:* Rautus (J. Sahlberg). *Ta:* Kangasala, Lempäälä (Frey). *Sa:* Taipalsaari (Mäklin). *Kol:* Petrosawodsk (Günther). *Oa:* Bothn. or. (coll. Wasastj.). — Sammeldaten: $^{7}/_{7}$—$^{11}/_{8}$.

7. *G. subtile* Thoms. ♂♀. — Da das Männchen früher nicht bekannt war, gebe ich hier eine Beschreibung.

♂. Kopf hinten kaum verschmälert, sehr fein runzlig. Zweites Geisselglied der Fühler etwas länger als das erste, drittes etwas länger als die beiden vorhergehenden zusammen. Clypeus durch eine deutliche Bogenlinie von der Stirn getrennt. Die Entfernung der äusseren Ocellen von den Augen ist so lang wie das zweite Geisselglied; ihr Abstand von einander ist etwa so gross wie das dritte Geisselglied. Der Rand des Hinterkopfes schwach, nicht kragenartig aufgestülpt. — Thoraxrücken matt, etwas stärker als beim ♀ gerunzelt, mit zerstreuten, grossen, rundlichen, eingedrückten Punkten. Schildchen schwach runzlig, mit vertieften Seitenlinien, an der Spitze wie beim ♀ schwach gerandet. Mediansegment sehr stark, beinahe netzförmig gerunzelt. — Hinterleib glatt und ziemlich glänzend. Genitalvalveln länger als bei den verwandten Arten. — Hinterschienen nicht besonders stark keulenförmig verdickt. Hüften stark runzlig. Metatarsus etwas kürzer als die folgenden Glieder zusammen. — Radialader der Vorderflügel wie beim ♀ schwach, kaum winkelig gebogen.

Schwarz. Die vorderen Beine mit Ausnahme der Hüften braunrot. Hinterschienen mit weissem Basalring. Hinterleibsegmente 1—3 rot. Das erste bis zu $^2/_3$ geschwärzt, zweites und drittes mit schwarzem Mittelband. — Körperlänge 12 mm.

Ik: Isthm. kar. (Appelberg). *Ka:* Pyhäjärvi (J. Sahlberg). *Kb:* Ilomants (Grönvik). *Sb:* Tuovilanlaks (Lundström). *Oa:* Lappo (Woldstedt). — Sammeldaten: $^{19}/_6$—$^{31}/_7$.

Aulacus Jur.

A. striatus Jur. ♂♀. — *Ab:* Karislojo (Hellén). *Ik:* Rautus (Ehnberg). *Ta:* Messuby (Frey); Kuhmalahti (Kari). *Tb:* Laukkas (Woldstedt). *Sb:* Kuopio (Mäklin). *Kon:* Car. ross. (Günther). *Oa:* Lappo (Woldstedt). *Kk:* Saarijärvi (Woldstedt). — Sammeldaten: $^{19}/_6$—$^{3}/_8$.

Doktor Harald Lindberg lämnade följande meddelande:

Myosotis laxa Lehm.

En misskänd art af *Myosotis palustris*-gruppen.

Vid genomgåendet af det material af *Myosotides*, som inkommit i och för utdelning i Plantæ Finlandiæ exsiccatæ, fäste jag mig vid de stora olikheter tvenne *Myosotis caespitosa*-former uppvisade. Den ena formen var tagen på en

Fig. 1. *Myosotis laxa* Lehm. Från Tvärminne Brändskär, Nyland.

sumpig hafsstrand på Brändskär utanför Tvärminne zoologiska station i västra Nyland den 24 juli 1908 af fröken Inga Ström (numera fru Öfverlund), den andra af mig på en strandäng invid Humaljärvi sjö i närheten af Nygård

Fig. 2. *Myosotis laxa* Lehm. Från Tvärminne Brändskär. Naturlig storlek.

hemman i Österby af Kyrkslätt socken, Nyland, den 8 juli 1908. Den förstnämnda formen är afbildad i fig. 1 och 2 (fig. 1 är en habitusbild, något förminskad, fig. 2 toppen af en planta i naturlig storlek), den senare åter i fig. 3 och 4

(fig. 3 något förminskad, mer än fig. 1, fig. 4 i naturlig storlek). Hvad som genast slog mig var den stora habituella olikhet bägge formerna hade att uppvisa. Alla individ af formen från Tvärminne voro ettåriga, med späd hufvudrot, medan åter alla från Kyrkslätt voro 2-åriga, med vissnad bladrosett och talrika fina birötter. Tvärminneformen utmärkte sig vidare genom ända från basen grenigt växtsätt, långa internodier, bredare och mer utstående blad samt långt utdragna, glesa blomklasar, hvarjämte efter blomningen fruktfodren tilltagit betydligt i storlek och blomskaften högst afsevärdt förlängts. Formen från Kyrkslätt åter hade ett upprätt växtsätt, med grenar vanligen endast i öfre delen af växten, tättsittande, längre, smalare och mer uppräta blad, ej så glesa blomklasar samt fruktfodren och blomskaften ej afsevärdt tilltagande i storlek efter blomningen.

Fig. 3. *Myosotis caespitosa* C. F. Schultz. Från Kyrkslätt Humaljärvi.

Då det var tydligt, att här förelågo tvenne systematiskt skilda former af *M. cæspitosa*, granskade jag museets samlingar af denna växt och fann därvid, att de två formerna

voro företrädda i talrika exemplar från olika delar af vårt land, Tvärminne-formen dock uteslutande från hafsstränder i sydvästra och västra Finland. Vidare sökte jag genom

Fig. 4. *Myosotis caespitosa* C. F. Schultz. Från Kyrkslätt Humaljärvi. Naturlig storlek.

litteraturstudium få reda på, om någon författare tidigare fäst sig vid dessa, i mitt tycke väl skilda arter.

I Neumans och Ahlfvengrens Sveriges Flora, p. 183, finnes under *M. cæspitosa* upptagen en f. *subrepens*, som beskrifves med följande ord: „nedliggande fåblommig

strandform med aflångt lansettlika blad och 5—6 mm långa fruktfoder på ända till 15 mm långa, till sist nedböjda skaft (påminner om *M. repens* G. Don.)". Denna form uppgifves från Skåne Broby, Blekinge Karlskrona och Karlshamn, Småland Vesterum och Medelpad Tynderö. Alla dessa orter äro, utom den första, belägna vid östra kusten af Sverige. Broby ligger inne i Skåne. Då jag ej sett exemplar från denna ort, vågar jag ej heller påstå, att de äro identiska med de vid hafvet tagna, hvilka att döma af beskrifningen synbarligen äro identiska med den hos oss uteslutande på hafsstränder växande, ettåriga arten. Neuman betraktar synbarligen denna som en af ståndorten beroende form af *M. cæspitosa*, likvärd med den af honom omnämnda f. *simplex*, som växer i fuktig mossa.

I tredje bandet af Kochs Synopsis der Deutschen und Schweizer Flora, III Aufl., pag. 2,002 (1907), omnämnes en varietet „*laxa* Lehm. Pl. Asperif. (1818) 83 als Art — Wickeln sehr locker, Blütenstiele zur Fruchtzeit verlängert. — So auf Waldwiesen". I Aschersons och Graebners Flora des Norddeutschen Flachlandes upptages likaledes en var. *laxa* Aschers., som beskrifves sålunda: „Stengel schlaff, aufsteigend, Blätter grösser, Wickeln sehr locker, weniger verlängert, Blumenkrone klein. — Waldwiesen. — Tracht von *M. sparsiflora*" [1]). *Myosotis caespitosa* angifves i alla dessa floror som ett- eller tvåårig. Om varieteterna säges ingenting särskildt rörande varaktigheten af växten.

Då den af såväl Koch som Ascherson och Graebner omnämnda var. *laxa* synbarligen var identisk med Tvärminne-formen, ehuru ståndorten icke öfverensstämmer — de tyska författarena angifva nämligen, att den ifrågavarande formen växer på skogsängar, medan den hos oss alltid förekommer på hafsstränder —, tog jag reda på originalbeskrif-

[1]) Vår ettåriga hafsstrandsform påminner också i självfva verket mycket om *M. sparsiflora*. *M. laxa* upptages hos Lehmann strax före *M. sparsiflora*. Ett af de finska exemplaren har tidigare varit bestämdt till *M. sparsiflora*.

ningen af *M. laxa* Lehm. I Plantæ e Familia Asperifoliarum, Berlin 1818, pag. 83, lämnar Lehmann följande beskrifning af *M. laxa*, som här må anföras in extenso.

„66. *Myosotis laxa.*

M. caule filiformi laxo, foliis obovato-lanceolatis obtusis subglabris, racemis ebracteatis longissimis, pedicellis in fructu divergentibus longissimis calyce patente obtuso multo longioribus, corollis parvis.

Habitat in America septentrionali ⊙ (v. s.[1]).

Descriptio.

Planta gracilis, pedalis sesquipedalisque. Caulis teres, filiformis, laxus, glaberrimus, superne in racemos nonnullos racemiferos divisus. Folia obovato-lanceolata, obtusa, versus basin attenuata, integerrima; supra profunde-viridia; pilis brevissimis, adpressis atque punctis callosis adspersa; subtus pallidiora, subglabra. Flores pedicellati, secundi, in racemis simplicibus, terminalibus, longissimis (spithamaeis et longioribus), glabris, ebracteatis, laxis. Pedicelli distantes, filiformes, in flore erecto-patentes, crescente fructu divergentes, longissimi, subglabri, ope lentis pilis nonnullis brevissimis adspersi. Calyces in flore breves, fructiferi majores, basi ventricosi: pilis brevibus sub lente visibilibus adspersi, quinquedentati: dentibus ovato-lanceolatis, acutatis, in fructu erecto-patentibus. Nuces quatuor ovatæ, glabræ, nigricantes, nitidissimae.“

Af denna synnerligen goda och träffande beskrifning framgår till fullo, att vår ettåriga hafsstrandsart är identisk med Lehmanns från Nordamerika beskrifna, ettåriga *M. laxa.* Af beskrifningen framgår vidare, att man fäst sig vid, att blomskaften efter blomningen liksom fruktfodren betydligt tilltaga i storlek. Lehmann anför äfven i slutet af sin behandling af *Myosotis*-släktet (pag. 110) *M. lingulata*

[1]) v. s. = vidi siccam.

Schultz, som han dock anser höra till *M. palustris.* Häraf framgår, att Lehmann ansåg sin *M. laxa* specifikt skild från *M. cæspitosa* Schultz. Senare tyska författare ha, såsom vi sett, fört *M. laxa* som en varietet under *M. cæspitosa.* Tills vidare är det väl riktigast att anse *M. laxa* som en skild art, hvarpå äfven den olika växplatsen synes tyda. I amerikanska floror upptages endast *M. laxa* Lehm.; om likväl i Amerika båda arterna växa, kan jag i brist på exemplar ej afgöra. Likaledes är utbredningen i Europa ännu alldeles oklar. Sannolikt är arten dock i Europa inskränkt till de norra delarna, likasom så många andra växter, hvilka äro gemensamma för Europa och Nordamerika.

Af *Myosotis laxa* Lehm. har jag sett exemplar från följande lokaler:

Finland:

Åland: Eckerö, Storby, stenig hafsstrand, 17. 7. 1902, H. Buch. — Kökar, Espskär, 27. 7. 1862, M. Brenner. — Sund, Mångstekta, 7. 1902, A. Renvall.

Reg. aboënsis: Iniö, Varpholm, 2. 7. 1891, I. O. Bergroth. — Korpo, Österkalax, stenig hafsstrand, 25. 6. 1900, G. Renvall. — I Svenska Riksmuseets samlingar i Stockholm förekommer *M. laxa* från Gustafs socken, ö i Skiftet, 10. 7. 1880, leg. H. Hollmén.

Nylandia: Ekenäs skärgård, Danskog, 27. 7. 1893, E. Häyrén. — Tvärminne, Brändskär, 16. 7. 1905, J. A. Palmén, 24. 7. 1908, Inga Ström. — Tvärminne, Kvarnskär, hafsstrand, 17. 8. 1907, Inga Ström.

Satakunta: Björneborg, Täiluoto, 5. 7. 1901, E. Häyrén. — Björneborg, Kahaluoto, mellan strandstenar, 13. 7. 1901, E. Häyrén. — Sastmola socken, 9. 8. 1859, A. J. Malmgren.

Ostrob. australis: Kvarken, Valsören, Fläsket, fukt. ställen mellan strandblock, 7. 1882, V. F. Brotherus. — Vasa, Sundom, Messviken, stenig hafsstrand, 19. 8. 1882, W. Laurén. — På en holme nära Vasa, hafsstrand, 20. 7. 1884, W. Laurén.

Sverige. Vid ett besök i Stockholm i april 1915 var jag i tillfälle att se nedannämnda exemplar i Riksmuseets samling af *M. cæspitosa.*

Blekinge: Karlskrona, Karlsholm, 1819, Aspegren (under namn af *M. scorpioides* v. *maritima).* — Karlskrona, in insula, 1840, herb. Hartman *(M. lingulata).*

Småland: Loftahammar, Tongered, 1865, C. F. Willd (äfven i Uppsala Universitets herbarium).

Södermanland: Nynäs, Hamnvik, O. Hafström. — Torö, Hafsudden, 6. 1907, och Ösmo, Nynäs, Bedarö, 7. 1906, Fr. R. Aulin. — Västerljung, Dalbyö, hafsstrand, 25. 6. 1904, C. Lindman.

Uppland: Ljusterö socken, Fjärdholm, 10. 7. 1910, A. Hülphers. — Danderyd, Skogsvik, sank strand vid Edsviken, 15. 7. 1908, O. Lindman („*M. cæspitosa* forma").

Norge. Exemplaren i Svenska Riksmuseum.

Kristiania: Blytt n. 2,113, herb. E. Fries („*M. lingulata* v. *flaccida* Blytt, Enum. Fl. Christ.").

Med anledning af föregående meddelande omnämnde doktor H. Buch, att han i sina samlingar ägde exemplar af *Myosotis laxa* Lehm. från Åland, Eckerö Storby.

Doktor Ernst Häyrén lämnade följande

Floristiska meddelanden.

1. *Physcia aquila* (Ach.) Nyl. Funnen fertil af magister C. W. Fontell i augusti 1904 i Ostrobothnia media, Pedersöre Ådö, på sten emot öppna hafvet. Den tidigare nordligast kända fyndorten i Finland är Nådendal (Elfving i Herb. Mus. Fenn., 1872). I Sverige förekommer arten enligt Th. M. Fries (Lich. Scand.) längs östra kusten åtminstone upp till Stockholmstrakten; längs Skandinaviska halföns västkust är den funnen upp till Finmarken. Förekomsten i Pedersöre är sålunda rätt anmärkningsvärd.

2. *Ramalina capitata* (Ach.) Nyl. Pyr.-Or. p. 5. *(R. polymorpha* Ach. **strepsilis* Ach., Malme Lich. suec. exs. N:o 403; Sv. Bot. Tidskr., Band 9, p. 120). Af denna form, som hittills varit känd från Finland blott från ett ställe, nämligen Säbbskär ute i hafsbandet utanför Björneborg (Meddelanden 40, p. 159), fann jag nyligen bland tidigare icke genomgångna samlingar från Björneborgstrakten exemplar från tvenne nya fyndplatser, båda belägna i Kumo älfs delta. Den 27 juni 1901 tog jag arten på Hjulböle bys mark nära Keisarinkari på ett flyttblock ute på de här förekommande sumpiga ängarna, den 10 juli samma år på sten i *Agrostis*-äng nedanför Torbonäs. Exemplaren äro delvis klena och sjukliga. Med all sannolikhet är arten i deltat att anse såsom en kvarlefva från den icke så synnerligen aflägsna tid hafvet nådde hit upp, på samma sätt som fallet är med några hafsstrandsfanerogamer (Björneborgstraktens vegetation och kärlväxtflora, Acta Soc. F. et Fl. Fenn. 32, N:o 1, p. 26—28).

3. *Allium scorodoprasum* L. Upptäcktes af studerande vid Tvärminne zoologiska station sommaren 1912 på stationens område på västsluttningen af Storängsberget, där arten förekom på en liten, af bergsbranten undanskymd fläck i några tiotal individer. Var år 1913 (äfven 1915) mindre frodig än år 1912. — Tidigare har numera aflidne redaktör Ossian Reuter meddelat mig, att han funnit denna art på Ramsholmen invid Ekenäs stad. Trots efterforskningar har jag dock tills vidare här icke återfunnit arten; måhända är den inskränkt till en dylik liten fläck som på Tvärminne.

4. *Ruppia spiralis* L. Till de tidigare kända sex fyndorterna för denna art i Tvärminnetrakten, omnämnda i mina anteckningar om algvegetationen i Ekenäs skärgård (Studier och anteckningar utgifna af Ekenäs-samfundet I, p. 84), kunna numera ytterligare fogas tvenne, nämligen Rofholmssundet, söder om Zoologiska stationen, samt Lappvik lastageplats, ett sund emellan ett skär och Ekö. På sistnämnda ställe upptäcktes arten af telegrafist K. Holmberg, som därstädes iakttagit densamma på 3 à 4 fots vatten de två senaste åren.

Det förtjänar påpekas, att arten icke blommar hvarje år på enhvar af sina växplatser. Den är därför ofta svår, ja nästan omöjlig att upptäcka. Bl. a. annat har den under flere år förgäfves eftersökts i Stensundet invid Kallvassa, Tvärminne, så att förmodan uttalats om att den skulle ha blifvit här utrotad. Den återfanns dock på detta ställe senaste sommar af telegrafist Holmberg, som såg den på en fläck af omkr. 5 m^2 i riklig mängd.

5. *Salices* från Björneborgstrakten, rättelser och tilllägg. Rektor Axel Arrhenius i Lundsberg, Sverige, har för någon tid sedan granskat de *Salix*-former, som jag insamlade i Björneborgstrakten sommaren 1901, och därvid funnit en del bestämningar oriktiga. Sålunda bör *S. caprea* × *cinerea* utgå ur den i Acta Soc. F. et Fl. Fenn. 32, N:o 1, sid. 208, meddelade förteckningen. Af de öfriga där upptagna bastarderna föreligga exemplar i de hemförda samlingarna; dock äro lokaluppgifterna icke alltid riktiga eller fullständiga. Slutligen ökas förteckningen med *S. aurita* × *lapponum* f. *per-lapponum* från Inderö, *S. bicolor* × *cinerea* från Björneborgs stad Hästholmen („infekterad antagl. af *S. cinerea*"), Krootila och Pyyntöjärvi (de två senare exx. betecknade såsom f. *per-bicolor*) samt *S. bicolor* × *cinerea* × *nigricans* från Ulfsby Koivisto (flere exx., tidigare upptagna såsom *S. bicolor* × *nigricans*) och Gammelby („sannolikt").

6. *Crambe maritima* L. En årsplanta af denna växt anträffades sommaren 1913 af professor J. A. Palmén på Långskär, Tvärminne zoologiska station. Plantan förekom på stenstrand vid den lilla vik, som i skärets västra del skjuter in från söder. Sommaren 1914 fanns plantan fortfarande på platsen i fråga.

7. *Caucalis daucoides* L. Af denna för Finlands flora nya adventivväxt insamlades ett enda exemplar den 22 juli 1910 i Viborg, invid båthamnen i Pantsarlaks, af herr Leo Holmberg. Exemplaret befinner sig i fruktstadium. Arten förekommer vild i Europa upp till Möens klint och Skåne samt är därjämte i Sverige och Norge funnen såsom tillfällig.

8. *Myosotis laxa* Lehm. Såsom ett tillägg till doktor H. Lindbergs meddelande på detta möte kan nämnas, att *M. laxa* i Ekenäs skärgård med all sannolikhet är allmännare än *M. caespitosa*. Vidare har för Björneborgstrakten *M. caespitosa* uppgifvits vara en karaktärsväxt på stenstränderna vid Kumo älfs mynningsvik (Acta Soc. F. et Fl. Fenn. 32, N:o 1, sid. 115), men hafva vi äfven här, att döma af hemförda exemplar, i öfvervägande grad att göra med den nu urskilda formen. *M. laxa* är sålunda åtminstone i några af våra skärgårdstrakter den allmännare af de båda arterna.

9. *Vaccinium myrtillus* L. f. *leucocarpa* Dum. För vidpass ett år sedan hade forstmästare E. Reuter vänligheten tillsända mig tidningsurklipp rörande två nya fyndorter för „hvita" blåbär. Det ena fyndstället är Kopsankylä i närheten af Brahestad. Här observerades för cirka 30 år sedan i skogsmark några stånd dylika bär af en person, som, då han nu åter vistades i trakten, uppsökte fyndstället och därvid kunde konstatera, att bären numera finnas på ett område „lika stort som ett vanligt salsgolf". Rundt omkring växa vanliga blåbär; de ljusa bären äro sötare och större. Notisen ingår i „Kaleva" för den 22 augusti 1912.

Dylika blåbär hafva vidare anträffats i Simo på Simoniemi Wakkala. Äfven här omnämnas bären såsom rätt stora. Om fyndet berättas i „Perä-Pohjalainen" för den 5 september 1912.

Tidigare äro för ifrågavarande växtform i Finland kända 8 fyndorter. De omnämnas i Sällskapets Meddelanden 37, sid. 8—9.

Mötet den 10 april 1915.

The Departement of Zoology of the University of Illinois, Urbana, Ill., hade tillställt Sällskapet

sina Illinois Biological Monographs och anhållit om skriftutbyte. Sällskapet beslöt bifalla den gjorda anhållan samt i utbyte gifva såväl Acta som Meddelanden.

Likaså hade The Geological Departement of Florida, Thallahassee, Fla, föreslagit skriftutbyte med Sällskapet. Då emellertid ett annat samfund i vårt land, Sällskapet för Finlands geografi, redan erhåller nämnda institutions skrifter, och då dessa icke i främsta rummet äro ägnade de vetenskaper, som Societas pro Fauna et Flora Fennica företräder, beslöt Sällskapet att först senare fatta ett definitivt beslut rörande det föreslagna skriftutbytet och att uppdraga åt bibliotekarien att med framhållande af ofvan framställda synpunkter underhandla med The Geological Departement of Florida.

Enligt af skattmästaren afgifven kassarapport utvisade Sällskapets rörliga kapital en behållning af Fmk 3,332: 02.

Till publikation anmäldes:

Richard Frey, Zur Kenntnis der Dipterenfauna Finlands. III, Dolichopodidæ.

Wolter Hellén, Beiträge zur Kenntnis der Ichneumoniden Finlands. I, Pimplinæ.

Alvar Palmgren, Studier öfver löfängsområdena på Åland. Ett bidrag till kännedomen om vegetationen och floran på torr och på frisk kalkhaltig grund.

Till Sällskapet hade inlämnats ansökningar om reseunderstöd för sommaren 1915 af 13 personer, men då Sällskapets statsanslag under innevarande år komme att utgå med en betydligt mindre summa än under de närmast föregående åren, och de disponibla tillgångarna redan voro starkt tagna i anspråk för tryckning af Sällskapets skrifter, kunde icke alla ansökningar bifallas, om ock undersökningsprogrammen voro värda erkännande och understöd. Sällskapet beslöt, på förslag af Bestyrelsen, tilldela nedannämnda personer följande understöd:

magister M. E. Huumonen 250 mark för fortsättande af hans studier af lundvegetationen i södra Tavastland;

folkskolelärare O. Kyyhkynen 200 mark för floristiska undersökningar och insamlingar i Maaninka i norra Savolaks;

student E. Lindqvist 100 mark för studier rörande tenthredinidlarvernas utveckling;

intendenten, magister R. Palmgren 200 mark för fortsättande af hans floristiska och faunistiska studier å de i Finska vikens östra del belägna öarna.

Framlades 39:de tomen af Sällskapets Acta. Priset fastställdes till 15 mark.

Forstmästaren, fil. mag. O. J. Lakari, som af ordföranden inbjudits att öfvervara mötet, meddelade, att han i anledning af Sällskapets på initiativ af forstmästare J. Montell väckta förslag om fullständigt fredande af Malla fjäll vid Kilpisjaur (jämför Medd. Soc. F. et. Fl. Fenn. 40, sid. 175, 195 och 242) af Forststyrelsen erhållit i uppdrag att på ort och ställe göra sig förtrogen med förhållandena och sedermera inkomma med förslag till vidtagande af de åtgärder, som för ändamålet kunde anses nödiga. Magister Lakari redogjorde härpå för sina iakttagelser och uppläste det förslag han till Forststyrelsen ingifvit. Detta förslag gick i den af forstmästare Montell och Sällskapet förordade riktningen och hade äfven vunnit Forststyrelsens bifall. Det kunde således emotses, att det ifrågavarande området inom en snar framtid skulle komma i åtnjutande af naturskydd.

Sedan Jordbruksexpeditionen i Kejserliga Senaten anhållit om Sällskapets utlåtande angående en af Finlands Svenska Fiskericentralförbund ingifven hemställan om ändring af förordningen om jakt af den 20 oktober 1898, beslöt Sällskapet, på förslag af Bestyrelsen, till Jordbruksexpeditionen afgifva följande yttrande:

„Sällskapet har städse ansett det vara synnerligen önskligt, ja nödvändigt, att den bevingade vildnaden, likasom äfven annat jaktvildt, blefve genom ändamålsenlig lagstiftning skyddad mot den utrotning, som allt mera hotar den genom öfverdrifven beskattning och oförståndig förföljelse. De nu föreslagna åtgärderna äro ett steg framåt mot detta mål. Sällskapet vill så mycket hellre förorda dem, som det tidigare uttalat sig för längre gående åtgärder beträffande vissa anmärkningsvärda djurslag. Härtill kommer, att inom Sällskapet väckts förslag att under vissa förhållanden skydd borde beredas äfven örnar, pilgrimsfalk och andra roffåglar, som hos oss redan blifvit så sällsynta, att de göra endast måttlig skada och såsom naturminnesmärken borde skyddas mot utrotande.“

Beslöts afhålla följande möte den 30 april, enär första lördagen i maj komme att infalla på den första i samma månad, hvilken dag icke ansågs lämplig såsom mötesdag.

Professor Fr. Elfving förevisade pappliknande skifvor af trämassa från Nokia träsliperi. Trämassan var genomdragen af ett svampmycel, som bildade öfver stora ytor utbredda, förgrenade och anastomoserande, tillplattade hyfsträngar, ett slags rhizomorpha-bildningar, habituellt påminnande om brunalger. Några fruktkroppar hade ej observerats, och hade svampen därför ej kunnat till arten bestämmas, men antagligen tillhörde myceliet någon *Armillaria*- eller *Polyporus*-art. Trämasseskifvorna hade insändts af ingeniör Gunnar Bonsdorff.

Maisteri J. S. W. Koponen esitti

Kolme huomattavaa plecopterilajia.

1. *Arcynopteryx dovrensis* Mort. Tämän lajin on ensiksi löytänyt sekä selittänyt Morton Dovrelta. Myöhemmin on se tavattu myös Karpaateilla. ♀-yksilön on toh-

tori Siltala (A. J. Silfvenius) löytänyt Enontekiöstä luultavasti kesä- tai heinäkuussa 1908. Sen erottaa helposti *A. compacta* Mac Lachl. lajista siinä, että myös ♀:n siivet ovat enemmän tai vähemmän typistyneitä. Lajia ei ole ennen Suomesta ilmoitettu.

2. *Amphinemura cinerea* Oliv. Myös tämän lajin on löytänyt tohtori Siltala luultavimmin kesällä 1908, 1 ♂:n Muoniosta ja 1 ♀:n Kittilästä. Kokoelmissa aikaisemmin tällä nimellä merkityt *Amphinemura*-yksilöt eivät kuuluneet tähän lajiin. Uusi Suomelle.

3. Tohtori B. Poppius on Pohjois-Ruotsista Sopperosta 20. V. 1911 tavannut 4 ♂♂ ja 1 ♀, jotka kuuluvat *Nephelopteryx* Klp. sukuun. Ne eroavat kuitenkin tuntuvasti tavallisesta *Nephelopteryx nebulosa* L. lajista melkein mustan värinsä ja pienemmän kokonsa puolesta, ♂:n siipiväli on näillä 20—22 mm, ♀:n noin 25 mm. Siipisuonituksessa on myös eroa. *N. nebulosa*'lla on aina yksi poikkisuoni subcostalisarassa, näiltä tämä puuttuu usein. Toinen analisuoni on etumaisissa siivissä *N. nebulosa*'lla melkein suora kärkiosastaan tahi kääntynyt hieman ulospäin; Soppero-yksilöillä on vastaava suoni tavallisesti jyrkästi kaareva sisäänpäin. Genitalilisäkkeet ovat molemmilla hyvin samantapaisia. Supra-analilobus on kuitenkin tohtori Poppiuksen löytämillä ♂♂:illa leveästi kolmiomainen ja tyvestä erilailla kitinisoitunut kuin *N. nebulosa*'lla. Laji on mahdollisesti sama, jolle Zetterstedt on antanut nimeksi *Nemura nigripes* (Zett. Insecta Lapponica).

Koska Soppero ei ole kovin kaukana Tornionjoen laaksosta, on mahdollista että tämä laji esiintyy ehkä Suomenkin puolella aikaisin keväällä.

Magister Rolf Palmgren lämnade följande meddelande:

Tvenne sällsynta ornitologiska nyförvärf till Högholmens zoologiska trädgård.

Acanthis flavirostris (L.). En hona af den gulnäbbade hämplingen inköptes den 5 mars 1915 till samlingarna af

arbetaren Sulo Pöntynen, som enligt uppgift infångat den med slagnät under en af de kalla dagarna närmast före julen (1914) å afstjälpningsplatsen invid Sandudd tapetfabrik. Fåglarna hade, enligt fångstmannens utsago, vid tillfället varit två, synbarligen ett par, samt sällskapat med några hämplingar. I den rymliga inomhus-voliären å Högholmen trifves den, af allt att döma, väl tillsammans med öfriga finkar och synes särskildt hålla sig till en hämplingshane, som för närvarande flitigt gör den sin kur.

Arten är veterligen på ett undantag när icke anträffad i Helsingforstrakten sedan medlet af förra seklet, då den icke sällan under höst, vinter och vår observerades och tillvaratogs (M. v. Wright), hvarvid den åtminstone i ett fall sällskapade med gråsiskor. I april omkring år 1905 iakttog E. Wasenius tvenne exemplar, frossande på ett kardborrstånd å Wik (se närmare Rolf Palmgren: Helsingforstraktens fågelfauna, Acta Societ. pro F. & Fl. fennica 38, N:o 2, 1913). Äfven i öfriga delar af vårt land är arten synnerligen sällsynt; frånser man ett enstaka fynd vid Kuopio den 31 dec. 1900, har den blott i Enontekiö och Karesuvanto mellan Palojoki och Kilpisjärvi under vårvintern 1899 anträffats tämligen allmänt af O. Lindblad (Mela-Kivirikko). Den gulnäbbade hämplingen har en utprägladt nordvästlig utbredning; den är häckfågel på de skandinaviska fjällen, i Storbritannien samt på Shetlands- och Orkney-öarna.

Rallus aquaticus L. Helt nyligen fingo samlingarna på Högholmen mottaga som present en vattenrall, som den 1 april 1915 efter en storm infångats på en gård vid Skvärgatan i Hangö af skoleleven Ulf Erik Nordström. Fågeln, som befann sig i synnerligen utmattadt och medtaget tillstånd, sökte sin tillflykt i en på gårdsplanen uppförd snökoja, där den sedermera fasttogs med händerna. Rallen placerades af mig i den tropiska småfågelvoliären, i hvilken jag lät insätta ett rymligare vattenfat, omgifvet af och nästan inbäddadt i renlaf. Födan, bestående af s. k. myrägg och finhackadt, rått kött, kringströddes dels i vattnet,

dels bland lafven. Inom kort syntes fågeln blifva fullt hemmastadd och lät sig det dukade bordet väl smaka. Till hviloplats utvalde den åt sig granen i voliären, på hvars grenar den ogeneradt rör sig med tillhjälp af de långa, bärande tårna. Rätt komiskt verkade rallens fåfänga försök att placera sig för natten i ett kanariefågelnäste, tills den synbarligen insåg det omöjliga häri och slog sig till ro på en gren tätt vid stammen. Af allt att döma synes rallen trifvas utmärkt i fångenskapen och blifva fullkomligt tam.

Tidigare har vattenrallen blifvit erhållen i Helsingfors, hvarest en fågel, ♀, den 13 april 1844 lefvande fasttogs med händerna (M. v. Wright); synbarligen samma exemplar, som finnes i Universitetets Finska fågelsamling med följande anteckning: Helsingfors, 20 maj 1844, Ekebom. Ett annat exemplar, en gammal ♀, tillvaratogs den 15 december 1910 i Mietois genom E. W. Suomalainen. Arten är utbredd öfver en stor del af Europa, ända till Färöarna och Island, samt i Centralasien.

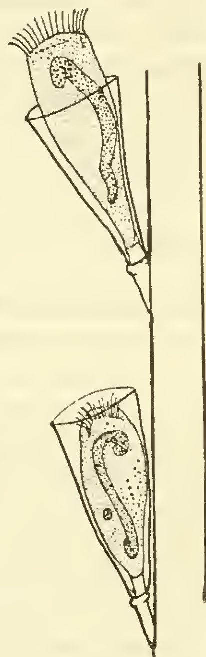
Professor K. M. Levander inlämnade till publikation:

Über eine neue marine Cothurnia-Art.

Während meines Aufenthaltes in der Zoologischen Station zu Tvärminne im Sommer 1914 entdeckte ich eine der Gattung *Cothurnia*, Fam. *Vorticellidæ,* angehörige, charakteristische Art, die auf *Harmothoë Sarsi* (Kinb.) lebt. Da diese *Cothurnia* nicht früher beschrieben sein dürfte, so sehe ich mich veranlasst, hier eine kurze Mitteilung über dieselbe sowie eine Abbildung zu veröffentlichen.

Cothurnia acuta n. sp. Die Hülse des Tieres ist sehr dünn, farblos, glatt, ohne Deckel und schmal trichterförmig, von der Mündung nach dem Stielansatze zu allmählich verjüngt. Während die Hülse bei den anderen Arten der Gattung eine zylindrische, vasenförmige oder eiförmige Gestalt hat und sich zuweilen auch durch Einschnürungen auszeich-

net, stellt die konstant trichter- oder spitzglasförmige, gerade Seitenkontouren aufweisende Form der Hülse ein charakteristisches Merkmal für die in Rede stehende Art dar. Der Stiel der Hülse ist kurz, gerade, am Übergange von der Hülse zum Stiel scheibenförmig erweitert. Das Tier selbst ist *Epistylis*-ähnlich, auf kurzem Stiel sitzend, mit einem langen, bandförmigen Macronucleus versehen. In der Grösse sind die verschiedenen Individuen einander sehr ähnlich; ich fand folgende Dimensionen: Länge der Hülse 50—56 μ, Breite der Mündung 31 μ, Länge des Stieles 12 μ.

Cothurnia acuta n. sp. Zwei Individuen auf einer. Borste von *Harmothoë Sarsi* (Kinb.) sitzend. Vergr. 400 ×.

Die Art kam im Juli regelmässig an allen Exemplaren von *Harmothoë Sarsi* (Kinb.) (= *Polynoë cirrata* Pallas) vor, die von mir und meinen Schülern untersucht wurden. Diese Polychaetenart dregten wir in der Nähe der Station bei dem s. g. Långholmsbranten aus einer Wassertiefe von 15—20 m. Der Salzgehalt des Wassers beträgt hier etwa 6 $^0/_{00}$ am Boden.

Die Cothurnien waren stets an den Borsten des Wurms angeheftet, und zwar vorzugsweise an denjenigen der vorderen Parapodien. Sehr oft fanden sich mehrere Individuen an derselben Borste festsitzend vor. Stets war die Mündung der Hülse nach aussen oder gegen das distale Ende der Borste gerichtet, so dass die Längsachse der Hülse und des Stieles einen mehr oder weniger spitzen Winkel mit der betreffenden Borste bildete. In dieser Weise an den Borsten befestigt, sind die Cothurnien sehr gut gegen die Gefahren geschützt, die ihnen durch die Bewegungen der Borsten entstehen können.

Bei der zweiten bei uns im Finnischen Meerbusen vorkommenden Polychaetenart, *Nereis diversicolor*, die ich zum

Vergleich an der Zoologischen Station untersuchte, konnte ich keine Cothurnien finden. Es ist deshalb und auf Grund von Analogien, die sich anführen lassen, zu vermuten, dass es sich hier um eine *Cothurnia*-Form handelt, die sich speziell als Kommensale an *Harmothoë Sarsi* (Kinb.) angepasst hat. Wenigstens im Finnischen Meerbusen spielt nach unserer jetzigen Kenntnis diese Polychaete allein die Rolle des Wirttieres der *Cothurnia acuta.*

Lehtori, fil. maisteri E. W. Suomalainen oli lähettänyt seuraavan kirjelmän:

Tietoja erään ison-huuhkajan (Strix bubo L.) pesän vaiheista ja sen asukkaiden ruokalistoista Pohjois-Savossa.

Teoksessaan „Kuopiotraktens fågelfauna" (Bidr. till Finlands naturkännedom, andra häftet, siv. 3) mainitsee J. v. Wright ison-huuhkajan pesimisestä m. m. seuraavaa: „På en större holme i närheten af mitt födelsehem, Haminanlaksegendom, finnes ett högt berg, som från vattenranden lodrätt reser sig upp, der redan från urminnes tider årligen ett par ufvar byggt bo, hvaraf berget ock erhållit finska namnet: Huuhkaenvuori". — Kun viime kesän (1914) asuin v. Wrightien vanhassa kartanossa, luonnonihanassa Haminalahdessa (9—10 km Kuopiosta lounaaseen), olin tilaisuudessa tuota vanhaa pesäpaikkaa tutkimaan. Taiteilija M. Karppaselta sain kuulla, että vielä noin 20 vuotta takaperin (siis n. v. 1894) huuhkaja oli Huuhkainvuoressa pesinyt, mutta silloin siitä otettiin poikaset, ja muutamia vuosia myöhemmin, jolloin linnut taas aikoivat uskaltaa vanhaan pesäsijaansa asettua, ammuttiin molemmat. Toinen, naaras oli tavattoman suuri, painoi 4.8 kg. Sen koommin ei huuhkaja ole siinä pesinyt, vaikka usein on paikalla käynyt.

Mainittu pesäpaikka on Haminalahden kartanosta noin 1 $^1/_2$ km:n päässä pohjoiseen olevan, noin 4 km:n pituisen, korkean Huutosalon (yleinen nimi myös Salonsaari) itäran-

nalla, jossa maa kohoaa jyrkästi noin 70—80 metriä korkeaksi Huuhkainvuoreksi. Rinteillä kasvaa havumetsää, jota vasta äskettäin (v. 1911—1913) on hakattu. Vuoren yläosassa, arviolta 50 metriä vedenpinnasta on mahtava, 6—7 metrin korkuinen kallionkieleke, joka alaosastaan on kovero, vino järvelle päin, joten se muodostaa holvin. Tässä suojatussa paikassa on vanha pesäkuoppa vieläkin huomattavissa. Kettu sitä nykyään näkyy pitäneen makuupaikkanaan, mahdollisesti sillä on pesäkin ollut viereisissä suurissa kallion halkeamissa. Käydessäni elokuun lopulla 1914 taiteilija Karppasen kanssa paikalla, ryhdyimme pesän pohjaa kaivamaan ja saimme esiin suuren joukon luita, koossa pysyviä vielä n. 35 cm:n syvyydestäkin. Syvemmällä luut olivat niin lahonneita, että murenivat heti koskettaessa. Mutta näitä näytti riittävän sangen syvälle. — Talteen otetut luut olen nyttemmin tutkinut ja saanut seuraavat eläinlajit ja -yksilöt määrätyiksi alaleukojen puoliskoiden suurimman luvun mukaan:

Jänis, *Lepus timidus* L., sangen runsaasti pienempiä luita ja isompien luiden kappaleita, alaleukojen puoliskoja 9 kppl.

Orava, *Sciurus vulgaris* L., alaleukoja 25 kppl., luita, kallon osia.

Siipiorava, *Pteromys volans* (L.), alaleukoja 45 kppl., luita, kallon osia.

Musta rotta, *Mus rattus* L., alaleukoja 8 kppl.

Iso rotta, *Mus decumanus* Pall., alaleukoja 41 kppl.

Suurempi ojamyyrä, *Paludicola amphibius* (L.), alaleukoja 150 kppl., luita, kallon kappaleita.

Peltomyyrä, *Agricola agrestis* (L.), alaleukoja 14 kppl.

Kärppä, *Mustela erminea* L., alaleukoja 3 kppl.

Varis, *Corvus cornix* L., furcula 2 kppl.

Telkkä, *Glaucion clangula* Keys. & Blas., furcula 1 kpl.

Metsäpyy, *Bonasa bonasia* (L.), 2 yläleukaa.

Erityisesti kiinnittää löydössä huomiota musta rotta, *Mus rattus* L., jonka esiintymisestä Pohjois-Savossa ei kirjallisuudessa mitään mainita. Varmaankin luiden vähyys ja se seikka, että ne löydettiin syvemmältä, osoittavat, että on kulunut jo runsaasti aikaa sen häviämisestä paikkakunnalta.

Ison rotan runsaus on siitä osaltaan hyvänä todistuksena. Edelleen huomattava määrä isompia ojamyyriä, siipioravia ja oravia sekä vähäisemmät jänisten ja muiden hyödyllisten metsän riistaeläinten sekä lintujen jätteet todistavat, että isohuuhkaja ei läheskään ole niin vahingollinen kuin mitä yleensä ollaan taipuvaisia luulemaan.

Esitettiin seuraava, lehtori, fil. maisteri E. W. Suomalaisen Seuralle lähettämä

Kertomus lintutopografisista tutkimuksista Porin seuduilla v. 1913.

Samalla kun parhaiten kiitän siitä 250 Suomen markan suuruisesta apurahasta, jonka v. 1913 Seuralta sain lintutopografisten töiden suorittamiseksi Kokemäenjoen laakson alaosan ja merenrannikon seuduilla, saan täten ilmoittaa töitteni tuloksista seuraavaa:

Kesäkuun ensi päivinä 1913 paikkakunnalle saavuttuani retkeilin aluksi Kokemäenjoen deltamaalla, jonka luonteenomainen linnusto on mitä mieltäkiinnittävin. Erityisesti huomattavia lintuja näiltä mataloilta niittymailta vähäisine paju-, leppä- ja koivupensaikkoineen ovat m. m. *Acrocephalus schoenobaenus*, *Pratincola rubetra, Alauda arvensis. Budytes flavus*, *Circus cyaneus*, *C. aeruginosus*, *Asio accipitrinus*, *Vanellus cristatus*, *Numenius arquatus, Fulica atra, Ortygometra porzana, Spatula clypeata*, *Anas acuta, Fuligula ferina, F. cristata* ja *Podiceps cristatus*. Viime kesänä huomasin uutistulokkaan: muutamia pareja *Larus ridibundus*'ta.

Deltasaaria reunustavat jo vanhemmat niitty- ja peltomaat, jotka usein ovat muuttuneet kuiviksi kedoiksi katajakasvullisuuksineen. Täällä pesivät luonteenomaisina m. m. *Acanthis cannabina*, *Fringilla chloris*, *Emberiza citrinella*, *E. hortulana*, *Alauda arvensis*, *Starna perdix, Ortygometra crex*.

Vieläkin kauempana joelta on metsiköitä, usein hyvää koivu-, mänty- ja kuusimetsää kasvavia aloja. Mäntymet-

sässä pesivät m. m. *Phylloscopus trochilus, Muscicapa grisola, M. atricapilla, Corvus cornix, C. frugilegus* (paikallisena, yksi suuri siirtola), *Cleptes pica* (harvinaisena), *Fringilla coelebs, Emberiza citrinella, Falco tinnunculus, Asio otus, Cuculus canorus.*

Kuusikoissa: *Turdus musicus, Regulus cristatus, Phylloscopus collybita, Parus ater, P. borealis, P. cristatus, Corvus cornix, C. corax* ja *Garrulus glandarius* sekä *Perisoreus infaustus* kauempana ihmisasunnoilta, *Loxia curvirostra* (period.), *Pyrrhula rubicilla, Fringilla coelebs, Acanthis spinus, Astur nisus, A. palumbarius, Buteo vulgaris, Tetrastes bonasia.*

Sekametsiköissä ovat lisäksi luonteenomaisia: *Phylloscopus trochilus, Chloropeta hippolais, Acredula caudata, Certhia familiaris, Picus martius, P. major, P. canus, P. minor, Iynx torquilla, Falco subbuteo, F. tinnunculus, Aquila clanga* (huomattava pesimäpaikka Luvian ja Eurajoen rajametsissä), *Pandion haliaëtus, Buteo vulgaris, Pernis apivorus, Asio otus, Columba palumbus, C. oenas, Tetrastes bonasia, Tetrao tetrix, T. urogallus, Scolopax rusticola.*

Meren saaristoon tein niinikään jo kesäkuussa pitempiä retkeilyjä. Ulkokarit niukkoine kasvullisuuksineen ovat useimmiten karuja diabasikallioita, hietakiviröykkiöitä täynnä, hietikkoa hyvin vähän. Täällä pesivät: *Motacilla alba, Anthus pratensis, A. obscurus, Clivicola riparia* (suurten, litteiden kivilohkareiden alla), *Charadrius hiaticula, Strepsilas interpres, Totanus calidris, Oidemia fusca, Mergus serrator, M. merganser, Somateria mollissima, Sterna hirundo, S. macrura, Larus canus, L. fuscus, L. argentatus, Stercorarius parasiticus, Uria grylle.*

Jonkun verran suuremmissa, matalaa katajapensaikkoa ja *Hippophaë rhamnoides*'ta kasvavissa louhisissa saarissa lisäksi: *Tetrao tetrix, Anas boschas, Fuligula marila.*

Monet ulkosaariston suuremmat saaret (Enskär, Outoorit), joissa maan karuus on huomattava, aaltojen ajamia hietakiviröykkiöitä rannat täynnä, kasvavat huononpuoleista kuusi- ja mäntymetsikköä ja katajapensaikkoa. Linnusto heikkoa: *Phylloscopus trochilus, Anthus cervinus, Corvus cor-*

nix, Fringilla coelebs, Somateria mollissima sekä Outooreissa erityisesti: *Tetrao tetrix, Anas boschas, Sterna hirundo, S. macrura, Larus canus, Turdus pilaris, Motacilla alba.*

Erikoisasemassa on Reposaari kuusimetsineen ja asuntotontteineen. Kuusikoissa pesivät täällä: *Luscinia rubecula, L. phoenicurus, Turdus musicus, Phylloscopus trochilus, Ph. collybita, Muscicapa grisola, Corvus cornix, Fringilla coelebs.* Sisäsaariston karunpuoleiset, enimmäkseen huonompaa havumetsää, rannoilla tervaleppää, huomattavan vähän koivua kasvavat maat kataja- ja rannoilla tyrnipensaineen ovat verrattain vähälintuisia: *Sylvia cinerea, Phylloscopus trochilus, Corvus cornix, Fringilla coelebs, Fr. chloris, Actitis hypoleucus, Glaucion clangula, Anas boschas, Mergus serrator, M. merganser.*

Muutamin paikoin täällä jo on pensasniittyjä, jotka sitten joelle päin käyvät yhä yleisimmiksi. Näillä huomataan: *Saxicola rubetra, Lanius collurio, Budytes flavus, Emberiza schoeniclus, Alauda arvensis, Numenius arquatus, Telmatias gallinago.*

Merenrannikolla, Yyterin niemimaalla on laajoja hietasärkkiä, joilla luonteenomaisena lintuna huomataan *Charadrius curonicus.*

Alueeseen ei kuulu paljoakaan suomaita, ja jos niitä on, ovat ne mitättömän pieniä. Linnuista täällä huomattakoon m. m. *Lagopus albus* (harvin.), *Telmatias gallinago, Numenius arquatus, Anser cinereus (?), Anas boschas, A. crecca.*

Satakunnan merenrannikkoa tutkin Merikarvian rajoilta Luvialle. Tässä työssä kului suurin osa kesästä.

Syysmuutto alkoi jo heinäkuun alkupäivinä ja tarjosi varsinkin kahlaajiin ja vesilintuihin nähden paljon huvittavaa: *Charadrius squatarola, Ch. apricarius, Eudromias morinellus, Haematopus ostralegus, Tringa alpina, T. Temminckii, T. canutus, Totanus ochropus, T. glareola, T. glottis, Machetes pugnax, Limosa lapponica, Numenius phoeopus, Gallinago major, G. gallinago, G. gallinula, Cygnus musicus* (satoja lintuja usean viikon ajan loka—marraskuussa Kuuminaisten lahdella), *Anser segetum arvensis, A. cinereus, A. erythropus,*

Anas acuta, A. penelope, A. boschas, A. crecca, Phalacrocorax carbo, Sterna caspia, Larus marinus, Colymbus arcticus, C. lumme, Alca torda.

Kevätmuuton aikaan on kahlaajia ja erittäinkin vesilintuja runsaasti. Myöskin monet petolinnut, joista osa jää alueelle pesimäänkin, tulevat tällöin huomatuiksi. Sellaisia ovat: *Falco peregrinus, F. aesalon, Circus cyaneus, Astur nisus, A. palumbarius, Archibuteo lagopus, Asio accipitrinus.* Myöskin varpuslintuja: *Luscinia suecica, Calcarius lapponicus, Otocorys alpestris flava, Fringilla montifringilla, Lanius excubitor* on osaksi runsaastikin.

Talvilinnusto on myöskin monessa suhteessa mieltäkiinnittävä. Mäntyluodon satama ei täydellisesti jäädy pahimmaksikaan talveksi ja sinne avovesi houkuttelee lokkeja, jotka aina jotakin syötävää löytävät. Huomattavin lokeista on *Larus glaucus,* jota on joka talvi verrattain runsaasti yhdessä toisten lajien, *Larus canus, argentatus* ja *fuscus* kanssa. Kaupungissa, kylissä ja asuttujen seutujen luona huomataan talvella m. m. *Corvus cornix, C. monedula, Cleptes pica* (harvin.), *Parus coeruleus, Acanthis linaria, Carduelis elegans, Plectrophanes nivalis, Emberiza citrinella, Ampelis garrulus, Pinicola enucleator, Starna perdix* y. m. Metsissä ovat huomattavimmat *Regulus cristatus, Parus borealis, P. ater, Acredula caudata, Certhia familiaris, Loxia curvirostra, Garrulus glandarius, Perisoreus infaustus, Picus major, P. tridactylus, P. minor, P. canus, P. martius, Surnia ulula, S. passerina, Syrnium Tengmalmi, Tetrastes bonasia, Tetrao tetrix, T. urogallus* (harvinaisen puoleinen), *Lagopus albus* (harv.).

Kesällä ihmisasunnoilla ja kaupungissa pesivistä linnuista ovat tärkeimmät: *Corvus monedula* (pesii rakennuksissa, varsinkin savupiipuissa), *Parus coeruleus* ja *P. major* (ontoissa puissa ja pöntöissä), *Sturnus vulgaris, Luscinia phoenicurus, Sylvia hortensis, Muscicapa atricapilla, M. grisola, Motacilla alba, Passer domesticus, Fringilla coelebs, Hirundo rustica, H. urbica, Cypselus apus* (vanhojen tiilikattojen raoissa), *Columba domestica.*

Satunnaisesti alueella tapaamistani linnuista ansaitsee

mainitsemista: *Loxia leucoptera bifasciata, Carpodacus erythrinus, Passer montanus, Oriolus galbula, Nucifraga caryocatactes macrorhynchos* (syks. 1913 runs.), *Upupa epops, Picus leuconotus, Haliaëtus albicilla, Strix bubo, Nyctea scandiaca, Phasianus colchicus* × *torquatus, Coturnix communis, Ardea cinerea, Vulpanser tadorna* (mahd. pesii).

Tutkimusteni tuloksena on noin kolmisen tuhatta havaintoa, joku määrä lintujen nahkoja ja munapesueita, jotka tulen kokoelmiin jättämään. Tutkimaltani alueelta tunnettujen lintujen lukumäärä on nykyään noin 200 lajia, joista pesiviä 127, muuttavia 48 ja satunnaisia 25 lajia.

Mötet den 30 april 1915.

Till inhemska medlemmar af Sällskapet invaldes magister Viljo Hornborg (föreslagen af professor K. M. Levander) samt forstmästarena, magistrar K. O. Heikinheimo, O. J. Lakari och A. H. N. Tanttu (föreslagna af professor A. K. Cajander).

Anhållan om skriftutbyte hade ingått från Ryska Kolonisationsstyrelsens afdelning för botaniska undersökningar, Petrograd, och beslöt Sällskapet bifalla denna anhållan samt i utbyte gifva sina Meddelanden och de botaniska afhandlingarna i Acta.

Fil. maist. E. Merikallio näytti täytetyn *Mergulus alle*-yksilön, jonka talokas Heikki Maunula joulukuussa oli tavannut Iissä Olhavan kylässä metsässä melkein lentokyvyttömänä nääntymyksestä.

Professor K. M. Levander föredrog ett förslag, gående ut på att fridlysa en stor del af våra roffåglar, hvilka

voro hotade med fullständig utrotning i fall den hänsynslösa förföljelse, för hvilken de nu voro utsatta, ostördt finge äfven framdeles fortgå. Föredragaren framhöll, att en del roffåglar (örnar m. fl.) på grund af sin sällsynthet kunna stifta endast ringa skada, medan andra voro oskadliga, ja t. o. m. nyttiga (vråkar, tornfalk, ugglor o. a.). Föredraget var afsedt att läggas till grund för det betänkande, som den för en tid sedan tillsatta kommittén för vidtagande af åtgärder till roffåglarnas fredning komme att till vederbörlig ort insända. — I anledning af föredraget uppstod en kort diskussion, under hvilken de af föredragaren framhållna synpunkterna omfattades.

Docent E. Nordenskiöld förevisade ett exemplar af *Dytiscus latissimus,* funnet af student A. Kopperi i Simpele sjö i Karelen och betäckt af ett stort antal puppor af en *Hydrachna*-art. Larverna af detta hydrachnidsläkte utmärka sig för en högst påfallande kroppsform och lefva, liksom hydrachnidlarver öfver hufvud, parasitiskt på särskilda vatteninsekter. Vid den s. k. förpuppningen äger en stark ansvällning af larvkroppen rum, åtföljd af en omfattande histolys af larvorganen. Härunder utvecklar puppan innanför den ursprungliga larvhuden en tunn, hinnartad hudbetäckning, kallad apoderma, hvarefter larvhuden afstötes, så när som på mundelarna och partiet däromkring, med hvilka puppan är fäst vid värddjuret. Innanför apodermat utvecklar sig nu det s. k. andra larvstadiet eller nymfstadiet, som färdigutbildadt spränger apodermat och simmar sin väg för att därefter lefva fritt i vattnet. Olika utvecklingsgrader af detta apodermala puppstadium föreligga i härvarande fall, somliga närapå fullfärdiga, andra mindre utvecklade. Skalbaggen var död, då fyndet gjordes, hvilket emellertid knappast kan få skrifvas på parasiternas räkning. Till arten kunna dessa ej bestämmas, om än mundelarnas karaktäristiska form utesluta hvarje tvifvel om släktet.

Från professor J. A. Palmén hade följande meddelande inlämnats:

Beringte Vögel in Finland im J. 1914.

Die Beringung von Vögeln, speziell junger Exemplare, wurde im J. 1914 in derselben Weise fortgesetzt wie im vorhergehenden Jahre (Meddelanden af Soc. p. Fauna et Fl. Fenn., H. 40, S. 200—212). Ringe mit meinem Namen und meiner Adresse wurden jetzt von folgenden Landsleuten in angegebener Anzahl angebracht:

15 von Förster K. Airaksinen, in Lappland, Kuolajärvi.
2 „ Stud. P. E. Aschan, bei Ekenäs, Gullö.
8 „ Förster, Mag. A. L. Backman, in Satakunta, Kuru.
2 „ Fabrikant K. Fazer, unweit Helsingfors.
161 „ Stud. C. Finnilä, in S. Österbotten, Ätsäri, und in Lappland, Kuolajärvi.
287 „ den Gebrüdern Dr. med. Runar Forsius, Förster Irmer Forsius und Stud. Eiler Forsius in Karislojo (SW-Finl.) und Kuolajärvi (Lappl.).
4 „ Stud. Hugo Forss in Purmo (Österb.).
93 „ Stud. Paul A. Haglund, bei Helsingfors und auf Åland.
13 „ Rendant K. A. Hellman, bei Helsingfors, Ahlberga.
66 „ dem Eisenbahnbeamten O. Hellström, bei Vilppula (Österb.).
12 „ Med. Kand. A. und K. Hildén, in Karkku.
30 „ Ingeniör A. Häggblom, bei Helsingfors (Sörnäs).
55 „ Stud. Kurt Häggblom, bei Vasa, Malaks.
10 „ Artist M. Karppanen, Hof Haminalahti bei Kuopio.
137 „ Stud. M. Koroleff, Helsingfors, Hof Vik.
12 „ Lektor Rolf Krogerus, Pärnå in Ost-Nyland.
46 „ Stud. Lucander, Åland, und in dem Skärgård Süd-Finlands.
11 „ Stud. Fr. und A. Lönnfors, bei Wiborg.

75 von Mag. E. Merikallio, bei Riihimäki, Juupajoki (nördl. Tavastl.), Haukipudas (Österb.).
21 „ Stud. Einar Nyberg, Helsingfors und Lavansaari.
213 „ Artist J. Snellman, auf Åland (SW-Finl.).
78 „ Lektor E. W. Suomalainen, bei Björneborg und Haminalahti.
11 „ Stud. Å. und P. Wegelius, Hattula, unweit Tavastehus.
34 „ der Zool. Station Tvärminne (S. Finl.).

Diese 1,396 Ringe sind in folgender Weise auf 68 Arten verteilt:

2 *Erithacus rubecula.*
36 *E. phoenicurus.*
17 *Saxicola oenanthe.*
5 *S. rubetra.*
2 *Turdus musicus.*
23 *T. iliacus.*
113 *T. pilaris.*
4 *Sylvia hortensis.*
5 *S. cinerea.*
1 *Phylloscopus sibilatrix.*
44 *Ph. trochilus.*
47 *Muscicapa grisola.*
17 *M. atricapilla.*
6 *Lanius collurio.*
177 *Parus major.*
1 *P. ater.*
1 *P. borealis.*
83 *Motacilla alba.*
5 *M. flava.*
6 *M. fl. borealis.*
5 *Anthus pratensis,*
4 *A. rupestris?*
3 *A. trivialis.*
66 *Corvus cornix.*
11 *Corvus frugilegus.*
6 *C. monedula.*
1 *Cleptes pica.*
136 *Sturnus vulgaris.*
5 *Passer domesticus.*
49 *Fringilla coelebs.*
5 *Fr. montifringilla.*
4 *Fr. linaria.*
11 *Emberiza citrinella.*
99 *Hirundo rustica.*
63 *H. urbica.*
9 *Ampelis garrulus.*
4 *Iynx torquilla.*
1 *Cuculus canorus.*
1 *Falco peregrinus.*
1 *F. subbuteo.*
4 *Buteo vulgaris.*
2 *Columba palumbus.*
1 *Tetrastes bonasia.*
2 *Tetrao urogallus.*
1 *T. tetrix.*
1 *Charadrius (hiat.? minor?).*
5 *Hæmatopus ostreolegus.*
1 *Strepsilas interpres.*

8 *Numenius arcuata.*
6 *Totanus calidris.*
3 *T. glareola.*
6 *Actitis hypoleucus.*
1 *Scolopax rusticola.*
4 *Telmatias gallinago.*
1 *Anser segetum (arvensis).*
25 *Anas boschas.*
9 *A. penelope.*
4 *A. crecca.*
6 *Glaucion clangula.*
6 *Somateria mollissima.*
2 *Sterna caspia.*
12 *St. hirundo.*
31 *St. hirundo* vel *paradisea.*
129 *Larus ridibundus.*
18 *L. canus.*
4 *Larus* sp.
17 *L. fuscus.*
5 *L. argentatus.*
1 *L. marinus.*
2 *Uria grylle.*

(Über eine Anzahl Ringe, die sicher angebracht sind, habe ich leider noch keine Nachricht bekommen.)

Es folgen hier die Angaben über die bis Mai 1915 zurückgemeldeten Exemplare.

Turdus pilaris. Ring 1093, angebracht (Å. Wegelius) am $^{27}/_{6}$ 1914 in Tavastland, Kirchspiel H a t t u l a, Hof Pelkola. — Geschossen am $^{3}/_{9}$ 1914 ebenfalls in H a t t u l a, Dorf Leiniälä, Piispala; Nachricht von P. Wegelius. — Zeit: 2 Monate, 6 Tage. Entfernung: 15 km.

Erithacus phoenicurus. Beringt am $^{5}/_{7}$ 1914 auf der Zool. Station T v ä r m i n n e. Daselbst wiedergefangen am $^{17}/_{7}$ 1914 und abermals losgelassen.

Erithacus phoenicurus. Ring angebracht (Finnilä) am $^{9}/_{8}$ 1914 in Ä t s ä r i, Salmela. Daselbst am $^{4}/_{9}$ 1914 eingefangen und wieder freigelassen.

Muscicapa grisola. Am $^{5}/_{9}$ 1914 beringt in Ä t s ä r i, Salmela, wo der Vogel am nächstfolgenden Tage wieder gefangen und von neuem losgelassen (Finnilä) wurde.

Parus major. Ring 89 vom $^{28}/_{6}$ 1913 in Ä t s ä r i. — Ebendaselbst im Januar 1914 tot gefunden worden (Finnilä).

Parus major. Ring 1131, angebracht am $^{3}/_{10}$ 1914 bei H e l s i n g f o r s, Hoplaks (P. A. Haglund). — Tot am $^{13}/_{2}$ 1915 in der nächsten Nähe (Frl. Tötterman). Zeit: 4 $^{1}/_{3}$ Monat.

Im Jahr 1914 wurden von Okt. bis 31. Dez. 177 Stück *Parus major* beringt, von denen $^{1}/_{4}$ in kurzer Zeit am Platze

wieder eingefangen und abermals losgelassen wurden: 23 Stück von Stud. P. A. Haglund bei Helsingfors, Hoplaks, Furuhäll; 13 St. von Dr R. Forsius bei Helsingfors, Fredriksberg; 5 St. von Dr R. Forsius in Karislojo, Suurniemi, und 1 St. von Mag. E. Merikallio bei Riihimäki. Von diesen 42 Exemplaren gingen 12 noch einmal in die Falle, ein Paar sogar 3 und 4 mal, und zwar in einer Zeit von einer halben Stunde bis zu 1, 2, 3 Monaten und etwas darüber. (Die innerhalb des J. 1915 beringten werden noch nicht hier besprochen. Besonders wurden bei Fredriksberg fast alle Exemplare der nächsten Umgebung beringt; und sie blieben lange Zeit tägliche Gäste am Futterbrette.)

Motacilla alba. Ring 1486, angebracht am $^{21}/_{7}$ 1914 in Lojo, Torhola, wurde bald nacher am $^{3}/_{8}$ in der Nähe tot gefunden (Irmer Forsius).

(Corvus corax. Am 17 Nov. 1914 wurde ein Rabe auf der Insel Drumsö bei Helsingfors vom Fischer John Sundholm geschossen, der einen Ring aus rundem, gedrehtem Metalldraht, ohne Bezeichnung, am Beine trug. Nachricht vom Ing. A. Sjöblom. — Ort und Zeit der Beringung unbekannt.)

Corvus cornix. Ring 87, angebracht (P. A. Haglund) auf Åland, Kökar, Husö am $^{10}/_{6}$ 1914. — Geschossen am $^{8}/_{1}$ 1915 auf der Insel Hven, an der Westküste Südschwedens, von Herrn Anton Schönbeck, Beamter im Kirchspiel Sankt Ibb daselbst. — Zeit: etwa 7 Monate. Entfernung: 660 km.

Corvus cornix. Ring 319, angebracht auf Åland, Kirchspiel Jomala, Ulfsby (J. Snellman) am $^{14}/_{6}$ 1913. — Geschossen in demselben Kirchspiel Jomala, Karrböle, am $^{11}/_{4}$ 1915. Meldung in der Zeitung „Aland" 1915 $^{14}/_{4}$, N:o 30. Dieses Exemplar stammte aus demselben Neste wie die beiden N:o 322 und 324, von denen das eine bis nach Belgien kam (gesch. $^{23}/_{11}$ 1913), das andere aber in der Heimat blieb und Anfang Januar 1914 erlegt wurde. Es lässt sich mithin nicht entscheiden, wessen Beispiel Nummer 319 gefolgt ist.

Corvus cornix. Ring 429, angebracht in Karislojo, Suurniemi am $^{14}/_{6}$ 1914 (R. Forsius). — Geschossen daselbst am $^{8}/_{8}$ 1914 in einer Entfernung von $^{1}/_{2}$ km, von Irmer Forsius.

Corvus cornix. Ring 454, angebracht am Hof Siikalahti unweit Kuopio am $^{1}/_{6}$ 1914 (Karppanen, Nystén). — Tot gefunden am $^{4}/_{5}$ 1915 in der Nähe der Stadt Hjo am Westufer des Sees Wettern im südlichen Schweden, laut gefälliger Mitteilung des Herrn F. Colling, Red. von Hjo Tidning. — Zeit: 11 Mon., 3 Tage. Entfernung (auf Rückreise): 580 km.

Corvus cornix. Eine Krähe, beringt (K. Häggblom) bei Vasa, im Kirchspiel Malaks am $^{16}/_{4}$ 1914, wurde am $^{6}/_{9}$ 1914 (K. A. Sevon) auf dem Inselchen Riksgrund in Malaks gefangen und dann wieder freigelassen. – Höchst wahrscheinlich war es dasselbe Stück, das später Anfang Oktober 1914 im Skärgård von Malaks auf dem Inselchen Gästgifvaregrundet sich wie zu Hause aufhielt und am $^{30}/_{10}$ gefangen, aber nach Meldung der Nummer wieder losgelassen wurde (Edv. Lund).

Corvus cornix. Ring 685 (J. Snellman) angebracht am $^{30}/_{5}$ 1914 auf Åland, Jomala, Ramsholm, an einem jungen Vogel. — Erlegt am $^{8}/_{4}$ 1915 in Holland bei dem Chateau de Maarsbergen, S. vom Zuider See, nach gefälligem Bericht des Barons J. W. Godin de Beaufort. — Zeit: 10 Monate, 9 Tage. Entfernung: etwa 1250 km. — (Dieser Fall erinnert sehr an N:o 322 im Berichte von 1913, ein Stück, das in Belgien erlegt wurde.)

Buteo vulgaris. Ring 46, angebracht am $^{26}/_{6}$ 1914 (Merikallio) in Nord-Österbotten, Kirchspiel Paavola. — Geschossen Anfang September 1914 im Dorfe Ylipehkola desselben Kirchspiels von J. K. Kauppi. — Zeit: etwa 2 $^{1}/_{4}$ Monat. Entfernung unbedeutend.

Buteo vulgaris. In Nord-Österbotten, Haukipudas, Korkeakoski wurde ein zahm gehaltenes Exemplar am $^{10}/_{7}$ 1914 beringt (Merikallio); wenige Tage nach der Abreise des Beringers ($^{19}/_{9}$ 1914) verschwand der Vogel, wohl auf dem Zuge.

Im Frühjahr 1915 erschien an demselben Hof für kurze Zeit wieder ein Stück, — wahrscheinlich dasselbe Individuum.

Tetrao urogallus. Ringe 766 und 768, angebracht in Ost-Nyland, Kirchspiel Pärnå, Kobböle Husvilla, $^{21}/_{6}$ 1914 (R. Forsius). — Geschossen ebendaselbst am $^{28}/_{8}$ und $^{15}/_{8}$ 1914 in einer Entfernung von 1 und $^{1}/_{2}$ km (Mag. A. Ilmonen).

Numenius arcuata. Ring 545; als junges Exemplar wurde der Vogel am $^{30}/_{5}$ 1914 bei Björneborg, am Lotsöreviken (Suomalainen) beringt. — „Was obtained in the northern part of the Island of Lewis, Outer Hebrides, Scottland, at the beginning of October 1914", laut gefälliger Mitteilung von W:m Eagle Clarke. — Zeit: 4 Mon. und einige Tage. Entfernung: etwa 1,570 km.

Anas boschas. Ring 645, angebracht in Österbotten, Kirchspiel Malaks, $^{1}/_{7}$ 1914 (K. Häggblom). — Geschossen an der Küste in demselben Kirchspiel am $^{9}/_{9}$ 1914 (A. Nordman). — Zeit: 2 Monate und 8 Tage. Entfernung unbedeutend.

Anas boschas. Ring 782, im finnischen Lappland, Kirchspiel Kuolajärvi am $^{10}/_{7}$ 1914 angebracht (R. Forsius). — Geschossen daselbst bei Särkioja, 3 km W von der Kirche, am $^{17}/_{8}$ 1914 vom Arbeiter J. E. Kananen, laut Nachricht der Herren V. Vanhala und C. Finnilä. — Zeit: 1 $^{1}/_{4}$ Monat. Entfernung unbedeutend.

Anas penelope. Ring 785. Beringt und ebenfalls erlegt in Lappland, Kuolajärvi, zusammen mit den soeben erwähnten *A. boschas*, 782.

Larus ridibundus. Über die im J. 1913 beringten Lachmöven sind z. Z. keine anderen Nachrichten eingelaufen als die bereits im vorigen Berichte angegebenen. Hingegen sind von den im J. 1914 an demselben Platz, bei Helsingfors, Vik, am 10., 13. und 15. Juni, von Herrn M. Koroleff beringten 129 jungen Lachmöven bisher folgende sieben zurückgemeldet (vorläufig sind doch gar keine Rapporte aus Zentraleuropa eingelaufen).

Ring 577. Der Vogel sterbend gefunden im Kirchspiel När am mittleren Teile der Ostküste der Insel Gotland in der Ostsee, laut brieflicher Mitteilung vom $^{21}/_{1}$ 1915 des Herrn Henrik Pettersson in Pilgårds, När. — Zeit: 7 Monate, 11 Tage. Entfernung: 486 km.

Ring 585. Vogel tot gefunden am Meeresufer bei Kjöge, an der mittleren Ostküste der Insel Sjælland, Dänemark, laut brieflicher Mitteilung ($^{14}/_{1}$ 1915) eines Tierfreundes, Erik Stokkebye, daselbst. — Zeit: etwa 7 Monate. Entfernung: 926 km.

Ring 696. Geschossen aus einem Schwarm d. $^{4}/_{8}$ 1914 bei Sandel, Arensburg, auf der südöstlichen Küste der Insel Ösel in der Ostsee, laut gefälliger Mitteilung von W. Baron Nolcken daselbst. — Zeit: 1 Monat, 23 Tage. Entfernung: 262 km.

Ring 700. Vogel erlegt in Venedig am $^{29}/_{1}$ 1915, nach Meldung des Herrn Annibale Piazza. — Zeit: 7 Monate, 17 Tage. Entfernung: etwa 1,800 km.

Ring 710. Geschossen bei Maglegaard, auf der Insel Möen, Dänemark, laut Brief vom $^{25}/_{11}$ 1914 von Herrn Kr. A. Nöhr. — Zeit: 5 Monate, 13 Tage. Entfernung: etwa 950 km.

Ring 732. Angekommen am $^{7}/_{12}$ 1914 bei Herrn Joh. Imming in Lutjebroek (Grootebroek) in Holland, nach seiner gefälligen Mitteilung. — Zeit: 5 Monate, 24 Tage. Entfernung: ungefähr 1450 km.

Eins der am 15. Juni 1914 beringten Exemplare wurde am 27. Januar 1915 auf der Rhede von Toulon lebend gefangen und wieder losgelassen. Die Nachricht, mit Angabe der Nummer, wurde gefälligst durch die Marine Française mir zugeschickt. — Zeit: 7 Monate, 12 Tage. Entfernung: etwa 2,280 km.

Larus canus. Ring 324, angebracht (J. Snellman) am $^{3}/_{7}$ 1914 auf Åland, Kirchspiel Jomala, Ytternäs, Lågskär. — Erlegt am $^{8}/_{11}$ 1914 in Dänemark, im südlichsten Teile der Insel Fyen, in Svendborgsund; der Fuss wurde mir gefälligst vom Schlosser Corfitz Corfitzen, daselbst

übersandt. — Zeit: 4 Monate, 5 Tage. Entfernung: beinahe 800 km.

Wie ersichtlich, sind die aus Finland, speziell aus der Beringungsgegend selbst, zurückgemeldeten Vögel relativ zahlreich, und zwar die Stand- oder Streichvögel. Bezüglich der Zugvögel muss erwähnt werden, dass die Mängel der gegenwärtigen Kommunikationsmittel unvermeidliche Hindernisse für sämtliche Nachrichten aus Zentraleuropa mit sich gebracht haben. Für die mit der Zeit hoffentlich einlaufenden Berichte über die dortigen Funde soll später eine Zusammenstellung geliefert werden.

Die Beringung wird im J. 1915 fortgesetzt.

Årsmötet den 13 maj 1915.

Ordföranden, professor J. A. Palmén föredrog följande

Årsberättelse öfver Sällskapets verksamhet 1914—1915.

Vi hafva under alla tider vant oss att anse vårt lands afsides läge utgöra en betydande hämsko för kulturens och i synnerhet den vetenskapliga forskningens förkofran härstädes, och det har pröfvat krafterna att hålla oss i jämnbredd med Centraleuropas forskare redan när det gällt specialiteter. Senaste tiders erfarenhet visar emellertid, att aflägsenheten undantagsvis kan betinga en relativ fördel. Världskriget hämmar öfverallt det fridsamma arbetet för ideella mål. Men medan en del af kulturhärdarna för närvarande fullständigt härjas, råder hos oss blott en pröfningens tid. När denna är öfverstånden, skall väl framtiden afhjälpa de olägenheter, som nutiden för med sig åtminstone i ekonomiskt afseende.

För ögonblicket kunna vi icke veta, hvilka öden de utländska vetenskapsmän möjligen gått till mötes, som Sällskapet hedrat genom inval till ledamöter. Två dödsfall äro dock att nämna.

Vid nyss uppnådd ålder af 75 år afsomnade den 1 september 1914 i Stockholm professor Veit Brecher Wittrock. I sitt fädernesland var han högt uppburen såsom lärare i botanik vid högskolorna i Uppsala och Stockholm. Stor verksamhet utvecklade han såsom prefekt för Riksmuseets botaniska afdelning äfvensom för Bergianska Trädgården, och djupt har han i sitt hemland ingripit i det botaniska forskningslifvet. I talrika skrifter förvaras resultaten af professor Wittrocks undersökningar, dels om sötvattenalger, dels om kärlväxternas morfologi, biologi och systematik. Till ledamot i vårt samfund invaldes han redan år 1870. Särskildt böra vi i Finland erinra oss, att hans skrifter om svårurskilda mikroarter af släktena *Erythræa*, *Viola* och *Linnæa* ländt till fromma också för forskningen på denna sida om Bottenhafvet. Hans brinnande håg för forskning varade ända till sena ålderdomen. Ännu vid 70 år fann han sina undersökningar så intressanta, „att jag aldrig skulle vilja dö“. För efterlefvande skall han stå ej blott som en märkesman på fackområdet, utan öfver hufvud som ett föredöme.

Äfvenledes 75-årig afled i Stockholm den 2 december 1914 den intresserade entomologen, professor Sven Lampa. År 1887 anställdes han som praktisk entomolog vid Kongl. Landtbruksakademien och år 1897 blef han föreståndare för den då inrättade entomologiska försöksanstalten nära Stockholm. År 1909 afgick han från denna befattning. Professor Lampa har publicerat ett stort antal uppsatser, förnämligast inom den praktiska entomologins område. Bland hans arbeten förtjänar, såsom berörande äfven Finlands fauna, särskildt nämnas hans „Förteckning öfver Skandinaviens och Finlands macrolepidoptera“, utgifven i Stockholm år 1885.

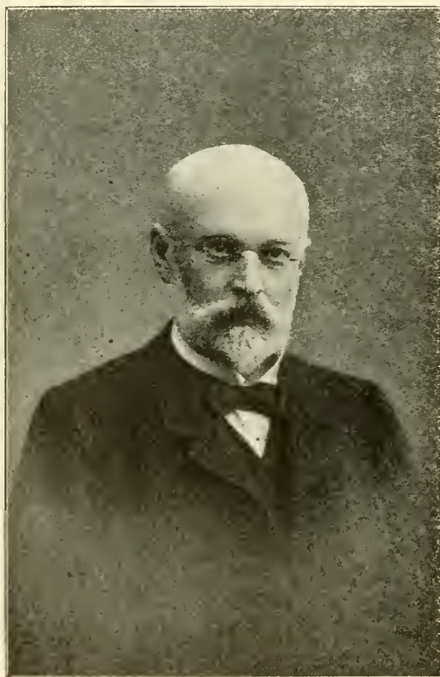
Här hemma hafva förlusterna för forskning och undervisning varit högeligen kännbara, äfven om de inom den krets, som på senare tid plägat besöka våra möten, icke varit lika påfallande.

Äldst bland årets aflidna landsmän var förre lektorn vid finska kadettkåren i Fredrikshamn, kollegierådet Viktor Sohlman, som afled den 20 januari 1915 vid 79 års ålder. I nämnda läroverk undervisade han i naturvetenskaperna från år 1861 ända till dess upplösning år 1903. Enligt en nekrolog i den dagliga pressen gjorde hans „fryntliga och öppna väsen samt ett klart och intelligent framställningssätt honom högt skattad af eleverna. Gärna och med stor förtrolighet i umgänget med ungdomen förde han densamma ut i det fria på botaniska exkursioner, och äldre elever plägade han taga med på uppiggande jaktfärder i stadens skogrika omgifningar. För skötseln af kårens naturhistoriska åskådningsmaterial intresserade han sig varmt och torde hafva inlagt stor förtjänst om dess tillväxt.“ I Fredrikshamn värderades han därjämte högt såsom en erfaren kommunalman. Ar 1903 flyttade han till Helsingfors och tillbragte här sin lefnads afton i stilla tillbakadragenhet. En del anteckningar om landets fågelfauna har han beredvilligt ställt till andras förfogande. Kadettkårens af honom skötta sam-

Viktor Sohlman.

lingar hafva tyvärr gått ett oblidt och tidigare oanadt öde till möte: de hafva afhändts Finland och åtminstone delvis blifvit öfverlämnade åt ett militärläroverk i Kaukasien — för oss ett allvarligt memento.

En mycket kännbar förlust har den inhemska forskningen gjort genom frånfället af professor Carl August Lundström. Född den 24 juli 1844 i Gamlakarleby, afled han såsom 70-årig i Helsingfors den 21 november 1914. Han hade under flere resor i utlandet lagt en säker grund för sin lifsgärning och var under sin mannaålder högt skattad af alla i egenskap af läkare, forskare och universitetslärare samt bekant såsom bakteriologins pionier i vårt land. I sin ungdom lade han grunden för sina studier bred, i det han ifrigt intresserade sig för naturvetenskaperna, närmast zoologin och botaniken. Hans vakna natursinne och varma intresse gjorde, att han redan under sin ungdomstid företog talrika exkursioner i hemtrakten, Kuustö, äfvensom år 1865 en resa till norra Savolaks, hvarvid i synnerhet *Diptera* insamlades. Sistnämnda år inträdde han i vårt samfund. Läkarens ansvarsfulla verksamhet upptog sedermera större delen af hans lif. Men när professor Lundström år 1904 lämnade sin ställning som universitetslärare, valde han sig

Carl August Lundström.

ett arbetsområde på entomologins fält och odlade detta med öfverraskande ifver och framgång. Årligen, allt från år 1906, lämnade han åt Sällskapet att införas i dess Acta redogörelser för resultaten af sina studier rörande någon viss grupp af vårt lands myggor, sammanlagdt nio afhandlingar om familjerna *Mycetophilidæ, Tipulidæ, Cylindrotomidæ, Limnobiidæ, Bibionidæ, Chironomidæ* och *Melusinidæ*, och sina sista veckor ägnade han åt samlingar, som nyligen hemförts från Kolahalfön. Under hela detta studium undersökte han, enligt nyare tiders metod, synnerligen ingående genitalsegmenten för att på detta sätt ernå en säkrare artbestämning än den tidigare öfliga, och blef han i detta afseende ett föredöme. Afhandlingarna äro försedda med talrika afbildningar, och mera än en gång har han i all stillhet bidragit till dessas bekostande eller till möjliggörande af exkursioner. Dessa arbeten ådrog honom uppmärksamhet äfven i utlandet, och åt Lundström lämnades bearbetningen af motsvarande material i ungerska Nationalmuseum och ryska Vetenskapsakademiens samlingar från norra Ryssland, öfver hvilka han i tryck offentliggjort resultaten, likasom ock från Norge. Också några andra dipterologiska uppsatser har han publicerat. Ytterst sällan besökte han emellertid vårt Sällskaps möten, där hans anspråkslösa, vänsälla, finkänsliga och harmoniska personlighet säkert skulle skaffat honom många vänner, likasom fallet var bland landets naturintresserade jägare. Finska läkarekåren, åt hvars pensionskassa han testamenterade hufvuddelen af sin förmögenhet, har däri fått ett för alla tider bestående minne af professor Carl Lundström. Universitetets finska museum erhöll hans entomologiska samling äfvensom vårt samfund hans efterlämnade zoologiska bibliotek, hvari särskildt den dipterologiska delen är af högt värde.

Den 20 oktober 1914 afled Sällskapets ledamot Erik Arthur Wahlberg i Åbo. Född den 19 maj 1876, ägnade han sig med stort intresse åt naturvetenskapliga studier. Sedan år 1900 handhade han undervisningen i natu-

ralhistoria vid klassiska lyceet i Åbo och sedan 1903 vid svenska samskolan därstädes. Han vistades flere somrar vid Littois träsk nära Åbo och hade därunder tillfälle att utföra en ingående undersökning af dess plankton, hvarom en detaljrik afhandling i Sällskapets Acta vittnar. Vid nordiska naturforskare- och läkaremötet i Helsingfors år 1902 framlade han resultaten af ingående studier rörande apotheciets utveckling hos *Anaptychia* och *Physcia*. Wahlberg var en utomordentligt intresserad, kunnig och nitisk lärare, en sympatisk personlighet med ideell läggning, och hans förtidiga, plötsliga bortgång beklagas djupt af många vänner.

Erik Arthur Wahlberg.

Lika plötsligt öfverraskades gymnastikläraren, lektor Bruno Leonard Florströms vänner af hans frånfälle i Tammerfors den 22 december 1914. För jämnt ett år tillbaka delgaf han Sällskapet resultaten af en samvetsgrann undersökning om *Taraxaca* i Satakunta, i syfte att införas i Acta. Granskningen tog uppskof och tryckningen kunde begynna först sent om hösten, hvarför det tragiska ödet träffade författaren, att han icke själf fick se sitt arbete fullfärdigt i tryckt skick. Det är frukten af en med sakkunnighet och allvar utförd undersökning af detta månggestaltade släkte, hvarvid uppmärksamheten fästs ej blott vid arternas utbredning och ståndorter inom området, utan

särskildt vid deras beroende af naturliga marker och af sådana som omgestaltats genom kultur. Det är en beklagansvärd förlust för den inhemska botaniska forskningen att Bruno Florström, som visat förståelse för det biologiska problemet i kritiska formers uppträdande, redan vid 35 års ålder måste sluta sin bana. Närmare uppgifter om hans personlighet skall af kompetent person offentliggöras.

Bruno Leonard Florström.

Ännu en finsk skollärare, lektor Arthur Boman, har skattat åt förgängelsen. Som specialist hade han tidigare ägnat sig åt fågelacarider, och hans samlingar af dessa ha öfvergått i Zoologiska museets ägo. Känd under sin vistelse i Helsingfors såsom förmedlare vid inköp af skolmaterial, öfverflyttade han för någon tid sedan till Viborg, där han senaste vår afsomnade. Slutligen ha aflidit tvenne redan år 1872 i Sällskapet invalda medlemmar, som ägnat sig åt andra banor, nämligen professor Gustaf Heinricius, den 1 maj 1915, och häradsskrifvaren Hugo Eberhard Arppe, som dog i februari detta år.

(Af förbiseende blefvo i årsberättelsen den 13 maj 1914 tre därförinnan aflidna medlemmar icke uppräknade: statsrådet, professor Fredrik Saltzman, död den 4 mars 1914, magister Emil Fredrik Nervander, som afled i januari 1914, och kamreraren Karl Wilhelm Regnell, död den 26 oktober 1913.)

Sällskapets sammanträden under året hafva hållits regelbundet, varit lika talrikt besökta som förut — omkr. 40, en gång 52 personer närvarande — och haft samma karaktär som tillförene. Meddelanden hafva hållits till ett antal af öfver 60, inemot tredjedelen botaniska. Af dem komma de kortare notiserna att finna plats i det häfte af Sällskapets Meddelanden, som skall innehålla årets förhandlingar, nämligen följande:

H. Lindberg, *Dichelyma capillaceum* i Mohla.

I. Forsius, *Turdus merula* i Lojo.

Y. Wuorentaus, *Moecinus collaris* Germ. Tvärminnessä.

Th. Grönblom, *Brephos nothum* Hübn. och *Argynnis paphia* L. ab. *valesina* Esp. funna i Finland.

H. Järnefelt, Beiträge zur Kenntnis des Planktons in einigen Binnenseen Finlands.

H. Lindberg, Två nya adventivväxter.

A. Wegelius, Färgvarietet af gråsparfven.

C. Finnilä, Subfossil bäfverkäke från Kuolajärvi.

E. Hellevaara, Fynd af tre sällsynta fiskarter.

K. J. Valle, Nya fynd af *Aeschna maxima*.

V. Räsänen, *Fulica atra* i Simo.

E. Reuter, *Stagonomus pusillus* H.S., ny för Fennoskandia.

Th. Sælan, En stubbsvansad kattras.

A. Hildén, *Erithacus philomela* pesivänä St-alueella.

R. Frey, Coleopterologiska notiser.

K. M. Levander, Om en myxosporidie-sjukdom hos mujka och sik.

W. Hellén, *Phyllobius betulae* Fabr., ny för landet.

F. Lönnfors, *Syrnium aluco* från Viborg.

A. E. Fri, Muutamia eläintieteellisiä havaintoja.

Th. Grönblom, Entomologiska meddelanden.

J. S. W. Koponen, Suomen koskikorennoisista.

H. Järnefelt, Gynandromorphismus bei der Cladocere *Alona quadrangularis* (O. F. M.).

E. Merikallio, Muutamia lisätietoja Helsingin seudun linnustoon.

E. Merikallio, Selostus Siikakankaan hoitoalueella kesällä 1914 tavatuista linnuista.

H. Lindberg, De finländska formerna af släktet *Anthyllis.*

E. Nyberg, Fynd af svarta rödstjärten, *Ruticilla tithys* Naum.

K. J. Valle. *Somatochlora Sahlbergi* Trybom Suomesta.

R. Frey, Entomologiska meddelanden.

R. Frey, Fasciation hos *Chrysanthemum leucanthemum* L. och *Taraxacum officinale* Vill.

A. Hildén, Temperaturförhållanden hos fåglar.

M. Brenner, En hvitblommig *Taraxacum*-art från Ryska Lappmarken.

I. Forsius, Om den lapska ekorren.

V. Pesola ja K. Linkola, *Alsine verna* (L.) Bartl. Impilahdella.

C. Finnilä, Några ornitologiska meddelanden från Vasa-trakten.

K. E. Kivirikko, *Picus pipra* Suomesta.

Y. Wuorentaus, Pohjanmaan kovakuoriaiseläimistöstä.

T. H. Järvi, Muikkukannan kokoumuksesta.

H. Rancken, *Odontoschisma Macounii* (Aust.) Underw. ny för Finland.

H. Lindberg, *Hedysarum Sibiricum* Poir. från Kantalaks.

V. Pesola, Harvinaisia ruostesieniä.

K. Linkola, Kaksi maassamme harvinaista *Alectoria*-lajia.

M. Brenner, Två för Finland nya *Chenopodium album*-former.

V. V. Kujala, Kaksi tiedonantoa siasta.

W. Hellén, Zur Kenntnis der Evaniiden Finlands.

H. Lindberg, *Myosotis laxa* Lehm.

E. Häyrén, Floristiska meddelanden.

Fr. Elfving, Af svampmycel angripna trämasseskifvor.

J. S. W. Koponen, Kolme huomattavaa plecopteri-lajia.

R. Palmgren, Tvenne sällsynta ornitologiska nyförvärf till Högholmens zoologiska trädgård.

K. M. Levander, Über eine neue *Cothurnia*-Art.

E. W. Suomalainen, Tietoja erään isonhuuhkajan (*Strix bubo* L.) pesän vaiheista ja sen asukkaiden ruokalistoista Pohjois-Savossa.

E. W. Suomalainen, Kertomos lintutopografisista tutkimuksista Porin seuduilla v. 1913.

E. Merikallio, *Mergulus alle* tavattu Iin läheisyydessä.

K. M. Levander, Om fridlysning af våra roffåglar.

E. Nordenskiöld, *Dytiscus latissimus* med puppor af en *Hydrachna*-art.

J. A. Palmén, Beringte Vögel in Finland im J. 1914.

Att införas i Acta hafva inlämnats:

Finnilä, C., Studier öfver fågelfaunan i Salla Lappmark sommaren 1914 (Acta 39).

Koponen, J. S. W., Plecopterologische Studien I, II.

Järnefelt, H., Zur Kenntnis der Biologie der Lynchodaphniden und Chydoriden in einigen Gewässern Nylands.

Luther, A., Zuchtversuche an Ackerschnecken (Acta 40, N:o 2).

Räsänen, V., Stridulationsapparate bei Ameisen, *Formicidæ* (Acta 40).

Liro, J. I., Karjalaisia kasvinnimiä (Acta 40, N:o 3).

Liro, J. I, Aländska växtnamn (Acta 40, N:o 4).

Saalas, U., Kovakuoriaisten ja niiden toukkien puihin kaivamista käytävistä.

Hjelt, Hj., Conspectus floræ fennicæ (Acta 41, N:o 1).

Palmgren, A., Studier öfver löfängsområdena på Åland. Ett bidrag till kännedomen om vegetationen och floran på torr och på frisk kalkhaltig grund. (Acta 42, N:o 1.)

Frey, R., Zur Kenntnis der Dipteren Finlands. III. *Dolichopodidæ.* (Acta 40, N:o 5.)

Hellén, W., Beiträge zur Kenntnis der Ichneumoniden Finlands. I, Subfamilie *Pimplinæ* (Acta 40, N:o 6).

Under året har bandet 39 af Acta blifvit färdigt, innehållande afhandlingar af hrr E. Häyrén, H. Rancken, C. Lundström, Br. Florström, K. Linkola och C. Finnilä. Likaså är af Meddelanden bandet 40 färdigt, redigeradt af dr E.

Häyrén. Af Acta 41 äro fem ark tryckta och af Acta 42 några ark satta.

Reseberättelser hafva föredragits af mag. E. W. Suomalainen beträffande ornitologiska forskningar i trakten af Kumo älfs mynning; af mag. U. Saalas öfver studier i olika delar af landet rörande på barrträd lefvande coleopterlarver; samt af hr C. Finnilä om en ornitologisk resa 1913 i Kuolajärvi (Salla).

Resestipendier hafva tilldelats herrar

R. Palmgren, 200 mk för studier i östra delen af Finska viken.

E. E. Lindqvist, 100 mk för studier om tenthredinidernas utveckling.

M. E. Huumonen, 250 mk för studier om lundvegetationen i Tavastland.

O. Kyyhkynen, 200 mk för studium af floran i Maaninka.

Sammanlagda beloppet, 750 mk, är betydligt mindre än under tidigare år, ty Sällskapet har varit tvunget att beakta, att dess statsanslag i år reducerats till 6,000 mk. Man har å andra sidan icke velat låta de momentant rådande ekonomiska vanskligheterna hämma arbetsifvern, om ock maskinen gått blott med half kraft. Och såvidt möjligt vill man ej heller låta tryckningen lida, blott afhandlingarna befinnas vara värda att offentliggöras.

Under året hafva icke färre än fjorton nya inhemska medlemmar blifvit invalda, nämligen hrr E. Nyberg, K. H. I. Metsävainio, V. V. Kujala, Mauno Kotilainen, Th. H. Clayhills, doktorinnan Thyra Nyberg, hrr Sigurd Sahlberg, R. L. Grönblad, V. A. Seppälä, E. A. Kärki, Viljo Hornborg, O. J. Lakari, A. Tanttu och O. Heikinheimo.

När man ögnar genom förteckningen öfver de ämnen, som berörts i de för publikation inlämnade uppsatserna och afhandlingarna, finner man, att de ingalunda enbart gällt intressanta och för en viss trakt eller ens för hela landet nya arter. Sådana uppgifter finnas nog och skola, hoppas jag, alltid finnas. Men de äro icke de enda. Mången publikation gäller redan nu äfven verkliga problem, exempelvis

om ärftlighet under afsiktliga experiment, eller någon fysiologisk fråga, som kan ha betydelse ur rent biologisk synpunkt, någon forst-entomologisk undersökning, eller någon speciell vegetationsform samt villkoren för dess förefintlighet och gestaltning i en trakt, alltså något mer eller mindre planmässigt och ingående studeradt forskningsproblem. Måhända är orsaken att sökas däri, att en uppmaning ej längesedan utgått att eftersträfva äfven djupare frågors lösning. Eller måhända håller det på att, oberoende häraf, klarna för våra naturalhistoriker, att vårt slutmål kan ligga i ett högre plan än själfva utgångspunktens, det omedelbara och oundvikliga materialsamlandet och observerandet. Vare härmed huru som helst, så är företeelsen glädjande och låter oss hoppas på fortsatta framsteg.

Särskildt vill jag ännu nämna, att i tvenne punkter Sällskapet tagit ett steg framåt: fridlysandet af Malla fjäll vid Kilpisjärvi synes kunna bli en verklighet, och en början är gjord till att rädda en del af våra rof- och sjöfåglar från utrotning — ett öde som, trots Sällskapets uttalade önskan, allt fortfarande hotar björnen och faktiskt äfven den i all laglig form fridlysta vildrenen; samma öde har längesedan träffat bäfvern, uppå hvars graf jaktförordningen omsider rest en vård, erinrande om den frid, som plägar lysas öfver de döde. Väl vore, om Sällskapet enigt kunde hos oss bryta en lans för naturskydd öfver hufvud, tills någon särskild institution kan öfvertaga denna funktion.

Vi se således, att åtminstone i någon mån naturalhistoriens horisont vidgas för oss, i det nya uppgifter dyka upp, utan att kränka de gamla. Likaså se vi, huru från en del naturalhistoriska forskningsgrenar bryggor slås öfver till helt andra forskningsområden — till geologin, arkeologin, näringsfysiologin och den biologiska konkurrens, som studeras inom sociologin. — Under sådana auspicier kan den, som lefvat en längre tid och tänker tillbaka på forna dagars skarpt dragna åtskillnad emellan de då såsom själfständiga och oberoende vetenskaper ansedda disciplinerna vid universitetet, icke undgå att draga och uttala vissa slutsatser,

som borde äga betydelse särskildt för den nu uppväxande generationen.

När vi utveckla oss som självständiga forskare, så göra vi klokt uti att borra så djupa borrhål som möjligt, d. v. s. upptaga specialområden, där vi kunna tränga möjligast långt ned. Men under den tid vi som unga först lägga grunden för våra studier, då må vi akta oss att i förtid alltför mycket specialisera oss; ty ingen vet på förhand, till hvilka grannområden vårt borrhål kommer att tränga, ej heller hvilka förstudier inom denna del af vår egen forskning då äro nödvändiga. Väl kan och måste man mången gång efteråt studera sig in i nya ämnen. Men om man i unga år med vett och vilja sluter sin blick för allt utanför de valda detaljerna, så är det sedermera alldeles för sent att börja öfva sin blick att se beträffande de nya frågorna. Mången anser geografin vara en kungsväg till alla slags frågor, men det är den nog icke. Man måste i tid studera åtminstone grunderna af kemi och fysik, i någon mån äfven lägre matematik, för att alls kunna förstå klimatologin, fysiologin och biologiska problem, samt för att fatta geografin själf i dess förhållande till de nämnda kunskapsgrenarna; men man kan icke gå vägen i omvänd riktning. Zoologin och botaniken vinna icke heller på att för tidigt studeras alltför speciellt. Vår fauna och flora utredas nog bättre, i fall specialisterna på dessa områden hafva att bygga också på omfattande naturvetenskaplig allmänbildning, på ett i många riktningar skoladt och mognadt omdöme samt på insikt rörande analoga frågor på andra håll. De egna detaljerna bli då bättre förstådda, naturligtvis förutsatt att man alltid och öfverallt måste ytterst grunda sin öfvertygelse på riktiga observationer och på säker kunskap i sak.

Dessa reflexioner uttalar jag här ingalunda för att nödvändigtvis få en viss afslutning på en årsberättelse, utan därför, att jag vid min ålder icke har någon större säkerhet att en annan gång få yttra, hvad lifserfarenheten lagt mig på hjärtat, och därför att jag i det längsta vill gagna framtiden också för Societas pro Fauna et Flora Fennica.

Skattmästaren, doktor V. F. Brotherus, framlade Sällskapets

Årsräkning för år 1914,

hvarur meddelas följande utdrag:

Debet:

Behållning från år 1913.

Stående fonden	28,000: —	
Senator J. Ph. Palméns fond	13,244: —	
Sanmarkska fonden	5,368: —	
Siltalafonden	463: —	47,075: —

Årskassan.

Å sparkasseräkning i Privatbanken	343: 15	
Å löpande räkning i Föreningsbanken	1,803: 23	
Kontant i kassan	95: 93	2,242: 31

Inkomster under året.

Statsanslag	8,000: —	
Räntor	2,367: 89	
Ledamotsafgifter	105: —	
Försåld litteratur	122: 22	10,595: 11
	Summa	59,912: 42

Kredit:

Utgifter under året.

Arvoden	925: —	
Reseunderstöd	1,800: —	
Tryckningskostnader	9,432: 68	
För inköp af en obligation	14: 17	
Frakt, annonser m. m.	129: 32	12,301: 17
	Transport	12,301: 17

Transport 12,301:17

Behållning till år 1915.

Stående fonden	28,000:—	
Senator J. Ph. Palméns fond	13,244:—	
Sanmarkska fonden	5,368:—	
Siltalafonden	488:—	47,100:—

Årskassan.

Å sparkasseräkning i Privatbanken . .	116:11	
Å löpande räkning i Föreningsbanken	339:77	
Kontant i kassan	55:37	511:25
	Summa	59,912:42

På tillstyrkan af revisorerna, herrar F. Elfving och A. Poppius, beviljade Sällskapet härpå skattmästaren full ansvarsfrihet för hans förvaltning af Sällskapets medel under det gångna året.

Botanices-intendenten, kustos Harald Lindberg, afgaf följande

Årsredogörelse öfver de botaniska samlingarnas tillväxt.

Under det sistförflutna läseåret ha till de botaniska samlingarna inkommit ett betydande antal gåfvor, genom hvilka de särskilda samlingarna af finska växter i afsevärd grad tillvuxit.

De mest omfattande kollektionerna ha inlämnats af Helsingfors botaniska bytesförening, dr Harald Lindberg, mag. K. Linkola, stud. L. Oesch, stud. V. Pesola och mag. V. Räsänen. Ett synnerligen värdefullt bidrag har utgjorts af IX—XXIV fasciklarna af Plantæ Finlandiæ exsiccatæ, omfattande numrorna 401—1,200.

På de särskilda växtgrupperna fördela sig de inlämnade gåfvorna på följande sätt:

Kärlväxter	2,401	exx.
Mossor	314	„
Alger	91	„
Svampar	36	„
Lafvar	289	„
Summa	3,131	exx.

Nedan anförda 39 personer och sammanslutningar ha bidragit till samlingarnas förkofring:

Mag. K. Airaksinen, fil. mag. Maja Arvonen, rektor M. Brenner, dr H. Buch, stud. C. Cedercreutz, stud. R. Collander, stud. I. Forsius, Helsingfors botaniska bytesförening, lyceist R. Hällfors, mag. K. H. Hällström, dr E. Häyrén, stud. K. K. Kari, mag. C. A. Knabe, stud. V. Krohn, pastor O. Kyyhkynen, dr W. Laurén, dr I. Leiviskä, stud. A. Leskinen, dr Harald Lindberg, fröken Edit Lindström, mag. K. Linkola, stud. K. H. I. Metsävainio, stud. O. Meurman, stud. R. Neunstedt, mag. T. Nybergh, prost A. Nyström, stud. L. Oesch, folkskolelärare J. Pekkarinen, stud. V. Pesola, elev K. Reuter, stud. Anna Ringblom, mag. V. Räsänen, mag. S. Salmenlinna, dr U. Saxén, prof. J. J. Sederholm, stud. A. Teräsvuori, mag. V. Tolvanen, mag. K. J. Valle och trädgårdsm. H. Wasastjerna.

Kärlväxtsamlingens tillväxt har varit följande: *Draba hirta* och *Potentilla nivea* från LKem, Kuolajärvi, K. Airaksinen. — 16 exx. *Taraxaca* från Om, Pedersöre, Maja Arvonen. — 48 exx. från N, Ingå och Helsingfors, M. Brenner. — *Myosotis laxa* från Al och *M. caespitosa* från Sa, H. Buch. — 34 exx. från N, Esbo, C. Cedercreutz. — 22 exx. från LKem, I. Forsius. — 151 exx. från olika delar af landet, Helsingfors botaniska bytesförening. — 8 exx. från KOl, Impilahti, R. Hällfors. — *Carex stricta, Alchemilla minor *filicaulis, Rudbeckia hirta* och *Plantago lanceolata* från Tb, Jyväskylä, K. H. Hällström. — *Myosotis laxa* från Al, Mångstekta (leg. A. Renvall), St, Björneborg, och N, Ekenäs, samt *M. caespitosa* från St,

E. Häyrén. — *Delphinium consolida* och *Sorbus aucuparia×Fennica* från Al, Föglö, samt *Gentiana uliginosa* från Al, Jomala, C. A. Knabe. — *Paeonia anomala* från Turja i LIm, V. Krohn. — 78 exx. från Sb, Kuopio och Maaninka, O. Kyyhkynen. — 6 exx. från Oa (leg. J. Tanner), W. Laurén. — En större samling *Carices (C. salina* och *C. aquatilis*-former) från Ob, I. Leiviskä. — 1 ex. *Betula*-bastard från Tb, Äänekoski, A. Leskinen. — *Hypericum montanum* från Ab, Lojo, 16 exx. *Taraxaca* från N, Helsingfors, 26 exx. *Taraxaca* från LKem, Kuolajärvi, 136 ark blad och korgar af odlade *Taraxacum*-former samt 5 exx. *Alchemilla strigosula* från IK, Valkjärvi, *Potentilla verna* från Ka, Viborg, och 6 exx. *Taraxaca* från Ab, Lojo, Harald Lindberg. — 138 exx. från KL, KOl, KOn, Kb, däribland *Botrychium simplex* från KOn, Korpiselkä och Suojärvi, 2 exx. *Galium mollugo* och 3 exx. *G. mollugo×verum* från Tb, Jyväskylä, K. Linkola. — 254 exx. från KL och KOl, däribland *Alsine verna* från KL, Impilaks, K. Linkola och V. Pesola. — 4 exx. från N, Ingå, Edit Lindström. — Monströsa former af *Rubus arcticus* från OK, Kajana, K. H. I. Metsävainio. — *Epilobium angustifolium* f. *rosea* från St, Karkku, O. Meurman. — *Centunculus* från Ab, Nagu, T. Nybergh. — 7 exx. från Om, Lappajärvi, A. Nyström. — 91 exx. från Kb, Tohmajärvi, L. Oesch. — 17 exx. *Taraxaca* från Sb, Kuopio, J. Pekkarinen. — 263 exx. från KL och KOl, V. Pesola. — *Antirrhinum orontium* från Ab, Pargas, K. Reuter. — 66 exx. från N, Orimattila, Anna Ringblom. — 32 exx. från Ob, Simo, V. Räsänen. — 28 exx. från Ta, Jokioinen, S. Salmenlinna. — 6 exx. *Stachys paluster×silvaticus* samt *Gypsophila fastigiata* från Sa, Taipalsaari, U. Saxén. — *Hedysarum Sibiricum* från LIm, Turja-halfön, ny för provinsen, och *Plantago media* från LIm, Umba, J. J. Sederholm. — En samling *Carex salina*-former från Ob, Uleåborgstrakten, V. Tolvanen. — 11 exx. från Sa, Puumala, och *Nymphaea alba* från Ka, Antrea, K. J. Valle. — *Amarantus blitum* (tillfällig) och *Vicia silvatica* från N, Kyrkslätt, H. Wasastjerna.

Mossamlingen har tillvuxit genom följande gåfvor: *Dichelyma capillaceum* från IK, Mohla (andra lokalen i landet), Harald Lindberg. — 25 exx. från olika delar af landet, Helsingfors botaniska bytesförening. — *Cesia obtusa* och *Blepharostoma setiforme* från Ta, Kuhmoinen och Kangasala, K. K. Kari. — 148 exx. *Hepaticae* från Ab, Sb, K. Linkola. — 82 exx. mossor, monterade i form af exsiccat i 2 inbundna böcker, sammanställda af herr Grafflé, samt tvenne andra smärre samlingar mossor i bokform; samlingarna ha tillhört dr F. Hellström. Skänkta af stud. R. Neunstedt. — 57 exx. från Kb, Tohmajärvi, L. Oesch. — 70 arter i 81 exx. från Ob, Simo, V. Räsänen.

Algsamlingen har tillvuxit på följande sätt: 46 mikroskopiska preparat samt 8 på papper upplagda, däribland flere anmärkningsvärda, R. Collander. — 9 exx. från olika delar af landet, Helsingfors botaniska bytesförening. — 27 exx. från Ob, Simo, V. Räsänen. — *Scytonema cincinnatum* från Ta, Kuhmoinen, A. Teräsvuori.

Svampsamlingen har ökats genom 29 exx. från olika delar af landet, Helsingfors botaniska bytesförening. — 7 exx. från N, Ab, Sb, K. Linkola.

Lafsamlingen har förökats genom följande gåfvor: 17 exx. från olika delar af landet, Helsingfors botaniska bytesförening. — 32 exx. från Kb, Tohmajärvi, L. Oesch. — 140 arter i 240 exemplar från Ob, Simo, V. Räsänen.

T. f. zoologie-intendenten, amanuens K. E. Ehrström, afgaf följande

Årsredogörelse för de zoologiska samlingarnas tillväxt.

Under året 1914—1915 ha de rådande förhållandena kännbart inverkat på museets verksamhet. Så ha spritsamlingarna under en del af hösten varit magasinerade i Universitetets gymnastiksal. Sedermera ha de öfverförts till Zootomiska inrättningens lokaler. Endast en del af materialet har temporärt återflyttats till museum. Inköpen, i synnerhet af värdefullare material, ha måst inställas. Dock har museet förvärfvat bl. a. ett exemplar af lo och tre exemplar Saima-säl. Genom gåfvor ha erhållits bl. a. 3 unga järfvar, tvenne mårdar, subfossila benrester af *Halichoerus, Delphinapterus* och bäfver.

Antalet nytillkomna nummer af *Mammalia* har af sammanlagdt 29 arter varit följande:

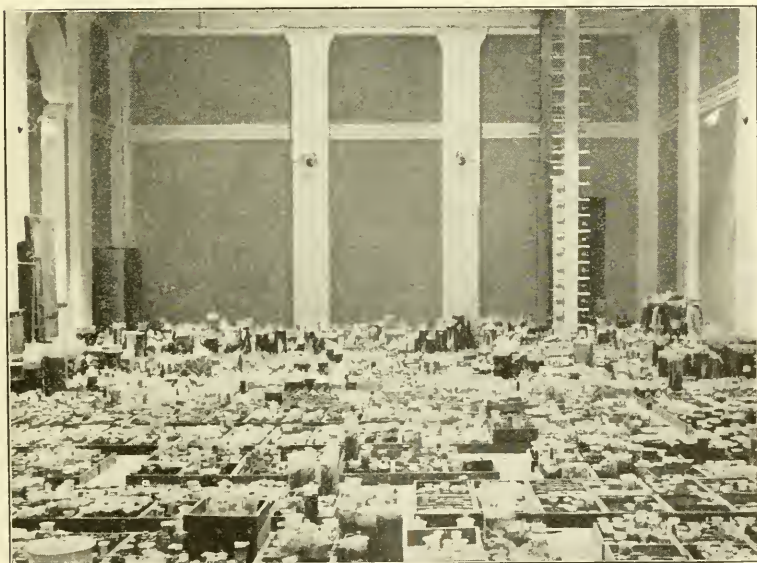
Skinn	97	exx.
Skelett	8	„
Skallar	49	„
Djur i sprit	120	„
Summa	274	exx.

Då hela djur stått museet till buds, ha icke endast skinnen, utan äfven skelettet eller delar däraf tagits till

vara. Af värdefullare former ha kropparna konserverats för anatomiska undersökningar. I förteckningen upptagas dock äfven i dessa fall endast skinnen.

Fågelsamlingarna ha ökats med cirka 120 arter och varieteter, nämligen:

Skinn	337	exx.
Fåglar i sprit	49	„
Skelett	4	„
Bon	8	„
Ägg	4	kullar.
Summa	402	nummer.

Zoologiska museets spritsamlingar i Universitetets gymnastiksal, september 1914. Foto K. E. Ehrström.

Af reptilier ha inlämnats 4 arter i 35 exx., af amfibier 2 arter i 3 exx., af fiskar 4 arter i 6 exx.

Af arachnoideer ha inlämnats cirka 100 prof, af myriopoder cirka 110 prof, af plankton 26 prof, af mollusker 3 prof.

Insektsamlingarna ha ökats med 8,299 exemplar eller prof, fördelade på följande sätt på de olika insektordningarna:

Orthoptera	57	exx.
Thysanoptera	30	prof.
Copeognatha	112	„
Hymenoptera , ...	1,247	exx. eller prof.
Coleoptera	3,782	„ „ „
Odonata	51	exx.
Plecoptera	25	prof.
Neuroptera	4	„
Lepidoptera	1,170	exx. eller prof.
Diptera	1,607	„ „ „
Hemiptera	214	„ „ „
Summa	8,299	exx. eller prof.

I främsta rummet står museet i tacksamhetsskuld till följande personer: intendenten för Högholmens djurgård, mag. R. Palmgren för talrika, värdefulla däggdjur och fåglar, stud. C. Finnilä för en större kollektion fåglar, hufvudsakligen från Sodankylä och Salla Lappmarker samt Ätsäri, mag. O. Collin för talrika fåglar, främst från Tavastehustrakten, mag. K. K. Kari för en värdefull samling myriopoder, hufvudsakligen från Tvärminne, mag. U. Saalas, som lämnat en 1872 nummer omfattande samling af coleopterlarver och larvfras å trä och bark, samt till Helsingfors entomologiska bytesförening, som inlämnat 2675 bestämda exemplar af olika insektgrupper.

Till alla de personer, som bidragit till ökandet af samlingarna, och hvilkas namn framgår af nedanstående förteckning, frambäres härmed Sällskapets tack.

I detalj har samlingarnas tillväxt varit följande:

Mammalia. *Plecotus auritus*, 1 ex. fr. Hausjärvi, Oitti, af dr E. Nordenskiöld; 1 ex. fr. Kitee af herr F. E. Forsman; 1 ex. fr. Esbo af stud. K. Hildén. — *Vesperugo borealis*, 1 ex. fr. Borgå, Nybacka, af statsrådet L. Munck. — *Sorex araneus*, 2 exx. fr. Kan-

gasala af mag. Helmi Bastman; 6 exx. fr. Esbo, Granö, af hr Nils Lybäck; 6 exx. fr. Esbo, Granö, af hr K. G. Björnberg; 4 exx. fr. Jomala af hr J. Snellman; 1 ex. fr. Pargas af mag. K. Linkola. — *Erinaceus europaeus*, 7 exx. af Högholmens djurgård gen. mag. R. Palmgren; 5 exx. juv. fr. Jomala af artist J. Snellman. — *Felis lynx*, 1 ex. ♂ fr. Sordavala ink. — *Mustela erminea*, 1 ex. ♀ fr. Karkku o. 1 ex. ♀ utan ang. lokal af Högholmens djurgård gen. mag. R. Palmgren. — *Foetorius putorius*, 1 ex. ♀ fr. Tusby, Linnamäki, af mag. P. Brofeldt; 1 ex. ♀ fr. Borgnäs ink.; 3 skinn fr. Sibbo ink. gen. forstm. K. Elfving. — *Foetorius lutreola*, 1 ex. ♀ fr. Lovisa af intend. J. Iverus. — *Martes martes*, 2 exx. fr. Högholmen gen. mag. R. Palmgren. — *Gulo borealis*, 1 ex. juv. fr. Kuusamo af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 2 exx. juv. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Canis familiaris*, finsk spets 1 ex. 18 timm. gamm. fr. Helsingfors af mag. E. Merikallio. — *Phoca foetida saimensis*, 2 exx. ♀ o. 1 ex. ♂ fr. Enonkoski ink.; 2 skallar fr. Punkasalmi ink. — *Phoca foetida ladogensis*, 8 skallar fr. Sordavala ink. — *Halichoerus grypus*, subfossila benrester fr. Haapajärvi af hr P. Pekola. — *Delphinapterus* sp., subfossil atlaskota fr. Lovisa af intend. J. Iverus. — *Pteromys volans*, 1 ex. af Högholmens djurgård gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. fr. Hauho ink.; 1 ex. fr. Hattula, Pelkola, af mag. A. Wegelius; 1 ex. ♀ ad. o. 3 exx. juv. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä. — *Sciurus vulgaris*, 22 exx. fr. Jomala ink.; 1 ex. fr. Pielisjärvi af forstm. G. E. R. Wasastjerna; 1 ex. fr. Borgå ink.; 1 ex. färgaberr. fr. Korpilahti af forstm. Ph. Cannelin; 2 exx. fr. Kärkkylä ink.; 7 exx. skinn. fr. Torneå af stud. I. Forsius; 18 exx. fr. Suomussalmi ink.; 7 exx. fr. Kuusamo ink. — *Mus decumanus*, 1 ex. ♂ fr. Ingå af prep. G. W. Forsell. — *Mus musculus*, 3 exx. fr. Kangasala af mag. Helmi Bastman; 4 exx. fr. Kärsämäki, Haapala, af forstm. A. L. Backman; 3 exx. fr. Löfö af ark. K. G. Björnberg. — *Mus sylvaticus*, 5 exx. juv. fr. Vanaja af hr O. Collin; 1 ex. fr. H:fors, Humlevik, af dr H. Federley; 4 exx. fr. Jomala af art. J. Snellman. — *Mus minutus*, 1 ex. fr. Esbo, Granö, af arkit. K. G. Björnberg. — *Hypudaeus glareolus*, 5 exx. juv. fr. Vanaja af hr O. Collin; 1 ex. fr. Löfö af ark. K. G. Björnberg; 1 ex. fr. Hattula, Pelkola, af mag. Axel Wegelius. — *Arvicola terrestris*, 19 exx. skinn fr. Haapavesi, Vatjusjärvi, ink. — *Arvicola agrestis*, 1 ex. fr. Kangasala af mag. Helmi Bastman; 6 exx. fr. Borgå socken af statsr. L. Munck; 6 exx. fr. Esbo, Granö, af hr Nils Lybäck; 8 exx. fr. Esbo, Granö, af hr K. G. Björnberg; 1 ex. färgvar. fr. Hirvensalmi af godsägare R. Breitenstein; 3 exx. ad., 5 exx. juv., neonati talr. exx., fr. Jomala af art. J. Snellman; 1 ex. fr. Valkeala af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Åggelby af dr E. Häyrén. — *Castor fiber*, bäfvergnagade trästycken fr. Paavola af stat. hist. museum gen. dr H. Lind-

berg; d:o fr. Kyrkslätt af dr E. Nordenskiöld; väl bibehållen underkäk fr. Kuolajärvi af stud. C. Finnilä. — *Lepus timidus*, 1 ex. fr. Jomala af art. J. Snellman; 1 skalle fr. Jokela af statsr. L. Munck; 3 skallar fr. Sibbo, Löparö, af stud. A. Wasenius; 2 skallar fr. Sibbo, Skyttenskär; 2 skallar fr. Helsinge, Nordsjöskatan, af stud. A. Wasenius; 8 skallar fr. Jokela af dens.; 1 skalle fr. Janakkala af dens. — *Sus scrofa*, forma *domestica*, polydaktyla extremiteter fr. Sippola af stud. V. Kujala. — *Rangifer tarandus*, 1 ex. ♀ af Högholmens djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Alces alces*, 1 ex. juv. af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren.

Aves. *Turdus viscivorus*, 1 ex. ♂ fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Turdus pilaris*, juv. ♂ fr. Tavastehus, Karlberg, af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Boxbacka af hr R. Mäntynen. — *Turdus (merula?)*, juv. fr. Lojo, Torhola, af stud. I. Forsius. — *Luscinia phoenicurus*, 1 ex. ♀ fr. Tavastehus af mag. O. Collin; bo fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä. — *Saxicola oenanthe*, 1 ex. ♀ fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Sylvia curruca*, 1 ex. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♀ fr. Tvärminne af prof. J. A. Palmén. — *Phyllopseustes trochilus*, 1 ex. ♂ från Vanaja, O. Collin; 2 exx. ♀ ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Cinclus cinclus*, 1 ex. ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Parus major*, bo fr. Sodankylä af stud. C. Finnilä. — *Parus cinctus*, 1 ex. fr. Salla, stud. C. Finnilä; 1 ♂, 2 ♀♀, fr. Suomussalmi ink. — *Parus borealis*, 2 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Certhia familiaris*, 1 ex. af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Motacilla alba*, 1 ex. ♀ fr. Tavastehus af mag. O. Collin. — *Motacilla flava borealis*, 1 ex. ♀ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Anthus pratensis*, 1 ex. ♀ fr. Kuusamo, Paanajärvi, af stud. A. Wasenius. — *Anthus cervinus*, 1 ex. ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Plectrophanes nivalis*, 4 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Emberiza citrinella*, 1 ex. ♀ fr. Vanaja af mag. O. Collin; 2 exx. ♂ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Borgå, Greis, af statsr. L. Munck. — *Emberiza hortulana*, 2 exx. ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Emberiza schoeniclus*, ♂ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 2 bon fr. Sodankylä af dens.; 2 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Emberiza rustica*, 1 ♀ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Suomussalmi ink.; bo jämte 1 ägg fr. Kuusamo af stud. A. Wasenius. — *Loxia curvirostra*, 2 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 4 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Loxia bifasciata*, 3 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Pyrrhula rubicilla*, 1 ex. fr. Boxbacka af hr R. Mäntynen. — *Passer domesticus*, 1 ex. färgvar. fr. Hattula, Pelkola, af mag. A. Wegelius; 1 ex. fr. Boxbacka af hr R. Mäntynen. — *Fringilla coelebs*, 1 ex. fr. Tavastehus af mag. O. Collin; *Fringilla montifringilla*, 1 ex. fr. Sodankylä af stud. C. Finnilä; 7 exx. fr. Salla af dens.; 1 ex. fr. Tavastehus af mag. O. Collin; 2 bon fr. Sodankylä af stud. C. Finnilä. — *Linota chloris*, 2 exx. juv. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä. —

Acanthis linaria, 7 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Acanthis linaria Holboelli*, 1 ex. ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Oriolus galbula*, 1 ex. fr. Ta, Vesijärvi, af mag. E. W. Suomalainen. — *Corvus cornix*, 1 ex. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Kärkkylä ink. — *Corvus monedula*, 1 ex. ♂ fr. Jomala ink.; 1 ex. ♀ fr. Leppäkoski af landtbr. E. Sipilä. — *Corvus frugilegus*, 1 ex. ♂ fr. Kpoc, Vuokkiniemi, ink.; 1 ex. ♂ fr. Leppäkoski af landtbr. E. Sipilä; 1 ex. fr. Ostola af hr W. Ekman. — *Pica pica*, 2 exx. fr. Jomala ink.; 1 ex. fr. Riihimäki ink.; 2 exx. fr. Kärkkylä ink. — *Nucifraga caryocatactes*, 2 exx. fr. Jomala ink.; 1 ex. från Högholmen gen. mag. R. Palmgren. — *Garrulus glandarius*, 2 exx. fr. Kyrkslätt ink. — *Perisoreus infaustus*, 1 ex. fr. Karkku af stud. K. Hildén; 15 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Kuusamo af stud. A. Wasenius. — *Lanius excubitor*, 1 ex. ♀ fr. Borgå, Kråkö, af hr M. Savolin. — *Muscicapa grisola*, 1 ex. ♀ fr. Tavastehus af mag. O. Collin; 1 ex fr. Suomussalmi ink. — *Ampelis garrulus*, 1 ex. ♀ fr. Sodankylä af stud. C. Finnilä; 11 exx. fr. Salla af dens.; 2 bon fr. Sodankylä, Luirojoki, af dens.; 1 ex. från Riihimäki ink. — *Clivicola riparia*, 6 exx. juv. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Caprimulgus europaeus*, 1 ex. fr. Tavastehus landsförsaml. af mag. O. Collin. — *Cypselus apus*, 1 ex. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Tavastehus af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Suomussalmi ink. — *Picus martius*, 1 ex. ♀ fr. Jomala ink. — *Picus canus*, 1 ex. ♀ fr. Sääksmäki af landtbr. I. K. Uittamo; 1 ex. fr. Riihimäki af mag. E. Merikallio; 1 ex. fr. Kyrkslätt af landtbr. H. Lindén. — *Picus major* 1 ♀ fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. juv. fr. Tyrväntö af mag. O. Collin; 1 ex. ♀ fr. Tavastehus af dens.; 1 ex. ♂ fr. Kemi af artist O. Wallenius. — *Picus minor*, 1 ex. fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Picus tridactylus*, 1 ex. ♀ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 2 exx. fr. Vanaja af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Uleåborg, Hailuoto, af mag. E. Merikallio. — *Iynx torquilla*, 1 ex. ♂ fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♂ fr. Suomussalmi ink. — *Cuculus canorus*, 2 exx. ♀ fr. Esbo ink.; 1 ex. fr. Kyrkslätt ink. — *Falco subbuteo*, 1 ex. ♀ fr. Suomussalmi ink.; 1 ex. fr. Högholmens djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Falco gyrfalco*, 1 ex. ♀ fr. Lieksa af forstm. G. E. R. Wasastjerna. — *Falco aesalon*, 2 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Tinnunculus tinnunculus*, 1 ex. ♀ från Vanaja af mag. O. Collin; 1 ex. ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Accipiter nisus*, 1 ex. ♀ fr. Gamla Karleby af Högholm. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 2 exx. ♂ fr. icke närmare ang. lokal af dens.; 2 exx. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 2 exx. fr. Vanaja af mag. O. Collin; 3 exx., ♂♂, ♀ fr. Suomussalmi ink.; 1 ex. fr. Boxbacka ink.; 1 ex. fr. Kärkkylä ink. — *Astur palumbarius*, 1 ex. fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Pernis apivorus*, 1 ex. ♂ fr. Hattula, 1 ex. ♀ fr. Vanaja, af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Hoplax ink.; 1 ex. fr. Gumtäckt ink. — *Buteo buteo*, 1 ex. ♀ fr.

Renko af mag. O. Collin; 2 kullar ägg (6 st.) fr. Kuusamo, Kurttijärvi, af stud. A. Wasenius; 1 ex. ♀ fr. samma ort af dens. — *Aquila chrysaëtus*, 1 ex. fr. Lappland ink.; 1 ex. ♂ fr. Tvärminne ink.; 2 exx. ♂ ♀ fr. Suomussalmi ink.; 1 ex. fr. Kyrkslätt ink. — *Pandion haliaëtus*, 1 ex. ♀ fr. Lieksa af forstm. G. E. R. Wasastjerna. — *Asio otus*, 1 ex. fr. Nurmo af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 2 exx. ♂ ♀ fr. Loppis ink.; 1 ex. ♂ fr. Renko af mag. O. Collin; 1 ex. ♂ fr. Hauho af dens.; 1 ex. ♀ fr. Ois af dens.; 1 ex. ♂ fr. Tammela af dens.; 1 ex. ♂ fr. Vanaja af dens.; 2 exx. ♂, 3 exx. ♀, fr. Riihimäki ink.; 1 ex. fr. Hoplax af art. J. Snellman; 1 ex. fr. Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. ♂ fr. Hauho ink. — *Asio accipitrinus*, 1 ex. ♀ fr. Hattula ink.; 1 ex. ♀ fr. Hoplaks ink.; 2 exx. fr. Suomussalmi ink.; 1 ex. ♂ fr. Riihimäki ink. — *Bubo bubo*, 1 ex. af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. ♀ fr. Tvärminne af hr O. Fagerström. — *Surnia ulula*, 1 ex. fr. Karkku af stud. K. Hildén; 2 exx. ♂ fr. Renko af mag. O. Collin; 2 exx. ♂ fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♂ fr. Tvärminne af prof. J. A. Palmén; 1 ex. ♂ fr. Hauho af mag. O. Collin; 1 ex. ♂ fr. Vanaja af dens.; 1 ex. fr. Tuulois kapell av dens.; 3 exx. ♀ o. 1 ex. ♂ fr. Loppis ink.; 1 ex. fr. Kyrkslätt ink.; 1 ex. fr. Kärkkylä ink. — *Glaucidium passerinum*, 1 ex. ♂ fr. Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Nyctala tengmalmi*, 3 exx. fr. icke ang. lokal af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. fr. Tavastehus af mag. O. Collin; 4 exx. ♀ fr. Vanaja af dens.; 1 ex. ♀ fr. Tammela ink.; 1 ex. ♀ fr. Uleåborg af hr Hj. Forsell; 2 exx. ♀ ♂ fr. Riihimäki ink.; 1 ex. ♂ fr. Esbo ink.; 1 ex. ♀ fr. Loppis ink.; 1 ex. ♀ fr. Kärkkylä ink. — *Syrnium lapponicum*, 1 ex. ♀ fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Syrnium uralense*, 1 ex. ♀ fr. Tavastehus af mag. O. Collin. — *Syrnium aluco*, 1 ex. fr. Viborg, Juustila, af stud. A. Lönnfors; 1 ex. fr. Kexholm af hr A. Bergh. — *Columba palumbus*, 1 ex. ♀ fr. Tavastehus landsförs. af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Malm af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Columba oenas*, 1 ex. ♂ fr. Tyrväntö af mag. O. Collin. — *Columba turtur*, 1 ex. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Bonasa bonasia*, 1 ex. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♂ fr. Lieksa af forstm. G. E. R. Wasastjerna. — *Tetrao urogallus*, 1 ex. ♀ juv. fr. Nurmes af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. ♂ juv. fr. Kalvola, 1 ex. ♂ juv. fr. Tuulois af mag. O. Collin; 1 ex. steril ♀ fr. Loppis af dens.; 5 embryoner fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Tetrao tetrix*, 1 ex. juv. ♂ fr. Lampis af mag. O. Collin; 1 ex. ♂ fr. Loppis ink.; 1 ex. ♂ juv. fr. Vederlaks af hr H. Forsell. — *Lagopus lagopus*, 3 exx. ♀ fr. Suomussalmi ink. — *Perdix perdix*, 1 ex. ♂ fr. Helsinge af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Coturnix coturnix*, 1 ex. ♀ fr. Nurmes af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Phasianus colchicus*, 4 exx. ♂ ♀ fr. Loppis ink. — *Pavo cristatus*, 1 ex. juv., 2 exx. ad., fr.

Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Grus grus*, 1 ex. af Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Fulica atra*, 1 ex. fr. Simo af stud. U. Vuorio. — *Gallinula chloropus*, 1 ex. ♀ fr. Fredrikshamn af bankdirektör W. Segercrantz; 1 ex. fr. Åland, Jomala, ink. gen. artist J. Snellman. — *Vanellus cristatus*, 1 ex. ♂ fr. Kuusamo, Paanajärvi, af stud. A. Wasenius; 1 ex. fr. Ätsäri af forstm. G. E. R. Wasastjerna. — *Charadrius apricarius*, 1 ex. fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Charadrius morinellus*, 3 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Aegialites hiaticula*, 1 ex. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Arenaria interpres*, 1 ex. fr. Björneborg af mag. E. W. Suomalainen. — *Limicola platyrhyncha*, 14 exx. juv. o. 5 embryoner fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Totanus fuscus*, 1 ex. fr. Kuusamo, Ala-Kitkajärvi, af stud. A. Wasenius. — *Totanus glareola*, 14 exx. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Kuusamo, Oulankajoki, af stud. A. Wasenius. — *Totanus glottis*, 1 ex. fr. Kuusamo, Kurttijärvi, af stud. A. Wasenius. — *Actitis hypoleucus*, 1 ex. ♀ fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä; 2 exx. ♀ ♂ fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Machetes pugnax*, 2 exx. ♀ fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. fr. Esbo, Luuk, af hr J. E. Ekström. — *Numenius phaeopus*, 3 exx. juv. fr. Salla af stud. C. Finnilä. — *Scolopax rusticola*, 1 ex. fr. Vanaja, Harviala, af mag. O. Collin. — *Gallinago major*, 1 ex. ♂ fr. Tavastehus af mag. O. Collin. — *Anser bernicla*, 1 ex. ♀ fr. Porkala ink. — *Spatula clypeata*, 1 ex. ♂ fr. Kökar ink. — *Dafila acuta*, 1 ex. ♂ fr. Hauho af mag. O Collin. — *Mareca penelope*, 3 exx. ♀ fr. Renko af mag. O. Collin; 3 exx. fr. Hauho af dens. — *Mareca chilensis*, 1 ex. fr. Jomala ink. gen. art. J. Snellman. — *Anas boschas*, 1 ex. fr. Högholmen gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. ♂ fr. Hauho af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Loppis af dens.; 1 ex. ♂ fr. Sibbo, Estlotan, ink. — *Anas boschas domest.*, fr. Nagu, Pensar, af stud. W. Andersson. — *Anas crecca*, 1 ex. ♀ fr. Hattula af mag. O. Collin. — *Fuligula ferina*, 1 ex. fr. Hauho af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Högholmen gen. mag. R. Palmgren. — *Fuligula marila*, 1 ex. ♀ juv. fr. Hauho af mag. O. Collin. — *Oidemia nigra*, 2 exx. fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Clangula glaucion*, 3 exx. ♀ ♂ fr. Renko af mag. O. Collin; 3 exx. juv. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♂ fr. Sibbo, Estlotan, ink. — *Harelda hiemalis*, 1 ex. ♀ ungf. fr. Lampis af mag. O. Collin; 1 ex. ♂ fr. Hvittis af stud. R. Lydén; 1 ex. ♀ fr. Sibbo af stud. A. Wasenius; 1 ex. ♂ fr. Kalvola af mag. O. Collin. — *Mergus merganser*, 1 ex. ♀ juv. fr. Hattula af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Vanaja af dens.; 1 ex. ♂ juv. fr. Hauho af dens.; 1 ex. ♂ juv. fr. Högh. djurg. gen. mag. R. Palmgren. — *Mergus serrator*, 1 ex. juv. fr. Högholmen gen. mag. R. Palmgren; 1 ex. fr. Sääksmäki af mag. O. Collin. — *Phalacrocorax carbo*, 1 ex. fr. Salla af stud. C. Finnilä; 1 ex. ♀ fr. Högholmen gen. mag. R. Palmgren. — *Sterna caspia*, 1 ex. ♀ fr. Hög-

holmen gen. mag. R. Palmgren. — *Larus argentatus*, 1 ex. ♀ fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Larus glaucus*, 1 ex. juv. fr. Juva af hr A. Väätänen; 1 ex. fr. Vanaja af mag. O. Collin. — *Larus marinus*, 1 ex. ♂ fr. Helsingfors skärgård, Warlax, ink.; 1 ex. ♀ fr. Borgå, Brunskär, ink. — *Larus fuscus*, 1 ex. ♂ fr. Sibbo ink. — *Stercorarius pomarinus*, 1 ex. ♀ fr. Porkala ink. — *Podiceps cristatus*, 1 ex. fr. Vanaja af mag. O. Collin; 1 ex. juv. fr. Ätsäri af stud. C. Finnilä. — *Podiceps auritus*, 1 ex. ♀ juv. fr. Hauho af mag. O. Collin; 1 ex. fr. Vanaja af dens. — *Colymbus arcticus*, 1 ex. fr. Tavastehus, Ahvenisto, af mag. O. Collin. — *Colymbus lumme*, 1 ex. fr. Luopiois af mag. O. Collin. — *Cepphus grylle*, 1 ex. ♀ fr. Sibbo, Skyttenskär, af stud. A. Wasenius.

Reptilia. *Pelias berus*, 1 ex. fr. Borgå, Greis, af statsr. L. Munck; 3 exx. fr. Tvärminne zool. st. af prof. J. A. Palmén; 2 exx. fr. Kärsämäki, Haapala, af forstm. A. L. Backman; 3 exx. fr. Jomala af artist J. Snellman; 18 exx. fr. H:fors, Hertonäs, ink.; 1 ex. fr. Fredriksberg ink. — *Tropidonotus natrix*, 1 ex. ad. jämte 1 unge fr. Jomala af art. J. Snellman. — *Anguis fragilis*, 1 ex. fr. Kangasala af mag. Helmi Bastman; 1 ex. fr. Jomala af artist J. Snellman. — *Lacerta vivipara*, 1 ex. fr. Åggelby af dr E. Häyrén.

Amphibia. *Rana arvalis*, 1 ex. fr. Jomala af artist J. Snellman. — *Bufo vulgaris*, 2 exx. fr. Jomala af artist J. Snellman.

Pisces. *Perca fluviatilis*, forma *aurea*, fr. Ladoga, Sordavala, af mag. V. Jääskeläinen. — *Abramis vimba*, 3 exx. fr. Vanajavesi af mag. O. Collin. — *Abramis ballerus*, 1 ex. fr. Vanaja, Miemala, af mag. O. Collin. — *Cyclopterus lumpus*, 1 ex. fr. Helsinge af mag. Helmi Bastman.

Acarida. 1 prof från *Ribes alpinum*-skott fr. Tammerfors, Pyynikki, af mag. A. Wegelius.

Aranea. 4 prof fr. Sotkamo m. fl. orter af mag. K. Linkola; ca 80 prof i 35 arter jämte ett antal obestämda fr. Borgå af mag. H. Sirola.

Myriopoda. *Diplopoda*, 21 prof i ca 100 exx. och ca 6 spp. — *Symphyla*, 3 prof i 17 exx., 1 spec. — *Chilopoda Lithobiidae*, 31 prof i 77 exx., 4 spec. — *Chilopoda Geophilidae*, 57 prof i 76 exx., 2 spec. — Alla af mag. K. K. Kari fr. Tvärminne, Helsingfors m. fl. orter.

Mollusca. *Limax maximus*, 1 ex. fr. Pargas af mag. K. Linkola. — *Helix arbustorum*, 8 skal fr. Geta, Labbnäs, af dens. — *Clausilia bidentata*, 1 prof fr. Pargas af dens.

Vermes. *Ichtyobdellidae*, ur *Lota* fr. Helsingfors af fröken H. Lucander. — *Distomum tereticolle*, 1 prof ur *Esox*, intestinum, af aman. K. E. Ehrström. — *Ascaris lumbricoides*, ur *Homo*, fr. Karislojo af mag. U. Saalas. — *Gordius aquaticus*, fr. Kuusamo af dens.

Plankton. 26 prof från Tusby träsk, tagna sommaren 1913, af mag. H. Järnefelt.

Angående de entomologiska samlingarnas tillväxt och bearbetning har amanuens R. Frey lämnat följande uppgifter:

Insecta. *Orthoptera.* 20 spp. i 57 exx. från olika delar af landet af H:fors entom. bytesförening.

Thysanoptera. *Phlaeothripidae,* 6 spp., *Aelothripidae,* 2 spp., och *Thripidae,* 17 spp. och 4 var., fr. Orimattila af stud. S. Uotila.

Copeognatha. 21 spp. och 1 var. i 92 prof fr. Tvärminne samt cirka 20 prof fr. Kangasala af mag. fr. H. Bastman.

Hymenoptera. 1 ex. *Andrena hattorfiana* och 1 ex. *Nomada solidaginis* fr. Jääski af mag. K. Valle. — 1 ex. *Ammophila hirsuta* var. fr. Metsäpirtti af stud. Th. Grönblom. — 3 exx. *Crabro dimidiatus* fr. H:fors af docent E. Nordenskiöld. — 7 exx. *Chrysis rutilans* och 1 ex. *Chr. zetterstedti,* båda för faunan nya, samt 1 ex. *Chr. sybarita* fr. Pärnå af lekt. Å. Nordström. — *Formicidae:* 2 prof fr. Kuopio af mag. K. Linkola; 1 prof fr. Kuusamo af mag. U. Saalas. — *Dinotomus lapidator:* 1 ex. fr. Pärnå af lekt. Å. Nordström; 1 ex. fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom. — *Evaniidae:* 5 spp. i 5 exx. af amanuens R. Frey; 1 ex. af hr R. Cederhvarf; 1 sp. i 2 exx. af dr R. Forsius; 1 sp. i 2 exx. af stud. K. K. Kari; 1 sp. i 3 exx. af stud. Th. Grönblom; 1 ex. af stud. W. Hellén. — *Ichneumonidae,* subfam. *Pimplinae:* 68 spp. i 275 exx. af dr R. Forsius; 43 spp. i 117 exx. af amanuens R. Frey; 34 spp. i 94 exx. af stud. Y. Wuorentaus; 35 spp. i 71 exx. af stud. Th. Grönblom; 30 spp. i 51 exx. af stud. W. Hellén; 8 spp. i 9 exx. af prof. J. Sahlberg; 4 spp. i 4 exx. af mag. E. E. Lindqvist; 6 spp. i 6 exx. af stud. L. Johansson; 4 spp. i 5 exx. af hr R. Cederhvarf; 8 spp i 9 exx. af dr W. Linnaniemi. — 6 exx. *Cimbex femorata,* 5 exx. *Trichiosoma vitellinae* och 1 ex. *Abia fasciata* fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom. — Larver och gallbildningar af 12 spp. tenthredinider fr. H:fors Botaniska trädgård af mag. E. E. Lindqvist. — *Sirex*-larver fr. Kuusamo af mag. U. Saalas. — 203 spp. i 433 exx. af H:fors entom. bytesförening.

Coleoptera. Cirka 800 exx. fr. Helsinge och Viborg af docent H. Federley; 423 spp. i 815 exx. fr. olika delar af landet af H:fors entom. bytesförening; 95 spp. i 250 exx. *Coleoptera carnivora,* de flesta fr. Lappland, af mag. U. Saalas; 2 spp. af elev O. Enckell; larver af på gran lefvande arter, cirka 170 spp., 130 till arten bestämda, puppor, 70 spp., 63 till arten bestämda, i sammanlagdt 1,539 prof samt larvfras på trä och bark af 82 spp. i 193 prof och sammanlagdt 333 stycken fr. olika delar af landet af mag. U. Saalas. — 1 ex. *Tachypus pallipes* fr. Kempele af mag. M. E. Huumonen. — 1 ex. *Amara curvicrus* fr. H:fors och 1 ex. *A. quenselii* fr. Hangö af stud. Fr. Öblom. —

6 exx. *Acupalpus meridianus* fr. H:fors af elever R. Elfving och P. H. Lindberg. — 1 ex. *Haliplus lapponum* fr. Lojo af elev Håk. Lindberg. — 1 ex. *Philonthus corvinus* fr. Mohla af elev Håk. Lindberg. — 2 exx. *Oxypoda opaca* fr. Wichtis af arkitekt G. Stenius. — 2 exx. *Aphodius granarius* fr. H:fors af elev P. H. Lindberg; 1 ex. *A. fimetarius* fr. H:fors af verkl. statsrådet L. Munck. — 1 ex. *Ancylochira 8-guttata* fr. H:fors af mag. E. E. Lindqvist. — 1 ex. *Cantharis livida* var. *dispar* fr. Lojo af elev Håk. Lindberg. — 1 ex. *Tipnus crenatus* fr. Ponoj och 1 ex. *Tetratoma ancora* fr. Kusomen af stud. W. Hellén. — 2 exx. *Lophocateres pusillus*, ny för faunan, fr. Viborg af elev V. Löfgrén. — *Anthrenus scrophulariae* fr. Åbo af mag. E. E. Lindqvist. — 5 exx. *Bruchus pisorum* fr. Vasa af stud. C. Finnilä. — 1 ex. *Phyllobius betulae*, ny för faunan, fr. Karislojo af stud. W. Hellén. — 1 ex. *Bagous binodulus*, ny för faunan, fr. Mohla af elev Håk. Lindberg. — 1 ex. *Mecinus collaris*, ny för faunan, fr. Tvärminne af stud. W. Hellén. — 1 ex. *Ceutorrhynchus chrysanthemi*, ny för politiska Finland, fr. Sakkola af stud. Th. Grönblom. — 1 ex. *Rhinonchus bruchoides* fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom. — *Cionus scrophulariae*, larver fr. H:fors af mag. E. E. Lindqvist. — 4 exx. *Xyloterus domesticus* fr. H:fors af dr R. Forsius. — 1 ex. *Donacia fennica* fr. Karkku af stud. W. Hellén. — 2 exx. *Prionus coriaceus* fr. Korpo af mag. A. Wegelius. — 1 ex. *Oxymiris cursor* ab. *nigrinus* (♀ i ♂-dräkt) fr. Kristina af frök. A. Elfving. — *Gaurotes virginea* var. *thalassina* fr. Snappertuna af elev R. Elfving. — 1 ex. *Adalia bipunctata* var. *sublunata* fr. H:fors af stud. Th. Grönblom.

Odonata. 11 spp. i 11 exx. fr. Simo o. Kemi af stud. V. Räsänen; 16 spp. i 16 exx. fr. Kl af mag. S. W. Koponen; 24 spp. i 62 exx. fr. olika delar af landet af H:fors entom. bytesförening. — *Agrion vernale*, ny för faunan: 1 ex. fr. Tvärminne af mag. E. E. Lindqvist; 1 ex. fr. Bjäloguba af aman. R. Frey. — 1 ex. *Agrion pulchellum* fr. Nagu af aman. R. Frey. — 1 ex. *Gomphus vulgatissimus* fr. Simo af stud. V. Räsänen. — 1 ex. *Aeschna clepsydra* fr. Jaakkima af frök. L. Miettinen; 1 ex. *A. serrata*, ny för faunan, fr. Helsinge af mag. J. Kivenheimo.

Plecoptera. 9 prof fr. Uleåborg af stud. Y. Hellman; 8 prof fr. Sordavala af mag. S. W. Koponen; 5 prof fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus; 3 prof fr. Nuortijärvi af mag. T. Itkonen.

Neuroptera. 4 prof larver fr. Sammatti m. m. af mag. U. Saalas.

Lepidoptera. 332 spp. i 817 exx. fr. olika delar af landet af H:fors entom. bytesförening; 3 spp. fr. Pargas af prof. E. Reuter; 6 exx. af docent H. Federley; 6 exx. fr. Karislojo af stud. I. Forsius; 6 exx. fr. Simo af stud. V. Räsänen; 72 exx. af dr C. Ny-

berg och fru Thyra Nyberg; 46 spp. i 60 exx. fr. Karelska näset och 18 spp. i 22 exx. fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom; 6 prof larver fr. Jyväskylä af mag. U. Saalas; 30 prof larver fr. Tvärminne af mag. E. E. Lindqvist. — 1 ex. *Argynnis paphia*, hufvudformen, fr. Lojo af elev A. v. Schoultz; 1 ex. *A. paphia* ab. *valesina*, ny för faunan, fr. Lojo af elev Håk. Lindberg. — 1 ex. *Melitaea athalia* fr. Esbo af elev E. Löfqvist. — 1 ex. *Lycaena eumedon* ab. *caeca*, ny för faunan, fr. Kuhmoniemi af mag. K. Valle. — 1 ex. *Smerinthus tiliae* fr. Karislojo af lärarinnan Maju Hirn. — 1 ex. *Cerura bifida* fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom. — 1 ex. *Pygaera anastomosis* ab. *tristis*, ny för faunan, fr. Esbo af doktorinnan Thyra Nyberg. — 1 ex. *Setina irrorella* ab. *signata* fr. Salahmi af stud. H. Clayhills. — 1 ex. *Selenephera lunigera* ab. *lobulina* fr. Birkkala af stud. H. Clayhills. — 1 prof. *Orgyia antiqua*, larver, fr. Tvärminne af mag. E. E. Lindqvist. — 1 ex. *Orgyia ericae*, ny för samlingen, fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus. — 1 ex. *Acronycta leporina* ab. fr. Salahmi af stud. H. Clayhills; 1 ex. *A. leporina* v. *bradyporina* fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus. — 1 ex. *Xylina lamda* fr. Simo af stud. V. Räsänen. — 5 spp. i 7 exx. *Agrotis* fr. Ekenäs af hr W. Wahlbeck; 1 ex. *Agrotis tritici* fr. Hangö af stud. F. Öblom; 1 ex. *A. punicea* fr. Vånå af stud. L. Heinänen; 1 ex. *A. fennica* fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus. — 1 ex. *Crasia iris* ab. *crasis* fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus. — 1 ex. *Leucania pallens* ab. *ectypa* fr. Birkkala af stud. H. Clayhills. — 1 ex. *Miana latruncula* ab. *intermedia*, ny för faunan, fr. H:fors af stud. E. Oker-Blom. — 14 exx. *Orrhodia vaccinii* fr. Hattula af mag. A. Wegelius. — 1 ex. *Zanclognatha grisealis* fr. Pärnå af lekt. Å. Nordström. — 2 spp. *Noctuidae* med orchidé-pollinier på hufvudet fr. Åland af dr R. Fabritius. — 1 ex. *Eucosmia certata* fr. Esbo af elev E. Löfqvist. — 1 ex. *Hibernia aurantiaria* ab. fr. Tammerfors af stud. H. Clayhills. — *Larentia comitata* ab. *moldavinata*, ny för faunan, fr. Kangasala af dr A. Poppius; *L. unifasciata*, ny för faunan, fr. Birkkala af stud. Th. Grönblom; 1 ex. *L. luctuata* fr. Vånå af stud. L. Heinänen. — *Eupithecia:* 14 spp. i 76 exx. fr. olika delar af landet af stud. Th. Grönblom; 40 exx. af docent H. Federley; *E. scabiosata*, 1 ex. fr. H:fors af mag. E. E. Lindqvist; 1 ex. fr. Kangasala af mag. Helmi Bastman; 1 ex. *E. subnotata* fr. Bjärnå af stud. W. Hellén; 2 exx. *E. tenuiata* fr. Tuusula af dr A. Poppius. — 1 ex. *Botys ruralis* fr. Helsinge af docent H. Federley; 1 ex. *B. extimalis* fr. Karislojo af stud. I. Forsius. — 1 ex. *Myelois cornulatella* fr. Karislojo af stud. I. Forsius.

Diptera. 115 spp. i 290 exx. fr. olika delar af landet af H:fors entom. bytesförening; 4 spp. af elev Håk. Lindberg. — 2 prof larver fr. Karislojo af mag. U. Saalas. — 1 prof *Sciaridae* fr. H:fors

af dr A. Luther. — *Cecidomyiidae*, utkläckta ur *Salix*-gallb. fr. H:fors Bot. trädgård, af mag. E. E. Lindqvist. — 1 ex. *Argyramoeba anthrax* fr. H:fors af mag. E. E. Lindqvist. — 1 ex. *Heleodromia nivalis* fr. Nuortijärvi af mag. T. Itkonen. — *Dolichopodidae:* 128 spp. i 870 exx. fr. olika delar af landet af amanuens R. Frey; 60 spp. i 122 exx. af stud. W. Hellén; 37 spp. i 86 exx. af prof. J. Sahlberg; 27 spp. i 64 exx. af dr R. Forsius; 19 spp. i 40 exx. af dr B. Poppius; 17 spp. i 45 exx. af stud. Y. Wuorentaus; 15 spp. i 22 exx. af dr W. Linnaniemi; 15 spp. i 30 exx. af stud. L. Johansson; 5 spp. i 5 exx. af mag. E. E. Lindqvist; 2 spp. i 2 exx. af dr A. Luther; 2 spp. i 2 exx. af mag. A. Wegelius; 1 ex. af stud. Th. Grönblom; 1 ex. af mag. K. Valle. — *Chilosia:* 3 spp. i 4 exx. fr. Ylöjärvi och Hoplaks af stud. L. Johansson; 3 spp. fr. Pärnå af lekt. Å. Nordström. — 4 exx. *Leria maculipennis* fr. Uleåborg af stud. Y. Wuorentaus. — 4 larver af *Oedemagena tarandi* fr. Kemi af stud. V. Räsänen. — 2 exx. *Ornithomyia* sp. fr. Tvärminne af prof. K. M. Levander.

Hemiptera. 115 spp. i 201 exx. fr. olika delar af landet af H:fors entomol. bytesförening; 6 exx. fr. Kemi af stud. V. Räsänen. — 1 ex. *Stagonomus pusillus*, ny för faunan, fr. Pargas af prof. E. Reuter. — 1 ex. *Phylus melanocephalus, Pantilius tunicatus, Lygaeus equestris* och *Sehirus luctuosus* fr. Pargas af prof. E. Reuter. — 1 ex. *Ranatra linearis* fr. Kyrkslätt af mag. E. E. Lindqvist. — 1 prof *Aphidae* fr. H:fors af dr A. Luther.

Under årets lopp har prof. J. Sahlberg varit sysselsatt med en revision och nyuppställning af den finska coleoptersamlingen, hvarvid grupperna *Amphibia, Brachelytra* p. p., *Lamellicornia, Platysoma* och *Fungicola* genomgåtts. Stud. W. Hellén har bearbetat och ordnat det inhemska materialet af parasitstekelgrupperna *Pimplinae* och *Evaniidae.* Mag. K. Valle har reviderat och nyuppställt den finska samlingen af *Odonata.* Stud. Th. Grönblom har bearbetat och uppställt vårt *Eupithecia*-material samt genomgått och reviderat en del kritiska macrolepidoptersläkten. Mag. E. E. Lindqvist har påbörjat en revision af museets material af *Tenthredinidae.* Amanuensen, mag. Richard Frey har bearbetat och uppställt den finska samlingen af *Dolichopodidae.*

Bibliotekarien, professor Enzio Reuter, föredrog följande

Årsberättelse öfver bibliotekets tillväxt 1914—1915.

Under verksamhetsåret 1914—1915 har tillväxten af Sällskapets bibliotek rönt kännbart inflytande af de genom kriget föranledda abnorma förhållandena. Genom skriftutbyte och vanliga smärre gåfvor har ökningen uppgått till blott 601 nummer (mot 1,136 närmast föregående år), med hänsyn till innehållet fördelade på följande sätt:

Naturvetenskaper i allmänhet	275
Zoologi	120
Botanik	62
Landt- och skogshushållning, fiskeriväsende	80
Geografi, hydrografi	11
Geologi, mineralogi, paleontologi	7
Fysik, kemi, farmaci, medicin	12
Matematik, astronomi, meteorologi	12
Diverse	22
Summa	601

Härtill kommer emellertid den af Sällskapets under året aflidne värderade medlem, prof. Carl Lundström testamentariskt öfverlåtna boksamlingen, uppgående till inalles 731 nummer, omfattande hufvudsakligast entomologisk litteratur äfvensom arbeten om jakt och fiske, hvarigenom bibliotekets totala tillväxt under detta verksamhetsår stiger till 1,332 nummer.

Det antal lärda samfund, vetenskapliga institutioner och tidskriftsredaktioner, med hvilka Sällskapet underhåller regelbundet skriftutbyte, uppgår till 343, af hvilka följande åtta under året tillkommit:

The Library of the University of Missouri, Columbia, Mo, U. S. A.;

Texas Academy of Science, Austin, Texas, U. S. A.;

Finska Forstsamfundet, Helsingfors;

The Royal Zoological Society of New South Wales, Sydney;

The University of Minnesota, Minneapolis, Minn., U. S. A.;

The University of Illinois, Department of Zoology, Urbana, Ill., U. S. A.;

The Editor of the Journal of Parasitology, Urbana, Ill., U. S. A.;

Ryska Kolonisationsstyrelsen, Afdelningen för botaniska undersökningar, Petrograd.

För välvilliga bokgåfvor står Sällskapet dessutom i tacksamhetsskuld till Bestyrelsen för Köpenhamns Zoologiska Museum; Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut, Utrecht; The John Crerar Library, Chicago; Louisiana Agricultural Experiment Station, Baton Rouge, La; Maine Agricultural Experiment Station, Orono, Maine; The University of Minnesota Agricultural Experiment station, St. Paul, Minn.; Sociétés scientifiques des étudiants de la faculté des sciences naturelles et mathématiques à l'Université de St. Pétersbourg; Finska Landtbruksstyrelsen; Statistiska Centralbyrån; äfvensom till herrar Th. O. B. N. Krok, Carl Lundström, presidentskan C. Montgomery, herrar S. Mokrzecki, Sv. Murbeck och I. Trägårdh.

Vid härpå statutenligt förrättadt val af funktionärer återvaldes till

ordförande professor J. A. Palmén,

viceordförande professor K. M. Levander,

sekreterare docent Harry Federley,

skattmästare doktor V. F. Brotherus,

intendenter under treårsperioden 1915—1918: för de botaniska samlingarna doktor Harald Lindberg, för de zoologiska samlingarna doktor B. R. Poppius,

medlem i Bestyrelsen den i tur afgående, doktor V. F. Brotherus,

revisorer professor F. Elfving och doktor A. Poppius,

revisorssuppleant lektor E. Malmberg.

Till Sällskapets årshögtid hade anländt ett helsningstelegram från dess forne sekreterare, rektor Axel Arrhenius i Lundsberg, Sverige, af följande lydelse: „Meine herzlichsten Frühlingsgrüsse".

Till publikation anmäldes:

R. Forsius, Anteckningar rörande Lojotraktens bladstekelfauna (Tenthredinoidea).

J. Montell, Fågelfaunan i Muonio socken och angränsande delar af Kittilä och Enontekis kapell.

K. J. Valle, Vergleichende Untersuchungen über die Segmentierung und äussere Skulptur des Thorax bei den Lepidopteren.

K. J. Valle, Zur Kenntnis der Odonatenfauna Finlands.

I. Välikangas, Einige Beobachtungen über die Zusammensetzung des Winterplanktons bei der Stadt Savonlinna (Nyslott).

Doktor Harald Lindberg utdelade en tryckt förteckning öfver desiderata till det af Universitetets botaniska museum utgifna exsiccatverket Plantae Finlandiae Exsiccatae och uppmanade Sällskapets medlemmar att insamla af de i förteckningen upptagna arterna.

Amanuens K. E. Ehrström demonstrerade en *aurea*-form af *Perca fluviatilis*, tillvaratagen af doktor V. Starck i Sordavala och insänd till Zoologiska museum af mag. V. Jääskeläinen.

Maisteri E. Merikallio teki seuraavan tiedonannon Pohjois-Suomessa ennen tapaamattoman sarvipöllön *(Asio otus* L.) esiintymisestä: „1) 11. IX. 1906, ammuin Kellon-Kraaselista Haukiputaalla linnun; 2) kevättalvella 1907 saatiin 1 eks. sangoista Limingasssa (Y. ja L. Pentzin); 3) lopulla elokuuta 1912 sai talokas K. Häyrynen sangoilla linnun, joka nyt on minun hallussani; 4) kirjeessä (10. V. 1915) ilmoitti talokas K. Häyrynen jälleen saaneensa sangoilla sarvipöllön, nykyisin on lintu Yliopiston eläintieteellisen museon kokoelmissa".

Doktor V. F. Brotherus inlämnade å forstmästare Edv. af Hällströms vägnar exemplar af den sällsynta mossan *Haplodon Wormskjoldii* (Hornem.) R. Br., funnen af den sistnämnde i riklig mängd vid Suolampi i Kuusamo på koexkrementer i en mosse. Arten, som har sin största utbredning i den arktiska zonen, såväl i Nya som Gamla världen, har hos oss tidigare anträffats på några ställen i Lappmarkerna och anmärkningsvärdt nog äfven en gång i Lappo.

Maisteri Veli Räsänen jätti seuraavat tiedonannot maisteri Kaarlo Vallen kautta:

„Suomesta tavatut *Formica gagates* (Latr.)-nimellä varustetut muurahaiset eivät olekaan mainittua muurahaislajia, vaan *Formica picea* (Nyl.), jonka W. Nylander jo aikoinaan tunsi ja selitti tyypilliseksi suomuurahaiseksi, mutta Mayr yhdisti sen keski-eurooppalaisen lehtomuurahaisen *F. gagates*'en kanssa identtiseksi. Nyttemmin on W. Bönner ja E. Wasmann (*Formica fusca picea* eine Moorameise, Leipzig 1914) selittäneet eroavaisuudet näiden välillä. Myöskin minun ilmoittamani „*gagates*" Pohjois-Pohjanmaalta (Medd. Fauna et Flora Fenn. 38, siv. 52—54) on tuo mainittu laji. Toisena korjauksena tahtoisin mainita, että *Formica Suecica*'a (Adlerz) ei ole vielä toistaiseksi tavattu Pohjois-Pohjanmaalta eikä koko Suomesta (vrt. Medd. Fauna et Flora Fenn. 40, siv. 156—157)."

Med. lic. Runar Forsius lämnade till publikation:

Om några kläckta parasitsteklar.

Genom förmedling af dr E. Bergroth har det lyckats mig att få ett antal små parasitsteklar, förnämligast chalcidider, bestämda af den kände nordamerikanske hymenopterologen J. C. Crawford. Vårt lands chalcidider äro hittills alldeles okända. Det har därför synts mig icke sakna intresse att publicera en förteckning öfver det bestämda materialet, trots att samlingen omfattar blott ett fåtal former och icke

ens alla dessa kunnat till arten bestämmas. Till artförteckningen har jag bifogat några korta biologiska notiser. Flere af arterna äro utkläckta vintertid i rum, hvarför kläckningsdata bortlämnats.

Enligt meddelande af Crawford torde det här förtecknade materialet möjliggjort identifieringen af ett antal af Ratzeburgs arter, hvilkas ställning i det nuvarande systemet varit okänd eller osäker. Med undantag af *Pleurotropis*-arterna, hvilka determinator behållit, har samlingen inlämnats till Museum Entomologicum Helsingforsiae.

Chalcididae.

Chrysocharis? spp. Karislojo, Suurniemi. Ur gallbildningar, förorsakade af *Pontania leucosticta* Hart.

Eurytoma aciculata Ratz. Karislojo, Suurniemi. Flygtid början af juli. Ur gallbildningar, förorsakade af *Pontania femoralis* Cam., *P. leucosticta* Hart. samt *Pontania* sp. Helsinge, Hoplax och Helsingfors, ur gallbildningar tillhörande *Euura (Cryptocampus) medullaria* Hart.

(Pteromalus) excrescentium Ratz. Helsinge, Hoplax, ur *Euura medullaria*'s gallbildningar på *Salix pentandra*. Karislojo, Suurniemi, och Lojo, Torhola, i början af juli 1908 och 1910.

(Pteromalus) variabilis Ratz. Karislojo, Suurniemi, i slutet af juli till början af augusti 1910 och 1911, ur *Hyponomeuta padi* eller måhända *Angitia armillata* Grav. eller *Pimpla examinator* Fabr., som i 24.1 resp. 20.7 $^0/_0$ år 1911 angripit *Hyponomeuta*. Procenten beräknad af 10,000 exemplar. Af denna chalcidid kläcktes 1,400 exemplar.

Dicyclus (Pteromalus) pini (Hart.) Ratz. Karislojo, Suurniemi, ur *Lasiocampa pini* eller en hos denna parasiterande ichneumonid. Juli 1909.

Dicyclus (Pter.) halidayanus Ratz. Karislojo, Suurniemi. Ur *Catocala* (?) sp. Puppstadiet varade 4 veckor. Flygtid 8—15 juli 1910.

Tetrastichus atrocoeruleus Nees. Karislojo och Lojo fler-

städes, ur larver till *Hylotoma (Arge) rosae* L. Flygtid slutet af juni—juli.

Tetrastichus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur ägg till *Monoctenus juniperi* L. Juni 1911.

Habrocytus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur gallbildningar, tillhörande *Pontania bella* Zadd.

Habrocytus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur gallbildningar, förorsakade af *Pontania leucosticta* Hart.

Mirini Nees. (gen. et sp?). Karislojo, Suurniemi. Ur *Hyponomeuta padi.* 4—6 augusti 1911. Se ock *Pteromalus variabilis!*

Isosoma verticillata (Fabr.) Thoms. Pärnå, Kabböle, Husvilla. Ur strån af *Phalaris arundinacea,* i hvilka *Cephus infuscatus* E. André lefde.

Eulophus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur puppa af *Orgyia antiqua.*

Eulophus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur puppa af *Euplexia lucipara.*

Alloxysta sp. Karislojo, Suurniemi. Ur en på vild *Rosa*-art lefvande aphid.

Asaphes vulgaris Walk. Karislojo, Suurniemi, 20 augusti 1911, ur en på *Pinus silvestris* lefvande aphid.

Ecrizotes sp. Ur en tenthredinidlarv. Karislojo, Suurniemi.

Pleurotropis nitidifrons Thoms. Ur strån till *Phalaris arundinacea,* i hvilka larver af *Cephus infuscatus* E. André lefde. Pärnå, Kabböle, Husvilla.

Pleurotropis nigritarsis Thoms. Karislojo, Suurniemi. Ur puppa till *Euplexia lucipara.*

Proctotrupidae.

Telenomus sp. Karislojo, Suurniemi. Ur ägg till någon bombycid på *Pyrus malus;* 3 augusti 1909.

Telenomus dahlmani Ratz. Karislojo, Suurniemi, 16—17 juli 1911. Ur ägg till *Orgyia antiqua.*

Professori K. M. Levander jätti painettavaksi:

Lisätietoja Kallaveden planktonista.

Kallaveden pinta-ala lasketaan 564 neliö-km:ksi *(6).* Saarien lukuisuus ja rantojen liuskaisuus tekee kuitenkin, että avonaiset selät ovat pieniä ja että tässä suuressa reittijärvessä tuskin lienee mitään kohtaa, josta etäisyys lähimpään rantaan on enemmän kuin 3 tai 4 km. Suurin mitattu syvyys lienee 51 m (Kuopion ja Vaajasalon välillä), mutta yleensä on syvyys vähempi kuin 40 m. Vesi on kaikkialla hyvin tummanruskeata osottaen suurta humusaine-pitoisuutta. Tämän järven vedessä leijailevasta hienosta kasvillisesta ja eläimellisestä asujamistosta, n. s. planktonista, on ensimäiset tiedot antanut O. Nordqvist, joka 1880-luvulla toimittamiensa tutkimuksiensa nojalla on julkaissut suurten sisäjärviemme, m. m. myös Kallaveden, äyriäiseläimistöstä erinäisiä selontekoja *(2, 3, 4),* tehden samalla joitakuita ilmoituksia muutamien muittenkin plankton-elimistöjen esiintymisestä.

Myöhemmältä ajalta ansaitsee, mitä Kallavesi-planktonin tutkimukseen tulee, pääasiallisesti mainitsemista vain, että on kerätty joku määrä plankton-näytteitä, jotka ovat jätetyt Yliopiston eläintieteelliselle museolle. Nämä keräykset ovat allamainittuina aikoina toimittaneet:

v. 1893 heinäkuun alussa K. M. Levander,
„ „ lopulla A. Westerlund,
v. 1901 kesä- ja heinäkuussa K. W. Natunen,
„ elokuussa J. E. Aro ja A. Ruotsalainen.

Jo v. 1901 tein tästä plankton-aineistosta luetteloja; ne ovat kuitenkin epätäydellisen tilansa vuoksi jääneet julkaisematta. V. 1914 elokuussa oleskellessani satunnaisesti Kuopion seudulla keräsin lisäksi muutamia planktonnäytteitä [1]). Ne otettiin Apstein'in pintahaavilla (kangas n. s. Müllergaze n:o 20) kahdesta eri paikasta Kuopion niemimaan ja

---

[1]) Tarkastelin silloin myös rantavyöhykkeen eläimistöä ja senjohdosta julkaissut: „Muistiinpanoja Kallaveden rantaeläimistöstä“, Luonnon Ystävä, N:o 3, 1915, s. 98—108.

Toivalan välisestä vedestä, nim. Taivalharjun kohdalla 10 p. elokuuta ja salmesta Sorsasalon ja Jokiharjun välillä 17 ja 27 p. elokuuta sekä eräästä sammalpohjaisesta pikkulahdesta Sorsasalon rannalla 26 p. elokuuta. Näihin keräyksiin perustuvat tässä esitetyt lisät Kallaveden planktonin tuntemiseen.

A. Kasviplankton.

Kallaveden leijailukasvistosta on kirjallisuudessa vain muutamia harvoja tietoja. Nordqvist mainitsee *(4) Ceratium furca* nimisen lajin löytyväksi, tarkoittaen kuitenkin epäilemättä *Ceratium hirundinella*'a, joka on tavallisimpia lajeja Suomen järvissä. Kahden hienon piilevän, *Rhizosolenia longiseta* ja *Attheya zachariasi,* esiintymisestä olen minä tehnyt eräitä tiedonantoja *(1)*. Tämä lienee kaikki mitä tähän asti on Kallaveden kasviplanktonin lajikokoomuksesta ollut tunnettua.

Luettelo Kallaveden kasviplanktonista elokuussa 1914.

Tässä luettelossa on eri lajien yksilörunsaus arvioittu käyttämällä seuraavaa asteikkoa: ccc joukottain, cc runsaasti, c yleinen, + yksitellen, r harvinainen, rr hyvin harvinainen.

Schizophyceae:

Gomphosph. naegeliana (Ung.), cc
Anab. flos aquae (Lyngb.) Bréb., c
A. lemmermanni Richt., +
A. spiroides Kleb., +
A. macrospora Kleb., +
Aphanizomenon flos aquae (L.), +

Chlorophyceae:

Sphaerocystis schroeteri Chod., +
Dictyosphaer. pulchellum Wood, rr
Botryococcus braunii Kütz., r
Pediastrum duplex Meyen, rr
Hyalotheca mucosa Ehrbg, rr
Sphaerozosma vertebratum Ralfs, r
Staurastrum artiscon Lund., rr
S. lunatum Ralfs var. *planctonicum* West, r
S. paradoxum Meyen, r

Euflagellata:

Diplosiga frequentissima (Zach.), c
Mallomonas caudata Iwanoff, +
Synura uvella Ehrbg, r
Uroglena volvox Ehrbg, c

Dinobryon cylindricum Imh. var. *divergens* (Imh.), cc
D. bavaricum Imh., c
Euglena viridis Ehrbg, rr
Gonium pectorale (O. F. Müll.), rr
Eudorina elegans Ehrbg, r

Dinoflagellata:

Ceratium hirundinella (O. F. Müll.), cc

Diatomaceae:

Melosira crenulata (Ehrbg), +
Attheya zachariasi Brun, r
Rhizosolenia longiseta Zach., r
Asterionella gracillima (Hantzsch) Heib., cc
Tabellaria flocculosa (Roth), +
T. fenestrata (Lyngb.), cc
Fragilaria sp., rr

Suojatuissa lahdissa ynnä muualla rannoilla voi kehittyä erikoinen plankton-laatu, joka kokoonpanoltaan melkoisesti poikkeaa järven avonaisten osien planktonista. Niinpä mainitussa Sorsasalon lahdessa vallitsi melkein puhdasta *Dinobryon*-planktonia *(Dinobryon cylindricum* v. *divergens)*, ja lisäksi siinä esiintyivät seuraavat lajit, joita en huomannut muissa samanaikuisissa näytteissä:

Euflagellata:

Volvox aureus Ehrbg.

Dinoflagellata:

Gymnodinium fuscum (Ehrbg). *Ceratium cornutum* (Ehrbg) Clap. et Lachm.

Näin ollen esiintyi siis yhteensä elokuun planktonissa, rantamuodot mukaan luettuina, 35 eri mikroskopista kasvillista organismia.

Muistiinpanot yllämainituista vanhemmista planktonkokoelmista (v:lta 1893 ja 1901) sisältävät lisäksi seuraavat 14 lajia ja muunnosta:

Schizophyceae:

Microcystis aeruginosa Kütz.

Chlorophyceae:

Kirchneriella lunaris (Kirchn.) var. *dianae* Bohlin.
Pediastrum duplex Meyen var. *clathratum* (A. Braun).
Euastrum crassum Kütz.
Micrasterias furcata Ag.
Xanthidium antilopaeum Bréb.
Arthrodesmus incus Hass.
Staurastrum gracile Ralfs.

Euflagellata:

Chrysosphaerella longispina Lauterb.

Dinobryon sociale Ehrbg var. *stipitatum* (Stein).

Pandorina morum (O. F. Müll.).

Dinoflagellata:

Peridinium willei Huitf. Kaas.

Diatomaceae:

Tabellaria fenestrata (Lyngb.) var. *asterionelloides* Grun.

Synedra acus Kütz. var. *delicatissima* (W. Sm.).

Ylipäiten on täten Kallaveden kasvi- eli fytoplanktonista tunnettu yhteensä 47 lajia, lukuunottamatta muunnoksia, mutta kuten huomautettu kaikki näistä eivät ole varsinaisia ulappa- eli leijailuelimistöjä.

Tavatut 47 lajit jakaantuvat eri systematisille ryhmille seuraavalla tavalla: *Schizophyceae* 7, *Chlorophyceae* 15, *Euflagellata* 13, *Dinoflagellata* 4, *Diatomaceae* 8 lajia.

Tämän mukaan vihreäleveät, erittäin lukuisten desmidioitten takia, joista useimmat kuitenkin ovat satunnaisia ulappavedessä, ovat suurimmalla, dinoflagellatit pienimmällä lajiluvulla Kallaveden planktonissa edustetut.

Kaikki lajit eivät ole yhtä yleisesti ja runsaasti esiintyviä ja sen mukaan tärkeitä veden elämässä, vaan tässä suhteessa vallitsee mitä suurinta vaihtelevaisuutta. Silmällä pitäen, miten eri lajit esiintyivät näytteissä yleisesti ja yksilörunsaasti, olen Kallavedessä kesäkuukausina tavatut muodot jakanut toistaiseksi seuraavaan kolmeen biologiseen ryhmään:

1) tavallisimmat ja ylipäänsä myös kvantitatiivisesti runsaimmin esiintyvät muodot; ne, jotka Kallaveden planktonluetteloissa ovat usein tai edes joku kerta merkityt ccc ja cc merkeillä;

2) muut yleiset lajit, jotka luetteloissa ovat merkityt c ja + merkeillä;

3) harvinaiset ja satunnaiset lajit, jotka ovat merkityt r ja rr merkeillä.

Ensimäiseen näistä biologisista ryhmistä kuuluvat: **Gomphosphaeria naegeliana*, *Anabaena flos aquae*, *A. lemmermanni*, *A. spiroides*, *Aphanizomenon flos aquae*, *Botryococcus braunii*, *Diplosiga frequentissima*, *Mallomonas caudata*, *Chrysosphaerella longispina* (Räimäjärvessä), *Dinobryon cylindricum* v. **divergens*, *D. sociale* v. **stipitatum*, *Ceratium hirundinella*, **Melosira crenulata*, *Rhizosolenia longiseta*, *Asterionella formosa* v. **gracillima* ja **Tabellaria fenestrata* ynnä sen v. **asterionelloides*. Näistä ne muodot, joiden nimen edessä on *, ovat sellaisia, jotka joskus tai usein huomatun erinomaisen lukuisuuden vuoksi ovat toistaiseksi katsottavat Kallaveden leijailukasvien seassa valtamuodoiksi.

Toinen ryhmä käsittää seuraavat muodot: *Anabaena macrospora*, *Sphaerocystis schroeteri*, *Dictyosphaerium pulchellum*, *Pediastrum duplex*, *Uroglena volvox*, *Dinobryon sociale*, *D. bavaricum*, *Eudorina elegans*, *Peridinium willei*, *Attheya zachariasi*, *Tabellaria flocculosa*, *Synedra acus* v. *delicatissima*.

Kolmanteen ryhmään, joista useat ovat varsinaisesti rantavedessä tavattavia, voidaan lukea seuraavat: *Microcystis aeruginosa*, *Kirchneriella lunaris*, *Hyalotheca mucosa*, *Sphaerozosma vertebratum*, *Euastrum crassum*, *Micrasterias furcata*, *Arthrodesmus incus*, *Xanthidium antilopaeum*, *Staurastrum artiscon*, *St. lunatum* v. *planctonicum*, *St. paradoxum*, *St. gracile*, *Synura uvella*, *Euglena viridis*, *Pandorina morum*, *Gonium pectorale*, *Volvox aureus*, *Gymnodinium fuscum*, *Ceratium cornutum*, *Fragilaria* sp.

Epäilemättä monet tässä jaoituksessa toiseen ja kolmanteen ryhmään luetut lajit ja muunnokset, esim. *Uroglena volvox*, *Dinobryon sociale*, *D. bavaricum* ja useat muutkin voivat määrätyissä paikoissa, varsinkin rantavesissä ja lahdissa, esiintyä aiottain yhtä runsaasti tai runsaammin kuin monet ensimäiseen ryhmään luetut. Hyvin luultavaa on myös, että eräät, kuten äsken mainitut *Dinobryon*-muodot, *Attheya zachariasi*, *Synedra acus* y. m., voivat varsinaisina lisääntymisaikoinaan osoittaa suuria maksimum-kehityksiä selkien vedessä kuten useissa muissa järvissämme. Esillä

olevalla ryhmittelyllä onkin pääasiallisesti arvoa vain ensimäisenä kokeena tämän moniosaisen reittijärven karakterisoimiseksi kasviplanktoniinsa nähden.

B. Eläinplankton.

Ensimäiset perustavat tiedot Kallaveden eläimellisestä planktonista on viitatuilla tutkimuksillaan antanut tri O. Nordqvist. Hänen mukaansa seuraavat lajit, pääasiallisesti *Copepoda* ja *Cladocera* ryhmiin kuuluvia pikku-äyriäisiä, ottavat osaa Kallaveden limnetisen faunan kokoonpanoon:

Rotatoria:

Anuraea cochlearis Gosse.
Asplanchna sp.
Conochilus volvox? Ehrbg.

Copepoda:

Cyclops abyssorum G. O. Sars.
C. fennicus Nordqv.
Limnocalanus macrurus G. O. Sars.
Temorella intermedia Nordqv.
Diaptomus gracilis G. O. Sars.
D. laticeps G. O. Sars.
Heterocope saliens Lillj.
H. appendiculata G. O. Sars.

Cladocera:

Limnosida frontosa G. O. Sars.
Holopedium gibberum Zadd.
Daphnia cristata G. O. Sars.
Bosmina lilljeborgi G. O. Sars.
B. longispina Leyd.
Bythotrephes longimanus Leyd.
Leptodora hyalina Lillj.

Acarina:

Hydrachnidarum sp.

Lukuunottamatta määräämättömiä hydraknideja esiintyisi niinmuodoin Kallavedessä eläimellisen planktonin jäseninä: *Rotatoria* 3 lajia, *Copepoda* 8 lajia, *Cladocera* 7 lajia, eli yhteensä 18 eläinmuotoa. Niistä tavataan hänen mukaansa runsaimmin joukoin *Limnocalanus macrurus* ja *Daphnia cristata*, mutta myös *Diaptomus gracilis, Heterocope appendiculata, Cyclops fennicus, C. abyssorum, Holopedium gibberum* ja *Bosmina longispina* ovat enemmän tai vähemmän runsaasti esiintyviä.

Luetelluista muodoista kuitenkin muutamat ovat epävarmoina tai kunnes niistä enemmän selvitystä saadaan poistettavat tai ainakin asetettavat sellaisten kyseenalaisten lajien joukkoon, joiden esiintyminen Kallavedessä on uuden toteamisen tarpeessa. Niinpä *Diaptomus laticeps* G. O. Sars ei ole luettava kuuluvaksi tämän järven eläimistöön (5, s. 7), ja *C. fennicus* on tekijänsä itsensä mukaan mahdollisesti vain kehitysaste siitä syvässä vedessä runsaasti elävästä *Cyclops*-muodosta, jota hän pitää identtisenä tai hyvin läheisenä lajille *C. abyssorum* G. O. Sars, mutta joka minun päättääkseni ei ole muu kuin *C. strenuus* Fischer. *Temorella intermedia* Nordqv. on taas sama laji kuin *Eurytemora lacustris* (Poppe).

Mainituissa elokuussa 1914 ottamissani näytteissä pintavedestä ja lisäksi syvästä vedestä, jolloin käytin hyvin harvasta kankaasta (Müllergaze n:o 00) valmistettua planktonhaavia, esiintyivät sekä useimmat jo Nordqvist'in tapaamat muodot että sitäpaitsi toisia, varsinkin koko joukko rataseläimiä ja protozoeja. Syvästä vedestä pyysin eläimiä Taivalharjun luona 10 p. elok. n. 15 m:n syvyydestä ja Sorsasalon ja Toivalanmaan välisestä salmesta Jokiharjun kohdalla 17 ja 27 p. elok. n. 20 m:n syvyydestä. Tässä seuraa luettelo niistä eläimistä, jotka puheena olevissa pinta- ja syvyysnäytteissä tavattiin. Nimien jälkeen on subjektivisesti arvioittu yksilörunsaus merkitty kuten vastaavassa kasviluettelossa.

Luettelo Kallaveden eläinplanktonista elokuussa 1914.

Protozoa:

Difflugia limnetica (Lev.), rr
Tintinnidium fluviatile (Stein), r
Codonella lacustris (Entz), rr
Epistylis rotans Svec, r
Vorticella sp. *Anabaena*'an kiinnittyneenä, +

Rotatoria:

Floscularia sp., rr
Conochilus unicornis Rouss., +
Asplanchna herricki Guerne, +
Synchaeta sp., r

Polyarthra platyptera Ehrbg var. *euryptera* Wierz., c
Cathypna luna (O. F. Müll.), rr
Anuraea cochlearis Gosse, c
Notholca longispina Kellic, cc
Ploeosoma hudsoni Imh., r

Copepoda:

Cyclops strenuus Fischer, c
C. leuckarti Claus, r
C. oithonoides G. O. Sars, cc
Limnocalanus macrurus G. O. Sars, cc
Diaptomus gracilis G. O. Sars, c
Heterocope weissmanni Imh., ccc
H. appendiculata G. O. Sars, c

Cladocera:

Limnosida frontosa G. O. Sars, +
Diaphanos. brachyurum (Lievin), +
Holopedium gibberum Zaddach, cc
Daphnia cristata G. O. Sars, c
Bosmina longirostris (O. F. Müll.), r
B. obtusirostris G. O. Sars, +
B. coregoni-typica Baird, c
B. coregoni-longispina Leydig, +
Polyphemus pediculus (L.), rr
Bythotrephes cederstroemi Schoedler, r
Leptodora kindti (Focke), +

Schizopoda:

Mysis relicta Lovén.

Yhteensä tavattiin siis elokuun näytteissä 33 eläinlajia.

Yksinomaan syvässä vedessä esiintyivät *Cyclops strenuus, Limnocalanus macrurus, Heterocope weismanni,* joka on sama kuin *Heterocope saliens* Nordqvist'illa, ja *Leptodora kindti (= L. hyalina). Holopedium gibberum* oli nähtävästi runsaammin syvässä vedessä kuin pintakerroksessa. Myös *Mysis relicta* Lovén ja *Pallasea quadrispinosa* G. O. Sars sain pyydetyiksi n. 20 m:n syvästä. Jälkimäinen voidaan paremmin lukea varsinaiseen pohjaeläimistöön.

Seuraavassa annan kokonaisluettelon Kallaveden leijailueläimistössä l. zooplanktonissa tähän asti tavatuista lajeista. Sen laatimisessa olen käyttänyt hyväkseni mahdollisuuden mukaan myös v. 1901 tekemiäni muistiinpanoja samana vuonna ja sitä ennen kerätystä planktonaineistosta. Lajit ja muunnokset, jotka eivät tätä ennen ole kirjallisuudessa mainitut Kallavedestä, ovat tässä luettelossa merkityt *llä.

Protozoa:

*_Difflugia limnetica_ (Lev.).
*_Tintinnidium fluviatile_ (Stein).
*_Codonella lacustris_ Entz.
*_Vorticella_ sp. _Anabaena_'an kiinnittyneenä.
*_Epistylis rotans_ Svec.

Rotatoria:

*_Floscularia_ sp.
Conochilus volvox Ehrbg.
* „ _unicornis_ Rouss.
*_Asplanchna priodonta_ Gosse.
* „ _herricki_ Guerne.
*_Synchaeta stylata_ Wierz.
* „ _pectinata_ Ehrbg.
*_Polyarthra platyptera_ Ehrbg var. _euryptera_ Wierz.
*_Rattul. capucinus_ (Wierz. et Zach.).
*_Rattulus cylindricus_ (Imh.).
*_Euchlanis dilatata_ Ehrbg.
*_Cathypna luna_ (O. F. Müll.).
*_Anuraea cochlearis_ Gosse.
„ „ f. _hispida_ Lauterb.
*_Notholca foliacea._
* „ _longispina_ Kellic.
*_Ploeosoma truncatum_ Lev.
* „ _hudsoni_ Imh.
*_Gastropus stylifer_ Imh.

Copepoda:

Cyclops strenuus Fischer.
* „ _leuckarti_ Claus.
* „ _oithonoides_ G. O. Sars.
Eurytemora lacustris Poppe (= _Temorella intermedia_ Nordqv.).
Limnocalanus macrurus G. O. Sars.
Diaptomus gracilis G. O. Sars.
* „ _graciloides_ Lillj.
Heterocope weismanni Imh. (= _H. saliens_ Nordqv.).
Heterocope appendiculata G. O. Sars.

Cladocera:

Limnosia frontosa G. O. Sars.
*_Diaphanosoma brachyurum_ (Liew.).
Holopedium gibberum Zaddach.
*_Daphnia longispina_ O. F. Müll. var. _galeata_ G. O. Sars.
Daphnia cristata G. O. Sars.
*_Bosmina longirostris_ (O. F. Müll.).
* „ _obtusirostris_ G. O. Sars.
*_Bosmina coregoni-typica_ Baird.
„ „ _-lilljeborgi_ Sars.
„ „ _-longisp._ Leydig.
*_Polyphemus pediculus_ (L.).
Bythotrephes longimanus Leyd.
* „ _cederstroemi_ Lillj.
Leptodora kindti (Focke) (=_L. hyalina_ Lillj.)

Schizopoda:

Mysis relicta Lovén.

Yhteensä on siis tämän mukaan Kallaveden eläimellisestä kesäplanktonista tunnettu 45 lajia ja lisäksi muunnoksia. Lyhyen yleiskatsauksen niiden jakaantumisesta eri systema-

tisten pääryhmien osalle saa seuraavasta tilastosta: *Protozoa* 5 lajia, *Rotatoria* 18, *Copepoda* 9, *Cladocera* 12, *Schizopoda* 1 laji.

Samoin kuin planktonkasveja ryhmittelen Kallaveden planktoneläimet yleisyytensä ja runsaan esiintymisensä mukaan kolmeen biologiseen joukkoon eli ryhmään, nimittäin 1) tavallisimmat ja ylipäänsä kvantitatiivisesti runsaimmin esiintyvät muodot; 2) muut yleiset lajit; 3) harvinaiset ja satunnaiset lajit.

Ensimäiseen ryhmään ovat luettavat seuraavat lajit: *Tintinnidium fluviatile, Codonella lacustris, Vorticella* sp., *Conochilus unicornis, Asplanchna priodonta, A. herricki, Synchaeta, Polyarthra platyptera, Anuraea cochlearis, Notholca longispina, Cyclops oithonoides, Limnocalanus macrurus, Diaptomus gracilis, Heterocope weismanni, H. appendiculata, Holopedium gibberum, Daphnia cristata, Bosmina coregoni, Leptodora kindti.*

Toiseen ryhmään luen seuraavat: *Difflugia limnetica, Epistylis rotans, Floscularia* sp., *Conochilus volvox, Rattulus capucinus, R. hamatus, Ploeosoma truncatum, Pl. hudsoni, Cyclops strenuus, C. leuckarti, Limnosida frontosa, Daphnia longispina-galeata* (Tuovilanlahdessa), *Bosmina longirostris, B. coregoni-typica, B. coregoni-longispina, Bythotrephes cederstroemi* ja *Mysis relicta* (syvässä vedessä).

Kolmanteen ryhmään, ainakin toistaiseksi, kuuluvat: *Euchlanis dilatata, Cathypna luna, Notholca foliacea, Anuraea cochlearis-hispida, Gastropus stylifer, Ceriodaphnia* sp., *B. obtusirostris, Polyphemus pediculus, Bythotrephes longimanus, Eurytemora lacustris, Diaptomus graciloides.*

Kirjallisuutta.

1. Levander, K. M., Zur Kenntnis der Rhizosolenien Finlands. Medd. Soc. F. & Fl. Fenn. H. 30, 1904, s. 112—117.

2. Nordqvist, O., Om förekomsten af Ishafscrustaceer uti mellersta Finlands sjöar. Medd. Soc. F. & Fl. Fenn. H. 11, 1884, s. 28—32.

3. Nordqvist, O., Bidrag till kännedomen om crustacéfaunan i några af mellersta Finlands sjöar. Acta Soc. F. & Fl. Fenn. III, N:o 2, 1886.

4. —„—, Die pelagische und Tiefsee-Fauna der grösseren finnischen Seen. Zool. Anz. 1887.

5. —„—, Die Calaniden Finlands. Bidrag till kännedomen om Finlands Natur och Folk. H. 47, 1888.

6. Tietosanakirja, art. Kallavesi.

Bulletin Bibliographique.

Ouvrages reçus par la Société du 13 mai 1914 au 13 mai 1915.

Tous les livres indiqués sont des in 8:o, sauf indication contraire.

I. Publications des Sociétés correspondantes.

Algérie.

Alger: Société des Sciences Physiques, Naturelles et Climatologiques.
Bulletin:
— Société d'Histoire naturelle de l'Afrique du Nord.
Bulletin: VI, 5—9. 1914; VII, 1—3. 1915.

Bône: Académie d'Hippone.
Bulletin:
Comptes rendus:

Allemagne.

Augsburg: Naturhistorischer Verein für Schwaben und Neuburg (a. V.).
Bericht:

Bautzen: Naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis".
Bericht und Abhandlungen:

Berlin: K. Akademie der Wissenschaften.
Sitzungsberichte: 1914, I—XVIII.
— Gesellschaft Naturforschender Freunde.
Sitzungsberichte:
— Botanischer Verein der Provinz Brandenburg.
Verhandlungen:
— Zoologisches Museum.
Mitteilungen: VII, 2. 1914.
Bericht:

Berlin: Verein zur Förderung des Deutschen Entomologischen Museums.
Entomologische Mitteilungen: III, 6—8. 1914.
— Deutsche Entomologische Gesellschaft.
Deutsche Entomologische Zeitschrift: 1914, 3.

Bonn: Naturhistorischer Verein der Preussischen Rheinlande und Westfalens.
Verhandlungen:
Sitzungsberichte:
— Niederrheinische Gesellschaft für Natur und Heilkunde.
Sitzungsberichte:
— Poppeldorf. Deutsche Dendrologische Gesellschaft.
Mitteilungen:

Braunschweig: Verein für Naturwissenschaft.
Jahresbericht:

Bremen: Naturwissenschaftlicher Verein.
Abhandlungen: XXII, 2. 1914; XXIII, 1. 1914.

Breslau: Schlesische Gesellschaft für Vaterländische Cultur.
Jahresbericht:
— Verein für Schlesische Insektenkunde.
Jahresheft, Neue Folge:

Chemnitz: Naturwissenschaftliche Gesellschaft.
Bericht:

Colmar: Société d'Histoire Naturelle.
Bulletin (Mittheilungen), Nouv. Sér.:

Crefeld: Naturwisenschaftliches Museum.
Mitteilungen:

Danzig: Naturforschende Gesellschaft.
Schriften, Neue Folge:
Katalog der Bibliothek.
Bericht d. Westpreuss. Botanisch-Zoolog. Vereins:

Dresden: Naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis".
Sitzungsberichte und Abhandlungen: 1913, 2.

Erlangen: Physikalisch-Medicinische Societät.
Sitzungsberichte:

Frankfurt a. M.: Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft.
Abhandlungen:
Bericht:

Frankfurt a. M.: (Schwanheim): Deutsche Malakozoologische Gesellschaft.
Nachrichtsblatt: XLVI, 1—3. 1914.

Frankfurt a. d. O.: Naturwissenschaftlicher Verein.
Helios:

Freiburg i B.: Naturforschende Gesellschaft.
Bericht: XX, Sitzungsber. p. LIX—CVIII. 1913—1914; XX, 2. 1914.

Gera (Reuss): Deutscher Verein zum Schutze der Vogelwelt.
Ornithologische Monatsschrift: XXXIX, 6—7. 1914.
Versuchs- und Musterstation für Vogelschutz.

Giessen: Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde.
Bericht, Neue Folge, Medizinische Abteilung:
„ „ „ Naturw. Abteilung:

Görlitz: Naturforschende Gesellschaft.
Abhandlungen:

Göttingen: K. Gesellschaft der Wissenschaften und der Georg August Universität.
Nachrichten, Matematisch-physikalische Klasse:
Nachrichten, Geschäftliche Mitteilungen:

Greifswald: Geographische Gesellschaft.
Jahresbericht: XIV. 1913—1914.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Neu-Vorpommern und Rügen.
Mittheilungen:

Guben: Internationaler Entomologen-Bund.
Internat. Entomologische Zeitschrift.

Güstrow: Verein der Freunde der Naturgeschichte in Mecklenburg.
Archiv: 67, 1—2. 1913.

Halle: K. Leopoldinisch-Carolinisch Deutsche Academie der Naturforscher.
Nova Acta:
Repertorium:
Katalog der Bibliothek:

Hamburg: Naturwissenschaftlicher Verein.
Abhandlungen:
Verhandlungen, 3:e Folge:

Hamburg: Die Hamburgischen wissenschaftlichen Anstalten.
Jahrbuch: XXX. 1912, nebst Beiheft 1—11 (1, 4, 7, 10 in 4:o).

— Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung.
Verhandlungen:

Hanau: Wetterauische Gesellschaft für die gesammte Naturkunde.
Bericht:

Hannover: Naturhistorische Gesellschaft.
Jahresbericht:

Helgoland: K. Biologische Anstalt.
Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen. Abteilung Helgoland, Neue Folge:

Hirschberg in Schles.: Riesengebirgsverein.

Karlsruhe: Naturwissenschaftlicher Verein.
Verhandlungen:

Kassel: Verein für Naturkunde.
Abhandlungen und Bericht:

Kiel: Kommission zu Wissenschaftlichen Untersuchungen der Deutschen Meere (voy. Helgoland).
Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen. Abteilung Kiel, Neue Folge:

— Naturwissenschaftlicher Verein für Schleswig-Holstein.
Schriften:

Königsberg in Pr.: Physikalisch-ökonomische Gesellschaft.
Schriften:

Landshut: Naturwissenschaftlicher Verein (vorm. Botan. Verein).
Bericht:

Leipzig: Die Redaktion der „Internationalen Revue der gesamten Hydrobiologie und Hydrographie".

— Gesellschaft für Erdkunde.
Mitteilungen:
Wissenschaftliche Veröffentlichungen: VIII. 1914.

Lübeck: Geographische Gesellschaft und Naturhistorisches Museum.
Mittheilungen, Zweite Reihe:

Magdeburg: Museum für Natur- und Heimatkunde und Naturwissenschaftlicher Verein.

Abhandlungen und Berichte:

Marburg: Gesellschaft zur Beförderung der gesammten Naturwissenschaften.]

Sitzungsberichte: 1913.

Metz: Société d'Histoire Naturelle.

Bulletin: 25—28. 1908—1913.

München: K. B. Akademie der Wissenschaften. Mathematisch-physikalische (II:e) Classe.

Abhandlungen: XXVI, 7—10. 1913—1914. 4:o.

II. Suppl. Bd. Abh. 10. 1918; III. Suppl. Bd. Abh. 2; IV. Suppl. Bd. Abh. 3. 4:o.

Sitzungsberichte: 1913, 3.

Register zu den Abhandlungen, Denkschriften und Reden der K. Bayer. Akad. d. Wiss. 1807—1913. München 1914.

Almanach:

— Bayerische Botanische Gesellschaft.

Berichte:

Mitteilungen:

— Ornithologische Gesellschaft.

Verhandlungen: XII, 1. 1914.

Münster: Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst.

Jahresbericht:

Nürnberg: Naturhistorische Gesellschaft.

Abhandlungen:

Jahresbericht:

Mitteilungen:

Osnabrück: Naturwissenschaftlicher Verein.

Jahresbericht:

Passau: Naturhistorischer Verein.

Bericht:

Regensburg: Naturwissenschaftlicher Verein.

Bericht:

Correspondenz-Blatt:

Stettin: Entomologischer Verein.

Entomologische Zeitung:

Strassburg in E.: K. Universitäts- und Landes-Bibliotek.
Deutsches Meteorologisches Jahrbuch f. 1912. Elsass-Lothringen, Strassburg i. E. 1914. 4:o. —
Theses par:

Stuttgart: Verein für Vaterländische Naturkunde in Württemberg.
Jahreshefte:

— Gesellschaft der Naturfreunde.
Kosmos:

Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde.
Jahrbücher:

Zwickau: Verein für Naturkunde.
Jahresbericht:

Australie.

Brisbane: The Queensland Museum.
Annals:
Annual Report:

Melbourne: Public Library, Museums and National Gallery of Victoria.
Memoirs of the National Museum, Melbourne:

Sydney: Linnean Society of New South Wales.
Proceedings. 2:e Ser.: 1913, 4 (Nr. 152).

— The Australian Museum.
Records:
Report:

— Departement of Fisheries of New South Wales.
Annual Report of the Board of Fisheries:
Trivett, J. B., Fisheries. Extr. fr. Part XIV of the official yearbook of New South Wales. 1912.

— The Royal Zoological Society of New South Wales.
The Australian Zoologist: I, 1—2. 1914.

Autriche-Hongrie.

Bistritz: Gewerbeschule.
Jahresbericht:

Brünn: Naturforschender Verein.
Verhandlungen:
Bericht der Meteorologischen Commission:

Buda-Pest: Magyar Tudomànyos Akadémia (Ungarische Akademie der Naturwissenschaften).
Mathematikai és természettudományi közlemények:
Értekezések a természettudom. köreböl:
Értekezések a mathemat. tudomàn. köreböl:
Nyelvtudományi közlemények:
Mathemat. és természettudom. ertesitö: XXX, 3—5. 1912; XXXI, 1—2. 1913.
Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn: XXVI, 4. 1908; XXVII, 1—4. 1909; XXVIII, 1—4. 1910; XXIX. 1913.
Állattani Közlemények:
Botanikai Közlemények: XI, 1—6. 1912.
Almanach: 1913.
Rapport: 1912.
Gorka, S. Anatomiai és élettani adatok. Budapest 1913.
Gelei, J. Tanulmányok a Dendrocoelum lacteum Szövettanáról. Budapest 1909—1912.
Steiner, S. A színes fotográfozás. Budapest 1913.
Aujeszky A. A Baktériumok Természetrejza. Budapest 1912.

— Magyar Nemzeti Múzeum (Ungarisches National-Museum).
Annales historico-naturales: XII, 1. 1914.
Természetrajzi Füzetek:
Aquila. Journal pour l'Ornithologie:

— La Rédaction de „Rovartani Lapok".
Rovartani Lapok:

— La Rédaction de „Bulletin botanique hongrois".
Ungarische Botanische Blätter: XIII, 1—5. 1914.

Cracovie: Académie des Sciences (Akademija Umiejetnossci).
Sprawozdanie komisyi fizyograficznej:
Rozpravy wydzialu matem. przyrod, 3:e Ser.: XIII A, XIII B. 1913.
Bulletin international:
Catalogue of Polish Scientific literature:

Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.
Mittheilungen:

Hermannstadt: Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften.
Verhandlungen und Mitteilungen:

Igló: Ungarischer Karpathen-Verein (Magyarorszàgi Kárpátegyesület).
Jahrbuch: XLI. 1914.

Innsbruck: Naturwissenschaftlich-Medicinischer Verein.
Berichte:

Kolozvár (Klausenburg): Rédaction de „Magyar Növenytani Lapok".
Evlolyam:

— Erdélyi Múseum-Egylet. Orvos Természettudományi Szakosztályából. (Siebenbürgischer Museum-Verein. Medicinisch-Naturwissenschaftliche Section).
II. Természettudományi szak (Naturwissensch. Abth.):
Értesitö (Sitzungsberichte):
Medizinische Sektion.
Értesitö (Sitzungsberichte):
Naturwissenschaftliche Museumshefte:

Prag: K. Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften. Mathematisch-Naturwissenschaftliche Classe.
Abhandlungen:
Sitzungsberichte:
Jahresbericht:
Verzeichniss der Mitglieder:

— Deutscher naturwissenschaftlich-medicinischer Verein für Böhmen „Lotos".
Lotos:

— Societas Entomologica Bohemiæ.
Acta:

— Bömischer Klub für die Naturwissenschaften.
Sbornik:

Trencsén Ung.: Trencsén Wármegyei Természettudományi Egylet (Naturwissenschaftlicher Verein der Trencsener Comitates).
Évkönyre (Jahresheft):

Triest: Museo Civico di Storia Naturale.
Atti, Ser. Nuova:

Wien: K. Akademie der Wissenschaften. Mathematisch-Naturwissenschaftliche Classe.
Sitzungsberichte, Abth. I: CXXII, 6—7. 1913.

Anzeiger:
Mittheilungen der Erdbeben-Commission, Neue Folge:

Wien: K. k. Naturhistorisches Hofmuseum.
Annalen: XXVII, 4. 1913.

— K. k. Zoologisch-Botanische Gesellschaft.
Verhandlungen:

— K. k. Geographische Gesellschaft.
Mittheilungen:
Abhandlungen:

— Verein zur Verbreitung Naturwissenschaftlicher Kenntnisse.
Schriften:

— Dr. R. v. Wettstein, Professeur.
Oesterreichische Botanische Zeitschrift: LXIV, 3—7. 1914.

— Wiener Botanische Tauschanstalt.

Zagreb: Societas Scientiarum naturalium Croatica.
Glasnik: XXVI, 2—3. 1914.

Belgique.

Bruxelles: Académie Royale de Belgique. Classe des Sciences.
Bulletin, 3:me Sér.: 1913, 12; 1914, 1—4.
Annuaire: 1914.

— Société Royale de Botanique.
Bulletin: LII. 1914.

— Société Entomologique de Belgique.
Annales: LVII. 1913.
Table générale des Annales:
Memoires:

— Société Royale Zoologique et Malacologique de Belgique.
Annales:
Procès-Verbaux:
Bulletin:

— Société Royal Linnéenne.
Bulletin:

Brésil.

Rio de Janeiro: Muceu Nacional.
Archivos:

Canada.

Halifax, N. S.: Nova Scotian Institute of Sience.
Proceedings and Transactions:

Chili.

Santiago: Société Scientifique du Chili.
Actes:

Costa Rica.

San José: Museo National. Republica de Costa Rica.
Annales:

Danemarc.

Aarhus: Redaktionen for Flora og Fauna.
Disko: (Grönland): Den danske arktiske station Disko.
Arbejder:
Kjöbenhavn: K. Danske Videnskabernes Selskab.
Skrifter (Mémoires), 7:de Række, naturvidenskab. og mathem Afdeln.:
Oversigt: 1914, 2—6; 1915, 1.
— Naturhistorisk Forening.
Videnskabelige Meddelelser:
— Botanisk Forening.
Botanisk Tidsskrift: XXXIII, 5—6. 1914; XXXIV, 1. 1914.
Dansk Botanisk Arkiv: I, 5. 1914; II, 1—2. 1914.
Meddelelser:
Medlemsliste:
— Entomologisk Forening.
Entomologiske Meddelelser:
— Bureau du Conseil permanent international pour l'exploration de la mer.
Bulletin trimestriel:
Bulletin planktonique pour les années 1908—1911. 2:me partie. 1914. 4:o.
Bulletin hydrographique pour l'année juillet 1912—juin 1913. Copenh. 1914. 4:o.

Publications des circonstance: 68. 1914; 69. 1914; 12. (2:e ed.). 1914.
Rapports et Procès-verbaux des Réunions: XX. Rapports 1914. 4:o.

Kjöbenhavn: Kommissionen for Havundersögelser.
Meddelelser, Serie Plankton:
Skrifter:

Espagne.

Madrid: R. Academica de Ciencias.
Memorias:
Revista: XII, 7. 1914.

Zaragoza: Sociedad Aragonesa de Ciencias naturales.
Boletin: XIII, 4—10. 1914.

États-Unis.

Ann Arbor Mich.: Michigan Academy of Science.
Annual Report: XV. 1913.

Austin, Texas: University of Texas:
Bulletin, Scientific Series:
Official Series:

— Texas Academy of Sciences.
Transactions: XII. 1913.

Baltimore, Md.: Johns Hopkins University.
Circular: 1913, 7—9.
Memoirs from the Biological Laboratory:

Berkeley, Cal.: University of California.
Publications, Zoology: XI, 9—11. 1913; XII, 1—3. 1913.
Publications, Botany:
Memoirs:
Bulletin, Third Ser.:
University Press Exchanges:

Boston Mass: American Academy of Arts and Sciences.
Proceedings: XLIX, 11. 1914.

— Boston Society of Natural History.
Memoirs:
Proceedings:
Occasional Papers:

Brigdeport, Conn.: Brigdeport Scientific Society.
List of Birds:

Brooklyn, N. Y.: Museum of the Brooklyn Institute of Arts and Sciences.
Memoirs of Natural Sciences:
Science Bulletin:
Cold Spring Harbor Monographs:

Cambridge, Mass.: Museum of Comparative Zoology.
Memoirs: XL, 8. 1914; XLIV, 2. 1914. 4:o.
Bulletin: LVIII, 7. 1914.
Annual Report:

Chapell Hill, N. C.: Elisha Mitchell Scientific Society.
Journal:

Chicago Ill.: Academy of Sciences.
Bulletin:
Bulletin of the Geological and Natural History Survey;
Bulletin of the Natural History Survey;
Special Publication:
Annual Report:

— Field Museum of Natural History.
Publication: 172. 1913; 173. 1914.

Cincinnati, Ohio: Society of Natural History.
Journal:

— Lloyd Library of Botany, Pharmacy and Materia medica.
Bulletin:
Mycological Notes:
Bibliographical Contributions: II. 1. 1914.

Claremont, Calif.: Pomona College.
Journal of Entomology and Zoology: VI, 2—4. 1914.

Columbia, Mo: The Library of the University of Missouri.
Bulletin, Science Series: II, 1. 1911.

Davenport, Iowa: Academy of Natural Sciences.
Proceedings: XIII, p. 1—46. 1914.

Honolulu, Hawaii: College of Hawaii.
Bulletin:

Lawrence, Kans.: Kansas University.
Science Bulletin: VII, 1—17 (= XV, 2). 1913; VIII, 1—10 (= XV, 9). 1914.
Annual Report of the Experiment Station:

The University Geological Survey of Kansas: Bulletin N:o 1. 1913.
Mineral Resources of Kansas:

Lincoln, Nebr.: The University of Nebraska.
University Studies:
Zoological Laboratory, Studies:
Calendar:
Bulletin:

Madison, Wisc.: Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Lettres.
Transactions:

— Geological and Natural History Survey.
Bulletin:

Meriden, Conn.: Scientific Association.
Transactions:
Proceedings:
Annual Address:

Milwaukee, Wisc.: Wisconsin Natural History Society.
Bulletin: XI, 4, title page a. index. 1913; XII, 1—2. 1914.
Bulletin of the Public Museum of the City of Milwaukee:

Minneapolis, Minn.: Geological and Natural History Survey of Minnesota.
Reports, Zoological Series:
Minnesota Plant Studies: V. 1913.

Mewark, Delaw: Delaware College Agricultural Experiment Station, Entomlogical Departement.
Annual Report:
Bulletin:

New-Brigton, N. Y.: Staten Island Association of Arts and Sciences.
Proceedings: IV, 3—4. 1913.
Special:
Museum Bulletin: 69—72. 1914; N. Ser.: I, 1—5. 1914.

New-Haven, Conn.: Connecticut Academy of Arts and Sciences.
Transactions: XVIII, title page, contents etc.

New-York, N. Y.: New-York Academy of Sciences.
Memoirs:
Annals:
Transactions:
Index:

New-York, N. Y.: New-York Botanical Garden.
Bulletin: IX, 32. 1915.
— New-York Entomological Society.
Journal: XXII, 2—4. 1914.
— New-York Zoological Society.
Zoologica: I, 15—16. 1914.
Osburn, R. C. The Care of Home Aquaria. New-York 1914.

Philadelphia, Pa.: Academy of Natural Sciences.
Proceedings: LXV, 3. 1914; LXVI, 1. 1914.
— American Philosophical Society.
Proceedings:
Report:
Subject Register:
Supplement Register:
— Wagner Free Institut of Science.
Transactions:
— University of Pennsylvania.
Contributions from the Botanical laboratory:
— Free Museum of Science and Art, Departement of Archælogy, University Pennsylvania.
Bulletin:

Portland, Maine: Societyy of Natural History.
Proceedings:

Rochester, N. Y.: Academy of Science.
Proceedings:

San Francisco, Cal.: California Academy of Sciences.
Memoirs:
Proceedings, 4 Ser:: IV, p. 1—13. 1914; V, 1—2 (p. 1—31). 1915. 4:o.
Botany:
Zoology, 3 Ser.: IV, 4—5. 1906.
Geology:
Math. Phys.:
Occasional Papers:
— The Hopkins Seaside Laboratory of The Leland Stanford Jr. University.
Leland Standford Junior University Publications. University Series:
Meyer, A. W. The Hemolymph nodes of the Sheep. 1914.
de Oliveira Lima, M. The Evolution of Brazil compared with that of Spanish and Anglo-Saxon America. 1914.

Schäfer, E. An Introduction to the Study of the endocrine Glands and internal secretions. 1914.
Annual Register:

Springfield, Ill.: The State Entomologist of the State of Illinois:
Report:

S:t Louis, Mo: Academy of Science.
Transactions:

— Missouri Botanical Garden.
Annual Report:
Annals: I, 2—4. 1914.

Topeka, Kans.: Kansas Academy of Science.
Transactions:

Trenton, N. J.: New Jersey Natural History Society (formerly The Trenton Natural History Society).
Journal:

Tufts College, Mass: Tufts College.
Studies: III, 3—4. 1914.

Urbana, Ill.: Illinois State Laboratory of Natural History.
Bulletin: IX, Contents a. Index. 1910—1913; X, 4—5. 1914.
Article:
Bienniel Report.
Forbes, S. A. Fresh water Fishes and their ecology. Urbana, Ill. 1914.

— The Editor of The Journal of Parasitology.
Journal of Parasitology: I, 1. 1914.

— University of Illinois, Department of Zoology.

Washington, D. C.: Departement of Interior (U. S. Geological Survey).
Monographs:
Bulletin:
Annual Report:
Mineral Resources:
Water-Supply and Irrigation Papers:
Professional Papers:

— Departement of Agriculture.
Report:
Yearbook: 1913.

— Division of Biological Survey.
Bulletin:
Nort American Fauna:

Washington, D. C.: Smithsonian Institution (U. S. National Museum).
Annual Report:
Report of the U. S. National Museum:
From the Smithsonian Report:
Bulletin of the U. S. National Museum:
Report on the progress and condition of the U. S. National Museum for the year ending June 30, 1913. Washington 1914.
— Entomological Society.
Proceedings:
— Carnegie Institution of Washington. Departement of Experimental Evolution.
Publications:
Annual Report of the Director: 1914.

Finlande.

Helsingfors: Finska Vetenskaps-Societeten (Société des Sciences de Finlande).
Acta: XLIV, Minnesord (Nylander). 1913; XLIV, 3, 7. 1914; XLV, 2—3, Minnestal (Mechelin). 1914; XLVI, 3. 1915, Minnestal (Hjelt). 1914. 4:o.
Bidrag: 74, 1. 1914; 75, 2. 1914.
Öfversigt: LVI, A—C. 1913—1914.
Observations météorologiques:
Finländische Hydrographisch-Biologische Untersuchungen: 7—9. 1912; 13. 1914. 4:o.
— Geografiska Föreningen.
Meddelanden:
Terra:
— Sällskapet för Finlands Geografi (Société de Géographie de Finlande.
Fennia: 37. 1914.
— Finska Forstföreningen.
Meddelanden:
Forstlig Tidskrift: XXXI, 4—12. 1914; XXXII, 1—4· 1915.
Metsätaloudellinen Aikakauskirja:
Erikoistutkimuksia: 2. 1914; 3. 1915.
Ströskrifter:
Metsän ystävä:

Helsingfors: Landtbruksvetenskapliga Samfundet i Finland.
Abhandlungen:
Meddelanden:
— Finska Forstsamfundet.
Acta Forestalia: 1—3. 1913—1914.
— Fiskeriföreningen i Finland.
Fiskeritidskrift för Finland: 1914, 4—12; 1915, 1—4.
Snomen Kalastuslehti: 1914, 4—12; 1915, 1—3.
Suomen Kalatalous:
Fiskaren:
Kalastaja:
— La Rédaction de „Tidskrift för jägare och fiskare".
Tidskrift: XX. 1912; XXI. 1913; XXII. 1914; XXIII, Sluthäfte. 1915.

France.

Amiens: Société Linnéenne du Nord de la France.
Mémoirs:
Bulletin:
Angers: Société d'Etudes des Sciences Naturelles.
Bulletin, Nouv. Sér.:
Béziers: Société d'Etudes des Sciences Naturelles.
Bulletin:
Bordeaux: Société Linnéenne.
Actes:
Caen: Société Linnéenne de Normandie.
Bulletin, 6:e Sér.:
Cherbourg: Société Nationale des Sciences Naturelles et Mathématiques.
Mémoires:
Langres: Société de Sciences Naturelles de la Haute-Marne.
Bulletin:
La Rochelle: Académie. Société des Sciences Naturelles.
Annales:
Rouy, G. Flore de France:
Lyon: Société Linnéenne.
Annales, N. Sér.:
— Muséum d'Histoire Naturelle.
Archives:

Lyon: Société Botanique de Lyon.
Annales:
Nouveau Bulletin:
— Académie des sciences, belles-lettres et arts. Sciences et lettres.
Mémoires, 3:e Sér.:
— Société d'Agriculture, sciences et industrie.
Annales, 7:e Sér.:

Marseille: Musée d'Histoire Naturelle.
Annales, Zoologie:
Annales:
Bulletin, 2:e Sér.:

Montpellier: Académie des Sciences et Lettres.
Mémoires de la section de médicine, 2:e Sér.:
Mémoires de la section des Sciences, 2:e Sér.:
Bulletin mensuel: 1914, 4—12; 1915, 1—3.

Nancy: Société des Sciences.
Bulletin, 3:e Sér.:
Bulletin de séances, Sér. 3:

Nantes: Société des Sciences Naturelles de l'Ouest de la France.
Bulletin, 3:e Sér.:
— Société Académique de Nantes et de la Loire Inférieure.
Annales, 9:e Sér.:

Nimes: Société d'Etude des Sciences Naturelles.
Bulletin:
Supplement:

Paris: Société Entomologibue de France.
Annales: LXXXIII, 1—3. 1914.
Bulletin:
— Société Zoologique de France.
Mémoires:
Bulletin:
— Société de Géographie.
La Géographie:
— Rédaction de „La Feuille des jeunes naturalistes".
Feuille, 5 Sér.: XLIV, 522—523. 1914.

Reims: Société d'Etude des Sciences Naturelles.
Bulletin, 3:e Sér.:
Comptes rendus:

Travaux:
Procès verbaux:

Rennes: L'Université.
Travaux scientifiques.

— La Station entomologique.
Insecta: IV, 40—41. 1914.

Rouen: Société des Amis des Sciences Naturelles.
Bulletin, 5:e Sér.:

Toulouse: Société d'Historie Naturelle.
Bulletin:

— Société des Sciences Physiques et Naturelles.
Bulletin:

— Société Française Botanique.
Revue de Botanique.

Grande-Bretagne et Irlande.

Cambridge: Cambridge Philosophical Society.
Proceedings: XVII, 6. 1914; XVIII, 1—2. 1914—1915.
List:

Edinburgh: Royal Society.
Transactions:
Proceedings: XXXIV, 2—3. 1913—1914; XXXV, 1. 1919.

— Botanical Society.
Transactions:
Proceedings:
Transactions and Proceedings:
Annual Report:
Notes from the Royal Botanical Garden, Edinburgh:

— La Rédaction de „The Annals of Scottish Natural History".
Annals:

Glasgow: Natural History Society.
Transactions and Proceedings, N. S.:
The Glasgow Naturalist: VI, 1, 3—4. 1913.

London: Royal Society.
Proceedings: Ser. A. Vol. 89, N:o A. 609. 1913; Vol. 90, N:o A. 618—620. 1914. — Ser. B Vol. 86, N:o B 591. 1913; Vol. 87, N:o B. 597—599. 1914.

Reports to the Evolution Committee:
Obituary Notices:

London: Linnean Society.
Journal, Botany:
Journal, Zoology:
Proceedings:
List:

— Royal Gardens, Kew.
Bulletin: 1914.

— Distant, W. L.
The Zoologist, 4 Ser.:

Newcastle-upon-Tyne: Natural History Society of Northumberland, Durham and Newcastle-upon-Tyne.
Transactions, New Ser.: IV, 1. 1914.

Plymouth: Marine Biological Association.
Journal, New Ser.: X, 2. 1914.

Italie.

Bologna: R. Accademia delle Scienze dell' Istituto di Bologna.
Memorie, Classe di Scienze fisiche, Ser. 6:
Indici generali:
Rendiconti, N. Ser.:

Catania: Accademia Gioenia di Scienze Naturali.
Atti, Ser. 5: VI. 1913. 4:o.
Bulletino mensile, Ser. 2: 29—31. 1914.

— Direzione del Giornale „Malpighia".
Malpighia: XXVI, 9—12. 1913; XXVII. 1—2. 1914—1915.

Firenze: Società Entomologica Italiana.
Bulletino: XLV, 1—4. 1913.

— Redazione della „Redia", Giornale di Entomologia.
Redia:

Genova: Museo Civico di Storia Naturale.
Annali, Ser. 3:a:
Viaggio del Dott. Elio Modigliani in Malesia. Riassunto generale dei risultati zoologici. Genova 1909.

Milano: Società Italiana di Scienze Naturali e del Museo Civico di Storia Naturale.
Atti: LIII, 1. 1914.
Memorie:

Modena: R. Accademia di Scienze, Lettere ed Arti.
Memorie, Ser. 3: X, 2. 1913. 4:o.
— Società dei Naturalisti e Matematici.
Atti, Ser. 4: XV. 1913.
— Redactore della „La Nouva Notarisia".
L. N. Notarisia: XXV, 2—4. 1914; XXVI, 1. 1915.

Napoli: R. Accademia delle Scienze Fisiche e Matematiche.
Atti, Ser. 2: XV. 1914. 4:o.
Rendiconto, Ser. 3: XIX, 6—12. 1913.
— Società Africana d'Italia.
Bolletino: XXXII, 12. 1913; XXXIII, 1. 1914; XXXIV, 1—3. 1915.
— Società di Naturalisti.
Bolletino, Ser.:
— Museo Zoologico della R. Università.
Annuario, N. Ser.:

Padova: Accademia scientifica Veneto-Trentina-Istriana (ci-devant Società Veneto-Trentina di Scienze Naturali).
Atti, Ser. 3: VII. 1914.
Bolletino:

Palermo: Redazione della „Naturalista Siciliano".
Il Natur. Sicil., N. Ser.: XXII, 1—5. 1914.
— R. Orto Botanico di Palermo.
Bulletino:
— R. Istituto Botanico di Palermo.
Contribuzioni alla Biologia vegetale:

Pisa: Società Toscana di Scienze Naturali.
Memorie: XXIX. 1913.
Processi verbali: XXII, 5. 1913; XXIII, 1—2. 1914.

Portici: Laboratorio di zoologia generale e agraria. R. Scuola superiore di Agricoltura.
Bulletino:

Roma: R. Istituto Botanico.
Annuario:
Annali di Botanica: XII, 2. 1914.
— Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio-Emanuele.
Bolletino:
Indice:

Roma: Società Zoologica Italiana. (Ci-devant Società Romana per gli Studi Zoologici).
Bolletino, Ser. 3:

— R. Accademia dei Lincei.
Rendiconti, Ser. 5: XXIII, 8—12 (1:o Sem.). 1914; XXIII, 1. (2:o Sem.). 1914.

Venezia: Redazione della „Notarisia".
Notarisia, Serie Notarisia-Neptunia:
Sommario:

Verona: Museo Civico.
Madonna Verona: VIII, 29—32. 1914.

Japon.

Formosa: Bureau of the Productive Industries, Government of Formosa.
Hayata, B. Icones Plantarum Formosanarun. Vol. IV. 1914. 4:o.

Kyōto: College of Science and Engineering, Kyōto Imperial University.
Memoirs: VI, 2—3. 1914.

Sendai: Tôhoku Imperial University.
The Science Reports: Ser. 1: III, 5—6. 1914; Ser. 2: II, 1—2. 1914—1915. 4:o; III, 2—4. 1914.

Tōkyō: College of Science, Imperial University.
Journal: XXIII, 2. 1913; XXXIV, 2. 1913; XXXV, 2, 5, 6. 1913—1914; XXXVI, 3—4. 1914.

Les Indes occidentales.

Kingston: The Institute of Jamaica.
Journal:
Annual Report:

Les Indes orientales.

Calcutta: Asiatic Society of Bengal.
Journal, P. I:

Journal, P. II:
Journal, P. III:
Proceedings:
Journal & Proceedings:
Index:
Annual Addres:

Luxembourg.

Luxembourg: Gesellschaft Luxemberger Naturfreunde (Frühere grossh. botanische Gesellsch. u. frühere „Fauna" vereinigt).
Bulletins mensuels (Monats-Berichte), N. Ser.:

Mexico.

Mexico: Instituto medico nacional.
Anales: XII, 3—5. 1913—1914.

Norvège.

Bergen: Bergens Museum.
Aarbok: 1913, 3; 1914—1915, 1.
Aarsberetning: 1913—1914.
Skrifter, ny Raekke: I, 2. 1914. 4:o.
Sars, G. O. An account of the Crustacea of Norway: Vol. VI, 5—6. 1914.
Meeresfauna von Bergen:
— Norges Fiskeristyrelse (Direction de pêches de la Norvège).
Aarberetning: 1913. 5; 1914, 1—3.
Christiania: Universitetet.
— Videnskabs Selskabet.
Forhandlingar:
Nyt Magazin for Naturvidenskaberne:
Stavanger: Stavanger Museum.
Aarshefte: 1913.
Tromsö: Museum.
Aarshefter: 35—36. 1912—1913.
Aarsberetning: 1912; 1913.

Trondhjem: K. Norske Videnskabers Selskab.
Skrifter: 1913.

Pays-Pas.

Amsterdam: K. Akademie van Wetenschappen.
Verhandelingen, Afd. Natuurkunde, Tweede Sectie:
Verslagen and Mededeelingen, Afd. Natuurkunde, 3:e Reeks:
Register of de Verslagen and Mededeelingen:
Verlag van de Gewone Vergaderingen der Wis- en Natuurkundige Afdeeling:
Proceedings of the Section of Sciences:
Jaarboek:

— Genootschap ter Bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde. Sectio voor Naturwetenschappen.
Maandblad:
Werken, Tweede Serie: VIII, 1. 1915.

Groningen: Naturkundig Genootschap.
Verslag: 1913.
Bijdragen tot de kennis van de Provincie Groningen en omgelegen streken:

Harlem: La société Hollandaise des Sciences.
Archives néerlandaises, Ser. III A (Sciences exactes: — Ser. III B (Sci. naturelles):

Leiden: Nederlandsche Dierkundige Vereeniging.
Tijdschrift, 2:e Sér.: XIII, 3—4. 1914.
Catalogus d. Bibliothek:
Aanwinsten der Bibliothek:

— Rijks-Herbarium (Herbier de l'État).
Mededeelingen: 15—20. 1913.

Nijmegen: Nederlandsche Botanische Vereeniging.
N. Kruidkundig Archief, Verslagen en Mededeelingen:
Recueil des Travaux Botaniques Néerlandais:
Prodromus Florae Batavae:

s'Gravenhage: Nederlandsche Entomologische Vereeniging.
Tijdschrift: LVII, 2—4. 1914.
Entomologische Berichten, IV, 73—78.

Utrecht: Société Provincial des Arts et Sciences.
Verslag: 1914.
Aanteekeningen: 1914.
Boldingh, I. The Flora of Curaçao, Acuba and Bonaire. Leiden 1914.

Portugal.

Lisboa: Academia Real das Sciencias. Classe de science, mathem., physic. e. natur.
Memorias, Nova Ser.:
Journal:
— Société Portugaise de Sciences Naturelles.
Bulletin:
Memorias:

République Argentine.

Buenos Aires: Sociedad Cientifica Argentina.
Anales: LXXVI, 6. 1913; LXXVII, 1—4. 1914.
— La Rédaction de „Revista Argentina de Historia Natural".
Revista:
— Muse de Productos Argentinos.
Boletin:
— Museo Nacional de Historia natural de Buenos Aires. (Ci-devant Museo Publico).
Anales:
Communicaciones:
Córdoba: Academia National de Ciéncias.
Actas:
Boletin: XIX, 2—4. 1913.
La Plata: Museo de la Plata. Universidad nacional de la Plata:
Anales, Ser. 2:
„ Sección botanica:
Anales, Sección paleontológica:
Revista:
— Universidad de la Plata. Facultad de Ciencias Fisico-Matematicas.
Publicaciones:

Roumanie.

Bucarest: L'Herbier de l'Institut botanique.
Bulletin:

Russie.

Archangelsk: Archangeler Gesellschaft zur Erforschung des russischen Nordens.
Извѣстія: 1914, 8—15, 18—20.
Отчетъ:

Astrachan: Ichthyologisches Laboratorium der Kaspi-Wolgaschen Fischerei-Verwaltung.
Arbeiten:
Отчетъ:

Dorpat: Naturforscher-Gesellschaft.
Schriften:
Archiv, 2:te Ser.:
Sitzungsberichte: XXII, 3—4. 1913.
Katalog der Bibliothek.

Irkutsk: La Direction du Musée.
Извѣстія:
Труды:

Jakutsk: La Direction du Musée.

Jaroslaw: Société des Naturalistes:
Mémoires:

Kasan: Société des Naturalistes à l'Université Impériale de Kasan:
Travaux (Trudi): XLIV, 5—6. 1912; XLV, 1—6. 1912—1913; XLVI, 1—6. 1914; XLVII, 1. 1915.
Comptes rendues: 1911—1912; 1912—1913.

Kharkow: Société des Naturalistes à l'Université Impériale de Kharkow.
Travaux (Trudi): XLVI. 1913.

Kiew: Société des Naturalistes de Kiew.
Mémoires: XXIV, 1—4. 1914—1915.
Procés Verbal:

— Société ornithologique de Kief du nom de K. Th. Kessler.
Travaux:

Kischineff: Société des Naturalistes et des Amateurs des Sciences naturelles de Bessarabie.
Travaux: III. 1911—1912; IV. 1912—1913.

Minusinsk: Museum.
Отчетъ: 1913.
Ватинъ, В. А., Село Минусинское Историческій очеркъ. 1914.

Moscou: Société Impériale des Amis des Sciences Naturelles, d'Anthropologie et d'Ethnographie.

Nouveaux Mémoires:

Bulletin:

Journal de la Section Zoologique, N. Ser.: II, 1—3. 1914.

Meteorologische Beobachtungen:

Матеріалы къ познанію фауны и флоры россійской имперіи. Отдѣл ботаническій:

Observations faites à l'Observatoire météorologique de l'Institut agronomique de Moscou 1912. Moscou 1914.

Дневникъ зоологическаго отдѣленія. III, 11. Москва 1913. 4:o.

Труды зоологическаго Отдѣленія Общества. Т. XVIII, 2. 1914. 4:o.

— Directorium der K. Universitäts-Bibliothek.

Gelehrte Nachrichten (Naturhist. Abth.):

— Импер. Русское Общество акклиматизаціи животныхъ и растеній.

Матеріалы къ познанію русскаго рыболовства: III, 1—11. 1913—1014.

Труды совѣщанія по рыбоводству, созваннаго при департаментъ земледѣлія въ 1913 году. I. С.-Петербургъ 1914.

Спичаковъ, Ф. Разведеніе рыбы въ небольшихъ прудкахъ. Москва 1914.

Nikolsk: Hydrobiologisches Laboratorium der Fischzuchtanstalt Nikolsk.

Aus der Fischzuchtanstalt Nikolsk:

Odessa: Société des Naturalistes de la Nouvelle Russie.

Mémoires:

Petrograd: Académie Impériale des Sciences.

Mémoires, 7:e Sér.;

Mémoires, 8:e Sér.: XXI, 4. 1914; XXXII, 3. 1914; XXXIII, 2. 1914. 4:o.

Mélanges biologiques:

Bulletin, Nouv. Sér.:

Bulletin, V:e Sér.:

Bulletin, VI:e Sér.; 1914, 7—18; 1915, 1 7.

Annuaire du Musée zoologique: Supplément à T. XV. 1910; XVIII, 4. 1913; XIX, 1—3. 1914.

Flora Sibiriae et Orientis extremi:

Revue Russe d'Entomologie: XIII, 3—4, Index. 1913; XIV, 1, 4. 1914; XV, 1. 1915.

Travaux du Musée botanique:

Schedae ad Herbarium Florae Rossicae:

Faune de la Russie. Poissons (Marsipobranchii et Pisces). Vol. III, 2. 1914. — Insectes Hémiptères (Insecta Hemiptera). Vol. I, Livr. 1. 1914. — Hydraires (Hydroidae), Vol. II, Livr. 2. 1914.

Маттаков, P. A. Списокъ рѣкѣ днѣпровскаго бассейна. С.-Петербургъ 1913.

Wyrogévitch, Th. Sur la Holcampella Ostroumowi, mihi n. sp., trouvée dans la mer noire. St. Péterbourg 1905.

Аверинцевъ, С. В. Нѣкоторыя наблюденія надъ Strongylocentrotus droebachiensis O. F. Müll. С.-Петербургъ 1910. 4:o.

Зерновъ, С. А. Основныя черты Распредѣленія Животныхъ въ черномъ Морѣ у Севастополя. С.-Петербургъ 1908. 4:o.

Милашевичъ, К. О. Моллюски собранные во время экскурсіи С. А. Зернова на миноносцѣ № 264 на рѣкѣ дунай съ 28 июня по 3 поля 1907 года. С.-Петербургъ 1908. 4:o.

Тондзикевичъ, В. Къ біологіи Idothea tricuspidata. С.-Петербургъ. 1906. 4:o.

Petrograd: Hortus Botanicus (Jardin Impérial botanique).

Acta:

Bulletin:

Отчетъ:

Scripta botanica:

— Societas Entomologica Rossica.

Horæ:

— La Société Impériale des Naturalistes de Petrograd.

Section de Botanique:

Travaux: XLIV—XLV. 1913—1914.

Journal botanique:

Section de Zoologie et de Physiologie:

Travaux: XLII, 4. 1913; XLIII, 4. 1915.

Section de Géologie et Minéralogie:

Travaux:

Comptes rendus: XLIV, 1, n:o 4—8. 1913; XLV, 1, n:o 1—8. 1914; XLVI, 1, n:o 1. 1915.

— Г. У. З. и. З., Переселенческое Управленіе.

Федченко, Б. А. Флора Азіатской россіи: 1—7. 1912—1915. Предварительный отчетъ о ботаническихъ изслѣдованіяхъ въ Сибири и въ Туркестанѣ въ 1913 г. Петроградъ 1914.

Petrosawodsk: Die Gesellschaft zur Erforschung des Gouvernement Olonez.
Nachrichten: 1914, 1—8; 1915, 1.

Riga: Naturforschender Verein.
Korrespondenzblatt:
Arbeiten, Neue Folge:
Katalog der Bibliothek:

Saratow: Station biologique du Wolga.
Arbeiten: V, 1. 1914.
Travaux:
Compte-rendu:
Bericht:
Jahrbuch:

Simféropol: Société des Naturalistes et des amis de la Nature en Crimée.
Bulletin:
Труды:
По Крыму. Сборникъ 2. Симферополъ.

Tiflis: Kaukasisches Museum.
Mitteilungen: VII, 3—4. 1913,
Museum Caucasicum:
Извѣстія:

Suède.

Göteborg: K. Vetenskaps och Vitterhets Samhället.
Handlingar, 4:e Följden:

Lund: Universitetet:
Acta, Ny följd. Afd. II. Medicin samt matematiska och Naturvetenskapliga ämnen: IX. 1913. 4:o.

— La Rédaction de „Botaniska notiser".
Botaniska notiser: 1914, 4—6; 1915, 1—2.

Stockholm: K. Svenska Vetenskaps-Akademin.
Handlingar, Ny följd:
Arkiv för Botanik:
Arkiv för Zoologi:
Öfversigt:
Årsbok:
Lefnadsteckningar:

Stockholm: (Experimentalfältet): Centralanstalten för försöksväsendet på jordbrukets område.

Stockholm: Entomologiska Föreningen.
Entomologisk Tidskrift: 35. 1914.
— Svenska Botaniska Föreningen.
Svensk Botanisk Tidskrift: VIII, 3—4. 1914.
— Bergianska Stiftelsen.
Acta Horti Bergiani:
— Statens skogsförsöksanstalt.
Meddelanden: 10. 1913; 11. 1914.
Flygblad: 1—4. 1914.
— Föreningen för Skogsvård.
— La Rédaction de „Fauna och Flora“.
Fauna och Flora: 1914, 3—6; 1915, 1—2.
Uppsala: R. Societas Scientiarum.
Nova Acta, Ser. 4: III, 8. 1914; IV, 1. 1914. 4:o.
— Kongl. Universitetet.
Uppsala Universitetets Årsskrift:
Redogörelse: 1913—1914.
Zoologiska Bidrag från Uppsala:
Bulletin of the Geological Institution of the University of Uppsala: XII. 1914.

Suisse.

Basel: Naturforschende Gesellschaft.
Verhandlungen:
Bern: Naturforschende Gesellschaft).
Mittheilungen:
— La Société Botanique Suisse (Schweizerische Botanische Gesellschaft).
Bulletin (Berichte): XXIII. 1914.
Chambésy prés Genève: L'Herbier Boissier.
Bulletin, 2:e Sér.:
Mémoires:
Chur: Naturforschende Gesellschaft Graubündens.
Jahresbericht, Neue Folge: LV. 1913—1914.
Genève: Société de Physique et d'Histoire Naturelle.
Mémoires: XXXVIII, 1. 1914. 4:o.
Compte rendu:
— La Direction du Conservatoire et du Jardin botaniques.
Annuaire: XVII. 1913.

Genève: Société Zoologique.
Bulletin: I, fasc. 20—22. 1913; II, fasc. 1—3. 1913—1914.

Lausanne: Société Vaudoise des Sciences Naturelles.
Bulletin, 5:me Sér.: L, 182—184. 1914.

Neuchâtel: Société Neuchateloise des Sciences Naturelles.
Bulletin:

Schaffhausen: Schweizerische Entomologische Gesellschaft (Société Entomologique Suisse).
Mittheilungen (Bulletin):

St. Gallen: Naturwissenschaftliche Gesellschaft.
Bericht:
Jahrbuch:

Winterthur: Naturwissenschaftliche Gesellschaft.
Mitteilungen: 10. 1913—1914.

Zürich: Naturforschende Gesellschaft.

Uruguay.

Montevideo: Museo Nacional.
Anales:
Anales, Sección historico-filosofica:

2. Dons.

Bestyrelsen för Köpenhamns Zool. Museum.
The Danish Ingolf-Expedition: IV, 3. 1914; V, 5. 1914. 4:o.

Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut, Utrecht.
Mededeelingen en Verhandelingen:
Annuaire: 1912, A. Météorologie, B. Magnetisme terrestre. 1913. 4:o.
Ergebnisse aerologischer Beobachtungen: 1, 1909—1912. Utrecht 1913.

Finska Landtbruksstyrelsen (Suom. Maanviljelyshallitus).
Meddelanden (Tiedonantoja): LXXXIX. 1912 (id. en finnois); LXXXXIII. 1914 (id. en finnois); LXXXXIV. 1914 (en finnois).
Bidrag till Finlands officiella statistik: III. Landthusshållning. 7. Jordbruk och boskapsskötsel i Finland år 1912. Helsingfors 1914 (id. en finnois). — XX. Järnvägsstatistik. 43. Helsingfors 1914 (id. en finnois).

Årsberättelse till Finska mejerisamfundet från dess ombud i Storbritannien. 1913 (id. en finn.). — Helsingfors 1914.

Travaux des Sociétés scientifiques des étudiants de la faculté des sciences naturelles et mathématiques à l'Université de St. Petersbourg. Livr. IV—V. 1913.

The John Crerar Library, Chicago.
Annual Report: 19. 1913.

Louisiana Agricultural Experiment Station, Baton Rouge, La.
Annual Report: XXVI. 1913.
Bulletin: 143. 1914.

Maine Agricultural Experiment Station, Orono, Maine.
Bulletin: 217. 1913; 220. 1913; 225. 1914.

The University of Minnesota Agr. Exp. Station, St. Paul.
Bulletin: 132, 134—137. 1913—1914.

Krok, Th. O. B. N. & S. Almquist. Svensk flora för skolor. I. Fanerogamer. 13:de uppl. Stockholm 1914 (par M. Krok).

Lundström, C. Verzeichnis mehrerer von Dr. E. Strand in Norwegen gesammelten Diptera Nematocera. Sep. Christiania 1913.

Мокржецкій, С. А. Вредныя насѣкомыя и болѣзни растеній, наблюдовтіяся въ Таврической губерніи въ теченіе 1913 года. Симферополь. 1914.

Щеголевъ, И. М. D:o 1914 года. 1915. (par M. Mokrzecki).

Труды естественно-историческаго музея Таврическаго губернскаго земства. II. 1913; III. 1914. (par M. Mokrzecki).

Отчетъ по естественно-историческому Музею Таврическаго губернскаго земства за 1913 годъ. — D:o за 1914 годъ. (par M. Mokrzecki).

Murbeck, S. Über die Baumechanik bei Änderungen im Zahlenverhältnis der Blüte. Lund 1914. 4:o. Sep.

Trägårdh, I. Sveriges Skogsinsekter. Stockholm 1914.

En dehors de ces dons, la Société a reçu une partie de la bibliothéque de son membre décédé M. C. Lundström conténant 731 volumes de zoologie (notamment entomologie), de botanique, de chasse, de pêche, etc.

Helsingfors le 13 mai 1915.

Enzio Reuter,
Bibliothecaire.

Übersicht der wichtigeren Mitteilungen 1914—1915.

I. Zoologie.

Allgemeines.

Vogelschutz. Im Auftrage des Kais. Senats äussert sich die Gesellschaft über einen Vorschlag zur Änderung der in Finland geltenden Jagdverordnung und hebt dabei als sehr wünschenswert hervor, dass das geflügelte Wild durch zweckmässige Gesetzgebung gegen das immer mehr drohende Ausrotten geschützt werden möchte. S. 82—83.

Einen Vortrag über Vogelschutz und speziell über die Schonung der Raubvögel hält Prof. Dr. K. M. Levander. Einige Raubvögel, wie die Adler, können auf Grund ihrer Seltenheit nur geringen Schaden verursachen, andere sind gar nicht schädlich, viele sogar nützlich (Bussarde, *Falco tinnunculus,* Eulen etc.). Der Vortr. schlägt daher vor, eine Anzahl der Raubvogelarten durch Gesetzgebung ganz zu schützen. S. 94—95.

Mammalia.

Castor fiber L. Einen subfossilen Kiefer aus Kuolajärvi in Lapponia kemensis demonstriert Herr Stud. C. Fin-

nilä. S. 8. — Herr Dr. Harald Lindberg legt vom Bieber benagte, subfossile Stücke von Baumstämmen vor. S. 41.

Felis domesticus Keys. & Blas., Rasse mit abgestutztem Schwanze. Herr Prof. Dr. Th. Sælan hat im Sommer 1914 im Kirchspiel Kyrkslätt, Nylandia, eine Katze gesehen, deren Schwanz nur etwa 10 cm lang war; der Charakter war schon in fünf Generationen beibehalten worden. — Herr Mag. A. Wegelius hat in Ylöjärvi, Satakunta, und Herr V. Räsänen in Kemi, Ostrobothnia borealis, je eine schwanzlose Katze gesehen. — Vgl. auch Medd. Soc. Fauna et Flora Fenn. 23, S. 188, wo A. J. Mela über ähnliche Katzen aus Pieksämäki und S:t Michel berichtet. — S. 10—11.

Hypudaeus rufocanus Sundev. Auf einigen Inseln in der Nähe von Savonlinna (Nyslott), Savonia australis, lebt diese Art in grosser Menge. Im Winter 1912 frass sie an vielen Stellen die ganze Borke der in Schnee eingehüllten Bäume und Sträucher auf. A. E. Fri. S. 22.

Sciurus vulgaris L. Das Eichhörnchen tritt in Finnisch-Lappland in zwei Formen auf: das dunklere „Fichten"-E. und das hellere „Kiefern"-E. Es ist behauptet worden, dass diese Formen zwei verschiedene Altersklassen repräsentierten; auch ist hervorgehoben worden, dass dieselben von periodisch wechselnden Samenjahren der Fichte und der Kiefer abhängig sein könnten. Verf. weist jedoch, auf Grund einiger von ihm gemachten Beobachtungen, diese Ansichten zurück. Irmer Forsius. S. 48—50.

Sus scrofa domestica. Zwei teratologische Notizen: 1) ein hermaphrodites Ex., Fig. 1, A von der Ventralseite, B von der linken Seite, etwas mehr vergrössert; 2) Polydactylie, Fig. 2. V. V. Kujala. S. 64—67.

Inbezug auf Fundorte von Vertebraten wird auch auf den von Herrn Aman. K. E. Ehrström erstatteten Bericht über den Zuwachs der zoologischen Sammlungen hingewiesen. S. 122—128.

Aves.

Vermischte Notizen.

Nyctea scandiaca (L.). Im Herbste 1913 und im Winter 1914 hat eine Wanderung dieser Art nach Süd-Finland stattgefunden, und zwar, nach den 25 angeführten Fundorten zu urteilen, wahrscheinlich in den östlichen Teilen Finlands nach Süden und dann längs dem Bottnischen Meerbusen nach Norden zurück. Seit dem Jahre 1910 hat der Mitteiler bisher nur von 4 Exx. Kenntnis erhalten. A. E. Fri. S. 20—21.

Syrnium lapponicum (Sparrm.). Scheint im Herbste 1912 Wanderungen vorgenommen zu haben, denn vom Okt. bis Mitte Dez. waren je 1 Ex. in Karelia borealis, Savonia borealis, Tavastia borealis und 4 Exx. in Savonia australis angetroffen worden. Im Herbste 1914 wurden in Sav. austr. 2 Exx. erbeutet. A. E. Fri. S. 21.

Ornithologische Notizen aus der Gegend von Helsingfors, Nylandia. Betreffs 55 Arten werden Beobachtungen über Ankunft und Abzug, Aufenthaltsort, Anzahl etc. aus verschiedenen Jahren mitgeteilt. E. Merikallio. S. 28—34.

Ornithologische Beobachtungen im Sommer 1914 im Revier Siikakangas, im NW-Teil von Tavastia australis. 77 Arten. Mitteilungen über Häufigkeit, Lebensweise, Brütezeit, Aufenthaltsort. E. Merikallio. S. 34—39.

Temperaturverhältnisse bei Vögeln. Versuchsobjekte waren 11 Indiv.: Hahn, Henne, Taube ♂ und ♀, Ente, Fasan ♀, Rebhuhn, *Larus fuscus, Acanthis spinus, Astur palumbarius* und *Syrnium aluco.* Im allgemeinen traf bei normaler Tagesordnung das Temperaturmaximum um 12 Uhr Mittags ein, oder auch zur Zeit der vorhergehenden oder nachfolgenden Beobachtung, d. h. um 9 Uhr vorm. oder um 3 Uhr nachm. (die Messungen der Temperatur wurden jede dritte Stunde ausgeführt). Die Mehrzahl der Versuchstiere zeigte ein Minimum um 12 Uhr nachts

oder öfter etwas später; bei dem Hahn jedoch traf das Minimum konstant um 6 Uhr nachm. ein. — Die mittlere Temperatur war etwa 40°.5—42° C, bei dem ♂ der Taube jedoch in einer Versuchsperiode etwas über 43° C; bei der *Syrnium*-Art war sie 40°.1. Die Differenz zwischen Max. und Min. war der Grösse des Vogels umgekehrt proportional, mit Ausnahme von *Astur palumbarius*, der, obgleich einer der grössten unter den untersuchten Vögeln, dennoch die grösste Differenz aufwies, und zwar 2°.15 C. In den beiden untersuchten Fällen war die Temperatur des ♂ konstant höher als diejenige des ♀. — Versuche mit umgekehrter Tagesordnung wurden mit 5 Ind. angestellt: Hahn, Henne, Taube ♂ und ♀, Ente. Die dunkle Periode dauerte von 6 Uhr vorm. bis 6 Uhr nachm., die helle Periode die übrigen zwölf Stunden. Der Hahn und die Henne stellten sich schon am 8:ten Tage in umgekehrte Tagesordnung ein, d. h. mit ganz entgegengesetzten Temperaturmaxima und -minima, die Tauben erst nach 14 Tagen. Die Ente, die auch bei gewöhnlicher Tagesordnung keine Periodizität aufwies, reagierte nicht. K. S. Stenbäck und A. Hildén. S. 45—46.

Ornithologische Notizen aus der Gegend von Vasa, Ostrobothnia australis. Betreffs etwa 20 Arten werden Notizen über Fundplätze etc. mitgeteilt. — In warmen Wintern sind einige Zugvögel noch im Dezember oder Januar in der Gegend beobachtet worden, u. a. *Motacilla alba* am 2. 12. 1895 und am 7. 12. 1913, *Turdus pilaris* Ende Januar 1915, *Fringilla coelebs* Weihnachten 1913. C. Finnilä. S. 54—59.

Strix bubo L. In einem alten, schon von J. v. Wright im Jahre 1857 erwähnten Neste dieses Vogels in der Nähe von Kuopio, Savonia borealis, wurden Knochenreste von den S. 89 angeführten Tieren gefunden. Bemerkenswert ist der Fund von *Mus rattus* L., der in Sav. borealis nicht mehr vorkommt und auch nicht in der Literatur aus dieser Gegend angegeben wird. E. W. Suomalainen. S. 88—90.

Vogeltopographische Untersuchungen in der Gegend von Pori (Björneborg), Satakunta, im Jahre 1913. Verf. beschreibt die Fauna verschiedener Lokalitäten, z. B. der Deltainseln, der Kiefern-, Fichten- und gemischten Wälder, der Schären am Meere; er gibt ferner Notizen über den Zug, über die Vogelfauna im Winter und über zufällig auftretende Arten. E. W. Suomalainen. S. 90—94.

Beringte Vögel in Finland im J. 1914. Verf. berichtet über die Fortsetzung der Beringung und über die bis Mai 1915 zurückgemeldeten Exx. Vgl. Medd. Soc. Fauna et Fl. Fenn. 40, S. 200—212. J. A. Palmén. S. 96—103.

Neu für das Gebiet.

Picus minor pipra Pallas. War im Herbste 1914 relativ häufig in der Gegend von Helsingfors, Nylandia, wo er vorzugsweise von *Scolytus Ratzeburgi* Janson zerstörte Birken aufsuchte. K. E. Kivirikko. S. 60.

Seltenheiten. — Wichtigere neue Fundorte.

Acanthis flavirostris (L.). Nylandia, Helsingfors, 1 ♀ im Dez. 1914 vom Arbeiter S. Pöntynen eingefangen und an den Tiergarten Högholmen verkauft. R. Palmgren. S. 84—85.

Archibuteo lagopus (Brünn.). Trat im Herbste 1912 in der Gegend von Nyslott in Savonia australis, sowie in Sav. borealis, mehrmals auf (5 Exx. werden angeführt); später nicht beobachtet. A. E. Fri. S. 21.

Asio otus L. Ostrobothnia borealis, Haukipudas, 1 Ex. im Frühling 1915 und 1 Ex. im August 1912 (K. Häyrynen), 1 Ex. am 11. 9. 1906 geschossen; Liminka im Frühlingswinter 1907 (Pentzin). E. Merikallio. S. 135.

Ciconia ciconia (L.). Ein Ex. wurde am 14. 5. 1914 im Kirchspiel Antrea in Karelia australis von Herrn A. Partanen geschossen. F. Lönnfors. S. 20.

Circus cyaneus (L.). Tavastia australis, Janakkala Turenki, 1 ♀ am 25. 1. 1913; Karelia borealis, Joensuu, 1 ♀ am 3. 10. 1914. A. E. Fri. S. 22. — Ostrobothnia australis, Mustasaari, Ende Mai 1912 wurde ein Nest angetroffen (O. Hellström), Närpes und Ylistaro (Florin). C. Finnilä. S. 57.

Erithacus philomela (Bechst.). Nistete im Sommer 1914 im Kirchspiel Karkku, Satakunta. E. Bergroth, A. Hildén. S. 11—12. — Zweimal im Kirchspiel Iso-Kyrö, Ostrobothnia australis, beobachtet. A. Björkenheim, C. Finnilä. S. 54.

Fulica atra L. Am 9. 8. 1913 wurde im Kirchspiel Simo, Ostrob. borealis, von Herrn Stud. U. Wuorio 1 ♂ und im Kirchspiel Kolari, Lapp. kemensis, am 7. 12. 1910 1 Ex. von A. Pääkkölä geschossen. V. Räsänen. S. 9.

Galerida cristata (L.) Boie. Ein Ex. wurde im Januar 1883 von Herrn Dr. N. Sundman in Sodankylä, Lapponia kemensis, geschossen. C. Finnilä. S. 8.

Lanius minor Gmel. Savonia australis, Sulkava, 1 ♂ im Sommer 1912. A. E. Fri. S. 22.

Larus glaucus Brünn. Savonia borealis, Iisalmi, 1 junges ♂ am 3. 3. 1913; Nylandia, Hyvinkää, 1 altes ♂ am 12. 4. 1914. A. E. Fri. S. 22.

Larus marinus L. Savonia australis, im Hafen von Savonlinna (Nyslott), 2 junge ♂♂ am 4. 9. 1913. A. E. Fri. S. 22.

Larus ridibundus L. Savonia australis, Savonlinna (Nyslott), 1 ♂ am 23. 3. 1913. A. E. Fri. S. 22.

Loxia bifasciata (Brehm). Savonia australis, in der Nähe von Savonlinna (Nyslott), 1 ♀ am 20. 10. 1911 und 1 ♂ am 14. 3. 1912. A. E. Fri. S. 22. — Ostrobothnia australis, Gegend von Wasa, im Dez. 1913 ziemlich zahlreich. C. Finnilä. S. 55.

Mergulus alle (L.). Ostrobothnia borealis, Kirchspiel Ii, Dorf Olhava, 1 Ex. im Dez. 1914 vom Bauer H. Maunula im Walde ganz erschöpft gefunden. E. Merikallio. S. 94.

Oriolus oriolus (L.). Ostrobothnia australis, Gegend von Wasa, in den Sommern 1911 (?) und 1913. K. Boucht, C. Finnilä. S. 55.

Passer domesticus L. Farbenvarietät von fast ganz einfarbig hellbraunem Aussehen, vom Gute Pelkola im Kirchspiel Hattula, Tavastia australis. A. Wegelius. S. 7.

Phylloscopus sibilatrix (Bechst.). Im Kirchspiel Mustasaari, Ostrobothnia australis, einige Male beobachtet. G. Hermansson, C. Finnilä. S. 55.

Rallus aquaticus L. Am 1. April 1915 wurde 1 Ex. in der Stadt Hangö, Nylandia, vom Schüler U. E. Nordström eingefangen und dem Tiergarten Högholmen übersandt. R. Palmgren. S. 85—86.

Ruticilla tithys Naum. Nylandia, Helsingfors Högholmen, 1 ♀ am 5. 11. 1914. Vgl. betreffs früherer Funde in Finland Medd. Soc. Fauna et Fl. Fenn 39, S. 247. Einar Nyberg. S. 42.

Syrnium aluco L. Diese Art ist mehrmals in den zwei letzten Jahren in Karelia australis, u. a. in der Gegend von Wiborg, geschossen worden. F. Lönnfors. S. 19.

Turdus merula L. Ein junges Ex. am 8. Juni 1914 im Kirchspiel Lojo, Regio aboënsis, beobachtet. Erwachsene Exx. mehrmals während des Sommers in derselben Gegend gesehen. I. Forsius. S. 2—3. — In der Gegend von Wasa, Ostrobothnia australis, einige Male gefunden. C. Finnilä. S. 54.

Turtur turtur (L.). Savonia australis, in der Nähe von Savonlinna (Nyslott), 1 ♂ am 4. 6. 1911; Karelia borealis, Nurmes, 1 ♂ am 18. 9. 1911. A. E. Fri. S. 22.

Upupa epops L. Savonia australis, Kangasniemi, 1 ♂ im Okt. 1914. A. E. Fri. S. 22.

Vanellus vanellus (L.). Karelia borealis, Nurmes Valtimo, 1 ♂ am 6. 3. 1913; Kar. borealis, Värtsilä, 1 ♂ am 12. 4. 1913. A. E. Fri. S. 22. — Ostrobothnia australis, Gegend von Wasa, 2 Exx. am 19. 5. 1910, 1 Ex. am 5. 5. 1915. C. Finnilä. S. 58.

Pisces.

Vermischte Notizen.

Über eine Myxosporidien-Krankheit bei Coregonus albula L. und *C. lavaretus* L. berichtet Herr Prof. Dr. K. M. Levander. In der Gegend von Kajana und im Kirchspiel Sotkamo, Ostrob. kajanensis, trat im Herbste 1914 bei *C. albula* eine Krankheit auf, die sich als durch den Parasiten *Henneguya Zschokkei* Gurley verursacht erwies. Auch früher ist die Krankheit in denselben Gewässern konstatiert worden (Luther in Medd. Fauna et Flora Fenn. 35, S. 58—59). Dagegen scheint die erwähnte *Coregonus*-Art nach Süden zu, u. a. in Mittel-Europa, nicht von der Krankheit betroffen zu werden. Ferner dürfte auch *C. lavaretus*, laut einer Mitteilung in einer alten Arbeit von Sjögren, in einigen nördlichen Gewässern in besonderem Grade dem erwähnten Parasiten ausgesetzt sein. Verf. spricht die Vermutung aus, dass wohl kaum das Klima, möglicherweise aber Inzucht und geringe Anzahl von Raubfischen dazu beigetragen haben, die Krankheit in den Gewässern Nordfinlands zu verbreiten. S. 14—17.

Coregonus albula L. Die Zusammensetzung des Bestandes studierte in einigen Binnenseen Finlands, u. a. im Keitele-See, Herr Dr. T. H. Järvi. Es erwies sich hierbei, dass bisweilen die neuen Altersklassen ganz verloren gehen, wie diejenigen aus dem Laiche in den Jahren 1910 und 1912. (Vgl. ferner in: „Finlands Fiskerier", Bd. 3, S. 33.) S. 60.

Seltenheiten. — Wichtigere neue Fundorte.

Acipenser sturio L. Ein ♀ wurde am 22. 6. 1914 im Kirchspiel Ulvila, Satakunta, im Flusse Kokemäenjoki (Kumo), unweit der Flussmündung, gefangen. Länge 2.65 m, Rundmass 1.30 m, Gewicht 152 kg. E. Hellevaara. S. 8.

Centronotus gunellus L. Ein Ex. wurde am 20. 6. 1913 in Luonnonmaa unweit der Stadt Turku (Åbo), Regio aboënsis, erbeutet. Länge 23 cm. E. Hellevaara. S. 8.

Perca fluviatilis L. Eine *aurea*-Form war von Herrn Dr. V. Starck in Sordavala, Karelia ladogensis, gefunden und von Herrn Mag. Phil. V. Jääskeläinen eingesandt worden. K. E. Ehrström. S. 135.

Scomber scombrus L. Im Nov. 1913 wurde im Kirchspiel Kökar, Alandia, 1 Ex. gefangen. Länge 20 cm. E. Hellevaara. S. 8.

Coleoptera.

Vermischte Notizen.

Über die Coleopterenfauna von Ostrobothnia borealis berichtet Herr Stud. Yrjö Wuorentaus. Die Insektenfauna der Küstengegenden von Ostrob. borealis ist ziemlich dieselbe wie in Süd-Lappland, und dies dürfte davon abhängen, dass auch die klimatischen Verhältnisse in den genannten Gegenden einander recht ähnlich sind. S. 60.

Neu für das Gebiet. — Seltenheiten.

Acupalpus meridianus L. Nylandia, Helsingfors, mehrere Exx. von den Schülern R. Elfving und P. H. Lindberg angetroffen worden. R. Frey. S. 13.

Amara Quenselii Schönh. Nylandia, Hangö. Fr. Öblom. S. 129.

Bagous binodulus Herbst (nec. *binodulus* Thoms.). Isthmus karelicus, Mohla, 1 Ex. vom Schüler Håkan Lindberg gefunden. Neu für das Gebiet. R. Frey. S. 13.

Ceutorrhynchus chrysanthemi Gyll. Isthmus karelicus, Sakkola, 3 Exx. von Herrn Stud. Th. Grönblom angetroffen worden. R. Frey. S. 14.

Lophocateres pusillus Klug. Zwei Exx. in Wiborg, Karelia australis, am 1. 8. 1914, mit zahlreichem *Tribolium fer-*

rugineum Fabr. zusammen, von Herrn V. Löfgren angetroffen. Neu für das Gebiet. Th. Grönblom. S. 23.

Mecinus collaris Germ. Nylandia, Ekenäs, Zoologische Station Tvärminne, Gallen an *Plantago maritima* hervorrufend. Neu für das Gebiet. Y. Wuorentaus. S. 3.

Phyllobius betulae Fabr. Regio aboënsis, Karislojo Pellonkylä. Neu für das Gebiet. W. Hellén. S. 18—19.

Hymenoptera.

Vermischte Notizen.

Zur Kenntnis der Evaniiden Finlands. Aus dem Gebiete werden 1 *Evania*-Art, 7 *Gasteruption*-Arten und 1 *Aulacus*-Art notiert. Das früher nicht bekannte ♂ von *G. subtile* Thoms. wird beschrieben. Wolter Hellén. S. 67—69.

Formica, Berichtigungen. Die früher *F. gagates* benannte Art aus Finland, u. a. auch die Individuen aus Ostrobothnia borealis (Medd. Soc. Fauna et Fl. Fenn. 38, S. 202, 203), erweisen sich als der *F. picea* (Nyl.) angehörig. — *F. suecica* (Adlerz) ist unrichtig aus Finland angegeben worden (Medd. S. F. et Fl. Fenn. 40, S. 306). — V. Räsänen. S. 136.

Ausgeschlüpfte parasitische Hymenopteren aus Finland. Verf. gibt ein Verzeichnis von etwa 20 Chalcididen und 2 Proctotrupiden aus Lojo und Karislojo in Regio aboënsis sowie Pärnå und der Gegend von Helsingfors in Nylandia. Die Arten sind früher nicht aus dem Gebiete bekannt; sie wurden von Herrn Dr. J. C. Crawford bestimmt. Auch einige biologische Notizen werden mitgeteilt. Runar Forsius. S. 136—138.

Neu für das Gebiet.

Chrysis rutilans Ol. und *Chr. Zetterstedti* Dahlb. Nylandia, Pärnå, leg. et det. Å. Nordström. R. Frey. S. 43.

Dinotomus lapidator Fabr. Nylandia, Pärnå, Å. Nordström; Satakunta, Birkkala, Th. Grönblom. S. 129.

Hemiptera.

Stagonomus pusillus H.S. Regio aboënsis, Pargas Lofsdal, neu für ganz Fennoskandia. E. Reuter. S. 9—10.

Lepidoptera.

Neu für das Gebiet.

Argynnis paphia L. ab. *valesina* Esp. Regio aboënsis, Lojo, 1 ♀ vom Schüler Håkan Lindberg gefangen. Th. Grönblom. S. 4.

Brephos nothum Hübn. Karelia australis, in der Gegend von Wiborg, etwa 20 Exx. in den J. 1912—1914 von den Herren V. Teittinen und V. Löfgren gefangen. Th. Grönblom. S. 3—4.

Larentia comitata L. ab. *moldavinata* Stgr. Tavastia australis, Kangasala. A. Poppius. S. 131.

Larentia unifasciata Haw. Satakunta, Birkkala Rahola, 1 ♂ am 24. 7. 1913 im Garten. Th. Grönblom. S. 23.

Lycaena eumedon Esp. ab. *caeca* Courv. Ostrobothnia kajanensis, Kuhmoniemi. K. Valle. S. 131.

Miana latruncula Hb. ab. *intermedia* Horm. Nylandia, Helsingfors. E. Oker-Blom. S. 131.

Pygaera anastomosis L. ab. *tristis* Stgr. Nylandia, Esbo. Thyra Nyberg. S. 131.

Setina irrorella Cl. ab. *signata* Brkh. Satakunta, Birkkala Salahmi. H. Clayhills. S. 131.

Odonata.

Aeschna clepsydra Say (= *maxima* Heikel). Isthmus karelicus, Kivennapa, 1 ♂ (Sillman); Nylandia, Hanko (Hangö),

2 ♂♂ (F. Öblom). K. J. Valle. S. 8. — Karelia ladogensis, Jaakkima. L. Miettinen. S. 130.

Aeschna serrata Hagen. Nylandia, Helsinge. Neu für das Gebiet. J. Kivenheimo. S. 130.

Agrion vernale Hagen (= *lunulatum* Charp.). Nylandia, Ekenäs Tvärminne, 1 ♂ (E. Lindqvist); Lapponia imandrensis, Bjäloguba, 1 ♂. Neu für das Gebiet. R. Frey. S. 43.

Somatochlora Sahlbergi Trybom. Lapponia imandrensis, Jokostrow, leg. R. Envald. Neu für Europa. K. J. Valle. S. 42.

Plecoptera.

Vermischte Notizen.

Über die Plecopteren Finlands berichtet Herr Kand. Phil. J. S. W. Koponen. Die Anzahl der bis jetzt aus dem Gebiete bekannten Arten beträgt 34. — *Nemura arctica* Esb. Petersen 1909 ist mit *N. Sahlbergi* Morton 1896 identisch; die Verschiedenheiten der resp. Abbildungen etc. rühren davon her, dass Petersen in Spiritus aufbewahrte, Morton dagegen trockene Exx. gebraucht hat. — S. 24—26, 83—84.

Neu für das Gebiet.

Amphinemura cinerea Oliv. Lapponia kemensis, Muonio und Kittilä (A. J. Siltala). J. S. W. Koponen. S. 84.

Amphinemura Standfussi Ris. Savonia australis, Lappvesi (A. J. Silfvenius); Karelia ladogensis, Sortavala. J. S. W. Koponen. S. 25.

Amphinemura triangularis. Russisch-Lappland (J. Sahlberg); Lapponia tulomensis, lac. Nuorti (Envald). J. S. W. Koponen. S. 25.

Arcynopteryx dovrensis Mort. Lapponia enontekiensis (A. J. Siltala). J. S. W. Koponen. S. 83.

Capnia nigra Pict. Lapponia Varsugae, Kusomen (W. Hellén). J. S. W. Koponen. S. 25.

Capnia Sparre-Schneideri Esb. Pet. Lapponia inarensis, Utsjoki (J. Sahlberg); Lapp. Varsugae, Kusomen (W. Hellén); Lapp. ponojensis, Ponoj (R. Frey, W. Hellén). J. S. W. Koponen. S. 25.

Chloroperla venosa St. Nylandia, zwei Fundstellen, W. Hellén, J. S. W. Koponen. S. 25.

Dictyopterygella parva n. sp. Lapponia imandrensis, Jokostrow (R. Frey, W. Hellén). J. S. W. Koponen. S. 25.

Isopteryx serricornis Pict. Lapponia kemensis, Muonio (R. Frey). J. S. W. Koponen. S. 25.

Leuctra hippopus Kpny. Karelia ladogensis, Sortavala; Lapp. ponojensis, Ponoj (W. Hellén). J. S. W. Koponen. S. 25.

Acarina.

Hydrachna. Ein Ex. von *Dytiscus latissimus* wurde vorgelegt, das mit einer grossen Anzahl Puppen einer *Hydrachna*-Art bedeckt war. Die Puppen wiesen verschiedene Grade des apodermalen Puppenstadiums auf; einige waren fast ganz fertig, andere weniger entwickelt. Der Käfer war von Herrn Stud. A. Kopperi im Simpele-See in Karelien tot gefunden worden. E. Nordenskiöld. S. 95.

Crustacea.

Gynandromorphismus bei der Cladocere Alona quadrangularis (O. F. Müll.). Mit 5 Fig. H. Järnefelt. S. 27—28.

Protozoa.

Henneguya Zschokkei Gurley als Parasit von *Coregonus*-Arten. Siehe oben bei *Pisces*, S. 189. K. M. Levander. S. 14—17.

Über eine neue marine Cothurnia-Art, C. acuta, aus der Zoologischen Station zu Tvärminne, Nylandia. Mit 1 Fig. K. M. Levander. S. 86—88.

Plankton.

Beitrag zur Kenntnis des Planktons in einigen Binnenseen Finlands. H. Järnefelt. S. 4—6.

Plankton des Sees Kallavesi in Savonia borealis. Nach einer Einleitung behandelt Verf. das Phytoplankton (S. 140—144) und gibt ein Verzeichnis der im August 1914 gefischten Arten des offenen Sees (S. 140—141). In einer geschützten Bucht mit fast reinem *Dinobryon*-Plankton wurden noch die S. 141, Zeile 19—22 v. o., erwähnten 3 Arten gefunden. Ferner folgen 14 Arten aus Proben früherer Jahre (S. 141—142). Zusammen 47 Phytoplanktonten, und zwar *Schizophyceae* 7 Arten, *Chlorophyceae* 15 Arten, *Euflagellata* 13, *Dinoflagellata* 4 und *Diatomaceae* 8 Arten. Diese Arten werden auf drei biologische Gruppen verteilt: 1) die gewöhnlichsten und überhaupt auch quantitativ am reichlichsten auftretenden Arten (S. 143, oben), 2) die übrigen häufigen Arten (S. 143, *Anabaena macrospora* etc.), 3) die seltenen und zufälligen Arten (S. 143, *Microcystis aeruginosa* etc.). — Das Zooplankton wird S. 144—148 in ähnlicher Weise geschildert: früher von Nordqvist gefundene Arten S. 144, Verzeichnis der im August 1914 erhaltenen Arten S. 145—146, Gesamtverzeichnis der Zooplanktonten S. 147. Zusammen 45 Arten: *Protozoa* 5 Arten, *Rotatoria* 19, *Copepoda* 9, *Cladocera* 11 Arten, *Schizopoda* 1 Art. Ferner dieselben biologischen Gruppen: 1) S. 148, *Tintinnidium fluviatile* etc., 2) S. 148, *Difflugia limnetica* etc., 3) S. 148, *Euchlanis dilatata* etc. Zuletzt ein Literaturverzeichnis. K. M. Levander. S. 139—149.

II. Botanik.

Plantae vasculares.

Systematische Notizen.

Myosotis laxa Lehm, eine verkannte Art der Gruppe der *Myosotis palustris*, ist in Finland, Schweden und Norwegen am Meere verbreitet. Mit 4 Fig. Harald Lindberg. S. 70—77.

Taraxacum leucoglossum Brenn. n. sp., eine weissblütige *Taraxacum*-Art aus Russisch-Lappland. Mit 2 Fig. M. Brenner. S. 46—48.

Neu für das Gebiet.

Chenopodium album var. *praeacutum* (Murr.) f. *oblongum* (Neilr.). Regio aboënsis, Pargas; Nylandia, Ingå, Kyrkslätt und Helsingfors. — Var. *lanceolatum* (Mühlenb.). Nylandia, Helsingfors. — M. Brenner. S. 63—64.

Myosotis laxa Lehm. Kommt in mehreren Provinzen am Meere vor; 15 Fundorte werden aufgezählt. Ferner 8 Fundorte in Schweden und 1 in Norwegen. Harald Lindberg. S. 76—77.

Taraxacum leucoglossum Brenn. n. sp. Lapponia imandrensis, am Umba-Flusse, leg. Thord Brenner. M. Brenner. S. 46—48.

Seltenheiten. — Wichtigere neue Fundorte.

Allium scorodoprasum. Nylandia, Ekenäs Ramsholm (Ossian Reuter) und Tvärminne. E. Häyrén. S. 78.

Alsine verna. Karelia ladogensis, Impilahti Raukkiivuoret. K. Linkola und V. Pesola. S. 50—54.

Botrychium simplex. Karelia onegensis, Korpiselkä und Suojärvi. K. Linkola. S. 119.

Carex stricta. Tavastia borealis, Jyväskylä. K. H. Hällström. S. 118.

Crambe maritima. Nylandia, Ekenäs, auf der Insel Långskär der Zoologischen Station zu Tvärminne. J. A. Palmén, E. Häyrén. S. 79.
Draba hirta. Lapponia kemensis, Kuolajärvi. K. Airaksinen. S. 118.
Epilobium angustifolium f. *rosea.* Satakunta, Karkku. O. Meurman. S. 119.
Galium mollugo und *G. mollugo* × *verum.* Tavastia borealis, Jyväskylä. K. Linkola. S. 119.
Hedysarum sibiricum. Lapponia Imandrae, Halbinsel Turja an der Kantalaks-Bucht. J. J. Sederholm. S. 61.
Paeonia anomala. Lapponia Imandrae, Turja. V. Krohn. S. 119.
Plantago lanceolata. Tavastia borealis, Jyväskylä. K. H. Hällström. S. 118.
Potentilla nivea. Lapponia kemensis, Kuolajärvi. K. Airaksinen. S. 118.
Potentilla verna. Karelia australis, Viborg. Harald Lindberg. S. 119.
Ruppia spiralis. Nylandia, Ekenäs-Schären in der Tvärminne-Gegend, 8 Fundstellen. Die Art blüht nicht jedes Jahr auf einem jeden ihrer Wuchsplätze. K. Holmberg, E. Häyrén. S. 78—79.
Stachys paluster × *silvaticus.* Savonia australis, Taipalsaari. U. Saxén. S. 119.
Vaccinium myrtillus f. *leucocarpa.* Ostrobothnia media, Brahestad Kopsankylä; Ostrobothnia borealis, Simo. Einar Reuter, E. Häyrén. S. 80.

Verwildert oder eingeschleppt.

Amarantus blitum. Nylandia, Kyrkslätt, in einem Garten im J. 1914. H. Wasastjerna. — *A. hybridus.* Tavastia im J. 1863. Kerkkonen. — Harald Lindberg. S. 7.
Antirrhinum orontium. Regio aboënsis, Pargas. K. Reuter. S. 119.
Plantago media. Lapponia Imandrae, Umba. J. J. Sederholm. S. 119.

Portulaca oleracea. Ostrobothnia borealis, Kemi Laitakari. V. Räsänen. S. 7.

Rudbeckia hirta. Tavastia borealis, Jyväskylä. K. H. Hällström. S. 118.

Monstrositäten.

Fasciationen am Stamme von *Chrysanthemum leucanthemum* (aus Ekenäs, Nylandia, leg. G. Svensson) und *Taraxacum officinale* (aus dem Botanischen Garten in Helsingfors, E. Lindqvist, H. Lindberg) werden beschrieben. R. Frey. S. 44—45.

Vermischte Notizen.

Anthyllis. In Finland findet man sowohl *A. vulneraria* L. als auch *A. *affinis* Britt. Die erstgenannte Form kommt auf den Åland-Inseln vor und ist ausserdem als zufällig an drei Stellen auf dem Festlande eingesammelt worden; sie gedeiht am besten auf mit Gras bewachsenen Hügeln. *A. *affinis* zieht dagegen sandige Plätze vor und ist an mehreren Orten auf dem Festlande gefunden worden. Harald Lindberg. S. 41.

Alsine verna. Wurde schon im Jahre 1877 im Kirchspiel Impilahti, Karelia ladogensis, gefunden (Medd. Soc. Fauna et Fl. Fenn. 9, S. 172, und 11, S. 41); der Fundplatz ist aber nicht näher bekannt. Ist jetzt im J. 1914 in demselben Kirchspiel wieder angetroffen worden. Die Art wächst als Relikt auf einigen kalkhaltigen (Kalkgehalt bis 13 %) Uferfelsen an einer Bucht des Ladoga-Sees. Die Vegetation dieses Fundplatzes wird näher geschildert. K. Linkola und V. Pesola. S. 50—54.

Chenopodium album. Zwei für Finland neue Formen werden notiert. M. Brenner. S. 63—64.

Musci.

Dichelyma capillaceum. Isthmus karelicus, Mohla. Vgl. Medd. Soc. Fauna et Flora Fenn. 24, S. 200. Harald Lindberg. S. 2.

Haplodon Wormskjoldii. Kuusamo, Suolampi in reichlicher Menge. Edv. af Hällström. S. 136.

Odontoschisma Macounii. Neu für das Gebiet. Regio kuusamoënsis, Lapponia inarensis, Lapp. imandrensis und Lapp. ponojensis. H. Rancken. S. 60—61.

Lichenes.

Alectoria bicolor. Nylandia, Schären von Ekenäs (Tvärminne und Elgö). K. Linkola. S. 62.

Alectoria Fremontii. Karelia olonetsensis, Salmi Pallivaara. K. Linkola. S. 61—62.

Physcia aquila. Ostrobothnia media, Pedersöre Ådö, am Meere. C. W. Fontell. S. 77.

Ramalina capitata. Satakunta, Björneborg, im Delta des Kumo-Flusses, zwei Fundstellen. E. Häyrén. S. 78.

Fungi.

Puccinia minussensis. Aecidium-Form, auf *Mulgedium sibiricum.* Karelia ladogensis, Impilahti. Das Aecidium früher nicht in Europa gefunden. V. Pesola. S. 61.

Puccinia thulensis. Aecidium. Karelia olonetsensis, Salmi, auf den Blättern von *Trollius europaeus.* V. Pesola. S. 61.

Von Pilzmycel durchsetzte Scheiben aus Holzmasse wurden vorgelegt. Das Mycel bildete über grosse Flächen verbreitete, verzweigte und anastomosierende, zugeplattete Hyphenbündel, eine Art Rhizomorpha-Strenge, habituell an Braunalgen erinnernd. Fruchtkörper wurden nicht beobachtet. Wahrscheinlich gehörte das Mycel zu einer *Armillaria*- oder *Polyporus*-Art. Die Scheiben waren von Herrn Ingenieur G. Bonsdorff aus Nokia Holzschleiferei eingesandt worden. Fr. Elfving. S. 83.

Algae.

Beitrag zur Kenntnis des Planktons in einigen Binnenseen Finlands. H. Järnefelt. S. 4—6.

Plankton aus dem See Kallavesi, Savonia borealis. Die Aufzählungen der Phytoplanktonten findet man S. 140—143. Siehe ferner oben bei Zoologie, S. 195. K. M. Levander. S. 139—149.

Register

öfver

de vetenskapliga meddelandena.

Mötet den 3 oktober 1914.

Mötet den 7 november 1914.

Mötet den 5 december 1914.

Mötet den 6 februari 1915.

Mötet den 6 mars 1915.

Mötet den 10 april 1915.

Mötet den 30 april 1915.

Årsmötet den 13 maj 1915.

Tjänstemännens årsredogörelser.

Ab = Regio aboënsis
Al = Alandia
Ik = Isthmus karelicus
Ka = Karelia australis
Kb = Karelia borealis
Kk = Karelia keretina
Kl = Karelia ladogensis
Kol = Karelia olonetsensis
Kon = Karelia onegensis
Kpoc = Karelia pomorica occidentalis
Kpor = Karelia pomorica orientalis

Kton = Karelia transonegensis
Ks = Kuusamo
Ksv = Karelia svirensis
Le = Lapponia enontekiensis
Li = Lapponia inarensis
Lim = Lapponia Imandrae
Lkem = Lapponia kemensis
Lmur = Lapponia murmanica
Lp = Lapponia ponojensis
Lt = Lapponia tulomensis
Lv = Lapponia Varsugae

N = Nylandia
Oa = Ostrobothnia australis
Ob = Ostrobothnia borealis
Ok = Ostrobothnia kajanensis
Om = Ostrobothnia media
Sa = Savonia australis
Sb = Savonia borealis
St = Satakunta
Ta = Tavastia australis
Tb = Tavastia borealis

MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FYRATIONDEFÖRSTA HÄFTET
1914—1915.

MED EN KARTA OCH NITTON FIGURER I TEXTEN.

MIT EINER DEUTSCHEN ÜBERSICHT.

HELSINGFORS 1915.

Publications de la Societas pro Fauna et Flora Fennica en vente chez tous les libraires à Helsingfors.

Notiser ur Sällsk:s pro Fauna et Flora Fennica förhandlingar:

8:de häftet	(1864—69, 1882)	à Fmk	2: 50
9:de „	(1868)	„ „	4: —
10:de „	(1869)	„ „	5: —
11:te „	(1871)	„ „	6: —
12:te „	(1874)	„ „	6: —
13:de „	(1871—74)	„ „	6: —
14:de „	(1875)	„ „	4: —

Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica:

Vol. I	(1875—77)	à Fmk	10: —
Vol. II	(1881—85)	„ „	8: 50
Vol. III	(1886—88)	„ „	10: —
Vol. IV	(1887)	„ „	10: —
Vol. V 1, I—III	(1888—95)	„ „	6: 50
Vol. VI	(1889—90)	„ „	15: —
Vol. VII	(1890)	„ „	10: —
Vol. VIII	(1890—93)	„ „	10: —
Vol. IX	(1893—94)	„ „	12: —
Vol. X	(1894)	„ „	10: —
Vol. XI	(1895)	„ „	12: —
Vol. XII	(1894—95)	„ „	8: —
Vol. XIII	(1897)	„ „	8: —
Vol. XIV	(1897—98)	„ „	8: —
Vol. XV	(1898—99)	„ „	10: —
Vol. XVI	(1897—1900)	„ „	8: —
Vol. XVII	(1898—99)	„ „	9: —
Vol. XVIII	(1899—1900)	„ „	7: —
Vol. XIX	(1900)	„ „	9: —
Vol. XX	(1900—1901)	„ „	7: —
Vol. 21	(1901—1902)	„ „	8: —
Vol. 22	(1901—1902)	„ „	7: —
Vol. 23	(1901—1902)	„ „	13: —
Vol. 24	(1909)	„ „	6: —
Vol. 25	(1903—1904)	„ „	10: —
Vol. 26	(1903—1904)	„ „	12: —
Vol. 27	(1905—1906)	„ „	12: —
Vol. 28	(1905—1906)	„ „	10: —
Vol. 29	(1906—1908)	„ „	8: —
Vol. 30	(1904—1906)	„ „	6: —
Vol. 31	(1908—1909)	„ „	9: —
Vol. 32	(1909)	„ „	10: —
Vol. 33	(1910—1911)	„ „	8: —
Vol. 34	(1910—1911)	„ „	12: —
Vol. 35	(1909—1911)	„ „	6: —
Vol. 36	(1911—1912)	„ „	14: —
Vol. 37	(1912—1913)	„ „	12: —
Vol. 38	(1913—1914)	„ „	10: —
Vol. 39	(1914—1915)	„ „	15: —

Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora Fennica:

1:sta häftet	(1876)	à Fmk	1: 50
2:dra „	(1878)	„ „	2: —
3:dje „	(1878)	„ „	2: —
4:de „	(1878)	„ „	2: —
5:te „	(1880)	„ „	2: 50
6:te „	(1881)	„ „	3: —
7:de „	(1881)	„ „	2: —
8:de „	(1881)	„ „	2: —
9:de „	(1883)	„ „	2: —
10:de „	(1883)	„ „	2: —
11:te „	(1885)	„ „	2: 50
12:te „	(1885)	„ „	3: —
13:de „	(1886)	„ „	3: —
14:de „	(1888)	„ „	3: —
15:de „	(1889)	„ „	3: —
16:de „	(1891)	„ „	3: —
17:de „	(1892)	„ „	3: —
18:de „	(1892)	„ „	3: 50
19:de „	(1893)	„ „	1: 50
20:de „	(1894)	„ „	1: 25
21:sta „	(1895)	„ „	1: 75
22:dra „	(1896)	„ „	1: 50
23:dje „	(1898)	„ „	2: 50
24:de „	(1897—98)	„ „	2: —
25:te „	(1898—99)	„ „	1: 50
26:te „	(1899—1900)	„ „	2: —
27:de „	(1900—1901)	„ „	2: —
28:de „	(1901—1902)	„ „	1: 75
29:de „	(1902—1903)	„ „	2: —
30:de „	(1903—1904)	„ „	2: —
31:sta „	(1904—1905)	„ „	2: —
32:dra „	(1905—1906)	„ „	2: —
33:dje „	(1906—1907)	„ „	2: —
34:de „	(1907—1908)	„ „	2: —
35:te „	(1908—1909)	„ „	3: 50
36:te „	(1909—1910)	„ „	2: —
37:de „	(1910—1911)	„ „	2: —
38:de „	(1911—1912)	„ „	2: —
39:de „	(1912—1913)	„ „	2: 50
40:de „	(1913—1914)	„ „	3: —
41:sta „	(1914—1915)	„ „	2: —

Herbarium Musei Fennici:

I. Plantæ vasculares	(1889)	à Fmk	3: —
II. Musci	(1894)	„ „	1: 50

Festschrift für Palmén. I—II. (1905—1907) . . . . à Fmk 40: —

Pris 2: — Fmk.

MBL/WHOI LIBRARY
WH 19IQ H